

Eläintukien valvontaohje 2025

Sisällysluettelo

Eläintukien valvontaohje 2025	4
1. Valvottavat tuet.....	4
1.1. Valvontavelvoite ja otanta.....	5
1.2. Painotetun otannan riskimallit ja ositteet.....	7
1.3. Paikan päällä tehtävän valvontaotoksen lisääminen ja vähentäminen	8
2. Yleistä valvonnoista	8
2.1. Ilmoitukset laiminlyönneistä muille viranomaisille	8
2.2. Tarkastusoikeus ja oikeudet maataloushallinnon tietojärjestelmiin.....	9
2.3. Yhteistoiminta-alueiden rooli valvonnassa	10
2.4. Valvontatietojen tallennuksen tarkastus ja varmennus.....	10
2.5. Valvonta-asiakirjojen säilytys ja julkisuus.....	11
2.6. Muutoksenhaku tukipäätökseen	11
3. Toimenpiteet ennen tilakäyntiä	11
3.1. Asiakirjatarkastus ennen tilakäyntiä.....	11
3.2. Valvonnasta ilmoittaminen	12
3.3. Tarkistuslista	13
4. Yleistä tilakäynnistä	13
4.1. Valvonta-asiakirjat	14
4.2. Valvonnan tallentaminen Offline-tilassa	15
4.3. Valvonnan laajentaminen.....	15
4.4. Valvonnan laajentaminen takautuvasti edellisiin vuosiin	17
4.5. Yleistä eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnasta.....	19
4.6. Vähimmäisvaatimusten tarkastaminen.....	21
5. Naudat	22
5.1. Tavanomainen tuotantotapa.....	22
5.2. Eläinmäärän tarkistaminen ^{5.5}	24
5.3. Eläimen hylkääminen.....	35
5.4. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus naudoista	45
5.5. Eläinten hyvinvointikorvauksen vähimmäisvaatimukset ja tukiehdot (naudat)	48
6. Lampaat ja vuohet.....	65
6.1. Tavanomainen tuotantotapa.....	65

6.2.	Eläinmäärän tarkistaminen ^{6.7}	66
6.3.	Eläimen hylkääminen.....	74
6.4.	Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus lampaista ja vuohista	83
6.5.	Eläinten hyvinvointikorvauksen vähimmäisvaatimukset ja tukiehdot (Lampaat, Vuohet)	86
7.	Siat	92
7.1.	Eläinmäärän tarkistaminen ^{7.1}	92
7.2.	Eläinrekisteri ja pitopaikan kirjanpito.....	92
7.3.	Tositteet.....	93
7.4.	Tukisovellukseen tallennettava eläinmäärä	93
7.5.	Eläinryhmät ja toimenpiteet.....	94
7.6.	Eläinten hyvinvointikorvauksen vähimmäisvaatimukset ja tukiehdot (siat).....	95
8.	Hevoset.....	105
8.1.	Eläinkirjanpito ja pitopaikka ^{8.1}	105
8.2.	Tositteet ^{8.2}	105
8.3.	Tunnistaminen ja rekisteröinti	106
8.4.	Sopimusehtojen tarkastaminen	106
8.5.	Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus hevosista	107
9.	Siipikarja	109
9.1.	Eläinmäärän tarkastaminen ^{9.1}	109
9.2.	Eläinkirjanpito ja tositteet	109
9.3.	Tukisovellukseen tallennettava eläinmäärä	110
9.4.	Eläinryhmät ja tukityypit	111
9.5.	Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus maatiaiskanoista	111
9.6.	Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehdot (Siipikarja)	112
10.	Ristiintarkastukset	117
10.1.	Nautatukien eläinmääräristiintarkastukset.....	118
10.2.	Lammas- ja vuohi eläinmääräristiintarkastukset.....	120
10.3.	Sika eläinmääräristiintarkastukset (eläinten hyvinvointikorvaus)	121
11.	Valvontaseuraamusten määrittäminen.....	123
11.1.	Yleistä.....	123
11.2.	Seuraamusten laskentajärjestys.....	123
11.3.	Muutoksenhaku.....	123
11.4.	Ylivoimainen este.....	124
11.5.	Poikkeuksellinen olosuhde	124
11.6.	Väärinkäytökset	124
12.	Eläinmääräseuraamukset	128
12.1.	EU:n suorat ja ohjelmatuet.....	128

12.2.	Pohjoiset kotieläintuet	133
13.	Tukiehtoseuraamukset	137
13.1.	Vähimmäisvaatimusten puutteiden seuraamukset alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukseen ^{13.1}	137
13.2.	Tukiehtopuutteiden seuraamukset eläinten hyvinvointikorvaukseen ^{13.3}	138
13.3.	Osittainen hallinnollinen tarkastus vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämisestä ^{13.4}	139
13.4.	Noudattamatta jättämisen aiheuttaman leikkauksen arviointi ^{13.6}	139
14.	Eläinten hyvinvointikorvauksen vähimmäisvaatimukset	150
14.1.	Nautatilojen toimenpiteet	150
14.2.	Sikatilojen toimenpiteet	156
14.3.	Lammas- ja vuohitilojen toimenpiteet	161
14.4.	Siipikarjatilojen toimenpiteet	166
15.	Toimintaohjeet hankaliin valvontatilanteisiin	171
15.1.	Valvonnan estäminen	171
15.2.	Virka-avun käyttö	172
15.3.	Varautuminen ja toiminta ongelmatilanteissa	172
15.4.	Tiedottaminen	173
16.	Muistilista, jos eläintenpitäjä rikkoo auttamisvelvollisuuttaan	173
17.	Säädösluettelo	175

Eläintukien valvontaohje 2025

Julkaisupäivä: 24.2.2025

Diaarinumero 627/03.00.00.01/2025

Muutokset vuoden 2025 ohjeessa:

Eläinten hyvinvointikorvaus:

- Naudat, kaikki toimenpiteet: Vähimmäistasoon lisätty VNa 592/2010 13 § 3 mom. liittyen eläinten ruokintaan ja juottoon
- Siat:
 - Kastraatiokivun lievitys -toimenpiteeseen uutena tukiehtona puudutteen käyttö kastraation yhteydessä.
 - Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen, vapaaporsitus ja parannetut porsimisolosuhteet -toimenpiteissä vähimmäistason tulkintaa on muutettu. Ennen 1.1.2024 toiminnassa ollut sikala: Emakkoa ja ensikkoa saa pitää tiineytyshäkissä ilman rajoituksia.
- Lampaat, Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen: vähimmäistasoon lisätty VNa 587/2010 5 §:n 2 mom. liittyen karitsointikarsinaan ja karitsojen pitopaikkaan.
- Siipikarja: siipikarjan olosuhteiden parantaminen -toimenpiteen munivien kanojen emojen pesien määrässä vähimmäistason muutos.

Alkuperäisrotujen kasvattamissopimukset:

- Jos vähimmäistason vaatimuksen noudattamisessa todetaan vähäinen laiminlyönti, tukeen voidaan antaa huomautus (leikkaus 0 %).

1. Valvottavat tuet

ELY-keskus, Ahvenanmaan valtionvirasto (jatkossa ELY-keskus) tarkastaa eläinvalvonnassa olevalta tuenhakijalta kaikki eläinperusteiset tuet, joita tuenhakija on kyseisenä vuonna hakenut ja joiden eläinlajikohtaisella valvonta-ajolla tuenhakija on. Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettu tuki sekä luonnonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumus valvotaan peltovalvonnan yhteydessä ja valvonta ohjeistetaan peltovalvontaohjeessa.

Tämä ohje korvaa 13.3.2024 annetun Eläintukien valvontaohjeen. Viittaukset alkuperäisiin säädöksiin sisältävät myös mahdolliset säädösmuutokset. Mahdollisten tukivuoden aikana annettavien säädösmuutosten vaikutus valvontaan on huomioitava erikseen. Vain voimassa olevat säädökset ovat virallisia lähteitä.

Valvonnan suorittamiseen liittyvät kysymykset voi lähettää Pikantin Ota yhteyttä – painikkeen kautta (Maataloustuet – välilehdellä).

Tässä ohjeessa ohjeistettavat eläintuet ja niiden tukityyppinumerot Tukisovelluksessa ovat:

Numero	Nimi
1303	Sonnipalkkio
1304	Emolehmä- ja lypsylehmäpalkkio
1305	Teurashiehopalkkio
1306	Ulkosaariston nautapalkkio
1335	Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue)
1336	Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue)

1337	Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio
2058	Alkuperäisrotueläinten kasvattaminen (ei koske Ahvenanmaata)
1393	Eläinten hyvinvointikorvaus (ei koske Ahvenanmaata)
1610	Nautojen pohjoinen kotieläintuki
1613	Uuhien pohjoinen kotieläintuki
1614	Kuttujen pohjoinen kotieläintuki

Valvonta-ajolla olevan tilan valvonta, jos tilalla ei ole eläimiä

- Jos tilalla on eläimiä tai tilalla on tuotantotauko, tilalla on suoritettava eläinvalvonta.
- Jos tila on lopettanut kotieläintuotannon ennen valvontaa:
 - Jos tila on hakenut eläinten hyvinvointikorvausta ja/tai Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusta ja eläintenpito on lopetettu kesken sitoumus-/sopimusvuoden, tuet tulee hylätä. Valvonta voidaan tehdä myös ilman tilakäyntiä, jos tilalla ei ole valvontahetkellä enää eläimiä.
 - Tilan rekisteri-ilmoitusten mukaan tilalla on eläimiä. Rekisteristä on kuitenkin nähtävissä, että toinen toimija on vastaanottanut kyseiset eläimet. Eläimet on hylättävä tilalta rekisterivirheen takia. Valvonta voidaan tehdä ilman tilakäyntiä.
 - Huomioi myös Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaohje: nauta, lammas, vuohi ja sikaeläimet (Pikantti – Eläimet – Merkintä ja rekisteröinti – Ohjeet; oppaat ja lomakkeet)
 - Jos eläintenpito voidaan todeta lopetetuksi ja rekisteritiedot, mukaan lukien eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri, todetaan ajantasaisiksi ja kunnossa oleviksi, tilan valvontatulokseksi tallennetaan ei valvottavaa. Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin kirjataan perustelut, miksi tilaa ei valvota.

1.1. Valvontavelvoite ja otanta

Tilat valitaan paikalla tehtäviin tarkastuksiin keskitetysti Ruokaviraston viljelijätukien valvontayksikön määrittämällä otannoilla. Satunnaiseen ja painotettuun otantaan valitulta tilalta valvotaan kaikki eläintuet, joita tila on hakenut ja joiden eläinlajikohtaisella valvonta-ajolla tuenhakija on. Osa eläintukien valvontaotannassa olevista tiloista on myös eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnan otantatiloja. Ruokaviraston elintarvikeketjulinja vastaa eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin sekä eläinten hyvinvoinnin valvontaotannoista.

Myös ELY-keskukset voivat ottaa tiloja valvontaan omalla otannalla.

Valvonta-ajankohta

Satunnaiseen ja painotettuun otantaan perustuvat valvonnat tehdään tukihaun jälkeen kalenterivuoden aikana.^{1.1} Tilakäynnit on tehtävä 15.12.2025 mennessä.

ELY-keskuksen oman otannan valvontaa voidaan tarvittaessa suorittaa myös edellä mainitun ajankohdan ulkopuolella.

[1.1\) VNa 79/2023 14 § 1 mom.](#)

Otantaperusteet

Ruokaviraston otannassa tiloja valitaan valvontaan satunnaisesti sekä painotetusti. Satunnaisotannassa jokaisella tuenhakijalla on sama todennäköisyys tulla valituksi valvontaan. Painotetussa otannassa korostetaan joitakin ominaisuuksia ja piirteitä, jotka ovat olleet tyypillisiä aiemmin seuraamuksia saaneilla tiloilla. Tällaisilla tiloilla on suurempi todennäköisyys joutua valvontaan.

Eläintukia hakeneista tiloista tehdään eläinlajikohtainen otanta paikan päällä tehtävään valvontaan:

- Nautatiloista vähintään 5 % (joukossa pohjoista nautatukea hakeneista 3 %).
- Lammas- ja vuohitiloista vähintään 5 % (joukossa pohjoisia lammas- ja vuohitukia hakeneista 3 %).
- Eläinten hyvinvointikorvauksen sikatiloista vähintään 5 %.
- Eläinten hyvinvointikorvauksen siipikarjatiloista vähintään 5 %.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamista koskevan ympäristökorvauksen maatiaiskanatiloista vähintään 5 %.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamista koskevan ympäristökorvauksen hevostiloista vähintään 5 %.

Paikan päällä tehtävän valvonnan otoksessa käytetään satunnaisotantaa ja painotettua otantaa. Otoksesta 20–50 % valitaan satunnaisesti ja sen jälkeen painotetusti 50–80 %.^{1,2}

Valvottavat tuenhakijat ovat kyseistä vuotta, eläinlajia ja otantamenetelmää koskevalla valvonta-ajolla.

Tila viedään **ELY-keskuksen oman otannan valvontaan**, jos

1. **eläintenpitäjällä on useamman eläinlajin eläimiä.**

- Jos eläintenpitäjällä on useamman eläinlajin tukieläimiä, mutta kaikki eläinlajit eivät ole otantavalvonnassa, muut eläinlajit viedään oman otannan ajolle ja luodaan valvottavat ehdot samaan aikaan otannassa olevan eläinlajin kanssa.
- Huomioi myös Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaohje: nauta, lammas, vuohi ja sikaeläimet (Pikantti – Eläimet – Merkintä ja rekisteröinti – Ohjeet, oppaat ja lomakkeet)

2. **pitopaikassa on useamman eläintenpitäjän eläimiä.**

- Naudat, lampaat, vuohet:
Ennen valvontaa tarkastellaan eläinlistalla olevista eläimistä, onko eläinlistalla myös muiden eläintenpitäjien eläimiä. Jos eläinlistalla havaitaan muiden eläintenpitäjien eläimiä (hymynaama -eläimet), muut eläintenpitäjät viedään oman otannan ajolle ja luodaan valvottavat ehdot samaan aikaan.
 - Siat:
Ennen valvontaa tarkastellaan sikarekisteristä valvottavan eläintenpitäjän pitopaikka -kohtaisia eläinmääriä Pitopaikan eläinmääräluettelo -raportin avulla. Jos raportin mukaan valvottavan eläintenpitäjän sikojen kanssa pitopaikassa on toisen eläintenpitäjän sikoja, toinen eläintenpitäjä viedään oman otannan ajolle ja luodaan valvottavat ehdot samaan aikaan. Pitopaikan eläinmäärän täsmäyttämiseksi valvonnassa on verrattava molempien eläintenpitäjien pitopaikassa olevia eläinmääriä mahdollisten kirjanpitojen, eläinrekisteri-ilmoitusten ja tositteiden tietoihin.
 - Siipikarja:
Jos tarkastuksessa havaitaan tilalla toisen eläinten hyvinvointikorvauksen hakijan siipikarjaa, toinen eläintenpitäjä viedään oman otannan ajolle. Pitopaikan eläinmäärän täsmäyttämiseksi valvonnassa on verrattava molempien eläintenpitäjien eläinmääriä kirjanpidossa.
 - Hevoset:
Valvonnassa tarkastetaan ainoastaan valvonnassa olevan eläintenpitäjän alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevat hevoset. Samassa pitopaikassa olevia muita hevosia ei tarvitse valvoa.
3. Jos eläintukea hakeneella tilalla **havaitaan puutteita** tuen ehtojen noudattamisessa, ELY-keskuksen on laajennettava valvonta kyseisen tuen valvontaan (luku 4.3).
4. ELY-keskus voi ottaa tilan valvontaan myös, jos **epäillään puutteita** tuen ehtojen noudattamisessa.
5. ELY-keskus vie omalle otannalle EU-toimielinten (komissio, tilintarkastustuomioistuim) Suomeen kohdistuvien tarkastusten yhteydessä tarkastettavat tilat.

Esimerkki:

Samassa pitopaikassa on kahden tuenhakijan nautoja (tilat A ja B). Tila A on otantavalvonnassa. Tila B viedään eläinlajikohtaiselle oman otannan ajolle. Molemmille tiloille luodaan valvottavat ehdot luvun 3.2 mukaisesti. Molempien tilojen eläimet kyseisessä pitopaikassa tarkastetaan.

1.2) VNa 79/2023 11 ja 12 §

1.2. Painotetun otannan riskimallit ja ositteet

Kaikissa painotetuissa otannoissa käytetään perusteena aikaisempien vuosien valvontatulosten tilastollista analyysia. Nautatotannassa on käytössä riskimalli, jossa riskimallin tekijöitä painotetaan erilaisilla kertoimilla. Muissa eläintuissa käytetään riskiositteita, joiden perusteella tilalle lasketaan riskipisteitä. Valvontaan tulevat ne tilat, jotka saavat pisteitä eniten.

Suorissa ja ohjelmatuissa paikalla tehtävät tarkastukset suoritetaan satunnaisotoksen ja riskiin perustuvan painotetun otoksen pohjalta^{1.3}. Painotetun otannan ositteet ovat eläinlajikohtaisia ja niiden toimivuutta tarkastellaan vuosittain. Pohjoisissa kotieläintuissa ei ole vaatimuksia satunnaisen ja painotetun otannan suhteen^{1.4}.

Painotetussa otannassa tuenhakija saa riskipisteitä niistä ositteista, jotka tuenhakijalla toteutuvat. Eniten riskipisteitä saaneet tuenhakijat viedään valvontaan. Poikkeuksena tästä on nautatilojen otanta, jossa painotetussa otannassa on käytössä riskimalli. Riskimallissa selittävät muuttujat ovat mukana erilaisin painotuksin. Osa muuttujista on ns. otannalta suojaavia ja osa otantaan painottavia.

1.3) (EU) 2021/2116 art. 60, VNa 79/2023 12 §

1.4) VNa 163/2023 5 §

Nautatotannan riskimallissa selittävät muuttujat:

1. Tila ei ole ollut eläintukien valvonnassa 2015–2023.
2. Syntyneiden vasikoiden vähäinen määrä suhteessa poikimaikäisten lehmien lukumäärään.
3. Nautarekisteriin tehtyjen ilmoitusten lukumäärä.
4. Tilan viimeisestä otantaa edeltävästä rekisterimerkinnästä kulunut aika.
5. Tilan edellisen vuoden nautarekisteri-ilmoituksissa on viiveitä.

Lammas-vuohiotanta

1. Tila ei ole hakenut eläinten hyvinvointikorvausta.
2. Tilalta on edellisen vuoden aikana kadonnut yli 10 lammasta tai vuohia.
3. Tilan keskimääräinen ilmoitusviive lammas- ja vuohirekisteriin on yli 2 viikkoa.
4. Tila on hakenut yhteensä alle 5 000 € lammas- ja vuohitukia.
5. Tilalla teurastettujen lampaiden ja vuohien lukumäärä.
6. Tilan viimeisestä otantaa edeltävästä rekisterimerkinnästä on vähintään 7 vuorokautta.

Eläinten hyvinvointikorvaus (siat)

1. Tilakeskus sijaitsee B- tai C-tukialueella.
2. Tila ei ole hakenut sika- ja siipikarjalouden tuotannosta irrotettua tukea.
3. Tila on edellisenä vuonna tehnyt yli 100 tapahtumailmoitusta.
4. Tila ei ole valinnut EHK-toimenpidettä Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantaminen.
5. Tila ei ole valinnut EHK-toimenpidettä Parannetut porsimisolosuhteet.

Eläinten hyvinvointikorvaus (siipikarja)

1. Tilalla on enemmän kuin 1 pitopaikka.
2. Tilalla on enemmän kuin 1 eläinlaji.
3. Tila ei ole hakenut sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettua tukea.
4. Tila on hakenut siipikarjan Eläinten hyvinvointikorvausta enintään 5 000 €.
5. Tila ei ole edellisenä vuonna hakenut Eläinten hyvinvointikorvausta.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus (maatiaiskanat)

1. Tilaa ei ole aiemmin valvottu.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus (hevoset)

1. Tilaa ei ole aiemmin valvottu.

1.3. Paikan päällä tehtävän valvontaotoksen lisääminen ja vähentäminen

Paikan päällä tehtävän valvonnan määrää lisätään eläinlajikohtaisesti seuraavana hakuvuonna, jos kahden edellisen hakuvuoden satunnaisotannan valvontatulosten mukaan virhetaso on merkittävä. Korotettu valvontamäärä voidaan palauttaa luvussa 1.1 kerrotun mukaiseksi, kun edellisen vuoden virhetaso on laskenut hyväksyttävälle tasolle.

Paikan päällä tehtävän valvonnan määrää voidaan vähentää eläinlajikohtaisesti 3 %:iin, jos kahden edellisen vuoden satunnaisotannan valvontatulosten mukaan virhetaso on alle 1,5 %.^{1.5}

Ruokavirasto huomioi valvontaotoksen mahdollisen lisäys- tai vähennystarpeen syksyllä tehtävissä keskitetyissä otannoissa.

[1.5\) VNa 79/2023 13 §](#)

2. Yleistä valvonnoista

2.1. Ilmoitukset laiminlyönneistä muille viranomaisille

Havaitut lainsäädännön rikkomukset ilmoitetaan mahdollisimman pian tarkastuksen jälkeen lainsäädännön valvonnasta vastaaville viranomaisille esimerkiksi lomakkeella 182. Lomake löytyy Pikantista – Maataloustuet – Ehdollisuus – [Yleisohjeistus ja lomakkeet](#).

Esimerkiksi:

- Nitraattiasetuksen rikkomukset ilmoitetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.
 - Nitraattiasetuksen laiminlyönneistä voidaan pyytää toimivaltaiselta ympäristöviranomaiselta lausunto laiminlyönnin arvioimiseksi.
- Epäilyt ehdollisuuden eläinten hyvinvointivaatimusten laiminlyönneistä ilmoitetaan aluehallintoviraston läänineläinlääkärille.
- Jos eläimiä epäillään hoidettavan tai kohdeltavan eläinten hyvinvointilain (693/2023) tai muiden eläinten suojelusta annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, havainnoista on välittömästi ilmoitettava toimivaltaiselle kunnan- tai läänineläinlääkärille tai poliisille.
- Epäillyt sivutuotelain rikkomukset ilmoitetaan paikalliseen aluehallintovirastoon tai kunnaneläinlääkärille.

2.2. Tarkastusoikeus ja oikeudet maataloushallinnon tietojärjestelmiin

Tarkastusoikeus

Viljelijätukien tarkastusoikeus on ELY-keskuksilla. Ahvenanmaan maakunnassa EU:n suorien viljelijätukien osalta tarkastusoikeus on Ahvenanmaan valtionvirastolla.^{2.1}

Valvontaa suorittavat viranomaiset tarkastavat, että tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset täyttyvät. Maatalouden tukien toimeenpanosta annettu laki (1334/2022) säättää valvontaan osallistuvien oikeuksista ja vastuista.

Tarkastustoiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita. Valvontaa ei saa suorittaa eikä valvonnassa voi olla läsnä esteellinen henkilö^{2.2}. Virkamiehen toiminnan on oltava riippumatonta ja puolueetonta. Viljelijätukihakemusten ja eräiden ELY-keskuksiin toimitettavien tukihakemusten käsittelyn hallinnollisissa ohjeissa (Pikantti - Maataloustuet - Yhteiset ohjeet - Viljelijätukihakemusten hallinnolliset ohjeet) on annettu tehtävien hoitamiseen liittyviä menettelyohjeita.

Kansallisen lainsäädännön lisäksi varainhoitoasetus (EU, Euratom) 2024/2509 asettaa velvoitteita eturistiriitojen ehkäisemiseksi ja huomioimiseksi. Eri tasojen kansalliset viranomaiset, jotka osallistuvat unionin talousarvion toteuttamiseen, myös valmistelua koskeviin toimiin, tai tarkastuksiin tai varainhoidon valvontaan, eivät saa ryhtyä toimiin, joiden yhteydessä saattaa syntyä ristiriita asianomaisen henkilön omien etujen ja unionin etujen välille. Viranomaisten on lisäksi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet estääkseen eturistiriitojen syntymisen vastuullaan olevissa tehtävissä ja puututtava tilanteisiin, joita voidaan objektiivisesti tarkasteltuna pitää eturistiriitoina.^{2.3}

Kun henkilöstön jäsentä koskeva eturistiriita on mahdollinen, kyseisen henkilön on annettava asia lähimmän esimiehensä ratkaistavaksi ja esimiehen tulee vahvistaa kirjallisesti, onko kyseessä eturistiriita. Jos eturistiriita todetaan, tulee varmistaa, että kyseinen henkilö luopuu kaikista tähän asiaan liittyvistä tehtävistä. Eturistiriita on olemassa, jos henkilön tehtävien puolueeton ja objektiivinen hoitaminen vaarantuu perhe- tai tunnesiteisiin, poliittiseen tai kansalliseen yhteenkuuluvuuteen tai taloudellisiin etuihin liittyvästä tai mistä tahansa muusta, asianomaisen henkilökohtaisiin etuihin suoraan tai välillisesti liittyvästä syystä. Eturistiriitana pidetty tilanne käsittää objektiiviset olosuhteet, jotka vaikuttavat luottamukseen henkilön riippumattomuutta ja puolueettomuutta kohtaan, vaikka eturistiriita ei toteutuisikaan tai vaikka henkilö ei tosiasiallisesti hyötyisikään tilanteesta.^{2.4}

Tilan valvonnasta ei voi vastata henkilö, joka on ottanut vastaan tai käsitellyt tilan hakemuksen. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen sopimuskäsittelijä ei voi suorittaa valvontaa kyseiseen sopimukseen.

ELY-keskuksen oman henkilöstön maatilojen valvonnan järjestämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota tarkastajien esteettömyyteen ja riippumattomuuteen. Maaseutu- ja energiayksikön henkilöstön maatilojen valvonta on suoritettava toisen ELY-keskuksen toimesta.

Tarkastajan on valvontakäynnin yhteydessä esitettävä tuenhakijalle virkakortti tai muu tarkastusoikeuden osoittava asiakirja kuten valtakirja, mikäli sitä pyydetään nähtäväksi. ELY-keskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston virkakortti osoittaa tarkastusoikeuden. Valvontoja suorittavan henkilön edellytetään perehtyvän hyvin tukihallinnon toimeenpanoon ja osallistuvan tarkastuksiin valvontaryhmän vastuullisena henkilönä.

^{2.1)} L 1334/2022 7 §, 9 §

^{2.2)} L 434/2003 27 §, 28 §

^{2.3)} (EU, Euratom) 2024/2509 61 art.

Käyttöoikeudet tietojärjestelmiin

ELY-keskuksen valvontahenkilöstön tehtävien ja sijaisten määrittely on tehtävä maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Käyttöoikeuksien myöntämisessä täytyy huomioida tehtävien eriyttäminen.

ELY-keskuksen henkilöstön tarvitsemat käyttöoikeudet haetaan sähköisesti Pääsynhallinta-järjestelmässä. Tarvittaessa käyttöoikeudet voidaan hakea myös toisen ELY-keskuksen alueelle. Tällöin käyttöoikeuksien hakijan oma esimies puoltaa hakemuksen, mutta Ruokaviraston käytöntuki pyytää oikeuksien hyväksymiseen luvan siitä ELY-keskuksesta, jonka alueelle oikeuksia on haettu. Lisätietoa Pääsynhallinnasta ja oikeuksien hakemisesta löytyy Pikantista (Pikantti – Maataloustuet - Lisukkeet – [Pääsynhallinta](#)).

ELY-keskuksen on pidettävä käyttöoikeuksia ajan tasalla. Yksikön päällikön tulee passivoida Pääsynhallinnassa käyttöoikeudet (tai käyttäjätunnukset) sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät enää ole niihin työtehtävien puolesta tai muiden syiden takia oikeutettuja.

2.3. Yhteistoiminta-alueiden rooli valvonnassa

Yhteistoiminta-alueen (YT-alue) viranomainen tekee hallinnolliset tarkastukset kaikkiin viljelijätukihakemuksiin. YT-alueen on ilmoitettava ELY-keskukselle valvontaan ne hakemukset, joissa epäselvän asian tarkastamiseksi tarvitaan tilakäynti.

Tilan valvonnasta ei voi vastata henkilö, joka on ottanut vastaan tai käsitellyt tilan hakemuksen. YT-alue ei voi suorittaa ELY-keskukselle siirrettyä valvontatehtävää.

2.3.1 Valvontahavaintojen dokumentointi

Valvontahavainnot on dokumentoitava siten, että valvonnan eteneminen voidaan jäljittää.

Kaikki tarkastuskäyntiä koskevat tiedot ja havainnot tallennetaan Tukisovellukseen. Kaikki seuraamuksia aiheuttavat havainnot on perusteltava huolellisesti.

Perustelu kirjoitetaan pääsääntöisesti valvontakysymykseen liittyvään lisätietokenttään, josta tieto menee myös tuenhakijalle lähetettävään tarkastuskertomukseen. Jos perusteluteksti on kovin pitkä, sen voi kirjoittaa myös erilliseen asiakirjaan ja lisätä tarkastuskertomukseen liitteeksi. Tällöin se on myös YT-alueen nähtävissä mahdollista takaisinperintäpäätöstä laadittaessa.

2.4. Valvontatietojen tallennuksen tarkastus ja varmennus

Valvontojen havainnot tallennetaan Tukisovellukseen. Sika- ja siipikarjan tuotannosta irrotetun tuen ja luonnonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumuksen valvonnat tehdään peltovalvonnan yhteydessä ja niiden valvontahavainnot tallennetaan peltovalvonta-ajolla.

Varmentajan on kiinnitettävä erityistä huomiota tallennuksen oikeellisuuteen. Valvontatietojen varmennus on edellytyksenä hakemuksen siirtymiselle maksatukseen, poikkeuksena eläinten hyvinvointikorvauksen ennakkomaksu ja pohjoisen kotieläintuen maksut. YT-alue ei voi lähettää tukipäätöstä ennen kuin valvonta on varmennettu.

- Varmentajan on oltava kokenut ja asiaan perehtynyt henkilö.
- Varmentajan on oltava henkilö, joka ei ole ollut osallisena tarkastuksessa muuten.

2.5. Valvonta-asiakirjojen säilytys ja julkisuus

Kaikki valvonta-asiakirjat liitteineen arkistoidaan Tukisovelluksen sähköiseen arkistoon. Valvonnan sähköisen arkistoinnin ohje sekä yleinen arkistointiohje ovat Pikantissa (Pikantti – Maataloustuet - Yhteiset ohjeet – [Asianhallinta ja arkistointi](#)). Valvonta-asiakirjoja ovat tarkastuskertomus, mahdolliset muistiot ja tarkastuskertomuksen liitteet kuten valokuvat.

Tarkastuskertomukset ovat pääsääntöisesti julkisia asiakirjoja. Tarkastuskertomus tulee julkiseksi siinä vaiheessa, kun tarkastaja on sen allekirjoittanut^{2.5}. Valvonta-asiakirjat ovat salaisia silloin, jos tiedon antaminen saattaisi vaarantaa valvonnan toteutumisen tai aiheuttaa vahinkoa asianosaisille^{2.6}. Valvonta-asiakirjojen julkisuudesta voit lukea lisää julkisuuslaista (621/1999).

2.5) L 621/1999 6 §

2.6) L 621/1999 24 §

2.6. Muutoksenhaku tukipäätökseen

Tuenhakija voi hakea muutosta valvontatulokseen vaatimalla oikaisua YT-alueen tekemään tukipäätökseen. Oikaisua vaaditaan toimivaltaiselta ELY-keskukselta tai Ahvenanmaan valtionvirastolta kirjallisella oikaisuvaatimuksella 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. ELY-keskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston tekemään päätökseen voi vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintoprosessilaissa säädetään.^{2.7}

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.^{2.8} Viljelijätukiin liittyvää muutosta voi hakea Hämeenlinnan hallinto-oikeudesta ja Ahvenanmaan valtionviraston päätöksistä Ahvenanmaan hallintotuomioistuimesta. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintoprosessilaissa^{2.9} säädetään.

Takaisinperintää koskevaan hallinto-oikeuden tai Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen voi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintoprosessilaissa säädetään ts. ilman valituslupaa. Muutoin hallinto-oikeuden tai Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen voi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.^{2.10}

2.7) L 1334/2022 54 §

2.8) L 75/2014 4 §

2.9) L 808/2019

2.10) L 1334/2022 ja l 808/2019

3. Toimenpiteet ennen tilakäyntiä

3.1. Asiakirjatarkastus ennen tilakäyntiä

Hakemukset

Ennen tilakäyntiä tarkastajan on käytävä läpi tilan hakemusasiakirjat. Asiakirjat ovat saatavissa Tukisovelluksessa ja sähköisessä arkistossa. Jos tarkastaja havaitsee virheitä hakemuksen tallennuksessa, hänen on otettava yhteys YT-alueeseen tai alkuperäisrotusopimuksissa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijään. Hakemuksiin tehdyt muutosmerkinnät on dokumentoitava asianmukaisesti.

Ennen kuin Tukisovelluksessa voidaan luoda valvottavat ehdot, tarkistetaan, että YT-alueilla on Eläinten hyvinvointikorvauksen hakemuskäsittelyssä käsitelty kolme ensimmäistä tarkistetta.

Alkuperäisrotusopimuksen valvonnassa sopimuskäsittelyn pitää olla tehtynä ennen kuin Tukisovelluksessa voidaan luoda valvottavat ehdot. Sopimuksen ajantasaisuus on varmistettava sopimuskäsittelijältä.^{3.1}

3.1) VNA 78/2023 50 §

Vähimmäiseläinmäärä

Eläinten hyvinvointikorvauksessa, uuhista ja kutuista maksettavissa palkkiossa sekä pohjoisessa uuhituessa ja pohjoisessa kuttutuessa tuen saaminen edellyttää tuenhakijalta tietyn keskimääräisen vähimmäiseläinmäärän hallintaa.

3.2. Valvonnasta ilmoittaminen

Valvonnasta voidaan ilmoittaa etukäteen, jos ennalta ilmoittaminen ei vaaranna tarkastuksen tarkoitusta. Jos tarkastuksesta ilmoitetaan tuenhakijalle etukäteen, ilmoittamisessa on pyrittävä mahdollisimman lyhyeen ilmoitusaikaan. Eläinperusteisten tukien valvonnasta saa ilmoittaa enintään 48 tuntia ennen tarkastuskäyntiä. Tarkastus voidaan tehdä myös ilman ennakoilmoitusta. Ilmoittamatta tehty valvonta on tarkastuskäynti, josta ei ole ilmoitettu ennakoon. Eläinsuojiin tai muihin tuotantorakennuksiin ei saa mennä ilman tuenhakijaa tai hänen lupaansa.^{3.2} On kuitenkin huomioitava että, valvonta on laajennettava suoran tuen, ohjelmatusen tai kansallisen tuen valvonaksi, kun muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai muulla tavoin ELY-keskuksen tietoon tulee tukiehtojen laiminlyönti (luku 4.3)^{3.3}

Jos valvonnasta on ilmoitettu tuenhakijalle ennakoon, Tukisovellukseen tallennetaan valvonnasta ilmoittamispäivä, -ajankohta ja ilmoituksen vastaanottaja. Valvonnan tietoihin kirjataan syy ennakoon ilmoittamiselle. Jos valvonnasta ilmoittamisen 48 tunnin aikaraja ylittyy, valvonnan tietoihin kirjataan syy ilmoitusajan ylitykselle.

Ilmoituksen yhteydessä on hyvä mainita ne asiakirjat, jotka tuenhakija voi varata valmiiksi esille. Tilakäynnillä tarkastettavat asiakirjat voidaan katsoa myös tietojärjestelmistä. Huomioi, että eläintukia hakeneella tilalla, joka on lähtökohtaisesti vain eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa, tukivalvontaan liittyvät tositteet on tarkastettava, jos tarkastus laajenee eläintukien valvonaksi (luvut 5.2.4, 6.2.4, 7.3).

Jos tarkastuksesta on ilmoitettu tuenhakijalle etukäteen, hänen on pyrittävä olemaan läsnä tarkastuksessa tai hän voi nimetä itselleen edustajan. Tuenhakijan tai tämän edustajan on viranomaisen pyynnöstä annettava tarpeellinen apu valvonnan suorittamisessa.^{3.4} Jos kaikkia eläimiä ei pystytty valvonnassa tunnistamaan, siitä saattaa aiheutua seuraamuksia tuenhakijalle maksettaviin tukiin.^{3.5}

Tuenhakija voi valita kenet valtuuttaa edustajakseen tarkastukseen. Tuenhakijan edustajalleen antama valtuutus voi olla kirjallinen tai suullinen. Jos tuenhakijan valtuuttama edustaja ei pysty tarkastuksen aikana esittämään tarkastajalle tarvittavia asiakirjoja, valvonta on jätettävä kesken ja annettava määräaika asiakirjojen toimittamiselle ELY-keskukseen.

Jos valvonnasta on ilmoitettu etukäteen, valvonnassa ei huomioida valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyä hakemuksen peruutusta, myöhässä tehtyä eläinrekisteri-ilmoitusta tai muuta valvonnan tulokseen vaikuttavaa muutosilmoitusta.^{3.6}

Paikalla tehtävä valvonta katsotaan alkavaksi valvonnasta ilmoittamishetkellä. Jos valvonnasta ilmoitetaan ennakoon, valvottavat ehdot on luotava ennen ilmoittamista, mahdollisimman lähellä ilmoittamishetkeä. Jos valvonnasta ei ilmoiteta ennakoon, ehdot on luotava mahdollisimman lähellä valvonnan alkamista.

3.2) L 1334/2022 29 §

3.3) L 1334/2022 23 §

3.4) L 1334/2022 27 §

Muistilista, kun valvonnasta ilmoitetaan ennalta:

1. Luo valvottavat ehdot
2. Ilmoita valvonnasta
3. Jos et tavoita eläintenpitäjää, lähetä viesti saman työpäivän aikana
4. Älä luo valvottavia ehtoja enää uudelleen.

Esimerkiksi

Valvottavat ehdot luodaan maanantaina klo 12

→ Eläintenpitäjää yritetään tavoittaa puhelimella useamman kerran maanantaina klo 12–15

→ Jos eläintenpitäjää ei tavoiteta puhelimitse, lähetetään viesti ja/ tai sähköposti

→ Valvottavien ehtojen luontihetki on maanantai klo 12 ja valvonnasta ilmoittamispäivä on maanantai.

Valvottavien ehtojen luonti lukitsee eläinrekisteristä tuodut tiedot valvontatapahtuman pohjaksi (ns. lukittu data). Sovelluksessa havaintojen ja mahdollisten seuraamusten käsittely perustuu lukitun datan tietoihin.

3.3. Tarkistuslista

Tarkistuslistaa ei tarvitse käyttää, jos valvonnan havainnot tallennetaan suoraan mobiililaitteella.

Tarkistuslistaa ei tarvitse täyttää niiltä osin, kun tiedot on tallennettu suoraan mobiililaitteella. Tarkistuslista voidaan tulostaa Tukisovelluksesta. Se koostuu eläinmäärän ja tukiehtojen tarkistuslistoista.

Tarkistuslista voidaan täyttää paikalla tehtävissä tarkastuksissa tilalla, ja sen perusteella tallentaa tarkastuskäynnillä tehdyt havainnot Tukisovellukseen. Tarkistuslista on tarkastajan työasiakirja, jota ei jätetä eikä toimiteta tuenhakijalle.

Tarkistuslistoja ei voi tulostaa keskitetysti, vaan ne tulostetaan jokaiselle tilalle erikseen.

Tarkistuslistan tiedot on kirjattava kuulakärkikynällä tai muuten pysyvästi. Kaikki tarkastuskäyntiä koskevat tiedot tallennetaan Tukisovellukseen. Jos tarkistuslistaa käytetään, se arkistoidaan sähköiseen arkistoon.

4. Yleistä tilakäynnistä

Paikalla tehtävässä valvonnassa on tarkastettava kaikkien saman eläinlajin valvottavaan tukeen tai valvottaviin tukiin liittyvien tukikelpoisuusperusteiden, sitoumusten ja muiden velvoitteiden noudattaminen. Eläinmäärää tarkastettaessa kaikki saman eläinlajin eläimet on tarkastettava. Poikkeuksena alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen hevoset, jos tilalla on muitakin kuin alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevia suomenhevosia ja tai muiden kuin tuenhakijan hevosia, vain alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen hevoset tarkastetaan.^{4.1}

Eläinpalkkioissa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa (naudat, lampaat, vuohet) tukikelpoiset eläimet poimitaan eläinrekisteristä ilman tuenhakijan erillistä hakemusta. Näissä tukijärjestelmissä myös tukivuoden aikana mahdollisesti tukikelpoiset eläimet on tarkastettava. Mahdollisesti tukikelpoisella eläimellä tarkoitetaan eläintä, joka saattaa mahdollisesti täyttää tukikelpoisuuden edellytykset kyseisenä vuonna.^{4.2} Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen tunnistamisessa tai rekisteröinnissä.^{4.3}

Tarkastuksessa läsnä olleiden henkilöiden nimet kirjataan Tukisovellukseen valvontatapahtuman perustiedot -välilehdelle. Valvonnan tietoihin on tallennettava, jos tuenhakija tai hänen edustajansa ei ollut

paikalla tarkastusta suoritettaessa. Jos tuenhakijan puolelta tarkastukseen osallistuu useita henkilöitä, tilan varsinainen edustaja on selvitettävä.

Tilakäynnin aloitusajankohta on aina se päivä, kun tilalle mennään ensimmäisen kerran. Jos tilalla käydään useampana päivänä peräkkäin, on lopetuspäivä se, kun tilalla käydään viimeisen kerran. Jos tilalla käyntien välissä on päiviä, jolloin siellä ei käydä, merkitään myöhemmät käynnit erillisinä tarkastuskertoina, joilla on omat aloitus- ja lopetusaikansa. Uusintakäynnit ovat aina erillisiä tarkastuskertoja.

Tarkastushavainnot on dokumentoitava siten, että tarkastuksen eteneminen voidaan jäljittää.

Paikalla tehtävän tarkastusten kesto on rajattava lyhimpään tarpeen mukaiseen aikaan. Tarkastusta on jatkettava myöhemmin tehtävällä uusintakäynnillä, jos tiettyjen tukikelpoisuusperusteiden, sitoumusten ja muiden velvoitteiden noudattaminen voidaan tarkastaa vain tiettyinä aikoina. Tällaisessa tapauksessa paikalla tehtävät tarkastukset on koordinoitava siten, että kyseisten käyntien määrä ja kesto voidaan rajoittaa tuenhakijan osalta tarpeen mukaiseen minimiin. Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä muutoksia ei huomioida valvontatulosta määritettäessä.^{4.4}

Eläintukien valvonnassa tarkastajan on hyvä ottaa tukiehtojen noudattamiseen liittyen valokuvia viranomaiskäyttöön.^{4.5} Tuenhakijalle kerrotaan mahdollisesta valokuvien ottamisesta. Valokuvat on toimitettava tiedoksi tuenhakijalle tarkastuskertomuksen liitteenä ja liitettävä sähköiseen arkistoon.

Valokuvia voidaan käyttää esimerkiksi eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa tukena, kun perustellaan valvontatulosta tai pyydetään vähimmäisvaatimusten laiminlyöntiepäilyssä lausuntoa eläinlääkäriltä.^{4.6}

Paikalla tehtävässä tarkastuksessa tuenhakijalle tai hänen edustajalleen selvitetään tarkastuksen tarkoitusta ja menetelmiä sekä annetaan tiedote valvonnasta. Tuenhakijalle tai hänen edustajalleen kerrotaan myös otantaperuste (satunnainen/painotettu), miksi tuenhakija on valvonnassa. Tilatarkastuksen päätyttyä tuenhakijalle tai hänen edustajalleen selvitetään tehdyt havainnot.

Tarkastajan on selvitettävä tuenhakijalle, mitä havaintoja valvonnassa tehtiin ja miten ne mahdollisesti vaikuttavat maksettavaan tukeen. Tuenhakijalle on myös kerrottava, että valvonnan tulos vaikuttaa YT-alueen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa ELY-keskuksen maksukäsittelijän tekemään tukipäätökseen, johon tuenhakija voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella.

Tilakäynnit on tehtävä 15.12.2025 mennessä.

4.1) VNa 79/2023 14 §, VNA 163/2023 6 §

4.2) VNA 79/2023 2 § 13 kohta

4.3) VNA 79/2023 16–19 §, VNA 163/2023 11 ja 12 §

4.4) (EU) 2022/1173 art. 7, VNA 79/2023 14 §, L 1559/2001 25 §

4.5) L 1334/2022 25 §

4.6) L 1334/2022 25 §

4.1. Valvonta-asiakirjat

Valvonta-asiakirjoihin kuuluvat tarkastuskertomus ja muut valvontaa selventävät dokumentit (esim. valokuvat, muistiot). Valvonnan tuloksen ratkaisuihin vaikuttavat dokumentit tulee liittää sähköiseen arkistoon.

Valvontahavainnot tallennetaan kokonaisuudessaan lisätietoineen ja muistiinpanoineen Tukisovellukseen. Kun valvonnan havainnot on tallennettu, luodaan Tukisovelluksessa valvonnan havainnoista tarkastuskertomus, jonka perusteella voidaan tarkastella tehtyjä tarkastuksia yksityiskohtaisesti.^{4.7} Tarkastuskertomus allekirjoitetaan ja lähetetään tuenhakijalle sähköisesti.

Tarkastuskertomuksessa on esitettävä kaikki ne havainnot ja lisätiedot, joihin valvonnan tulos perustuu. Valvontatulokseen vaikuttavat seuraamukset on perusteltava tarkastuskertomukseen. Valokuvat

havaituista epäkohdista lisätään tarkastuskertomuksen liitteeksi. Tuenhakijalle toimitettavaan tarkastuskertomukseen tulostuu valvonnassa mahdollisesti havaitut puutteet ja niistä kirjoitetut perustelut. Tarkastuskertomukselle tulostuvat myös muut havainnot, jos niihin on kirjattu lisätietoja. Jos tarkastuskertomukselle on tarve saada näkyviin tekstiä, joka ei liity yksittäiseen tarkastettuun asiaan, kirjoitetaan teksti Valvontatapahtuman tiedot - välilehdellä olevaan lisätiedot tuenhakijalle kohtaan.

Tarkastuskertomus ja sen liitteenä mahdollisesti olevat muut valvontaa selventävät dokumentit lähetetään tuenhakijalle tiedoksi ja kuultavaksi ilman aiheetonta viivytystä. Myös ristiintarkastusvalvonnassa tuenhakijalle lähetetään tarkastuskertomus ja sen mahdolliset liitteet tiedoksi ja kuultavaksi. Tarkemmin ristiintarkastuksista luvussa 10. Tuenhakijan on mahdollisuus kommentoida valvonnan havaintoja ja palauttaa tarkastuskertomus allekirjoitettuna määräajassa. Jos tuenhakijalla ei ole kommentoitavaa, tarkastuskertomusta ei ole välttämätöntä palauttaa. Allekirjoituksen puuttuminen tai määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian jatkokäsittelyä. Tuenhakijan allekirjoitus tarkastuskertomuksessa ei poista tuenhakijan muutoksenhakuoikeutta lopulliseen tukipäätökseen.

Tarkastuskertomukseen kirjatut ELY-keskuksen havainnot sitovat hakemuksen tai sopimuksen käsittelijää oikaisuvaatimuskelpoisen ratkaisun tekemisessä.

Mikäli eläintukivalvonnan yhteydessä on tehty myös eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta (ID-valvonta), laaditaan kyseisestä valvonnasta oma erillinen tarkastuskertomuksensa kyseistä eläinlajia koskien.

[4.7\) L 1334/2022 30 §, VNA 79/2023 23 §](#)

4.2. Valvonnan tallentaminen Offline-tilassa

Nauta-, lammas- ja vuohivalvonnan tallentaminen on mahdollista tilalla tabletilla tai muulla mobiililaitteella, vaikka nettiyhteys on huono tai yhteyttä ei ole ollenkaan. Tästä tarkemmin Eläinvalvonnan tallennusohjeessa, joka löytyy Pikantista – Maataloustuet – Tukien valvonta – Eläintukien valvonta.

4.3. Valvonnan laajentaminen

Valvonta on laajennettava suoran tuen, ohjelmatuen tai kansallisen tuen valvonnaksi, kun muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai muulla tavoin ELY-keskuksen tietoon tulee tukiehtojen laiminlyönti.^{4.8}

[4.8\) L 1334/2022 23 §](#)

Valvonnan laajenemisella eläintukiin tarkoitetaan seuraavia tilanteita:

1. Valvonta laajenee Tukisovelluksessa eläinlajikohtaisen ajon sisällä otantaan kuulumattoman toisen, kyseistä eläinlajia koskevan eläinperusteisen tuen valvonnaksi, kun eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa sovellukseen kirjataan poikkeamahavainto kyseiseen tukeen tukikelpoiselle eläimelle. Kun havaitaan puute Eläinten hyvinvointikorvauksen tai Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen vähimmäistasossa tai tukiehdossa, eikä tila ole valvonnassa näistä tukityypeistä, laajennetaan valvonta EHK:n toimenpiteiden valvonta- tai APR tukieläinten käsittely -haitarin kautta.
2. Jos tila on eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonnassa nautojen, lampaiden tai vuohien tai sikojen osalta, ja jos tilalla havaitaan tukiin vaikuttavia puutteita, valvonta laajenee myös eläintukiin. Näissä tapauksissa naudat, lampaat ja vuohet on käsiteltävä tukieläinten käsittelynäytöllä Tukisovelluksessa.
3. Valvonnan laajentaminen eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnaksi voidaan tehdä hallinnollisena osittaisena valvontana, kun toisen viranomaisen valvonnassaan havaitsema puute kohdistuu vain tietyn toimenpiteen tukiehdon laiminlyöntiin.^{4.9}

Tarkastaja vie tuenhakijan eläinten hyvinvointikorvauksen vuoden 2025 ELY-keskuksen hallinnollisen valvonnan ajolle ja valitsee eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteet, joita valvonta koskee. Ajolle tarkastaja tallentaa valvonnan havainnot ja lisätietoihin, mistä valvonnasta valvonta on laajennettu osittaiseksi valvonnaksi.

4.9) L 1334/2022 23 §, VNA 79/2023 20 §

4. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksessa, eläinten hyvinvointikorvauksessa sekä luonnonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumuksessa eläinsuojelulainsäädännön vähimmäisvaatimukset ovat osittain yhteneväisiä. Tästä syystä valvonnassa on kiinnitettävä huomiota vähimmäisvaatimuksiin kohdistuviin laiminlyönteihin ja niiden mahdolliseen laajenemiseen eri tuissa. Luonnonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumuksen vähimmäisvaatimukset ja valvonnan ohjeistus on Peltovalvontaohjeessa (Pikantti – Maataloustuet – Tukien valvonta – Peltotukien valvonta).
5. Jos tuenhakijan eläinlaji A (esim. naudat) on valvonnassa mutta saman tuenhakijan eläinlaji B (esim. lampaat) ei ole valvonnassa, mutta josta tuenhakija hakee tukea, tulee eläinlaji B viedä tukisovelluksessa oman otannan ajolle ja luoda valvottavat ehdot.
6. Kun valvonnassa on tuenhakija (tila A), jonka eläimiä on samassa pitopaikassa toisen tuenhakijan (tila B) eläinten kanssa, tila B viedään eläinlajikohtaiselle oman otannan ajolle. Molemmille tiloille luodaan valvottavat ehdot luvun 3.2 mukaisesti. Molempien tilojen eläimet kyseisessä pitopaikassa tarkastetaan.

Esimerkki 1:

Tilan B eläimellä havaitaan tukeen vaikuttava rekisterivirhe. Tila B on hakenut nautojen eläinpalkkiota, pohjoista kotieläintukea naudoista ja eläinten hyvinvointikorvausta. Valvonta laajennetaan tilan B valvonnaksi ja kaikki tilan naudat tarkastetaan (ns. täysi valvonta eli eläin- ja tositetarkastelu). Eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa tarkastetaan vain eläinmäärä. Valvontaa ei laajenneta eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden valvonnaksi, jos valittujen toimenpiteiden tukiehtopuutteita ei havaita. Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin merkitään, minkä valvonnan perusteella valvonta on laajennettu.

Esimerkki 2:

Tilan B eläimissä ei havaita virheitä pitopaikassa. Tukisovellukseen tallennetaan tilan B oman otannan ajolle ”ei valvottavaa” ja eläinten havainnot vain tilan A valvontatietoihin.

Esimerkki 3:

Tilan B eläimistä samassa pitopaikassa X tilan A eläinten kanssa on 25 kpl. Kaikkiaan tilalla B on eläimiä 50 kpl. Pitopaikassa X tilan B eläimistä toisella tunnistimella merkittyjä eläimiä 9 kpl (36 % pitopaikassa X olevista tilan B eläimistä). Valvonta laajennetaan tilan B valvonnaksi ja kaikki tilan naudat tarkastetaan (ns. täysi valvonta eli eläin- ja tositetarkastelu).

Esimerkki 4:

Tilan B eläimistä samassa pitopaikassa X tilan A eläinten kanssa on 25 kpl. Kaikkiaan tilalla B on eläimiä 50 kpl. Pitopaikassa X tilan B eläimistä toisella tunnistimella merkittyjä eläimiä 2 kpl (8 % pitopaikassa X olevista tilan B eläimistä). Valvontaa ei tarvitse laajentaa tilan B valvonnaksi.

Esimerkki 5:

Tilan A pitopaikassa on myös tilan B eläimiä. Tilan B eläimissä todetaan, että sonniksi rekisteröity nauta onkin lehmä. Valvonta laajenee tilan B kaikkiin eläimiin ja pitopaikkoihin, koska kyseessä on

tukeen vaikuttava virhe, vaikka ID-valvonnassa eläin saa statuksen ”Lieviä puutteita”. Kaikki tilan naudat tarkastetaan (ns. täysi valvonta eli eläin- ja tositetarkastelu)

Esimerkki 6:

Valvonnassa havaitaan, että tilan A ja B samassa pitopaikassa olevien sikojen yhteismäärä on 5000. Tila A on ilmoittanut sikarekisterin eläinmääräilmoitukseen 5000 sikaa viimeisen kahden vuoden ajan. Myös tila B on ilmoittanut sikarekisterin eläinmääräilmoitukseen 5000 sikaa. Valvottu pitopaikka on molempien tilojen ainoa pitopaikka. Valvonnassa on selvitettävä todellinen eläinmäärä tilalle A ja tilalle B. Kummankin tilan valvontatietoihin tallennetaan valvonnassa todettu todellinen tilan eläinmäärä.

4.4. Valvonnan laajentaminen takautuvasti edellisiin vuosiin

Eläintuen valvonta laajennetaan takautuvasti aiempiin tukivuosiin, kun eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin vaatimuksissa tai tukiehdoissa havaittu puute koskee myös aiempia tukivuosia. Valvonta laajennetaan enintään 4 vuotta taaksepäin tai edelliseen valvontavuoteen saakka.^{4.10}

Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden vähimmäisvaatimusten ja tukiehtojen valvonta sekä Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen vähimmäisvaatimusten valvonta voidaan laajentaa takautuvasti enintään vuoteen 2023 asti.^{4.11}

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnan laajentaminen eläinmäärien osalta takautuvasti vuosille 2021–2022 on kirjattava Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin. Lisätietoihin merkitään takautuvuuden syy (valvonnassa havaittu puute) ja tukivuodet, joihin seuraamus kohdistuu. Takautuville vuosille ei tarvitse tehdä erillistä pöytäkirjaa.

- Vuosiin 2021–2022 kohdistuva takautuva valvonta käsitellään vanhassa tukisovelluksessa (IACS). IACS:iin tehtävä takautuvuus tehdään kantakorjauksena. Ole näissä tilanteissa yhteydessä Puimurin kautta. Jos eläinten hylkäämisestä aiheutuva takaisinperintä olisi sopimuskohdaisesti alle 100 € vuodessa, eläimiä ei hylätä takautuvasti vuosilta 2021–2022.
- Vuosien 2023–2024 eläinmääriin tai vähimmäisvaatimuksiin kohdistuva takautuva valvonta käsitellään Tukisovelluksessa.

^{4.10)} (EY) 2988/95 art. 3, VNa 79/2023 25 ja 26 §

^{4.11)} VNa 79/2023 18 § 5 mom. ja 19 § 3 mom.

Takautuvuuden aiheuttavat seuraaviin eläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin liittyviin valvontakysymyksiin tallennetut puutteet:

- **Merkintä:** Ei koskaan merkitty
- **Sukupuoli:** Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen.
- **Syntymäaika:** Jos vaikuttaa ruokintapäivien määrään
- **Rotu:** Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen
- **Käyttötapa:** Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen
- **Tulopäivä:** Jos vaikuttaa ruokintapäivien määrään
- **Poistopäivä:** Jos vaikuttaa ruokintapäivien määrään
- **Viimeisin poikiminen/karitsointi:** Jos vaikuttaa tukikelpoisuuteen/ruokintapäiviin
- **Eläinlaji:** vaikuttaa aina eläimen tukikelpoisuuteen
- **Pitopaikan kirjanpito:** Eläimen kaikki tiedot puuttuvat pitopaikan kirjanpidosta tai pitopaikan kirjanpidossa eläimellä tukikelpoisuuteen vaikuttava tieto väärin tai puuttuu.

Esimerkkejä, milloin valvontaa ei laajenneta takautuvasti

Esimerkki 1:

Sonni s. 1.8.2024, poisto ilm. tehty 6.1.2025, poistopäiväksi ilmoitettu 4.1.2025. Valvonnassa (valvontapvm 11.5.2025) poistopäiväksi on havaittu 1.12.2024. Eläimen 1. poistoilmoituksen mukaan eläin on poistettu 5 kuukauden ikäisenä ja ilmoitus rekisteriin on tehty ennen valvonnasta ilmoittamista.

- **Nautojen eläinpalkkiot vuodelta 2024:** Valvontahetkellä tiedetään, että eläin ei ole vuoden 2024 palkkiohakemuksella. Eläintä ei hylätä takautuvasti.
- **Sonnipalkkio 2025:** Eläimen poistoilmoitus tehty ennen viitepäivää. Ilmoitettu päivä väärin, mutta viitepäivän tiedon mukaan eläin ei enää ole tällä tilalla vuonna 2025. Eläintä ei hylätä vuodelta 2025.
- **Ulkosaariston nautapalkkio 2025:** Eläimen poistoilmoitus tehty ennen viitepäivää. Ilmoitettu päivä väärin, mutta eläin ei viitepäivän tiedon mukaan ei enää tilalla vuonna 2025. Eläintä ei hylätä vuodelta 2025.
- **Pohjoinen ruokintapäiväkohtainen kotieläintuki:**
 - Eläin oli 31.12.2024 alle 6kk ikäinen, ei hylätä takautuvasti vuodelta 2024.
 - Eläintä ei hylätä vuodelta 2025. Eläimen poistoilmoitus on tehty ennen valvonnasta ilmoittamista. Eläin on poistettu alle 6 kk iässä sekä virheellisen että oikean poistopäivän perusteella.
- **Pohjoinen kotieläintuki teurastetuista sonneista:**
 - Jos eläin on teurastettu vuonna 2024 ja ruhopaino täyttyy (epäily syntymäilmoituksen virheellisyydestä), poistoilmoitus on tehty ennen valvontaa, vaikkakin virheellisenä. Eläintä ei hylätä vuosilta 2024 ja 2025.
 - Jos eläin on myyty eloon tai kuollut 1.12.2024, pohjoisessa kotieläintuessa ei hylätä mahdollisesti tukikelpoista eläintä.
- **APR:** Ei ole voinut olla sopimuseläin. Ei käsitellä valvonnassa.
- **Eläinten hyvinvointikorvaus:**
 - Sonni hylätään takautuvasti vuodelta 2024 niistä toimenpiteistä, joihin eläin on ollut tukikelpoinen.
 - Vuodelta 2025 sonni hylätään niistä toimenpiteistä, joihin sonni on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.

Esimerkki 2:

Lehmä, Ab, s. 3.4.2016, ei poikunut, käyttötapa lihantuotanto. Todettu valvonnassa kuolleeksi tilalla 31.12.2017, Poistoilmoitus on tehty tilavalvonnan yhteydessä 27.5.2025.

- **Nautapalkkio vuodelta 2021–2022:** Jos eläin ei ole vuosien 2021–2022 tukihakemuksilla, ei hylätä takautuvasti.
- **Emo- ja lypsylehmäpalkkio:**
 - Ei hylätä vuosilta 2023–2024, jos eläin ei ole tukihakemuksen lopullisen erän eläimissä.
 - Vuonna 2025 eläin on viitepäivän tiedon mukaan mahdollisesti tukikelpoinen. Eläin hylätään.
- **Ulkosaariston nautapalkkio:**
 - Ei hylätä vuosilta 2023–2024, jos ei ole tukihakemuksen lopullisen erän eläimissä.
 - Vuonna 2025 eläin on viitepäivän tiedon mukaan mahdollisesti tukikelpoinen. Eläin hylätään.
- **Teurashiehopalkkio:**

- Ei hylätä vuosilta 2023–2024, koska ei ole tukihakemuksen lopullisen erän eläimissä.
- Vuonna 2025 eläin on yli 4-vuotias viitepäivänä. Ei ole mahdollisesti tukikelpoinen teurashieho. Eläintä ei hylätä vuodelta 2025.
- **Pohjoinen ruokintapäiväkohtainen kotieläintuki emolehmistä ja emolehmähiehoista:**
 - Eläin ei ole vuosien 2021–2024 tukihakemuksilla (yli 4-vuotias 4.4.2020 alkaen eikä poikunut koskaan). Eläintä ei hylätä vuosilta 2021–2024.
 - Ei ole tukikelpoinen vuoden 2025 tukeen (kuollut ennen poikimista). Eläintä ei hylätä vuodelta 2025.
- **Pohjoinen kotieläintuki teurastetuista hiehoista:** Eläin kuollut tilalla 2017, ei teurastettu. Ei hylätä vuosilta 2021–2025.
- **APR:** Ei ole voinut olla sopimuseläin. Ei käsitellä valvonnassa.
- **Eläinten hyvinvointikorvaus:**
 - Lehmä hylätään takautuvasti vuosilta 2021–2024 niistä toimenpiteistä, joihin eläin on ollut tukikelpoinen.
 - Vuodelta 2025 eläin hylätään niistä toimenpiteistä, joihin se on tukikelpoinen.

Esimerkki 3:

Sonni s. 1.1.2024. Syntymäilmoitus rekisteriin on valvonnasta ilmoittamishetkellä 27.5.2025 tekemättä. Tuenhakija tekee ilmoituksen 28.5.2025.

- **Sonnipalkkio:**
 - Nautaa ei hylätä vuodelta 2024, koska eläin ei ole tukihakemuksen lopullisen erän eläimissä.
 - Eläimen tuloilmoitus (syntymä) tehty vuoden 2025 viitepäivän jälkeen. Eläin on tukihakemuksen ulkopuolinen eläin vuonna 2025. Eläintä ei hylätä.
- **Ulkosaariston nautapalkkio:**
 - Nautaa ei hylätä vuodelta 2024, koska eläin ei ole tukihakemuksen lopullisen erän eläimissä.
 - Eläimen tuloilmoitus (syntymä) tehty vuoden 2025 viitepäivän jälkeen. Eläin on tukihakemuksen ulkopuolinen eläin vuonna 2025. Eläintä ei hylätä.
- **Pohjoinen ruokintapäiväkohtainen kotieläintuki:**
 - Pohjoisessa tuessa ei hylätä vuodelta 2024. Eläin ei ole tukihakemuksella.
 - Hylätään vuodelta 2025.
- **Pohjoinen kotieläintuki teurastetuista sonneista:** Pohjoisessa kotieläintuessa ei hylätä mahdollisesti tukikelpoista eläintä.
- **APR:** Ei ole voinut olla sopimuseläin. Ei käsitellä valvonnassa.
- **Eläinten hyvinvointikorvaus:**
 - Sonni ei ole vuoden 2024 hakemuksella. Eläintä ei hylätä vuoden 2024 toimenpiteistä.
 - Vuodelta 2025 sonni hylätään niistä toimenpiteistä, joihin sonni on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.

4.5. Yleistä eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnasta

Tukiehtojen noudattaminen

Tuenhakijan on noudatettava eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpidekohtaisia tukiehtoja, mukaan lukien asiakirjat, sitoumusvuoden 1. päivästä alkaen (1.1.–31.12.2025).

Eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa, arvioitaessa tukiehdon noudattamatta jättämisen aiheuttamaa leikkausta maksettavaan korvaukseen, otetaan huomioon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden ja keston lisäksi myös toistuvuus. Toimenpiteen tukiehtojen noudattamatta jättämisen aiheuttamaa leikkausta määritettäessä on huomioitava myös, onko kyseessä vakava noudattamatta jättäminen.^{4.12} Tarkemmin luvussa 13.

Tukiehtoihin liittyvät asiakirjat tarkastetaan tilakäynnillä.^{4.13} Huomioitavana kuitenkin luvun 3.2. tilanteet. Laidunnus- ja ulkoilukirjanpidot voidaan tarkastaa myöhemmin tuenhakijan toimittamista asiakirjoista, jos valvontakäynnillä on nähtävissä aitaukset, mutta eläimet eivät vielä ole laiduntaneet/ulkoilleet.

4.12) L 1334/2022 34 §

4.13) VNa 79/2023 18 §

Tilakäyntien aikataulutus

Tilakäynti on ajoitettava siten, että mahdollisimman monen tukiehdon noudattaminen voidaan tarkastaa. Valvontaohjeessa on toimenpidekohtaisesti annettu viitteellinen aikataulu kunkin toimenpiteen tarkastamiselle.

Uusintakäynnit^{4.14}

Tilalle on tehtävä myöhemmin uusintakäynti, jos

- tilalla on valvontahetkellä tuotantotauko tai
- ulkoilua tai laidunnusta koskevien toimenpiteiden tukiehtoja ei voida valvontahetkellä tarkastaa.

Poikkeus ulkoilua tai laidunnusta koskevat toimenpiteet:

Tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa ulkoilua (esim. aidat)

- Jos tilakäynti tehdään ennen kuin eläimet ovat ulkoilleet/laiduntaneet ja tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa ulkoilua (esim. aidat), riittää, että tila toimittaa ulkoilu-/laidunnuskirjanpidon ELY-keskukseen syksyllä tai
- Tilalle tehdään uusintakäynti.

Tilakäynnillä ei ole nähtävillä aikomusta toteuttaa ulkoilua

- tilalle tehdään uusintakäynti tai
- ulkoilua tai laidunnusta koskevien toimenpiteiden ehtojen noudattaminen voidaan uusintakäynnin sijaan tarkastaa tietyissä tapauksissa tuenhakijan toimittaman kirjanpidon ja lisäksi tarvittaessa valokuvan avulla, jos tukiehtojen noudattaminen voidaan niiden perusteella todentaa luotettavasti

4.14) VNA 79/2023 18 § 4 mom.

Lisätietojen ja lisämääreiden kirjaaminen

Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden valvontakysymyksille kirjattavat pakolliset lisämääreet ovat mm. karsinan pinta-alojen tietoja sekä laidunnus-/ulkoilupäivien lukumäärätietoja. Kunkin toimenpiteen kohdalla valvontaohjeessa on mainittu, mitä lisätietoja ja lisämääreitä vähintään pitää tukisovellukseen kirjata.

Eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa on hyvien käytäntöjen mukaista kirjata toimenpiteen kysymyksille tietoja ja perusteluja, miten tukiehdon on todettu olevan kunnossa.

4.6. Vähimmäisvaatimusten tarkastaminen

Eläinten hyvinvointikorvauksen, alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten sekä luonnonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumuksen valvonnassa on tarkastettava vähimmäisvaatimukset.

Vähimmäisvaatimukset koostuvat tietyistä eläinsuojelulainsäädännön vaatimuksista.^{4.15}

Eläinten hyvinvointikorvauksessa vähimmäisvaatimukset ovat eläinlaji- ja toimenpidekohtaisia.^{4.16}

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukseen liittyvät vähimmäisvaatimukset koskevat ainoastaan sopimuksella olevia eläimiä. Vähimmäisvaatimukset ovat eläinlajikohtaisia.^{4.17}

Luonnonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumuksen vähimmäistason vaatimukset^{4.18} ja valvonnan ohjeistus on peltovalvontaohjeessa.

Vähimmäisvaatimusten noudattaminen liittyy kiinteästi tukiehtojen noudattamiseen.

Vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämistä tarkastellaan siitä näkökulmasta, mikä vaikutus vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämisellä on toimenpiteen tavoitteiden saavuttamiseen ja toimenpiteen toteuttamiseen kokonaisuudessaan.

ELY-keskuksen tarkastaja määrittää tukeen kohdistuvan seuraamusprosentin. Seuraamusprosentista kerrotaan tarkemmin luvussa 13.

Jos ELY-keskuksen tarkastaja ei pysty itse määrittelemään, onko kyseessä vähimmäisvaatimusten laiminlyönti, hän on yhteydessä läänineläinlääkäriin. Saadun vastauksen perusteella tarkastaja ratkaisee, onko tuenhakija noudattanut vähimmäisvaatimuksia. Mahdollinen eläinlääkärin lausunto kirjataan Tukisovellukseen tilakohtaisiin lisätietoihin tuenhakijalle tiedoksi ja eläinlääkärin lausunto viedään sähköiseen arkistoon.

4.15) VNa 79/2023 18 ja 19 §

4.16) VNa 1381/2022

4.17) VNa 78/2023

4.18) VNa 80/2023

5. Naudat

Tässä ohjeessa tukikelpoisella eläimellä tarkoitetaan:

- **Emo- ja lypsylehmäpalkkio, Sonnipalkkio, Ulkosaariston nautapalkkio, Teurashiehopalkkio:** Viitepäivän rekisteritietojen mukaan toimenpiteeseen palkkiokelpoisia tai mahdollisesti palkkiokelpoisia nautoja
- **Eläinten hyvinvointikorvaus:** valvontahetkellä tukikelpoisia, valvontavuonna tukea kerryttäneitä ja tukivuoden aikana mahdollisesti tukikelpoisia nautoja
- **Alkuperäisrotueläinsopimukset:** sopimuksella olevat naudat.
- **Pohjoinen kotieläintuki:** valvontahetkellä tukikelpoisia ja valvontavuonna tukea kerryttäneitä nautoja.

Tukikelpoiset eläimet poimitaan tukihakemukselle suoraan eläinrekisteristä, alkuperäisrotueläinten sopimuksia lukuun ottamatta. Alkuperäisrotueläinsopimuksen eläimet perustuvat erilliseen alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen hakemukseen. Eläin on hylättävä, jos tarkastuksessa havaitaan tukikelpoisuuteen vaikuttavia puutteita merkinnässä tai rekisteröinnissä.^{5.1}

Tuenhakijan kaikkien nautojen merkintä ja rekisteröinti on tarkastettava. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien nautojen merkintä ja rekisteröinti tarkastetaan eläintenpitäjästä riippumatta. Huomioi luku 4.3.

Lisäksi eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa tarkastetaan toimenpiteiden vähimmäisvaatimusten ja tukiehtojen noudattaminen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten valvonnassa eläinsuojelulainsäädännön vähimmäisvaatimusten noudattaminen.

Luvussa 5.3 on esitetty eläinryhmä- ja tukikohtaisesti tukikelpoiset eläimet.

^{5.1}) (EU) 2021/2115 art.34, VNA 79/2023 16–19 §

5.1. Tavanomainen tuotantotapa

Tavanomaisella tuotantotavalla tarkoitetaan mm.:

- Nautojen eläinpalkkio: ^{5.2}
 - Lehmät poikivat säännöllisesti.
 - Eläimiä myydään eloon tai teuraaksi.
 - Tila toimittaa maitoa tai maidosta jalostettuja tuotteita myyntiin.
- Pohjoinen kotieläintuki, naudat (C-alue):^{5.3}
 - Emolehmiä pidetään lihantuotantoa varten kasvatettavien vasikoiden tuottamiseen
 - Muita lihanautoja myydään eloon tai teuraaksi
 - Tuotanto, kuten tilalla syntyneiden vasikoiden lukumäärä emolehmien kokonaismäärää kohti, on normaalilla tasolla suhteessa eläinmäärään.

Tavanomaisen tuotantotavan noudattaminen tarkoittaa, että tuenhakija saa eläimistään tai niiden tuotteista myyntituloja. Valvonnassa tavanomaisen tuotantotavan noudattaminen tarkastetaan tapauskohtaisesti pääasiassa valvontaa edeltäneen 6 kk myyntitositteista (esim. eläinten ja maidon myyntitositteet). Jos tositteita ei ole edelliseltä 6 kk:lta, tarkastellaan valvontaa edeltäneen 12 kuukauden tositteita.

Tuotanto ei ole tavanomaista, jos esim.

- **Lypsylehmätila:** tuenhakija käyttää omassa taloudessaan kaiken tuottamansa maidon tai maito lypsetään viemäriin eikä maidontuotannosta ole myyntituloja.
- **Lihanautatila:** tuenhakija käyttää omassa taloudessaan kaiken tuottamansa naudanlihan, eläimiä ei myydä eloon tai teuraaksi ja naudanlihantuotannosta ei ole myyntituloja.

Jos tuotanto ei vastaa tavanomaista, tukea ei makseta valvontavuodelta ja lisäksi on arvioitava täyttyvätkö tavanomaisen tuotantotavan vaatimukset aikaisemmilta vuosilta.^{5.4} (Katso myös luku 4.4.) Tukisovellukseen tallennetaan tilakohtaisissa havainnoissa tavanomainen tuotantotapa -kysymykseen ”puutteita”.

Tavanomaisen tuotantotavan vaatimus ei koske eläinten hyvinvointikorvausta, alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusta eikä teurastusperusteisia eläintukia.

5.2) VNa 1273/2023 5, 8 ja 10 §

5.3) MMMa 49/2025 3 §

5.4) VNa 79/2023 15 §, VNa 163/2023 20 §

Esimerkki 1:

Lypsylehmätila lopettaa maidon myynnin kesken vuotta, mutta lehmät jäävät tilalle vielä useammaksi kuukaudeksi. Milloin loppuu oikeus emo- ja lypsylehmäpalkkioon?

- Vastaus: Valvonnassa tavanomainen tuotantotapa on kunnossa, vaikka maitoa ei enää tuotettaisikaan, koska tila on kuitenkin myynyt maitoa alkuvuodesta.

Esimerkki 2:

Emo- ja lypsylehmäpalkkiota hakenut lypsykarjatila ei ole saanut myyntituloja tuottamastaan maidosta tai siitä valmistetuista tuotteista tuen määräytymisjaksolla. Lisäksi tilalla on 2 korvamerkitöntä lypsylehmää. Tarkastuksessa selvitetään, onko tila saanut myyntituloja eläimistä, jotka on myyty eloon tai teuraaksi.

- Jos myyntituloja ei ole, Tukisovellukseen tallennetaan tieto emo- ja lypsylehmien tavanomaisen tuotantotavan puutteesta ja 2 lehmää hylätään korvamerkittömyyden takia.

Esimerkki 3:

Emolehmiätilalla on maitorotuisia (Ay) poikineita lehmiä, joilla on käyttötapana rekisterissä maidontuotanto. Lehmien maito käytetään vasikoiden ravinnoksi. Tarkastuksessa selvitetään, onko tila saanut myyntituloja eläimistä, jotka on myyty eloon tai teuraaksi.

- **AB-alue, emo- ja lypsylehmäpalkkio ja ulkosaariston nautapalkkio:**
 - Jos myyntituloja eläimistä ei ole, Tukisovellukseen tallennetaan tieto tavanomaisen tuotantotavan puutteesta. Maitorotuisia poikineita lehmiä ei hylätä käyttötavan takia.
 - Jos tila on myynyt eläimiä eloon tai teuraaksi, tilalla täyttyy tavanomaisen tuotantotavan vaatimus
- **C-alue, pohjoinen kotieläintuki:**
 - Jos lihanaudoista ei ole myyntituloja, Tukisovellukseen tallennetaan tieto nautojen tavanomaisen tuotantotavan puutteesta.
 - Jos emolehmiä pidetään lihantuotantoa varten kasvatettavien vasikoiden tuottamiseen ja tilalla syntyneiden vasikoiden lukumäärä emolehmien kokonaismäärää kohti on normaalilla tasolla suhteessa eläinmäärään, tilalla täyttyy tavanomaisen tuotantotavan vaatimus
 - Maitorotuisia (Ay) poikineita lehmiä ei hylätä käyttötavan takia.

Esimerkki 4:

Tilalla on vesipuhveleita maidontuotannossa. Vesipuhvelia ei saa eläinten hyvinvointilain mukaan Suomessa käyttää maidontuotantoon.

- **AB-alue:** Tilan emo- ja lypsylehmä palkkio hylätään tallentamalla Tukisovellukseen tieto emo- ja lypsylehmien tavanomaisen tuotantotavan puutteesta.
- **C-alue:** Tilan pohjoinen kotieläintuki hylätään tallentamalla Tukisovellukseen tieto nautojen tavanomaisen tuotantotavan puutteesta.

5.2. Eläinmäärän tarkistaminen^{5.5}

Valvonnassa on tarkastettava kunkin tilalla olevan eläimen kohdalla tunnistamisen ja rekisteröintisäädösten noudattaminen.

- Kaikki tuenhakijan naudat ovat tunnistettavissa hyväksytyn tunnistimen EU-tunnuksesta (kts. sallitut poikkeukset luvusta 5.2.1) ja ne on asianmukaisesti ilmoitettu eläinrekisteriin.
- Jos eläinten tapahtumailmoituksia eläinrekisteriin ei tehdä säädetyssä määräajassa, tarkastetaan lisäksi, että eläimet on merkitty pitopaikkakohtaiseen kirjanpitoon.

Kadonneet, kuolleet ja tilalla teurastetut: katso luku 5.2.2 (rekisteröinti tilalle).

3T -eläimet tukisovelluksessa: ID-valvonnan 3T-tallennus ei riitä tukieläinten käsittelyn tarpeisiin. Tukieläinkäsittelyä varten eläimen eläinkortilla on otettava kantaa eläimen korvamerkintään ja rekisteritietojen oikeellisuuteen. Tukikelpoisesta eläimestä on selvitettävä seuraavat tukikelpoisuuteen vaikuttavat tiedot: EU-tunnus ja esim. sukupuoli, rotu, syntymäaika ja tilalle tulopäivä (luku 5.2.2.1). Tiedot tallennetaan Tukisovellukseen.

ID-valvonnan johtopäätöskäsittelyyn siirtämisen jälkeen havainnoitujen eläinten määrää ei voi enää muuttaa, mutta eläimille voi lisätä tietoja eläinkortille. Jos eläinmäärää on tarvetta muokata, johtopäätöskäsittely on purettava. Jos johtopäätöskäsittelyä ei pysty enää purkamaan, ole yhteydessä Puimurin kautta.

5.5) VNa 79/2023 14 §, VNa 163/2023 6 §, 11–12 §

5.2.1 Tunnistimet^{5.6}

Naudan on oltava merkitty säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Naudat on merkittävä viimeistään 20 päivän iässä (poikkeuksena biisonivasikat 9 kk iässä) tai jo aiemmin, jos se siirretään pois syntymäpitopaikastaan.^{5.7} Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos eläimen merkinnässä havaitaan puutteita.

Jokaisen tilalla olevan eläimen merkintä tarkastetaan. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien nautojen merkintä tarkastetaan eläintenpitäjästä riippumatta. Huomioi oheistus ELY-keskuksen omalle otannalle ottamisesta (luku 1.1.)

Eläimen tunnistaminen on kunnossa, kun

1. eläimellä on kaksi hyväksyttyä tunnistinta, jotka kuuluvat kyseiselle eläinyksilölle.
 - Tunnistimien määrällä ei ole ylärajaa, kunhan ne vastaavat toisiaan.
2. eläimellä on vain yksi hyväksytty tunnistin ja yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkittyjä eläimiä on enintään 20 % kaikista tuenhakijan eläimistä.
 - 01.01.2021 tai sen jälkeen syntyneellä eläimellä on molemmissa korvissa perinteinen korvamerkki, ei lainkaan e-merkkiä (tilanne tulkitaan kuin yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkitty eläin).
 - 20 % sisältää myös tukikelpoiset ja ei-tukikelpoiset esim. yli-ikäiset sonnit.

Poikkeustapaukset, joissa eläintä ei hylätä^{5.8}

1. Jos eläin on tuenhakijan **ainoa** merkitön nauta ja
 - eläimelle on tilattu korvaavat hyväksytyt tunnistimet ennen valvonnasta ilmoittamista, mutta hyväksytyt tunnistimet eivät valvontahetkellä ole vielä saapuneet tilalle.
 - Poikkeuksen käyttö on perusteltava eläintukien käsittelynäytöllä valitsemalla eläimelle tilanteeksi ”Kunnossa” ja tarkenne ”Yhden eläimen korvamerkittömyys”.

2. Valvonnassa ei hylätä tukikelpoisuusiän tai tilallapitoajan ohittanutta nautaa, jos voidaan olettaa eläimen olleen säädösten mukaisesti merkitty tukikelpoisuusaikana. Esim.
 - **Pohjoinen kotieläintuki naudoista:** ei hylätä valvonnan alkamishetkellä vähintään 20 kk ikäistä sonnia.
 - **Sonnipalkkio:** ei hylätä 60 päivän tilallapitoajan ohittanutta nautaa.
 - **Teurashiehoppalkkio:** ei hylätä, jos eläin on poikunut 1. kerran viitepäivän jälkeen, ennen valvontaa.
 - **Eläinten hyvinvointikorvaus vasikoiden olosuhteiden parantaminen:** ei hylätä vähintään 6 kk ikäistä nautaa.

Eläimen tunnistaminen ei ole kunnossa

Valvonnassa **hylätään** merkitön nauta. Eläin hylätään merkittömyyden takia, jos

1. eläimellä ei ole lainkaan hyväksyttyjä tunnistimia.
 - sisältää myös eläimet, joille merkkejä ei voi kohtuudella kiinnittää
2. toisella hyväksytyllä tunnistimella merkittyjä eläimiä on yli 20 % tuenhakijan kaikista eläimistä.
 - Prosenttiosuuteen lasketaan tukikelpoiset ja ei-tukikelpoiset esim. yli-ikäiset sonnit.
 - siinä tapauksessa, että yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkittyjä eläimiä on yli 20 % kaikista tuenhakijan eläimistä; kaikki yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkityt tukikelpoiset eläimet hylätään (huomioitava kohta ”Poikkeustapaukset, joissa eläintä ei hylätä”).
3. eläimen merkintä on muutoin säädösten vastainen.
 - Esimerkiksi 2 eri EU-tunnusta tai 2 eläintä, joilla molemmilla hyväksytyissä tunnistimissa sama EU-tunnus, irronnut tunnistin kiinnitetty uudelleen, punaisen tilapäismerkin väärä käyttö jne.
 - Jos todetaan, että eläimellä ei ole ollut lainkaan korvamerkkejä (korvat ehjät, ei reikää korvassa), Tukisovelluksessa korvamerkintä-kysymykselle tallennetaan tällöin ”Merkitön” → ”Ei koskaan merkitty”. Näissä tapauksissa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös mahdolliseen takautuvuuteen, jos kyseessä on vanhempi, aiempina vuosina tukikelpoinen yksilö.

5.6) (EU) N:o 2016/429, (EU) N:o 2019/2035, (EU) N:o 2021/520, L 1069/2021

5.7) (EU) N:o 2016/429 112 ja 120 art., (EU) N:o 2019/2035 38 art., (EU) N:o 2021/520 13 art., L 1069/2021 9 §

5.8) VNa 79/2023 22 §, VNa 163/2023 6 §

Esimerkki 1:

Emolehmä, jonka molemmat korvat ovat tuhoutuneet. Tämän lisäksi tilalla todetaan 16 kk ikäinen merkitön sonni

- Pohjoinen tuki: Molemmat hylätään
- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Emolehmä hylätään
- Sonnipalkkio:
 - Tilallapitoaika ohitettu: Jos eläin on tiputtanut tunnistimensa, eläin kunnossa
 - Tilallapitoaika meneillään: Jos eläin on tiputtanut tunnistimensa, eläin hylätään
 - Jos eläintä ei koskaan merkitty, eläin hylätään.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Molemmat hylätään.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Molemmat hylätään niistä toimenpiteistä, joihin eläimet ovat tukikelpoisia.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: jos eläimet ovat sopimuseläimiä, hylätään.

Esimerkki 2:

Eläintenpitäjällä on valvontahetkellä yhteensä 37 sonnia. Valvonnassa todetaan 1 kokonaan merkitön sonni (korvausmerkit tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista, eivät vielä tilalla) ja 7 yhdellä tunnistimella merkittyä sonnia (19 % tuenhakijan sonneista).

- Eläimiä ei hylätä. Eläinten tilanne valvonnassa kunnossa.

Esimerkki 3:

Eläintenpitäjällä on valvontahetkellä yhteensä 37 nautaa. Valvonnassa todetaan 2 kokonaan merkitöntä emolehmää (korvausmerkit tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista, eivät vielä tilalla) ja 7 yhdellä tunnistimella merkittyä nautaa (19 % tuenhakijan naudoista).

- Kokonaan merkittömät emolehmät hylätään.
- Yhdellä tunnistimella merkittyjä eläimiä ei hylätä. Eläinten tilanne valvonnassa kunnossa.

Esimerkki 4:

Eläintenpitäjällä on valvontahetkellä yhteensä 37 nautaa. Valvonnassa todetaan 1 kokonaan merkitön sonni (korvat tuhoutuneet, korvausmerkit tilalla) ja 8 yhdellä tunnistimella merkittyä poikinutta emolehmää (korvausmerkit tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista mutta merkit eivät ole vielä tilalla). Toisella tunnistimella merkittyjä nautoja on yli 20 % kaikista eläintenpitäjän naudoista.

- Sonnipalkkio: Sonni hylätään merkittömyyden takia. Eläimen merkintää ei voida korjata tuhoutuneiden korvien takia.
 - Sonnia ei hylätä, jos sonni on jo ohittanut tilallapitoajan.
 - Sonni hylätään, jos sitä ei ole koskaan merkitty.
- Pohjoinen kotieläintuki: Sonni ja emolehmät hylätään tunnistin-puutteen takia. Sonnin merkintää ei voida korjata tuhoutuneiden korvien takia.
 - Sonnia ei hylätä, jos sonni on jo ohittanut tukikelpoisuusiän.
 - Sonni hylätään, jos sitä ei ole koskaan merkitty.
- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Emolehmät hylätään.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: sonni ja emolehmät hylätään.
- Teurashiehoppalkkio: Emolehmiä ei hylätä teurashiehoppalkkiosta, koska eläimet ovat jo poikineet.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläimet hylätään.
- Alkuperäisrotujen kasvattamissopimus: Eläimet hylätään, jos ne ovat sopimuseläimiä.

Esimerkki 5:

Eläintenpitäjällä on valvontahetkellä yhteensä 37 nautaa. Valvonnassa todetaan 2 yhdellä tunnistimella merkittyä sonnia (toinen korva rikki, tunnistinta ei saa kiinnitettyä) ja 6 yhdellä tunnistimella merkittyä alle 6 kk ikäistä lehmävasikkaa.

- Sonnipalkkio ja pohjoinen kotieläintuki: Sonnit hylätään merkittömyyden takia (toisella tunnistimella merkittyjä nautoja on yli 20 % kaikista eläintenpitäjän naudoista).
 - Sonneja ei hylätä, jos sonnit ovat jo ohittaneet tilallapitoajan (sonnipalkkio) tai tukikelpoisuusiän (Pohjoinen kotieläintuki).
 - Sonni hylätään, jos sitä ei ole koskaan merkitty.
- Teurashiehoppalkkio: jos lehmävasikat ovat viitepäivätiedon perusteella mahdollisia teuraspalkkioeläimiä, ne hylätään merkintäpuutteen takia (toisella tunnistimella merkittyjä nautoja on yli 20 % kaikista eläintenpitäjän naudoista).
- Eläinten hyvinvointikorvaus: sonnit ja lehmävasikat hylätään merkintäpuutteen takia.

- Ulkosaariston nautapalkkio: Sonnit hylätään. Lehmävasikat eivät ole viitepäivän tietojen mukaan tukikelpoisia 2025.
- Alkuperäisrotujen kasvattamissopimus: Sonnit hylätään, jos ne ovat sopimuseläimiä.

Esimerkki 6:

1.9.2024 syntynyt sonni korvamerkitön, korvausmerkkejä ei tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista. Valvonta toukokuussa 2025, eläin 8 kk ikäinen.

- Sonnipalkkio: Eläin hylätään
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään.
- Alkuperäisrotujen kasvattamissopimus: Sonnia ei hylätä, koska se ei ole sopimuseläin.

5.2.2 Eläinrekisteri ^{5.9}

Naudan on oltava rekisteröity säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen.^{5.10} Nautaeläinrekisteri-ilmoitukset on tehtävä viimeistään 7. päivänä tapahtumasta.^{5.11} Eläin on kuitenkin rekisteröitävä jo edellä mainittua aiemmin, jos se siirretään pois syntymäpitopaikastaan. Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen rekisteröinnissä. Eläintenpitäjä on aina itse vastuussa eläinrekisterin tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta, myös valtuutustapauksissa.

Valvontatulosta määritettäessä ei huomioida valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehtyjä ilmoituksia eläinrekisteriin.^{5.12}

5.9) (EU) N:o 2016/429 IV osan I osaston 2 luvun 1 jakso, (EU) N:o 2019/2035 42 art., (EU) N:o 2021/520 3 art., L 1069/2021, VNa 41/2024 22 §, VNa 1273/2023 4 § ja 14 §,

5.10) VNa 1273/2023 4 ja 14 §, VNa 1381/2022 8 §, VNa 78/2023 50 §, VNa 41/2024 22 §

5.11) (EU) 2021/520 3 ja 13 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 3 §

5.12) VNa 79/2023 14 §, L 1559/2001 25 §

Esimerkki 1:

Valvontahetkellä tilalla on 1 kk ennen valvontakäyntiä syntynyt sonnivasikka. Eläimen syntymä on ilmoitettu nautarekisteriin valvonnasta ilmoittamisen jälkeen.

- Pohjoinen kotieläintuki: Eläintä ei hylätä, koska eläin ei ole valvontahetkellä tukikelpoinen.
- Sonnipalkkio: Eläin ei ole ollut viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin ei ole ollut viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.
- EHK: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä, joihin se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen tukivuonna.

Jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinti tarkastetaan. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien nautojen rekisteröinti tarkastetaan eläintenpitäjistä riippumatta.

Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttava eläinrekisterin virhe aiheuttaa aina eläimen hylkäämisen^{5.13}

- Tukikelpoisuuteen vaikuttavia tietoja ovat tilalle tulopäivä, tilalta poistopäivä, pitopaikka, rotu, sukupuoli, ikä, käyttötapa ja poikiminen.
- Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavat rekisteritiedot vaihtelevat eläintuittain ja eläinten hyvinvointikorvauksessa toimenpiteittäin.

- Poikkeukset:
 - Pohjoinen kotieläintuki: Tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Puuttuva (tapahtumasta yli 7 päivää) tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehty poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäyksen.
 - Nautapalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Ennen valvontaa tukea kerryttäneitä eläimiä ei hylätä rekisterivirheen takia, jos eläimen rekisteritiedot ovat olleet oikein eläimen tukikelpoisuusaajan loppuun saakka.

5.13) VN 79/2023 6, 16, 18 ja 19 §, VN 163/2023 11 ja 12 §

Tarkemmin eläimen rekisterivirheen aiheuttamasta seuraamuksesta myöhemmin tässä luvussa, kunkin rekisteristä tarkastettavan asian kohdalla.

Tilalla kuolleet ja tilalla teurastetut

Kuolleena syntyneet eläimet saa haudata koko maassa. Muutoin raatojen ja teurasjätteiden hautaus on sallittu vain syrjäisillä, keräilyalueen ulkopuolisilla alueilla (Lappi, Ahvenanmaa, Taivalkoski, Kuusamo, Hyrynsalmi, Kuhmo, Suomussalmi, Ristijärvi, Puolanka, Pudasjärvi, Ii).

Keräilyalueella hautaamiseen pitää olla poikkeuslupa. Jos valvonnassa todetaan, että nautoja on haudattu keräilyalueella, asiasta ilmoitetaan aluehallintovirastoon.

Koko maassa: hautaamisesta on pidettävä kirjaa. HUOM! Hautauskirjanpito (eläinten määrä, eläinlaji, hautauspäivä ja – paikka) on säilytettävä 2 vuotta.

Jos raatoja on käytetty haaskoina, on haaskatoiminnan aloittamisesta pitänyt ilmoittaa kunnaneläinlääkärille ja haaskaruokintapaikka rekisteröidä eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin yhteydessä olevaan haaskaruokintapaikkarekisteriin ja siitä on pidettävä kirjaa (eläimet, haaskapaikka, ajankohta) vaikka raadot toimitettaisiin toisen toimijan haaskaruokintapaikkaan.

(Pikantti – Eläimet – Sivutuotteet)

5.2.2.1 Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavat rekisterivirheet

Rekisteröinti tilalle

Rekisteröinnillä tilalle tarkoitetaan eläimen tulo- ja poistopäivää.

Valvonnassa tarkastetaan jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinnin oikeellisuus ja ajantasaisuus.

Kaikkien enintään 7 päivää ennen valvontapäivää tilalle ostettujen ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten tositteet on tarkastettava, jos tulo- tai poistoilmoitus eläinrekisteriin ja/tai eläinkirjanpitoon on tekemättä valvonnasta ilmoittamishetkellä (myöhemmin valvontahetkellä).

Eläimen rekisteröinti tilalle ei ole kunnossa, jos valvontahetkellä

- Eläin on tullut tilalle yli 7 päivää aiemmin, mutta eläintä ei ole rekisteröity tilalle tai eläimen tuloilmoitus on tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen
- Eläin on poistettu yli 7 päivää aiemmin, mutta eläimen poistoilmoitusta eläinrekisteriin ei ole tehty tai eläimen poistoilmoitus on tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen
- Eläimen tulo-/poistopäivä eläinrekisterissä on virheellinen
- Eläimen tulo-/poistopäivästä ei saada selvyyttä (esim. kadonnut, kuollut, tilalla teurastettu)

Tukikelpoinen nauta hylätään valvonnassa eläinrekisterin virheellisestä, puuttuvasta tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehdystä tilalle tuloilmoituksesta (ml. puuttuvat syntymäilmoitukset) tai tilalta poistoilmoituksesta.

- Jos eläinrekisterin mukaan tilalla olevaa eläintä ei voida valvonnassa todeta eikä tukea hakenut esitä valvonnassa kirjallista näyttöä eläimen merkinnän ja rekisteröinnin ilmoitusaikojen noudattamisesta, eläin hylätään^{5.14}.
- **HUOM!** Nautojen eläinpalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

5.14) VNa 79/2023 21 §, VNa 163/2023 11 §

Valvonnassa ei hylätä tukikelpoisuusiän tai tilallapitoajan ohittanutta eläintä, jonka rekisteritiedot ovat olleet oikein tukikelpoisuusajan viimeiseen päivään asti ja rekisterivirhe on tapahtunut tukikelpoisuusajan jälkeen. Esimerkiksi

- pohjoisen nautatuen valvonnassa ei hylätä rekisterivirheen tapahtumahetkellä vähintään 20 kk ikäistä sonnia.
- sonnipalkkion valvonnassa ei hylätä sonnia, joka rekisteritiedot ovat olleet kunnossa 60 päivän tilallapitoajan loppuun asti.
- eläinten hyvinvointikorvauksen vasikoiden olosuhteiden parantamista koskevasta toimenpiteestä ei hylätä rekisterivirheen tapahtumahetkellä vähintään 6 kk ikäistä nautaa.

Pohjoisessa kotieläintuessa tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Puuttuva (tapahtumasta yli 7 päivää) tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehty poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäyksen.^{5.15}

5.15) VNa 41/2024 10 § 3 mom. ja 13 § 1 mom. 1 kohta

Tilalle rekisteröimätön nauta

Valvonnassa tarkastetaan, milloin eläin on saapunut tilalle (ml. syntymä). Jos tilalla on tilalle rekisteröimätön eläin, jota ei löydy Tukisovelluksen lukitun datan eläimistä, tukikelpoisesta eläimestä on selvitettävä seuraavat tukikelpoisuuteen vaikuttavat tiedot: eläintenpitäjä, eläimen EU-tunnus, sukupuoli, rotu, syntymäaika ja tilalle tulopäivä. Tiedot tallennetaan Tukisovellukseen. ID-valvonnan 3T-tallennus ei riitä tukieläinten käsittelyn tarpeisiin.

ID-valvonnan johtopäätöskäsittelyyn siirtämisen jälkeen havainnoitujen eläinten määrää ei voi enää muuttaa, mutta eläimille voi lisätä tietoja eläinkortille. Jos eläinmäärää on tarvetta muokata, johtopäätöskäsittely on purettava. Jos johtopäätöskäsittelyä ei pysty enää purkamaan, ole yhteydessä Puimurin kautta.

Kun kyseessä on puuttuva eläimen syntymäilmoitus ja syntymästä on yli 7 päivää,

- eläintä ei ole merkitty: valvonta jää kesken niiden tukien osalta, joihin eläimet ovat tukikelpoisia, kunnes tuenhakija on rekisteröinyt tai merkinnyt valvonnassa hylättävät eläimet (U-eläimet).
- Eläimellä on tunnistimet: valvontaa ei tarvitse jättää kesken, koska eläin tallennetaan EU-tunnuksella.

Nautojen eläinpalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Eläinten hyvinvointikorvaus ja Pohjoinen kotieläintuki: Jos hakija ei pyynnöstä huolimatta rekisteröi eläimiä, jonka takia eläimet eivät tule rekisteristä lopulliselle tukihakemukselle, tarkastaja tallentaa hylättävän naudan keinotekoisella EU-tunnuksella (U1, U2...) Tukisovellukseen. Hylättäville eläimille on kirjattava

kaikki ne ominaisuustiedot (esim. sukupuoli, rotu, syntymäaika), jotka mahdollistavat eläinten yksilöinnin ja käsittelyn Tukisovelluksen Tukieläinten käsittelyssä.

Esimerkki 1:

Tilalla 2 päivää ennen valvontaa syntynyt vasikka, jonka tiedot eivät vielä löydy rekisteristä. Eläimen tiedot valvontahetkellä kunnossa; rekisteröintiä ei tarvitse jälkikäteen seurata.

- Jos tarkastuksen aikana myöhemmin havaitaan, ettei vasikkaa ole merkitty ja rekisteröity säädettyssä ajassa, vasikka on hylättävä.

Esimerkki 2:

Tilalla 7 kk ennen valvontaa syntynyt sonnivasikka, joka on merkitty, mutta ei rekisteröity.

- Pohjoinen kotieläintuki ja EHK: Eläin tallennetaan vapaalla EU-tunnuksella ja eläimelle tallennetaan sovellukseen tiedot, joiden perusteella sovellus osaa tuoda eläimen käsiteltäväksi Tukieläinten käsittelyyn. Eläin hylätään.
 - Jos eläintenpitäjä rekisteröi eläimen valvonnan jälkeen, hylkääntyy nauta eläintenpitäjän rekisteriin ilmoittamalla tiedoilla.
 - Jos hakija ei pyynnöstä huolimatta rekisteröi valvonnassa hylättävää eläintä seuraavan vuoden helmikuuhun mennessä, eläin hylätään perustuen tarkastajan tallentamiin havaintotietoihin.
- Sonnipalkkio: eläin ei viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin ei viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.

Esimerkki 3:

Tilalla 7 kk ennen valvontaa syntynyt sonnivasikka U1, jota ei ole merkitty eikä rekisteröity.

- Pohjoinen tuki ja EHK: Eläin tallennetaan keinotekoisella EU-tunnuksella (U1, U2 jne.) ja eläimelle tallennetaan sovellukseen tiedot, joiden perusteella sovellus osaa tuoda eläimen käsiteltäväksi Tukieläinten käsittelyyn.
 - Tuenhakija rekisteröi eläimen. Eläimelle tallennetaan EU-tunnus eläinkortille. Eläin hylätään.
 - Tuenhakija ei ole rekisteröinyt eläintä vielä seuraavan vuoden helmikuussa. Eläin hylätään keinotekoisella EU-tunnuksella (U1) Pohjoisesta kotieläintuesta ja EHK-toimenpiteistä, joihin eläin olisi ollut tukikelpoinen. Eläimen hylkäys perustuu tarkastajan tallentamiin havaintotietoihin.
- Sonnipalkkio: Eläin ei viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin ei viitepäivänä rekisterissä. Eläintä ei hylätä.

Esimerkki 4:

Tilalla on tammikuussa syntynyt liharotuinen lehmävasikka U1, jota ei ole merkitty eikä rekisteröity. Valvonta tehdään syyskuussa.

- Pohjoinen kotieläintuki:
 - Emolehmä: hiehot eivät ole tukikelpoisia. Eläintä ei hylätä.
 - Teurashieho: pohjoisessa kotieläintuessa ei ole mahdollisesti tukikelpoisia, eläintä ei hylätä.
- EHK: Eläin tallennetaan keinotekoisella EU-tunnuksella (U1, U2 jne.) ja eläimelle tallennetaan sovellukseen tiedot, joiden perusteella sovellus tuo eläimen käsiteltäväksi Tukieläinten käsittelyyn.
 - Tuenhakija rekisteröi eläimen. Eläimelle tallennetaan EU-tunnus eläinkortille. Eläin hylätään.

- Tuenhakija ei ole rekisteröinyt eläintä vielä seuraavan vuoden helmikuussa. Eläin hylätään keinotekoisella EU-tunnuksella (U1) pohjoisesta kotieläintuesta ja EHK-toimenpiteistä, joihin eläin olisi ollut tukikelpoinen. Eläimen hylkäys perustuu tarkastajan tallentamiin havaintotietoihin.
- Nautojen eläinpalkkiot: Eläin ei palkkiokelpoinen, eläintä ei ole rekisteröity viitepäivään mennessä. Eläintä ei hylätä.

Rekisteristä poistamaton nauta

Jos eläinrekisterissä on valvonnasta ilmoittamishetkellä tai paikalla tehtävän valvonnan aikana eläin, jota ei ole tilalla (ml. myyty, kadonnut, kuollut ja tilalla teurastettu), valvonnassa tarkastetaan, milloin eläin on poistunut tilalta. Tuenhakijan esittämän asiakirja-aineiston, esim. myyntitositteiden, hautauskirjanpidon, valokuvien tms., perusteella todetaan eläimen poistoajankohta.

Valvonnassa erityistä huomiota on kiinnitettävä, jos tuenhakijan mukaan valvonnan alkamishetkellä tilalla rekisterissä oleva eläin on kadonnut, kuollut tai tilalla teurastettu enintään 7 päivää aiemmin.

- Jos eläinrekisterin tai pitopaikan kirjanpidon mukaan tilalla olevaa eläintä ei voida valvonnassa todeta eikä tukea hakenut esitä valvonnassa kirjallista näyttöä eläimen tunnistamisen ja rekisteröinnin ilmoitusaikojen noudattamisesta, eläin hylätään. ^{5.16}
- Valokuvien perusteella ei voida hyväksyä tilakäynnillä havainnoimatonta eläintä nähdyksi tilakäynnin jälkeen, vaan eläin on todettava uusintakäynnillä.
- Jos tilalla kuolleita nautoja tai teurasjätettä on haudattu ruhojen keräilyalueella, asiasta ilmoitetaan aluehallintovirastoon.
- **Tukisovellukseen tallennetaan:** eläimen eläinkortille eläimen poistopäivä ja eläinkohtaisiin lisätietoihin selvitys, millä perusteella poistopäivä on varmistettu.
 - **Kadonneet, kuolleet ja tilalla teurastetut:** Sovellukseen tallennetaan poistopäiväksi sellainen ajankohta, jolloin poisto on todennäköisimmin tapahtunut.

5.16) VNa 79/2023 21 §, VNa 163/2023 11 §

Tuenhakijan esittämä asiakirja-aineisto huomioidaan myös arvioitaessa **takautuvuutta**.

- Jos poistoajankohdasta ei saada selvyttä, eläin on hylättävä myös takautuvasti niiltä vuosilta, jolloin eläin on kerryttänyt tukea (enintään 4 vuotta taaksepäin). Eläinrekisterin ajantasalla pitäminen on tuenhakijan vastuulla. Tukea ei voida maksaa perusteettomasti.
 - Jos eläimelle löytyy jokin rekisteri-ilmoitus tai muu tilan esittämä kirjallinen tosite, esim. korvausmerkkitilaus, siirtoilmoitus tai poikiminen, voidaan eläin vielä siltä vuodelta hyväksyä ja poistopäiväksi tallentaa sen vuoden viimeinen päivä.
 - Jos eläimelle ei löydy muuta kuin syntymäilmoitus, voi poistopäivänä käyttää syntymävuoden viimeistä päivää (hyväksytään siltä vuodelta) tai jotain muuta kyseisen vuoden päivää, jos on syytä epäillä, että eläin olisi kuollut jo pian syntymän jälkeen (hylätään siltä vuodelta).
 - Poistopäivän toteaminen vuoden viimeiselle päivälle ei nosta eläintä käsiteltäväksi tukieläinten käsittelyyn kyseiseltä vuodelta, mutta 30.12. tai aiempi päivä nostaa, jos eläin on kyseisenä vuonna tukikelpoinen. Huomioitava tukivalvonnassa tukikelpoisten eläinten osalta (eroaa ID- valvontaohjeesta).

Esimerkki:

Sonia (syntynyt 1.2.2025) ei löydy valvontahetkellä 15.8.2025. Eläimelle ei ole tehty korvausmerkkitilauksia eikä eläinrekisterissä ole syntymäilmoituksen lisäksi muita tapahtumia. Tilalla ole esittää mitään todistetta eläimen olemassaolosta tilalla.

- Sonni on todennäköisesti kuollut vasikkana. Sonnin poistopäiväksi valvonnassa todetaan esim. noin viikko eläimen syntymästä.

5.2.2.2 Pitopaikka

Valvonnassa tarkastetaan jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinti oikeaan pitopaikkaan.

Eläimen on oltava joko eläinrekisteriin ilmoitetussa tai tuenhakijan jollekin eläinlajille rekisteröimässä pitopaikassa, josta eläin on välittömästi valvontakäynnin aikana paikannettavissa ja tunnistettavissa. ^{5.17} Tukikelpoinen nauta hylätään virheellisestä pitopaikkatiedosta.

5.17) VNa 79/2023 22 §, VNa 163/2023 6 §

Esimerkki:

Eläimet ovat syntyneet pitopaikassa A ja ovat aina olleet siellä. Eläinrekisterin mukaan vasikat ovat valvontahetkellä virheellisesti pitopaikassa B. Valvonnassa tallennetaan siirtopäiväksi pitopaikkaan A vasikoiden syntymäpäivä.

- **Tilanne 1:** Eläintenpitäjä on ilmoittanut jonkin eläinlajin pidon pitopaikkoihin A ja B eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterissä. Eläimiä ei hylätä virheellisestä pitopaikkatiedosta.
- **Tilanne 2:** Eläintenpitäjä on ilmoittanut jonkin eläinlajin pidon vain pitopaikkaan A. Eläimet hylätään virheellisestä pitopaikkatiedosta.

5.2.2.3 Rotu

Tarkastetaan, että tilalla olevan naudan rotu vastaa eläinrekisteriin ilmoitettua rotutietoa.

Tuki	Ohje
Nautojen eläinpalkkiot	Ei rotuvaatimusta. Virheellinen rotutieto eläinrekisterissä ei aiheuta eläimen hylkäämistä.
Pohjoinen kotieläintuki	Rotutieto tarkastetaan tasolla liharotuinen/maitorotuinen. Tukikelpoinen emolehmä hylätään, jos • Liharotuinen eläin on ilmoitettu eläinrekisteriin maitorotuiseksi, • Maitorotuinen eläin on ilmoitettu eläinrekisteriin liharotuiseksi tai • Eläimeltä puuttuu rotutieto eläinrekisteristä. Joissain tapauksissa eläimen rodun määrittämiseksi tarkastajan on tarkastettava eläimen polveutuminen tuenhakijan antamasta selvityksestä. Maitorodut: Ayrshire, Jersey, Brown Swiss, Guernsey, Holstein, Montbéliarde, Simmental, Itäsuomenkarja, Länsisuomenkarja ja Pohjoissuomenkarja. Liharodut: Biisoni, Aberdeen Angus, Belgian Blue, Blonde d'Aquitaine, Charolais, Hereford, Ylämaankarja (Highland Cattle), Limousin, Simmental, Piemontese, Dexter, Galloway, Vesipuhveli, Texas Longhorn, Itäsuomenkarja, Länsisuomenkarja ja Pohjoissuomenkarja.
Eläinten hyvinvointikorvaus	Virheellinen eläinrekisterin rotutieto aiheuttaa eläimen hylkäämisen vain seuraavissa poikkeustapauksissa: Belgian Blue -rotuiset naudat ja vesipuhvelit eivät ole tukikelpoisia eläinten hyvinvointikorvauksessa. Eläin hylätään Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteistä, jos • Eläimen roduksi on ilmoitettu eläinrekisteriin virheellisesti Belgian blue tai vesipuhveli.

	- Belgian blue tai vesipuhveli -rotuisen eläimen roduksi on ilmoitettu eläinrekisteriin joku muu rotu kuin edellä mainittu tai eläimeltä puuttuu rotutieto rekisteristä. Eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteissä Nuorkarjan laidunnus, Emo- ja lypsylehmien laidunnus sekä Nautojen ulkoilu tukikelpoinen eläin hylätään, jos - Eläimen roduksi on ilmoitettu eläinrekisteriin virheellisesti Ylämaankarja, Biisoni, Texas Longhorn tai Galloway ja eläin on jotain muuta kuin edellä mainittua rotua. - Ylämaankarja, Biisoni, Texas Longhorn tai Galloway -rotuisen eläimen roduksi on ilmoitettu eläinrekisteriin joku muu rotu kuin edellä mainittu tai eläimeltä puuttuu rotutieto rekisteristä.
Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Rotutietoa ei tarkasteta tilavalvonnassa.

Esimerkki 1:

Jos Belgian Blue-rotuinen nauta on ilmoitettu Limousiniksi rekisteriin, eläin hylätään Eläinten hyvinvointikorvauksessa, koska Belgian Blue ei ole tuessa hyväksyttävä rotu.

5.2.2.4 Sukupuoli

Jokaisen tilalla olevan eläimen sukupuoli tarkastetaan.

Tuki	Ohje
Nautojen eläinpalkkiot Pohjoinen kotieläintuki	Nauta hylätään eläinrekisterin virheellisen sukupuolitiedon takia.
Eläinten hyvinvointikorvaus	Nauta hylätään eläinrekisterin virheellisen sukupuolitiedon takia vain toimenpiteissä: - Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen; - Nuorkarjan laidunnus - Emo- ja lypsylehmien laidunnus.
Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Eläintä ei hylätä eläinrekisterin virheellisen sukupuolitiedon takia.

5.2.2.5 Käyttötapa

Tuki	Ohje
Nautojen eläinpalkkiot Eläinten hyvinvointikorvaus Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Eläintä ei hylätä eläinrekisterin väärän käyttötapa-tiedon takia.
Pohjoinen kotieläintuki	Jokaisen tilalla olevan Simmental-, Itäsuomenkarja-, Länsisuomenkarja- ja Pohjoissuomenkarja-rotuisen naaraspuoleisen poikineen naudan käyttötapatieto eläinrekisterissä tarkastetaan. Eläimen käyttötapatiedon eläinrekisterissä on vastattava eläimen todellista käyttöä.

	Emolehmä: Simmental-, Itäsuomenkarja-, Länsisuomenkarja- ja Pohjoissuomenkarja-rotuisen emolehmän käyttötavan on oltava rekisterissä muu kuin maidontuotanto. Eläimen tiedot kunnossa. Lypsylehmä: Simmental-, Itäsuomenkarja-, Länsisuomenkarja- ja Pohjoissuomenkarja-rotuisen lypsylehmän käyttötavan pitää olla rekisterissä maidontuotanto. Lypsylehmä hylätään virheellisen käyttötavan takia, jos eläimen käyttötapa rekisterissä on muu kuin maidontuotanto. Esimerkit luvussa 5.1. Jos käyttötapatieto puuttuu rekisteristä kokonaan Simmental-, Itäsuomenkarja-, Länsisuomenkarja- tai Pohjoissuomenkarja-rotuiselta poikineelta eläimeltä, eläin hylätään. Poikimatonta naaraspuolista nautaa ei hylätä puuttuvan tai virheellisen eläinrekisterin käyttötapa -tiedon takia.
--	---

5.2.2.6 Ikä

Tuki	Ohje
Eläinten hyvinvointikorvaus Teurashiehopalkkio Sonnipalkkio Ulkosaariston nautapalkkio sonneista Pohjoinen kotieläintuki	Jokaisen tilalla olevan eläimen ikä tarkastetaan eläinrekisteriin ilmoitetusta syntymäajasta. Tukikelpoinen eläin hylätään eläinrekisteriin ilmoitetun väärän syntymäajan takia.
Emo- ja lypsylehmäpalkkio Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Eläimellä ei ole ikävaatimusta. Eläintä ei hylätä eläinrekisterin virheellisen syntymäajan takia.

5.2.2.7 Poikiminen

Kun tilalla on rekisteröimätön vasikka, tarkastetaan, milloin vasikka on syntynyt. Jos lehmän poikimistietoa ei ole ilmoitettu eläinrekisteriin 7 päivän kuluessa vasikan syntymästä, lehmän havaintotietoihin kirjataan viimeisin poikimispäivä.

Lehmä hylätään vain, jos virheellä on vaikutusta eläimen tukikelpoisuuteen.

Tuki	Ohje
Emo- ja lypsylehmäpalkkio Ulkosaariston nautapalkkio	Emo- tai lypsylehmä hylätään, jos eläin on poikunut edellisen kerran yli 2 vuotta ennen valvontavuotta ja poikimisilmoitusta ei ole tehty 7 päivän kuluessa poikimisesta. Hieho hylätään, jos sen ensimmäisen poikimisen poikimisilmoitusta ei ole tehty eläinrekisteriin 7 päivän kuluessa poikimisesta.
Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä	Emolehmähieho hylätään, jos sen ensimmäisen poikimisen poikimisilmoitusta ei ole tehty eläinrekisteriin 7 päivän kuluessa poikimisesta. Emolehmää ei hylätä, jos ilmoittamaton poikiminen on vähintään eläimen toinen poikiminen.
Teurashiehopalkkio	Hieho hylätään, jos sen ensimmäisen poikimisen poikimisilmoitusta ei ole tehty eläinrekisteriin 7 päivän kuluessa poikimisesta.

Eläinten hyvinvointikovaus	Eläintä ei hylätä eläinrekisteristä puuttuvan poikimisilmoituksen takia.
Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Eläintä ei hylätä eläinrekisteristä puuttuvan poikimisilmoituksen takia.

5.2.3 Pitopaikkakohtainen kirjanpito

Valvonnassa on tarkastettava kunkin eläimen kohdalla tunnistamisen- ja rekisteröintisäädösten noudattaminen.

Naudan on oltava rekisteröity säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Tuenhakijan on pidettävä omistuksessaan tai hallinnassaan olevista eläimistä eläinlaji- ja pitopaikkakohtaista kirjanpitoa. Kirjanpitoa voi ylläpitää eläinrekisteri-ilmoituksilla, jos vaaditut tiedot ilmoitetaan eläinrekisteriin 7 päivän kuluessa.^{5.18}

Kirjanpidon oikeellisuuden tarkastaminen koskee vain tuenhakijaa, joka ei tee eläinten tapahtumailmoituksia eläinrekisteriin säädettyssä ajassa.

[5.18\) \(EU\) 2016/429 102 art., \(EU\) 2019/2035 22 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 1 §](#)

5.2.4 Tositteet^{5.19}

Tositteiden tarkastamisella varmistetaan eläinten eläinrekisterin ja mahdollisen pitopaikkakohtaisen kirjanpidon tietojen olevan paikkansapitäviä ja yhteneväisiä.

Eläinrekisterin ja kirjanpidon oikeellisuutta tarkastetaan pääasiassa osto- ja myyntitositteiden avulla. Myyntitositteilla tarkoitetaan tositteita tilojen välisestä kaupasta sekä teurastamon ja raatokeräilyn tositteita. Myös muita tositteita, kuten esimerkiksi teurastustodistukset ja eläinlääkärintodistukset, voidaan tarkastaa tarvittaessa.

Tilalla olevien ja tilalta poistettujen eläinten osto- ja myyntitositteet tarkastetaan valvontahetkestä 6 kk taaksepäin. Tositteet voidaan tarkastaa otantana.

1. Otantaan valitaan **järjestyksessä uusimmasta ilmoituksesta vanhimpaan tapahtumalajeittain** vähintään 30 % eläimistä, jotka on ostettu ja vähintään 30 % eläimistä, jotka poistettu (myynti, teurastus, tilalla kuollut) valvonnan alkamishetkeä edeltäneinä 6 kk:na.
2. Kaikkien tilalla olevien ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten tositteet 12 kk valvontahetkestä taaksepäin on tarkastettava, jos 6 kk:n tarkastuksessa havaitaan virheitä eläinrekisterin ja/tai kirjanpidon tiedoissa.

Tukisovelluksessa tositetarkastuslistaan merkitään tieto, mitkä tapahtumat on tarkastettu tositteesta. Tapahtumakohtaisiin lisätietoihin kirjataan tieto, miten on varmistuttu tulo- tai poistopäivän oikeellisuudesta, jos tuenhakijalla ei ole esittää tapahtumasta tositetta.

Tukikelpoiset eläimet, joiden eläinrekisterin tai mahdollisen pitopaikkakohtaisen kirjanpidon tiedoissa on eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavia virheitä, hylätään.

[5.19\) VNa 79/2023 14 §, VNa 163/2023 6 §](#)

5.3. Eläimen hylkääminen

Valvonnassa seuraamuksia aiheutuu vain niistä eläimistä,

- joilla on havaittu puute jossain tarkastettavista kohdista ja
- jotka ovat kyseisessä tuessa tukikelpoisia eläimiä (luku 5.2).

Huomioitava:

- Eläinten hyvinvointikorvaus:
 - eläimen tukikelpoisuutta tarkastellaan toimenpidekohtaisesti.
 - tukikelpoisella tarkoitetaan myös eläimiä, jotka saattavat täyttää tukikelpoisuusedellytykset myöhemmin valvottavan kalenterivuoden aikana.
- Emo- ja lypsylehmäpalkkio, ja ulkosaariston nautapalkkio, sonnipalkkio ja teurashiehopalkkio:
 - tukikelpoisella tarkoitetaan viitepäivän tiedon mukaan tukikelpoisia ja mahdollisesti tukikelpoisia eläimiä, jotka saattavat täyttää tukikelpoisuusedellytykset myöhemmin valvottavan kalenterivuoden aikana.
 - Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole kyseisen palkkion viitepäivän eläin millään tilalla.
- Pohjoinen kotieläintuki:
 - valvonnassa tukikelpoisina eläiminä tarkasteltavia eläimiä ovat ainoastaan kaikki valvontahetkellä tukikelpoiset ja tukea kerryttäneet eläimet.
 - valvonnassa ei hylätä eläintä, joka valvontahetkellä ei vielä ole tukikelpoinen, mutta saattaa täyttää tukikelpoisuusedellytykset myöhemmin valvottavan kalenterivuoden aikana.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa eläin hylätään valvonnassa ja tukeen aiheutuu seuraamuksia vain niistä eläimistä, jotka ovat sopimuksella aktiivisina, mutta
 - eläimen poistoa ei ole ilmoitettu eläinrekisteriin määräajassa (7 päivää) tai
 - poistettua eläintä ei ole poistettu sopimukselta tai korvattu määräajassa (14 päivää).

Eläin tallennetaan hylätyksi, vaikka se olisi jo hylätty jollain toisella kyseisen valvontavuoden valvonta-ajolla.

Hylkäysten tallentamisesta tarkemmin Eläintukien valvontatietojen tallennus Tukisovellukseen -ohjeessa.

5.3.1 Eläimen hylkäämiseen liittyviä esimerkkejä

Poistopäivän virhe:

Esimerkki 1:

Tilakäyntiä varten valvottavat ehdot luodaan 10.5.2025. Eläinlistalla sonni (s. 1.6.2024). Eläintä ei löydy. Poistopäiväksi todetaan 15.1.2025.

- Sonnipalkkio: Eläin hylätään.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki: Eläin hylätään.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään rekisterivirheen takia, jos eläin sopimuseläin.

Esimerkki 2.

Tositetarkastuksessa sonni (s. 1.5.2024), joka myyty toiselle tilalle ilmoituksen mukaan 15.4.2025. Tositetarkastuksessa havaitaan oikeaksi poistopäiväksi 2.4.2025.

- Sonnipalkkio: Eläin hylätään.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki teurastetuista sonneista: Eläintä ei hylätä
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään rekisterivirheen takia, jos eläin sopimuseläin.

Esimerkki 3.

Hieho, Lim, (s. 9.4.2021), ei poikanut, eläintä ei löydy, poistoilmoitus tekemättä, eläin kuollut 31.12.2023. Eläin täyttänyt 4 v. 9.4.2025.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläin hylätään potentiaalisena 2025. Eläin hylätään takautuvasti vuodelta 2024.
- Teurashiehopalkkio: Eläin hylätään potentiaalisena.
- Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä vuodelta 2025, Eläintä ei hylätä takautuvasti vuodelta 2024.
- Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen vuonna 2025, eläin hylätään takautuvasti vuodelta 2024 niistä toimenpiteistä missä se on ollut tukikelpoinen.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei alkuperäisrotua eikä sopimuksella.

Esimerkki 4.

Sonni (s. 1.8.2023). Valvonnassa eläintä ei löydy tilalta. Poistopäiväksi todetaan 15.4.2025.

- Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä, tilallapitoaika (1.1–29.2.2025) päättynyt ennen poistopäivää.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: Eläin ei enää tukikelpoinen poistohetkellä (yli 20 kk) eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen teurastuki sonneista:
 - eläin myyty eloon: ei hylätä
 - eläin kuollut tilalla: ei hylätä
- eläin teurastettu: Eläin hylätään, poistopäivä puuttuu.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään rekisterivirheen takia, jos eläin sopimuseläin.

Sukupuoli:

Esimerkki 1.

Lehmä, HOL, s. 16.11.2022 Todetaan valvonnassa sonniksi.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläin hylätään.
- Teurashiehopalkkio: Eläin hylätään.
- Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä joihin sukupuoli virhe vaikuttaa ja missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei sopimuseläin.

Esimerkki 2.

Sonni, ay, s. 1.7.2024. Todetaan valvonnassa lehmäksi

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Sonnipalkkio: Eläin hylätään
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä (ei poikanut).
- Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä joihin sukupuoli virhe vaikuttaa ja missä se on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.

Rotu

Esimerkki 1.

Lehmä, Sim, poikanut emolehmä. Todetaan valvonnassa Ay, käyttötapa emolehmä.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläintä ei hylätä
- Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.

Käyttötapa

Esimerkki 1.

Lehmä, PSK, poikanut eläin, rekisterissä käyttötapa maidontuotanto. Todetaan valvonnassa emolehmäksi.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläintä ei hylätä

Esimerkki 2:

Tilalla on maidontuotantoa ja emolehmätuotantoa. Kaksi poikanutta lapinlehmää, on emolehminä, mutta niiden käyttötapana rekisterissä on maidontuotanto.

- **AB-alue:** Lehmä ei hylätä väärän käyttötavan takia.

- **C-arvo:** Lehmät hylätään pohjoisesta kotieläintuesta väärän käyttötavan takia.

Esimerkki 3:

Lypsylehmätilalla on liharotuinen lehmä (Ab) maidontuotannossa. Lehmän käyttötapa rekisterissä on maidontuotanto. Eläimen rekisteriin ilmoitettu käyttötapa vastaa eläimen käyttötappaa tilalla.

- **AB-arvo:** Eläintä ei hylätä käyttötavan takia.
- **C-arvo:** Eläintä ei hylätä käyttötavan takia.

Esimerkki 4:

Lypsylehmätilalla on Länsi-suomenkarjan lehmä maidontuotannossa käyttötavalla emolehmiä.

- **AB-arvo:** Eläintä ei hylätä käyttötavan takia.
- **C-arvo:** Eläin hylätään pohjoisesta kotieläintuesta väärän käyttötavan takia.

Pitopaikka

Esimerkki 1.

Sonni, Lim, viety kesäksi laitumelle naapurin emolehmien kanssa. Pitopaikkaa ei ole rekisteröity.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Sonnipalkkio: Eläin hylätään.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki teurassonneista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.

Ikä

Esimerkki 1

Valvonnassa lokakuussa havaitaan sonnivasikka, joka on ilmoitettu syntyneeksi 3.10.2025. Ilmoitus on tehty 7 päivän sisällä ennen valvonnasta ilmoittamista. Vasikan arvioitu ikä valvontahetkellä on n. 6 kuukautta. Eläimen eläinkortille tallennetaan havaituksi syntymäajaksi valvonnassa arvioitu vasikan syntymäpäivä 1.4.2025.

- Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä, eläin ei ole viitepäivä eläin
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläintä ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän eläin.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.

Poikiminen

Esimerkki 1.

Lehmä, Lim, 2,5 v., ei poikanut. Todetaan valvonnassa 17.8.2025 poikineeksi 1 kk ennen valvontaa (poikanut 14.7.2025). Kyseessä eläimen 1. poikiminen, joka ilmoittamatta rekisteriin.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläin hylätään

- Teurashiehopalkkio: Eläin hylätään.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.

Esimerkki 2.

Lehmä, poikunut edellisen kerran yli 3 vuotta sitten, todetaan valvonnassa (valvontapäivä 17.8.2025) poikineeksi 1 kk ennen valvontaa (poikunut 14.7.2025). Viimeisin poikiminen ilmoittamatta rekisteriin.

- Emo- ja lypsylehmäpalkkio: Eläin hylätään.
- Teurashiehopalkkio: Eläintä ei hylätä.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki emolehmistä: Eläintä ei hylätä.
- Pohjoinen kotieläintuki teurashiehoista: Eläintä ei hylätä.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin

Ristiintarkastukset

Tilojen välinen kauppa, myyjän poisto puuttuu

Esimerkki 1

Sonni (s. 6.1.2025), syntymätilan poistoilmoitus puuttuu, ostaja ilmoittanut ostopäivän 3.2.2025. RT:n ajohetki 15.8.2025.

Syntymätilan virhe:

- Sonnipalkkio: Eläintä ei hylätä. Ei ole viitepäivän eläin
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläintä ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän eläin.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.

Esimerkki 2.

Tilojen välinen kauppa, myyjän poisto ilmoitettu, mutta eroaa ostajan tulosta. Sonni LIM (s. 2.11.2024), syntymätila ilmoittanut poistopäiväksi 21.7.2025. Ostaja ilmoittanut ostopäivän 8.6.2025. RT:n ajohetki 15.8.2025. Ostajatilán ilmoitus oikein.

Myyjätilán ilmoitus virheellinen:

- Sonnipalkkio: Eläin hylätään.
- Ulkosaariston nautapalkkio: Eläin hylätään.
- Pohjoinen kotieläintuki sonneista: eläin hylätään.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin ei ole sopimuseläin.

5.3.2 Eläinryhmät ja tukityypit

Koko maa

Tuki	Ryhmä
Sonnipalkkio AB Manner-Suomi, Manner-Ahvenanmaa, C-alue	Sonni (kesynauta, biisoni, vesipuhveli) - Mahdollisesti tukikelpoinen eläin syntynyt viimeistään 2.12. valvontaa edeltävänä vuonna. - Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut sonnipalkkiota hakeneen tilan hallinnassa 31.1. - tilallapitoaika yhtäjaksoisesti vähintään 60 päivää, tukivuoden aikana 1.1.–31.12., vähintään 11 kk iästä alkaen
Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Sopimuksella oleva nauta, EU-tunnuksella yksilöity eläin
Eläinten hyvinvointikorvaus	Kaikki naudat - Nautojen hyvinvointisuunnitelma - Nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinat Alle 6 kk naudat - Vasikoiden olosuhteiden parantaminen Vähintään 6 kk naudat - Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen (6–18 kk sonnit, synt. 1.7.2023–30.6.2025) - Nuorkarjan laidunnus (6 kk – 2 v naaraspuoliset naudat, ei ulkorodut, synt. 1.1.2023–30.6.2025) - Nautojen ulkoilu (ei ulkorodut, synt. 30.6.2025 mennessä) - Mahdollisesti tukikelpoinen nauta täyttää 6 kk tukivuonna 1.1. jälkeen Yli 2 v naaraspuoliset naudat - Emo- ja lypsylehmien laidunnus (ei ulkorodut) - Mahdollisesti tukikelpoinen lehmä: täyttää 2 v + 1 pv tukivuoden aikana (syntynyt 30.12.2023 mennessä)

Vain AB-alue

Tuki	Ryhmä
Emo- ja lypsylehmäpalkkio AB Manner-Suomi, Manner-Ahvenanmaa	Poikinut lehmä (kesynaudat, biisonit, vesipuhveli) - Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut emo- ja lypsylehmäpalkkiota hakeneen tilan hallinnassa 31.1. Mahdollisesti tukikelpoinen lehmä: - poikinut lehmä, joka on poikinut edellisen kerran yli 2 kalenterivuotta ennen valvontavuotta tai jonka 1. poikimista ei ole ilmoitettu rekisteriin viitepäivään mennessä tai - poikimaton lehmä, joka on syntynyt viimeistään 28.2. valvontaa edeltävänä vuonna (22 kk valvontavuoden loppuun mennessä)
Ulkosaariston nautapalkkio AB-alueen ulkosaaristo	Poikinut lehmä (kesynauta, biisoni, vesipuhveli) Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut ulkosaariston nautapalkkiota hakeneen tilan hallinnassa 31.1. Mahdollisesti tukikelpoinen lehmä:

	- poikunut lehmä, joka on poikunut edellisen kerran yli 2 kalenterivuotta ennen valvontavuotta tai jonka 1. poikimista ei ole ilmoitettu rekisteriin viitepäivään mennessä tai - poikimaton lehmä, joka on syntynyt viimeistään 28.2. valvontaa edeltävänä vuonna (22 kk valvontavuoden loppuun mennessä) Sonni (kesynauta, biisoni, vesipuhveli) - vähintään 12 kk ikäinen - Mahdollisesti tukikelpoinen eläin syntynyt viimeistään 31.12. valvontaa edeltävänä vuonna. Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut ulkosaariston nautapalkkiota hakeneen tilan hallinnassa 31.1.
Teurashiehopalkkio AB Manner-Suomi, Manner-Ahvenanmaa, AB-alueen ulkosaaristo	Teurastettu hieho: - enintään 4 v ikäinen poikimaton nauta - Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut teurashiehopalkkiota hakeneen tilan hallinnassa 10.1. - tilallapitoaika yhtäjaksoisesti vähintään 10 vuorokautta tukivuoden aikana (1.1.–31.12.) ennen teurastusta. - ruhopaino vähintään 170 kg - Mahdollisesti tukikelpoinen teurastettu hieho syntynyt 10.1.2021–31.12.2024

Vain C-alue

Tuki	Ryhmä
Pohjoinen kotieläintuki naudoista	Emolehmä: - vähintään kerran poikunut - liharotuinen kesynauta, biisoni tai vesipuhveli tai - simmental, itä-, länsi-, pohjoissuomenkarjanrotuinen nauta, jonka käyttötapa muu kuin maidontuotanto Sonni: - vähintään 6 kk, mutta alle 20 kk ikäinen Teurastettu hieho: - enintään 4-vuotias käyttötavasta ja rodusta riippumatta - ruhopaino vähintään 170 kg, - hakijan hallinnassa yhtäjaksoisesti vähintään 10 vuorokautta ennen sen teurastusta. Teurastettu sonni: - ruhopaino vähintään 220 kg - hakijan hallinnassa yhtäjaksoisesti vähintään 10 vuorokautta ennen sen teurastusta

Sonnit

Tukityyppi	tukialue	suku-puoli	tukikelp.ikä	potent.ikä	tilallapitoaika, viitepäivä	muu vaatimus
Sonnipalkkio	ABC	S/H	vähintään 11 kk	synt. 2.12.2024 mennessä	Tilallapitoaika 60 päivää	Ei saanut sonnipalkkiota tai ulkosaariston

					Viitepäivänä 31.1. sonnipalkkion hakemuksella	nautapalkkiota 2023 tai 2024
Ulkosaariston nautapalkkio	AB ulkosaaristo	S/H	vähintään 12 kk	synt. 31.12.2024 mennessä	Viitepäivänä 31.1. Ulkosaariston nautapalkkion hakemuksella	Ei saanut sonnipalkkiota 2023 tai 2024
pohjoinen kotieläintuki sonneista	C	S/H	6 kk - alle 20 kk	-	-	-
pohj.kotieläintuki teurassonneista	C3, C4	S/H	-	-	Tilallapitoaika 10 päivää	teurastettu 2025, ruhopaino väh. 220 kg
APR	ABC	S/H	-	-	-	Rotu: IKS, LSK, PSK
EHK: Nautojen hyvinvointi-suunnitelma	ABC	-	-	-	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli
EHK: Vasikoiden olosuhteiden parantaminen	ABC	-	alle 6 kk	-	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli
EHK: Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen	ABC	S/H	väh 6 kk enintään 18 kk	synt. 30.6.2023-30.6.2025	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli
EHK: Nautojen ulkoilu	ABC	-	väh. 6 kk	synt. 30.6. mennessä	-	Rotu: Ei Belgian Blue, vesipuhveli, Ylämaankarja, biisoni, Texas Longhorn, Galloway
EHK: Nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinat	ABC	-	-	-	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli

Hiehot

Tukityyppi	tukialue	suku - puoli	tukikelp.i kä	potent.ikä	tilallapitoaika, viitepäivä	muu vaatimus
------------	----------	--------------	---------------	------------	-----------------------------	--------------

teurashieho-palkkio	AB	L	enintään 4 v	synt. 10.1.2021–31.12.2024	tilallapitoaika 10 päivää viitepäivänä 10.1. teurashiehopalkki on hakemuksella	poikimaton
pohj.teurastuki teurashiehoista	C	L	enintään 4 v	-	tilallapitoaika 10 päivää	poikimaton, teurastettu 2025, ruhopaino väh. 170 kg
EHK: Nautojen Hyvinvointi-suunnitelma	ABC	-	-	-	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli
EHK: vasikoiden olosuhteiden parantaminen	ABC	-	alle 6 kk	-	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli
EHK: Nuorkarjan laidunnus	ABC	L	väh.6 kk, enintään 2 v.	synt. 31.12.2023–30.6.2025	-	Rotu: Ei Belgian Blue, vesipuhveli, Ylämaankarja, biisoni, Texas Longhorn, Galloway
EHK: Emo- ja lypsylehmien laidunnus	ABC	L	yli 2 v.	synt. 30.12.2023 mennessä	-	Rotu: Ei Belgian Blue, vesipuhveli, Ylämaankarja, biisoni, Texas Longhorn, Galloway
EHK: Nautojen ulkoilu	ABC	-	väh. 6 kk	synt. 30.6. mennessä	-	Rotu: Ei Belgian Blue, vesipuhveli, Ylämaankarja, biisoni, Texas Longhorn, Galloway
EHK: Nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinat	ABC	-	-	-	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli

Lehmät

Tukityyppi	tuki alue	suku-puoli	tukikelp. ikä	potent.ikä	tilallapitoaika, viitepäivä	muu vaatimus
Emo- ja Lypsylehmä-palkkio	AB	L	-	synt. 28.2.2024 mennessä, ei poikanut viitepäivään mennessä tai poikanut viitepäivän tiedon mukaan edellisen kerran 2022 tai aikaisemmin	Viitepäivänä 31.1. Emo- ja lypsylehmäpalkkion hakemuksella	poikiminen
pohj.nautatuki emolehmistä	C	L	-	-	-	poikiminen Liharotu

						Si, IKS, LSK, PSK: käyttötapa muu kuin maidontuotanto
Ulkosaariston nautapalkkio	AB	L	-	synt. 28.2.2024 mennessä, ei poikunut viitepäivään mennessä tai poikunut viitepäivän tiedon mukaan edellisen kerran 2022 tai aikaisemmin	Viitepäivänä 31.1. Ulkosaariston nautapalkkion hakemuksella	poikiminen
APR	ABC	L	-	-	-	Rotu: IKS, LSK, PSK
EHK: Nautojen hyvinvointi- suunnitelma	ABC	-	-	-	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli
EHK: Emo- ja lypsylehmiä laidunnus	ABC	-	yli 2 v	synt. 30.12.2023 mennessä	-	Rotu: Ei Belgian Blue, vesipuhveli, Ylämaankarja, biisoni, Texas Longhorn, Galloway
EHK: nautojen ulkoilu	ABC	-	väh. 6 kk	synt. 30.6. mennessä	-	Rotu: Ei Belgian Blue, vesipuhveli, Ylämaankarja, biisoni, Texas Longhorn, Galloway
EHK: nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinat	ABC	-	-	-	-	Rotu: Ei Belgian Blue tai vesipuhveli

5.4. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus naudoista

A) Vähimmäisvaatimukset^{5.20} (APR-naudat)

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa tarkastetaan niiden vähimmäistason vaatimusten noudattaminen, jotka ovat tarkastettavissa tarkastushetkellä.^{5.21}

Vähimmäistason valvonnassa on hyvien käytäntöjen mukaista kirjata toimenpiteen kysymykselle tietoja ja perusteluja, miten tukiehdon on todettu olevan kunnossa.

5.20) VNa 78/2023 50 §

5.21) VNa 79/2023 19 § 2 mom.

Eläinten hyvinvointilaki 693/2023 muutoksineen

21 § 1 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

33 § 1 ja 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniää. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

VNa 592/2010 muutoksineen

10 § 1 mom., 3 mom.

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä.

13 § 1–3 mom.

Naudan juotto ja ruokinta

Naudalle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sille sopivaa.

Naudan pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.

Sairaan tai vahingoittuneen vasikan saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä. Kuumalla säällä kaikkien vasikoiden saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä. Nautojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. Lisäksi on huolehdittava, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä.

Esimerkkejä vähimmäisvaatimuksista (APR-naudat):

Esimerkki 1:

Tilalla on 120 nautaa viidellä eri laitumella, joilla tarkastettiin yksilöllisesti kaikki tilan eläimet. Kahdella laitumella todettiin rikkinäiset aidat, joissa ilmeinen eläinten vahingoittumismahdollisuus. Aidoista näki, että aidat olivat olleet jo pitkään rikki, eikä niitä ollut yritetty korjailla. Näillä kahdella laitumella havainnoitiin yhteensä 45 eläintä, joista 11 todettiin olevan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Tilan alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksella on yhteensä 22 eläintä, ja muita vähimmäisvaatimuksia on noudatettu. Vakavuus 20 %, laajuus 20 %, kesto 20 %: Seuraamus 20 %

Esimerkki 2:

Tilalla on yhteensä 45 nautaa, joista 12 on alkuperäisrotua. Näistä 6 on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella, ja nämä eläimet ovat aikuisia lypsylehmiä. Valvonnassa havaitaan, että tilan millään vasikoilla eikä nuorkarjalla ei ole pysyvissä pitopaikassa jatkuvasti vettä saatavilla. Vedensaannin puute koskee myös tilan kuutta alkuperäisrotuista vasikkaa/nuorkarjaeläintä. Lypsylehmien vedensaanti on kunnossa. Laiminlyönti ei koske sopimuseläimiä, joten seuraamuksia ei anneta vähimmäisvaatimusten puutteesta alkuperäisrotujen kasvattamissopimukseen.

B) Tukiehdot (APR-naudat)

Tuenhakija on sitoutunut pitämään hallinnassaan sopimuksessa mainitut eläimet koko sopimusvuoden ajan^{5.22}.

5.22 VNa 235/2015 41 §

Ennen tilakäyntiä:

1. Varmista sopimuskäsittelijältä sopimuksella olevien eläinten ajantasaisuus
2. Nimeä vastuutarkastaja
3. Luo valvottavat ehdot, kun sopimuksen eläintiedot ovat ajan tasalla. Valvottavien ehtojen luomisen jälkeen sopimuskäsittelijä ei pysty muuttamaan sopimuseläinten tilannetta. Sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolella vasta kun valvonta on varmennettu.

Tilalla tarkastetaan:

1. Kaikkien tilan nautojen tunnistamisen ja rekisteröinnin vaatimusten noudattaminen.
2. APR-sopimusehtojen vähimmäisvaatimusten noudattaminen sopimuseläinten osalta.
3. APR-sopimusehtojen tukiehtojen noudattaminen.
 - poistoista ja korvauksista on ilmoitettu sopimuskäsittelijälle 14 päivän kuluessa, jos sopimuseläintä ei löydy tilalta valvontahetkellä.

Esimerkit (APR-nautojen tukiehdot)

Miten toimia ennen tilakäyntiä, jos tila ilmoittaa sopimuskäsittelijälle eläimen poiston tai korvaamisen valvontaehtojen luonnin jälkeen.

Esimerkki 1:

Eläin poistettu enintään 7 päivää ennen valvontaa.

1. Sopimuseläimen tilanne kunnossa.

Esimerkki 2:

Eläin poistettu yli 7 päivää, mutta enintään 14 päivää ennen valvontaa,

1. rekisteriin poistoilmoitus on tehty, mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ sopimuseläimen tilanne kunnossa
2. rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä
→ sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia
3. rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia

Esimerkki 3:

Eläin poistettu yli 14 päivää ennen valvontaa,

1. rekisteriin poistoilmoitus on tehty 7 päivän sisällä, mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ Eläin on vain tositetarkastuksessa. Näiden eläinten kanssa on oltava tarkkana, koska eläimelle ei tule APR-ikonia. Sopimuskäsittelijän on hylättävä eläin.
2. rekisteriin poistoilmoitus on tehty myöhässä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ eläin eläinlistalla → hylätään.
→ eläin tositetarkastuksessa → sopimuskäsittelijän on hylättävä eläin.
3. rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä
→ sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia
4. rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia

Esimerkki 4:

Eläin poistettu sopimukselta valvottavien ehtojen luonnin jälkeen, mutta eläin edelleen tilalla

1. Eläin korvamerkitön, korvat ehjät, korvausmerkkejä ei tilattu
→ valvonnasta ilmoittamisen jälkeen sopimukselta poistettavaksi haettu eläin, valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä muutoksia ei huomioida
→ eläin hylätään

5.5. Eläinten hyvinvointikorvauksen vähimmäisvaatimukset ja tukiehdot (naudat)

Tuenhakijan on noudatettava valittujen toimenpiteiden vähimmäisvaatimuksia ja tukiehtoja kaikilla hallinnassaan olevilla naudoilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevilla tuenhakijan naudoilla.

Valvonnassa tarkastetaan niiden maatilalan valitsevien eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden tukiehtojen ja vähimmäistason vaatimusten noudattaminen, jotka ovat tarkastettavissa tarkastushetkellä.^{5.23}

Vähimmäisvaatimusten noudattamisen arvioinnissa voi käyttää apuna ohjetta Otantaan perustuvat eläinten hyvinvoinnin tarkastukset ja ehdollisuuden eläinten hyvinvointivalvonta (Dnro 1432/04.01.00.01/2020/10).

Tarkastettavat vähimmäisvaatimukset^{5.24} toimenpiteittäin alla taulukkomuodossa. Tarkastettavat tukiehdot^{5.25} luvuissa 5.5.1–5.5.7 toimenpiteittäin.

^{5.23}) VNä 79/2023 18 § 3 mom.

- HYV = Nautojen hyvinvointisuunnitelma
- VOP = Vasikoiden olosuhteiden parantaminen
- UNO = Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen

- NUL = Nuorkarjan laidunnus
- ELL = Emo- ja lypsylehmien laidunnus
- NAU = Nautojen ulkoilu
- PHS = Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
1	Turvallinen, asianmukainen pitopaikka. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 § 1–3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
2	Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi. (L 693/2023 36 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
3	Eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet ovat eläimelle turvallisia. Pitopaikan palovaara ja eläimen karkaamisvaara ovat mahdollisimman vähäisiä (L 693/2023 34 § 1 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
4	Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (L 693/2023 35 § 4 mom.)	x						
5	Pitopaikassa sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)	x						
6	Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta. (L 693/2023 33 § 2 mom.)				x	x	x	
7	Eläimen pitopaikka on pidetty puhtaana. (L 693/2023 33 § 2 mom. (NUL, ELL, NAU), 36 § 1 mom. (KAIKKI))	x	x	x	x	x	x	x
8	Eläinsuojan lattialta nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät kuivikkeisiin. (VNa 592/2010 4 § 1 mom.)			x				x
9	Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. (VNa 592/2010 5 § 1 mom.)	x						
10	Pitopaikan lämpötila, ilman- tai vedenlaatu ja muut olosuhteet eläimille sopivia (L 693/2023 35 § 1 mom.)	x						
11	Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään (L 693/2023 35 § 1 mom. (HYV, NUL, ELL), VNa 592/2010 10 § 2 mom. (KAIKKI))	x	x	x	x	x	x	x
12	Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava säänsuojassa kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. (VNa 592/2010 10 § 4 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
13	Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava eläimille turvallisia ja sellaisia, että eläimet eivät tarpeettomasti liikaannu minään vuodenaikana. (VNa 592/2010 10 § 1 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
14	Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava eläimille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. (VNa 592/2010 10 § 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
15	Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään eläinten vahingoittuminen ja karkaaminen. (VNa 592/2010 10 § 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
16	Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu eläimille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 592/2010 10 § 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x

Eläinten hoito		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
1	Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1 ja 3 mom., 23 § (KAIKKI), VNa 592/2010 11 § 3–4 mom. (PHS))	x	x	x	x	x	x	x
2	Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
3	Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
4	Vasikka ei kytkettynä (poikkeus tilapäisesti ruokinnan tai hoidon ajaksi, enint. 1 h) (L 693/2023 37 § 2 mom., 121 § 2 mom., VNa 592/2010 12 § 3 mom.)		x					
5	Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
6	Eläin voi seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentiaan vaikeuksitta. Eläimillä on mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon. (L 693/2023 33 § 1 mom.)			x				
7	Alle 2 vkon ikäisillä vasikoilla hyvin kuivitettu makuualue. (VNa 592/2010 7 § 1 mom.)		x					x
8	Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
9	Kytkeytyinä pidetyt lypsylehmät ja -hiehot pääsevät laitumelle tai jaloittelutilaan vähintään 90 päivänä, josta vähintään 60 päivää on toteutettava 1.5.–30.9. aikana (VNa 592/2010 17 § 1 mom.)				x	x	x	
10	Kytkeytyinä pidetyt lypsylehmät ja -hiehot: jaloittelutarhan pinta-ala on vähintään 6 m ² /nauta, mutta kuitenkin väh. 50 m ² (VNa 592/2010 17 § 1 mom.)				x	x	x	
11	Alle 8 viikon ikäinen vasikka yksittäiskarsinassa voi nähdä ja kosketella lajitovereitaan (poikkeus eläinlääketieteellinen syy) (VNa 592/2010 7 § 2–3 mom.) - Eläinlääketieteellisestä syystä vasikkaa voidaan pitää karsinassa, jossa on umpinaiset seinät. - Ruokaviraston ohje 1432/04.01.00.01/2020/10: Yhteys vasikkakarsinan etuseinän aukon kautta on riittävä koskettelu- ja näköyhteyden		x					

Eläinten hoito		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
	<i>toteuttamiseksi, jos vasikoiden turvat ylettävät koskettamaan toisiaan.</i>							
12	Alle 8 viikon ikäisen vasikan yksittäiskarsinan vähimmäisleveys = vasikan säkäkorkeus, vähimmäispituus = vasikan pituus turvasta lantioluun istuinkyhmyyn x 1,1. (VNa 592/2010 7 § 3 mom.)		x					
13	Ryhmäkarsinassa eläimen kääntyminen ympäri ja vaivaton makuulle meno mahdollista. (VNa 592/2010 7 § 4 mom.)		x					
14	Ryhmäkarsinan vähimmäispinta-ala/vasikka: 1,5 m ² /alle 150 kg vasikka, 1,7 m ² /150-alle 220 kg vasikka, 1,8 m ² /väh. 220 kg vasikka. (VNa 592/2010 7 § 4 mom.) Ruokaviraston 1432/04.01.00.01/2020/10: Mikäli ns. vasikkaigluissa eläinten käytettävissä on iglun yhteydessä oleva jaloitteluväylä, käytettävissä olevaan alaan mitataan sekä iglun että jaloitteluväylän pinta-ala. Kuitenkin, jos eläin suljetaan esim. kylmän sään tai muun syyn vuoksi iglun sisään, lasketaan pinta-alaksi vain iglun lattiapinta-ala.		x					
15	Eläinten sorkat on hoidettu tarvittaessa. (VNa 592/2010 11 § 2 mom.)			x	x			
16	Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota tiineyden loppuvaiheessa, poikimisen aikana ja kun hoito-olosuhteissa tapahtuu muutoksia. (VNa 592/2010 11 § 1 mom.)							x
17	Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa eläintä on autettava. Eläinten tarkastamiseen, käsittelyyn on tilat ja välineet sekä tilat sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten. (L 693/2023 38 § 1 mom.)							x

Ruokinta ja juotto		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
1	Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 § 1 mom. (KAIKKI), VNa 592/2010 13 § 1 mom. (HYV))	x	x	x	x	x	x	x
2	Virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 592/2010 13 § 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
3	Eläin saa riittävästi hyvälaatuista juotavaa (L 693/2023 21 § 1 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
4	Naudan pysyvässä pitopaikassa on jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. (VNa 592/2010 13 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
5	Sairaan tai vahingoittuneen vasikan saatavilla on jatkuvasti puhdasta vettä. (VNa 592/2010 13 § 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
6	Kuumalla säällä kaikkien vasikoiden saatavilla on jatkuvasti puhdasta vettä. (VNa 592/2010 13 § 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x

Ruokinta ja juotto		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS																		
7	Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.) - Emiensä kanssa olevia vieroittamattomia vasikoita ei huomioida arvioitaessa riittävää juomapaikkojen määrää emoille ja vasikoille. - Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. - Käytettäessä usealle eläimelle tarkoitettua juomavesiallasta, altaan reunan riittävyys on arvioitava tapauskohtaisesti. Altaan reunan riittävyyttä arvioitaessa apuna voidaan käyttää MMM:n tuettua lypsykarjarakentamista koskevassa asetuksessa esitettyä minimivaatimusta 10 cm/lehmä. <table><tr><th colspan="2">Lypsylehmät</th></tr><tr><th>Nautoja, kpl</th><th>Juomapaikkoja vähintään</th></tr><tr><td>10</td><td>1</td></tr><tr><td>11</td><td>2</td></tr><tr><td>20</td><td>2</td></tr><tr><td>21</td><td>3</td></tr><tr><td>30</td><td>3</td></tr><tr><td>40</td><td>4</td></tr><tr><td>41</td><td>5</td></tr></table>	Lypsylehmät		Nautoja, kpl	Juomapaikkoja vähintään	10	1	11	2	20	2	21	3	30	3	40	4	41	5	x	x	x	x	x	x	x
Lypsylehmät																										
Nautoja, kpl	Juomapaikkoja vähintään																									
10	1																									
11	2																									
20	2																									
21	3																									
30	3																									
40	4																									
41	5																									
8	Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi (VNa 592/2010 6 § 3 mom.) - Emiensä kanssa olevia vieroittamattomia vasikoita ei huomioida arvioitaessa riittävää juomapaikkojen määrää emoille ja vasikoille. - Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. - Käytettäessä usealle eläimelle tarkoitettua juomavesiallasta, altaan reunan riittävyys on arvioitava tapauskohtaisesti. Altaan reunan riittävyyttä arvioitaessa apuna voidaan käyttää MMM:n tuettua lypsykarjarakentamista koskevassa asetuksessa esitettyä minimivaatimusta 10 cm/lehmä. <table><tr><th colspan="2">Muut naudat</th></tr><tr><th>Nautoja, kpl</th><th>Juomapaikkoja vähintään</th></tr><tr><td>10</td><td>1</td></tr><tr><td>11</td><td>2</td></tr></table>	Muut naudat		Nautoja, kpl	Juomapaikkoja vähintään	10	1	11	2	x	x	x	x	x	x	x										
Muut naudat																										
Nautoja, kpl	Juomapaikkoja vähintään																									
10	1																									
11	2																									

Ruokinta ja juotto				HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
	40	2								
	41	3								
9	Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä. (VNa 592/2010 6 § 3 mom.)			x	x	x	x	x	x	x
10	Ympäri vuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jos ei muutoin voi varmistua juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä (VNa 592/2010 6 § 4 mom.)			x	x	x	x	x	x	x
11	Jos vasikka on siirrettävässä, kevytrakenteisessa säänsuojassa, jossa vesi jäätyy: Vasikalle tarjotaan vettä vähintään 3 kertaa päivässä. (VNa 592/2010 13 § 2 mom.)			x	x	x	x	x	x	x
12	Nautojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidetty puhtaina. (VNa 592/2010 13 § 3 mom.)			x	x	x	x	x	x	x
13	Virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 592/2010 13 § 3 mom.)			x	x	x	x	x	x	x

5.5.1 Nautojen hyvinvointisuunnitelma

A) Vähimmäisvaatimukset (Nautojen hyvinvointisuunnitelma)

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 5.5 ja 14.

B) Tukiehdot (Nautojen hyvinvointisuunnitelma)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** Koko vuosi.
- **Uusintakäynnit:** Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi uusintakäyntiä tilalle.
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tuenhakijan naudoilla, myös naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
- **Tukiehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Tilalla on ruokintasuunnitelma kaikille naudoille

- Eläinryhmäkohtainen
- Kirjallinen
- Laskelmiin perustuva
- Pääasiallisen käytössä olevan karkearehun rehuanalyysiin perustuva (kts. kohta 2)
- Huomioitu eläinten kasvu, tuotostaso tai tuotantovaihe
 - Lypsylehmän tuottama maitomäärä ja tuotantokauden vaihe
 - Lihanaudoilla tuotantokauden vaihe
- Saa olla itse tehty, kunhan edellä mainitut asiat täyttyvät
- Ruokintasuunnitelma on päivitettävä, kun käytössä oleviin rehuraaka-aineisiin tulee muutoksia

2. Karkearehun rehuanalyysi käytettävän satokauden karkearehusta

- Ei koske laidunta ja olkea, ml. ruokohelpi
- Korjuuaikanäyte ei käy, raaka-ainenäyte käy

Tukisovellukseen tallennetaan

- Valvontahetkellä käytössä olevan ruokintasuunnitelman laatimispäivämäärä.
- Ruokintasuunnitelman perustana olevan karkearehun rehuanalyysin tekopäivämäärä.

5.5.2 Vasikoiden olosuhteiden parantaminen

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 5.5 ja 14.

B) Tukiehdot (Vasikoiden olosuhteiden parantaminen)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** Koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi uusintakäyntiä tilalle. Jos tilalla ei ole alle 6 kk ikäisiä vasikoita valvontahetkellä, tuenhakijan on osoitettava miten hän toteuttaa tukiehtoja. Tieto kirjataan sovellukseen toimenpiteen lisätietoihin.
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tuenhakijan alle 6 kk ikäisillä vasikoilla, myös vasikoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
- **Ehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen. Myös laitumella/ulkoillessa vaaditut pinta-alat pitää löytyä rakennuksesta.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Kaikkia vasikoita koskevat yhteiset vaatimukset

- Karsinan makuualue on kiinteäpohjainen, runsaasti kuivitettu ja pehmeä.
 - Kaikki eläimet mahtuvat yhtä aikaa makuulle
- Vasikka saa maitoa tai maitojuomaa imemällä nisästä tai tutista koko juottokauden.
 - Vasikan tulee saada maito aina imemällä, ei esim. ämpärijuottona.
- Jos tilalla syntyy vasikoita, tilalla on vasikoille
 - pakastettua ternimaitoa,
 - i. Pakastetun ternimaidon laadusta on pidetty kirjaa
 - ii. Kirjanpitoon on merkitty mittaustulos ternimaidon laadusta (laatu mitattu ennen pakastamista)
 - ternimaitojauhetta tai
 - täydennysrehua, joka sisältää ternimaitoa tai naudan immunoglobuliinia.
- Tukiehto koskee myös emolehmiätiloja ja luomutiloja

2. Vasikoiden ryhmäkarsinat

- Vasikat ovat ryhmäkarsinoissa 1 kk iästä alkaen
 - Ryhmäkarsina on karsina, jossa on vähintään 2 vasikkaa.
 - Ryhmäglut luetaan ryhmäkarsinoiksi.
 - Poikkeus: eläinlääketieteellinen syy tai vihamielinen käyttäytyminen.
- Ryhmäkarsinassa pinta-alaa on vähintään 2,25 m² /vasikka.
 - Ryhmäglussa pinta-alaa on oltava vähintään 2,25 m² /vasikka.

3. Vasikat emojen kanssa

- vasikalla on emän kanssa oltava tilaa vähintään 10 m²
 - 10 m²:n alaan saa sisältyä makuu- ja lantakäytävät ja alle 1 kk ikäisten vasikoiden vasikkapiilot (vasikkapiilot eivät pakollisia).
 - mikäli vasikoita on emän kanssa enemmän kuin 1, muille emän kanssa oleville vasikoille pitää olla tilaa vähintään 2,25 m²/vasikka

- Jos samassa karsinassa on muita yli 6 kk ikäisiä vieroitettuja nautoja, myös niillä on oltava vähintään 10 m²/eläin
- kokonaan ulkona kasvatettavien nautojen on tarvittaessa päästävä tukiehdot täyttävään karsinaan.

Ahtaimmalta vaikuttava karsina mitataan. Jos karsinan kokonaispinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki karsinat, joissa on vasikoita.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- karsinan pinta-ala ja
- karsinan eläinmäärä.

Esimerkit (Vasikoiden olosuhteiden parantaminen)

Esimerkki 1:

Karsinassa on 6 emoa ja 6 vieroittamatonta vasikkaa. Karsinassa on yksi juomapaikka. Vähimmäisvaatimukset juomapaikkojen määrästä täyttyvät. Karsinassa on riittävästi juomapaikkoja.

Esimerkki 2:

Vasikat ovat 2 viikon iästä 6 kuukautiseksi ryhmäkarsinoissa, joissa osa lattiasta on ritiläpalkkia ja makuualue on kiinteäpohjainen, runsaasti kuivitettu. Kaikki vasikat mahtuvat yhtä aikaa makuulle makuualueelle. Makuualueen vaatimukset täyttyvät.

Esimerkki 3:

Tuenhakijalla on emolehmiä, jotka poikivat ulos ja vasikat vieroitetaan laidunkauden päättyessä. Eläimille on ulkona lato, jossa pinta-alaa on 4 m²/emo+vasikka. Ratkaisu ei ole tukiehtojen mukainen.

Esimerkki 4:

Tuenhakijalla on emolehmiä, jotka poikivat ulos ja vasikat vieroitetaan laidunkauden päättyessä. Eläimille on ulkona suoja, jossa pinta-alaa on 12 m²/emo+vasikka. Suojassa on yksi kiinteä seinä. Lattiaa/pohjaa on kuivitettu. Ratkaisu ei ole tukiehtojen mukainen, koska vaadittu pinta-ala ei löydy rakennuksesta.

Esimerkki 5:

Tuenhakija on valinnut toimenpiteet Vasikoiden olosuhteiden parantaminen ja Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat. Tilalla on valvontahetkellä 9 emolehmää vasikoineen (9 kpl) ja poikimaton hieho 100 m² hallissa yhtenäisessä tilassa. Poikima-, hoito- ja sairaskarsina-alaa pitää löytyä vasikoille + hieholle 9 m² ja poikineille emoille 9 m². Poikima-, hoito- ja sairaskarsina ei voi sisältyä vasikoiden pito-olosuhteiden vaatimaan 10 m², vaan poikimakarsinan pitää olla erotettavissa muusta karsinasta siten, että muuhun karsinaan jää vielä vähintään 10 m²/karsinaan jäävä emo+ vasikka. Ratkaisu on tukiehtojen mukainen.

Esimerkki 6:

Tilalla on valvontahetkellä 9 emolehmää vasikoineen (12 kpl) ja poikimaton hieho 100 m² hallissa yhtenäisessä tilassa. Ratkaisu ei ole tukiehtojen mukainen. Yhdeksän emolehmää ja 9 vasikkaa tarvitsee tilaa 90 m², 3 vasikkaa tarvitsee 6,75 m² ja hieho 10 m² (yht. 106,75 m²).

Esimerkki 7:

Tuenhakija on valinnut toimenpiteet Vasikoiden olosuhteiden parantaminen ja Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat. Tilalla on valvontahetkellä 2 lypsylehmää vasikoineen 18,5 m² poikimakarsinassa. Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat -toimenpiteen pinta-alavaatimus täyttyy. Vasikoiden olosuhteiden parantaminen -toimenpiteen valinneella tilalla lehmä vasikkansa kanssa saa olla poikimisen yhteydessä 9 m² karsinassa.

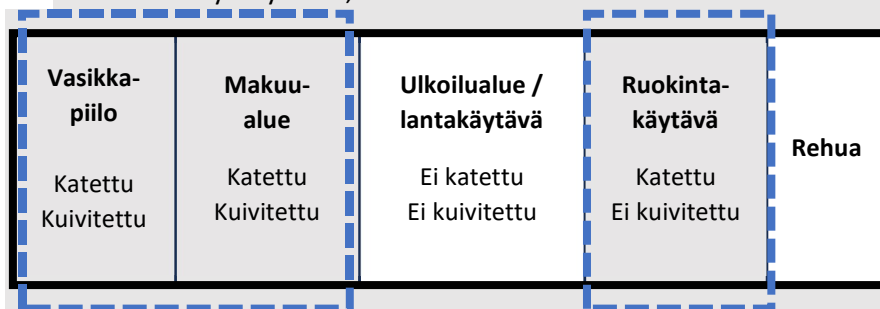
Esimerkki 8:

Karsinassa on 3 imettäjälehmää 7 vasikan kanssa. Vaadittu karsinan pinta-ala = 3 x 10 m² + 4 x 2,25 m² = 40 m²

Esimerkki 9:

Vasikoiden olosuhteiden parantamisen emolle ja vasikalle käytettävissä olevaan tilavaatimukseen (10 m² emo + vasikka)

- ei voida laskea mukaan kattamatonta ulkoilualuetta / lantakäytävää, koska alan täytyy löytyä rakennuksen sisätiloista.
- ei voida laskea mukaan katettua ruokintakäytävän aluetta, koska makuualueen ja ruokintakäytävän välissä on kattamaton alue. (alla kuvassa)
- katettu ruokintakäytävän alue voidaan laskea mukaan, jos katettu ruokintakäytävä on karsinan yhteydessä, rakennuksen sisätiloissa.

5.5.3 Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 5.5 ja 14.

B) Tukiehdot (Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** Koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi uusintakäyntiä tilalle. Jos tilalla ei ole tarkastushetkellä 6–18 kk ikäisiä urospuolisia nautoja, tuenhakijan on osoitettava miten hän toteuttaa tukiehtoja.
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tuenhakijan 6–18 kk ikäisillä urospuolisilla naudoilla, myös urospuolisilla naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
- **Ehtoja noudatettava:** Sitoumusvuoden alusta alkaen. Myös laitumella/ulkoillessa vaaditut pinta-alat pitää löytyä rakennuksesta.
- **Asiakirjat:** Ei tukiehdoissa

Valvonnassa tarkastetaan:

1. **Eri sukupuolta olevia yli kahdeksan kuukauden ikäisiä nautoja ei pidetä samassa karsinassa.**
 - Jos on kyse ylämaankarjasta, edellä mainittu ikäraja on kymmenen kuukautta

- ei koske siitossonnia, merkkaussonnia tai härkää

2. Urospuolista nautaa ei pidetä kytkettynä.

- poikkeus: tilapäinen, perusteltu ja hyväksyttävä syy (esim. hoitotoimenpiteet).
- Toimenpiteeseen yli-ikäinen sonni saa olla navetassa kytkettynä.

3. Karsinan pinta-ala

- lämminkasvattamossa (ml. viileä kasvattamo) vähintään 3,5 m²/eläin
- kylmäkasvattamossa vähintään 5,5 m²/eläin
 - Kylmäkasvattamossa vaadittuun alaan 5,5 m² lasketaan katettu ala, jossa eläimet voivat liikkua vapaasti. Ala voi muodostua esim. katetusta ruokinta- ja makuualueesta. Ulkona olevaa jaloittelualuetta ei lasketa mukaan.

4. Karsinassa makuualueen pinta-ala on vähintään puolet eläinkohtaisesta vähimmäispinta-alasta

- lämminkasvattamossa (ml. viileä kasvattamo) vähintään 1,75 m²/eläin
- kylmäkasvattamossa vähintään 2,75 m²/eläin
- Makuualue on JOKO
 - kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä TAI
 - i. Paksu joustamaton parsimatto rakolattiakarsinan ritilöiden päällä ja sen päällä kuivikkeet hyväksytään makuualueeksi
 - ii. pehmeä hiekkaparsi hyväksytään
 - rakolattiakarsina, jonka makuualueella on rakolattiapehmikkeet, kumitettuja palkkeja tai muita vastaavia lattioita pehmentäviä rakenteita
 - i. uusittava tarvittaessa.
 - ii. Pehmentävät rakenteet ovat ritilöiden pehmusteita, kumisia ritilämattoja palkkien päällä esim.

<https://www.finnlacto.fi/tuote/easyfix-ritilamatot/>

Kun ryhmäkarsinassa on sekä EHK-toimenpiteeseen (ikänsä puolesta) kuuluvia että kuulumattomia eläimiä yhdessä, toimenpiteeseen kuulumattomilta vaaditaan JOKO

- Sama pinta-ala kuin EHK-toimenpiteeseen kuuluvilta eläimiltä, jos toimenpiteeseen kuulumattomille eläimille ei ole säädetty lakisääteistä vähimmäispinta-alaa TAI
- Lakisääteinen vähimmäispinta-ala silloin, kun sellainen on lainsäädännössä säädetty ko. eläinryhmälle

Jos 6–18 kk ikäinen urospuolinen nauta on lehmien ja hiehojen joukossa pihatossa, kaikille urospuolisen naudan kanssa samassa tilassa oleville eläimille on täyttyvä toimenpiteen tukiehtojen mukaiset pinta-alat.

- huomioitava tukiehto, että eri sukupuolta olevia yli 8 kk ikäisiä nautoja tai yli 10 kk ikäisiä ylämaankarjan nautoja ei pidetä samassa karsinassa

Jos yli 18 kk ikäinen sonni on 6–18 kk ikäisten sonnien joukossa, kaikille eläimille on täyttyvä toimenpiteen tukiehtojen mukaiset pinta-alat.

Ahtaimmalta vaikuttava karsina mitataan. Jos karsinan pinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki ryhmäkarsinat, joissa on 6–18 kk ikäisiä urospuolisia nautoja.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- karsinan pinta-ala
- makuualueen pinta-ala sekä
- karsinan eläinmäärä.

Esimerkit (Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen)

Esimerkki 1: Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen.

- Kylmäpihatossa samassa ryhmäkarsinassa on yhteensä kymmenen sonnia. Niistä
 - 6 kpl on yli 6 kk ikäisiä (= toimenpiteen mukainen pinta-alavaatimus on 5,5 m² per nauta) → näille 33 m².
 - 4 kpl on alle 6 kk ikäisiä (eivät vielä toimenpiteen piirissä, koska ovat alaikäisiä → näitä koskee Vna 592/2010:n mukainen pinta-alavaatimus elopainokilojen mukaisesti 1,5 – 1,8 m² per nauta, tämän esimerkin tapauksessa 1,8 m² per nauta) → näille 7,2 m²
- Yhteensä pinta-alaa vaaditaan vähintään 40,2 m².

Esimerkki 2: Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen.

- Kylmäpihatossa samassa ryhmäkarsinassa on yhteensä kymmenen sonnia. Niistä
 - 6 kpl on yli 6 kk ikäisiä (= toimenpiteen mukainen pinta-alavaatimus on 5,5 m² per nauta) → näille yhteensä väh. 33 m².
 - 4 kpl on yli 18 kk ikäisiä (eivät enää toimenpiteen piirissä, koska ovat yli-ikäisiä → lainsäädännössä ei ole pinta-alavaatimuksia kyseisen ikäisille naudoille) → näille sama 5,5 m² vaatimus kuin edellisille, yhteensä väh. 22 m².
- Yhteensä pinta-alaa vaaditaan vähintään 55 m².

Esimerkki 3: Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen ja Vasikoiden olosuhteiden parantaminen.

- Kylmäpihatossa samassa ryhmäkarsinassa on yhteensä kymmenen sonnia. Niistä
 - 6 kpl on yli 6 kk ikäisiä (toimenpiteen mukainen pinta-alavaatimus on 5,5 m² per nauta) → näille 33 m².
 - 4 kpl on alle 6 kk ikäisiä (toimenpiteen mukainen pinta-alavaatimus on 2,25 m² per nauta) → näille 10 m².
- Yhteensä pinta-alaa vaaditaan vähintään 43 m².

5.5.4 Nuorkarjan laidunnus

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 5.5 ja 14.

B) Tukiehdot (Nuorkarjan laidunnus)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** touko–lokakuu
- **Uusintakäynti:** Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat olleet laitumella eikä tilakäynnillä ole merkkejä laidunnuksen toteuttamisesta (esim. aidat), tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii uusintakäynnin. (Katso luku 4.5 kohta Uusintakäynnit)
- **Tukiehtoja on toteutettava:** kaikilla tuenhakijan 6 kk – 2 v ikäisillä naaraspuolisilla naudoilla, myös naaraspuolisilla naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
 - Toimenpiteen ehdot eivät koske Biisoneita, Ylämaankarjaa, Texas Longhorneja eivätkä Gallowayta.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2 ja luku 4.5, uusintakäynnit).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Kaikki 6 kk – 2 v ikäiset naaraspuoliset naudat ovat olleet laitumella vähintään 90 päivänä.

- Laidunaitausten olemassaolo sekä eläinten laidunnus tarkastetaan
- Jos tila on valinnut Nautojen ulkoilu -toimenpiteen lisäksi myös Nuorkarjan laidunnuksen, tilan on toteutettava naaraspuolisilla naudoilla sekä 120 pv ulkoilua että 90 pv laidunnusta (yht. 210 pv).

2. Laidunnuksesta on pidetty kirjaa.

- Eläinryhmittäinen laidunnuskirjanpito.
- 6 kk–2 v ikäiset naaraspuoliset naudat ovat laiduntaneet vähintään 90 päivänä.
 - Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat olleet laitumella ja tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa laidunnusta (esim. aidat):
 - laidunnuskirjanpito pyydetään toimittamaan ELY-keskukseen syksyllä laidunnuksen päätyttyä tai suoritetaan tilakäynti.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet ovat laitumella, mutta eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää, ja jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa 90 päivän laidunnusajan täyttyvän:
 - Tuenhakija on noudattanut toimenpiteen ehtoja.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää ja jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa, että 90 päivän laidunnusaika ei täyty:
 - Toimenpiteen tukea leikataan tukiehdon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- Tukisovellukseen merkitään laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti.
 - Jos eläimiä on laidunnettu eri ryhmissä ja eri pituisia aikoja, Tukisovellukseen tallennetaan sen eläinryhmän laidunnuspäivien lukumäärä, jotka ovat olleet laitumella lyhyimmän aikaa.
- Laidunnuspäivien lukumäärä tallennetaan kaikissa tapauksissa, ei vain niissä tapauksissa, joissa päivät eivät vielä ole täyttyneet.

Esimerkit (Nuorkarjan laidunnus)

Esimerkki 1:

Tilan hiehot pääsevät laitumelle kesäkuun 1. päivä, ja ovat laitumella lokakuun 31. päivään asti. Elokuun 29. päivä täyttyy 90 pv laidunnusta. Loput 63 päivää jää hyödynnettäväksi ulkoilutoimenpiteeseen.

Esimerkki 2:

Tilan naudat pääsevät ympäri vuoden päivittäin jaloittelutarhaan. Eläimet laiduntavat perinnebiotooppialueella heinäkuun ajan. Ulkoilupäiviä jaloittelutarhassa ei voi hyödyntää laidunnustoimenpiteeseen. Heinäkuun (31 päivää) laidunnus ei riitä täyttämään laidunnuksen vähimmäisvaatimusta (90 päivää).

5.5.5 Emo- ja lypsylehmien laidunnus

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 5.5 ja 14.

B) Tukiehdot (Emo- ja lypsylehmien laidunnus)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** touko–lokakuu

- **Uusintakäynti:** Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat olleet laitumella eikä tilakäynnillä ole merkkejä laidunnuksen toteuttamisesta (esim. aidat), tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii uusintakäynnin. (Katso luku 4.5 kohta Uusintakäynnit)
- **Tukiehtoja on toteutettava:** kaikilla tuenhakijan yli 2 v ikäisillä naaraspuolisilla naudoilla, myös naaraspuolisilla naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
 - Toimenpiteen ehdot eivät koske Biisoneita, Ylämaankarjaa, Texas Longhorneja eivätkä Gallowayta.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2 ja luku 4.5, uusintakäynnit).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. **Kaikki yli 2 v ikäiset naaraspuoliset naudat ovat olleet laitumella vähintään 90 päivänä.**
 - Laidunaitausten olemassaolo sekä eläinten laidunnus tarkastetaan
 - Jos tila on valinnut Nautojen ulkoilu -toimenpiteen lisäksi myös Emo- ja lypsylehmien laidunnuksen, tilan on toteutettava naaraspuolisilla naudoilla sekä 120 pv ulkoilua että 90 pv laidunnusta (yht. 210 pv).
2. **Laidunnuksesta on pidetty kirjaa.**
 - Eläinryhmittäinen laidunnuskirjanpito
 - Yli 2 v ikäiset naaraspuoliset naudat ovat laiduntaneet vähintään 90 päivänä.
 - Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat olleet laitumella ja tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa laidunnusta (esim. aidat):
 - laidunnuskirjanpito pyydetään toimittamaan ELY-keskukseen syksyllä laidunnuksen päätyttyä tai suoritetaan tilakäynti.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää, mutta voidaan olettaa 90 päivän laidunnusajan täyttyvän:
 - Tuenhakija on noudattanut toimenpiteen ehtoja.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää ja voidaan olettaa, että 90 päivän laidunnusaika ei täyty:
 - Toimenpiteen tukea leikataan tukiehdon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti.
 - Jos eläimiä on laidunnettu eri ryhmissä ja eri pituisia aikoja, Tukisovellukseen tallennetaan sen eläinryhmän laidunnuspäivien lukumäärä, jotka ovat olleet laitumella lyhyimmän aikaa.
- Laidunnuspäivien lukumäärä tallennetaan kaikissa tapauksissa, ei vain niissä tapauksissa, joissa päivät eivät vielä ole täyttyneet.

Esimerkit (Emo ja lypsylehmien laidunnus)

Esimerkki 1:

Tilan lypsylehmät pääsevät laitumelle kesäkuun 1. päivä, ja ovat laitumella lokakuun 31. päivään asti. Elokuun 29. päivä täyttyy 90 pv laidunnusta. Loput 63 päivää jää hyödynnettäväksi ulkoilutoimenpiteeseen.

Esimerkki 2:

Tilan naudat pääsevät ympäri vuoden päivittäin jaloittelutarhaan. Eläimet laiduntavat perinnebiotooppialueella heinäkuun ajan. Ulkoilupäiviä jaloittelutarhassa ei voi hyödyntää

laidunnustoimenpiteeseen. Heinäkuun (31 päivää) laidunnus ei riitä täyttämään laidunnuksen vähimmäisvaatimusta (90 päivää).

Esimerkki 3:

Eläimillä on vapaa pääsy pihatosta laitumelle/jaloittelutarhaan (ovi auki), mutta tarkastushetkellä eläimet ovat sisällä omasta halustaan. Tarkastushetkellä, jos eläimet ovat sisällä, katsotaan, onko laitumella/jaloittelutarhassa sen näköistä, että eläimet ovat siellä olleet. Laidunnus-/ulkoilupäivien lukumäärä tarkastetaan kirjanpidosta.

Esimerkki 4:

Nauta täyttää elokuussa 2 v + 1 pv. Jos lehmät ovat vielä laitumella, myös tämä nauta pitää päästää laiduntamaan, mutta tällöin ei kuitenkaan edellytetä, että kyseistä eläintä olisi pakko laiduntaa 2 v:n + 1 pv:n iän täyttymispäivästä lukien 90 päivän ajan ja normaalin laidunkauden päättymisen jälkeen.

Esimerkki 5:

Laidunnus -toimenpiteessä nautojen on päästävä laiduntamaan ulos. Emojen jaloittelu ulkotarhassa ei täytä ehtoa, vaan ne on päästettävä kesällä laitumelle.

Esimerkki 6:

Tilalla lypsykarjalle parsinavetta ja ummessa oleville lehmille kuivikepohjainen kylmäpihatto. Jos valitsee toimenpiteen, pitää kaikkia yli 2 v ikäisiä naaraspuolisia nautoja laiduntaa vähintään 90 päivän ajan. Ehtoja ei voi toteuttaa vain osalla karjasta.

5.5.6 Nautojen ulkoilu

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 5.5 ja 14.

B) Tukiehdot (Nautojen ulkoilu)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** maaliskuu–marraskuu
- **Uusintakäynti:** Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat ulkoilleet eikä tilakäynnillä ole havaittavissa merkkejä ulkoilun toteuttamisesta (esim. aidat), tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii uusintakäynnin. (Katso luku 4.5 kohta Uusintakäynnit)
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tuenhakijan vähintään 6 kk ikäisillä naudoilla, myös naudoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
 - Toimenpiteen ehdot eivät kuitenkaan koske Biisoneita, Ylämaankarjaa, Texas Longhorneja eivätkä Gallowayta.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2 ja luku 4.5, uusintakäynnit).

Valvonnassa tarkastetaan

1. **Kaikki vähintään 6 kk ikäiset naudat ovat ulkoilleet vähintään 120 päivänä.**
 - Ulkoiluaitausten olemassaolo sekä eläinten ulkoilu tarkastetaan
 - Jos tila on valinnut Nautojen ulkoilu -toimenpiteen lisäksi myös Nuorkarjan laidunnuksen ja/tai Emo- ja lypsylehmien laidunnuksen, tilan on toteutettava naaraspuolisilla naudoilla sekä 120 pv ulkoilua että 90 pv laidunnusta (yht. 210 pv).

2. Ulkoilusta on pidetty kirjaa.

- Eläinryhmittäinen ulkoilukirjanpito
- Vähintään 6 kk ikäiset naudat ovat ulkoilleet vähintään 120 päivänä.
 - Jos tilakäynti tehdään ennen kuin naudat ovat ulkoilleet ja tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa ulkoilua (esim. aidat):
 - ulkoilukirjanpito pyydetään toimittamaan ELY-keskukseen syksyllä tai suoritetaan tilakäynti.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole ulkoilleet vaadittua 120 päivää, mutta voidaan olettaa 120 päivän ulkoiluajan täyttyvän:
 - Tuenhakija on noudattanut toimenpiteen ehtoja.
 - Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole ulkoilleet vaadittua 120 päivää ja voidaan olettaa, että 120 päivän ulkoilu aika ei täyty:
 - Toimenpiteen tukea leikataan tukiehdon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- Ulkoilupäivien lukumäärä valvontahetkeen asti.
 - Jos eläimiä on ulkoilutettu eri ryhmissä ja eri pituisia aikoja, Tukisovellukseen tallennetaan sen eläinryhmän ulkoilupäivien lukumäärä, jotka ovat olleet ulkona lyhyimmän aikaa.
- Ulkoilupäivien lukumäärä tallennetaan kaikissa tapauksissa, ei vain niissä tapauksissa, joissa päivät eivät vielä ole täyttyneet.

Esimerkit (Nautojen ulkoilu)

Esimerkki 1:

Tilan lypsylehmät pääsevät laitumelle kesäkuun 1. päivä, ja ovat laitumella lokakuun 31. päivään asti. Elokuun 29. päivä täyttyy 90 pv laidunnusta. Loput 63 päivää jää hyödynnettäväksi ulkoilutoimenpiteeseen.

Esimerkki 2:

Tilan naudat pääsevät ympäri vuoden päivittäin jaloittelutarhaan. Eläimet laiduntavat perinnebiotooppialueella heinäkuun ajan. Ulkoilupäiviä jaloittelutarhassa ei voi hyödyntää laidunnustoimenpiteeseen. Heinäkuun (31 päivää) laidunnus ei riitä täyttämään laidunnuksen vähimmäisvaatimusta (90 päivää).

Esimerkki 3:

Sonnikasvattamo pitää sonneja ulkotarhassa läpi vuoden ja eläimillä on eläinsuojelulainsäädännön vaatima säänsuoja. Tila voi valita Nautojen ulkoilu -toimenpiteen.

Esimerkki 4:

Eläimillä on vapaa pääsy pihatosta laitumelle/jaloittelutarhaan (ovi auki), mutta tarkastushetkellä eläimet ovat sisällä omasta halustaan. Tarkastushetkellä, jos eläimet ovat sisällä, katsotaan, onko laitumella/jaloittelutarhassa sen näköistä, että eläimet ovat siellä olleet. Laidunnus-/ulkoilupäivien lukumäärä tarkastetaan kirjanpidosta.

Esimerkki 5:

Nauta täyttää marraskuussa 6 kk.

- Tilan muilla naudoilla 120 ulkoilupäivää eivät vielä ole täyttyneet:

- Nauta pitää päästää ulkoilemaan, mutta tällöin ei kuitenkaan edellytetä, että kyseistä eläintä olisi pakko ulkoiluttaa 6 kk:n iän täyttymispäivästä lukien 120 päivän ajan.
- Tilan muilla nautoilla 120 ulkoilupäivää on tullut täyteen 12.10.
- Nautaa ei tarvitse päästää ulkoilemaan.

Esimerkki 6:

Nautojen ulkoilutoimenpiteessä nautojen on päästävä jaloittelemaan ulos. Emojen jaloittelu pihatossa ei täytä ehtoa, vaan ne on päästettävä jaloittelemaan ulos alueelle, jossa ei ole kattoa.

5.5.7 Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 5.5 ja 14.

B) Tukiehdot (Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** Koko vuosi
- **Uusintakäynti:** Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi uusintakäyntiä. Jos tilalla ei ole tarkastushetkellä nautoja poikima-, hoito- ja sairaskarsinoissa, tuenhakijan on osoitettava miten hän toteuttaa tukiehtoja.
- **Tukiehtoja on toteutettava:** kaikilla tuenhakijan nautoilla, myös nautoilla, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
- **Ehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen. Myös laitumella/ulkoillessa vaaditut pinta-alat pitää löytyä rakennuksesta.
- **Asiakirjat:** Ei tukiehdoissa

Valvonnassa tarkastetaan

1. Jokaista alkavaa poikimatonta 50 naudan ryhmää kohti on oltava vähintään yksi kiinteä tai osista koottavissa oleva erillinen karsina tai muu vastaava tila.

- Ryhmä- tai yksilökarsinassa enintään 12 kk ikäisillä nautoilla on oltava tilaa vähintään 6 m² /eläin ja
- yli 12 kk ikäisillä nautoilla on oltava tilaa vähintään 9 m² /eläin.

Poikimattomien nautojen lukumäärä, kpl	Sairas-, hoito- ja poikimakarsinoiden lukumäärä vähintään, kpl
1–50	1
51–100	2
101–150	3
151–200	4
jne.	

2. Poikineilla lypsylehmillä ja emolehmillä on oltava jokaista alkavaa 20 eläimen ryhmää kohden vähintään yksi kiinteä tai osista koottavissa oleva erillinen karsina tai muu vastaava tila.

- Ryhmä- tai yksilökarsinassa pinta-alaa on oltava vähintään 9 m² /eläin.
- Lypsylehmien koneellinen lypsäminen on oltava mahdollista.

Lypsy- ja emolehmien lukumäärä, kpl	Sairas-, hoito- ja poikimakarsinoiden lukumäärä vähintään, kpl
1–20	1
21–40	2
41–60	3
61–80	4
jne.	

3. Ryhmäkarsinoissa eläinten erilleen aitaamiseen on varauduttava.

4. Makuualueen on oltava kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä.

- Yli 6 kk ikäisillä naudoilla voidaan käyttää myös rakolattiakarsinoita, jos niissä on makuualueella rakolattiapehmikkeitä, kumitettuja palkkeja tai muita vastaavia lattiaa pehmentäviä rakenteita.

Vaadittu karsinamäärä lasketaan valvontapäivänä tilalla olevien enintään 12 kk ja yli 12 kk ikäisten nautojen sekä poikineiden lehmien mukaan.

Ahtaimmalta vaikuttava karsina mitataan. Jos karsinan kokonaispinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki poikima-, hoito- ja sairaskarsinat.

Tukisovellukseen tallennetaan:

1. enintään 12 kk ja yli 12 kk ikäisten nautojen sekä poikineiden nautojen vaatima karsinoiden pinta-ala ja lukumäärä sekä
2. karsinoiden mittaustulokset ja eläinmäärät
3. Jos tilalla ei ole sairaita, hoidettavia tai poikivia eläimiä valvontahetkellä, tuenhakijan on osoitettava miten hän tarvittaessa toteuttaa tukiehtojen mukaisen määrän poikima-, hoito- ja sairaskarsinoita. Toteutustapa kirjataan Tukisovellukseen toimenpiteen lisätietoihin.

Esimerkit (Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat)

Esimerkki 1:

Tilalla 20 lypsylehmää sekä 5 vasikkaa ja 1 yli 12 kk:n ikäinen nauta. Poikima-, hoito- ja sairaskarsinoita vaaditaan lypsylehmille yksi 9 m² karsina ja nuorkarjalle yksi 9 m² karsina.

Esimerkki 2:

Paksu joustamaton parsimatto rakolattiakarsinan ritoilöiden päällä ja sen päällä kuivikkeet, makuualue on tukiehtojen mukainen.

Esimerkki 3:

Tilalla on 160 kpl yli 12 kk ikäisiä sonneja. Sairas- ja hoitokarsinoina tila käyttää kahta, pinta-aloiltaan 25 m² olevaa tukiehdot täyttävää karsinaa. Tilalla on ehtojen mukaan oltava vähintään 4 kpl 9 m² sairaskarsinaa tai –karsinapaikkaa. Toimenpiteen ehtoja noudatetaan.

6. Lampaat ja vuohet

Tässä ohjeessa tukikelpoisella eläimellä tarkoitetaan

- **Uuhipalkkio sekä Uuhipalkkio ja kuttupalkkio:** Viitepäivän rekisteritietojen mukaan toimenpiteeseen palkkiokelpoisia tai mahdollisesti palkkiokelpoisia lampaita ja vuohia,
- **Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio:** Viitepäivän rekisteritietojen mukaan toimenpiteeseen palkkiokelpoisia tai mahdollisesti palkkiokelpoisia lampaita ja vuohia. Ei kuitenkaan yli 12 kk ikäisiä, tilalla olevia lampaita ja vuohia,
- **Eläinten hyvinvointikorvaus:** Valvontahetkellä tukikelpoisia, valvontavuonna tukea kerryttäneitä ja tukivuoden aikana mahdollisesti tukikelpoisia lampaita ja vuohia,
- **Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus:** Sopimuksella olevia lampaita ja vuohia sekä
- **Pohjoinen kotieläintuki:** Valvontahetkellä tukikelpoisia tai valvontavuonna tukea kerryttäneitä lampaita ja vuohia.

Tukikelpoiset eläimet poimitaan tukihakemukselle suoraan eläinrekisteristä, alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksia lukuun ottamatta. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen eläimet perustuvat erilliseen alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen hakemukseen. Uuhipalkkiossa, Kuttupalkkiossa ja Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkiossa viitepäivän tieto eläinrekisterissä määrittää tukikelpoiset ja mahdollisesti tukikelpoiset eläimet tukivuodelle. Eläin on hylättävä, jos havaitaan puutteita tunnistamisessa tai rekisteröinnissä.^{6.1}

Tuenhakijan kaikkien lampaiden tunnistaminen ja rekisteröinti on tarkastettava. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien lampaiden tunnistaminen ja rekisteröinti tarkastetaan eläintenpitäjästä riippumatta. Huomioi luku 4.3. Lisäksi eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa tarkastetaan toimenpiteiden noudattaminen ja Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten valvonnassa eläinsuojelulainsäädännön vähimmäisvaatimusten noudattaminen.

Luvussa 6.3.2 on esitetty eläinryhmä- ja tukikohtaisesti tukikelpoiset eläimet.

[6.1\) \(EU\) 2021/2115 art. 34, VNa 79/2023 17–19 §, VNa 163/2023 12 §](#)

6.1. Tavanomainen tuotantotapa

Tavanomainen tuotantotapavaatimus koskee

- Uuhipalkkiota (Manner-Suomen AB-alue)^{6.2}
- Uuhipalkkio (AB ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkiota (AB-alue)^{6.3}
- Pohjoista kotieläintukea uuhista (C-alue)^{6.4}
- Pohjoista kotieläintukea kutuista (C-alue)^{6.5}

Tavanomaisen tuotantotavan vaatimus ei koske Eläinten hyvinvointikorvausta, Alkuperäisrotujen kasvattamissopimusta eikä teurastusperusteisia eläintukia.

Tavanomaiseen tuotantotapaan kuuluu mm.:

- Uuhitiloilla uuhien säännöllinen poikiminen ja lampaiden myyminen eloon tai teuraaksi
- Kuttutiloilla kuttujen säännöllinen poikiminen ja vuohenmaidon tai –maitotuotteiden myyminen.
- Tuotannon tulee olla normaalilla tasolla suhteessa eläinmäärään.

Tavanomaisen tuotantotavan noudattaminen tarkoittaa, että tuenhakija saa eläimistään tai niiden tuotteista myyntituloja. Valvonnassa tavanomaisen tuotantotavan noudattaminen tarkastetaan pääasiassa valvontaa edeltäneen 6 kk myyntitositteista (esim. eläinten ja maidon myyntitositteet). Jos tositteita ei ole edelliseltä 6 kk:lta, tarkastellaan valvontaa edeltäneen 12 kuukauden tositteita.

Tuotanto ei ole tavanomaista, jos esim. tuenhakija käyttää omassa taloudessaan kaiken tuottamansa lampaanlihan tai vuohenmaidon eikä kotieläintuotannosta ole myyntituloja.

Jos tuotanto ei vastaa tavanomaista, tukea ei makseta valvontavuodelta ja lisäksi on arvioitava täyttyvätkö tavanomaisen tuotantotavan vaatimukset aikaisemmilta vuosilta. Katso myös luku 4.4. Tukisovellukseen tallennetaan tilakohtaisissa havainnoissa tavanomainen tuotantotapa -kysymykseen ”puutteita”.^{6.6}

Tukisovelluksen tilakohtaisissa havainnoissa otetaan eläinlajikohtaisesti kantaa vastaako tuotantotapa tavanomaista.

6.2) VNa 1273/2023 17 §

6.3) VNa 1273/2023 18 §

6.4) MMMa 49/2025 3 §

6.5) MMMa 49/2025 3 §

6.6) VNa 79/2023 15 §, VNa 163/2023 20 §, L 1559/2001 20 §

Esimerkki 1:

Kuttutilalla on maidontuotantovuohien lisäksi angoravuohia villantuotannossa. Angoravuohia ei hylätä kuttupalkkiosta tai pohjoisesta kutuista maksettavasta kotieläintuesta. Tilalla noudatetaan tavanomaista tuotantotapaa, kun tila toimittaa vuohenmaitoa tai vuohenmaidosta valmistettuja tuotteita myyntiin. Perustelut: Vuohilla ei ole eläinakohtaisia käyttötapavaatimusta. Lisäksi tavanomainen tuotantotapavaatimus on tuenhakijakohtainen, ei eläinakohtainen, vaatimus.

Esimerkki 2:

Lammastilalla on poikineita uuhia, mutta tilalle ei ole syntynyt karitsoja muutama vuoteen eikä tilalla ole myyntituloja lampaista. Lisäksi yhden uuhien poistoilmoitus eläinrekisteriin on jäänyt tekemättä. Tilalla ei noudateta uuhilla tavanomaista tuotantotapaa. Tavanomaisen tuotantotavan puute koskee valvontavuoden lisäksi myös aikaisempia vuosia. Lisäksi 1 uuhi hylätään rekisterivirheen takia.

6.2. Eläinmäärän tarkistaminen^{6.7}

Valvonnassa on tarkastettava kunkin eläimen kohdalla tunnistamisen ja rekisteröintisäädösten noudattaminen.

- Kaikki tuenhakijan lampaat ja vuohet ovat hyväksytyistä tunnistimista tunnistettavissa (kts. sallitut poikkeukset luvusta 6.2.1), ja ilmoitettu asianmukaisesti eläinrekisteriin.
- Huomioitava, että karitsojen ei tarvitse olla merkittyjä eikä rekisteröityjä ennen 90 päivän ikää, jos ne ovat syntymäpitopaikassa.
- Jos eläinten tapahtumailmoituksia eläinrekisteriin ei tehdä säädettyssä määräajassa, tarkastetaan lisäksi, että eläimet on merkitty pitopaikkakohtaiseen kirjanpitoon.

Kadonneet, kuolleet ja tilalla teurastetut ohjeen luvussa 6.2.2 (rekisteröinti tilalle).

3T -eläimet tukisovelluksessa: ID-valvonnan 3T-tallennus ei riitä tukieläinten käsittelyn tarpeisiin. Tukieläinkäsittelyä varten eläimen eläinkortilla on otettava kantaa eläimen korvamerkintään ja rekisteritietojen oikeellisuuteen. Tukikelpoisesta eläimestä on selvitettävä seuraavat tukikelpoisuuteen vaikuttavat tiedot: EU-tunnus ja esim. sukupuoli, rotu, syntymäaika ja tilalle tulopäivä (luku 6.2.2.1). Tiedot tallennetaan Tukisovellukseen.

ID-valvonnan johtopäätöskäsittelyyn siirtämisen jälkeen havainnoitujen eläinten määrää ei voi enää muuttaa, mutta eläimille voi lisätä tietoja eläinkortille. Jos eläinmäärää on tarvetta muokata, johtopäätöskäsittely on purettava. Jos johtopäätöskäsittelyä ei pysty enää purkamaan, ole yhteydessä Puimurin kautta.

6.2.1 Tunnistimet^{6.8}

Lampaan/vuohen on oltava merkitty säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen merkinnässä. Lampaat ja vuohet on merkittävä toimivaltaisen viranomaisen hyväksymillä tunnistimilla viimeistään 90 päivän iässä. Kuitenkin jos karitsa tai kili siirretään syntymäpitopaikastaan ennen edellä mainittua ikää, on sen oltava asianmukaisesti rekisteröity ja merkitty ennen syntymäpitopaikasta siirtoa.

Jokaisen tilalla olevan eläimen merkintä tarkastetaan. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien eläinten merkintä tarkastetaan eläintenpitäjistä riippumatta. Huomioi luku 4.3.

Eläimen tunnistaminen on kunnossa, jos

1. eläimellä on molemmat hyväksytyt tunnistimet
 - Tunnistimien määrällä ei ole ylärajaa, kunhan ne vastaavat toisiaan.
2. eläin on alle 12 kk ikäinen, eläimellä on vain yksi tunnistin ja eläin on syntymäpitopaikassaan.
3. eläintä ei ole siirretty syntymäpitopaikastaan, eläin on merkitön ja alle 90 päivän ikäinen.
4. eläin on puutteellisesti merkitty vain yhdellä hyväksytyllä tunnistimella ja puutteellisesti yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkityjä eläimiä on enintään 20 % kaikista tuenhakijan lampaista ja vuohista.

Poikkeustapaus, jossa eläintä ei hylätä^{6.9}

Jos eläin on tuenhakijan **ainoa** merkitön lammas/vuohi **ja** eläimelle on tilattu korvaavat hyväksytyt tunnistimet ennen valvonnasta ilmoittamista, **mutta** hyväksytyt tunnistimet eivät valvontahetkellä ole vielä saapuneet tilalle.

- Poikkeuksen käyttö on perusteltava eläintukien käsittelynäytöllä valitsemalla eläimelle tilanteeksi ”Kunnossa” ja tarkenne ”Yhden eläimen korvamerkittämyys”. **Eläimen tunnistaminen ei ole kunnossa ja**

eläin **hylätään** merkittömyyden takia, jos

1. puutteellisesti merkityllä eläimellä ei ole lainkaan hyväksytyjä tunnistimia.
 - Mukaan lukien eläimet, joille merkkejä ei voi kohtuudella kiinnittää.
2. puutteellisesti yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkityjä eläimiä on yli 20 % tuenhakijan kaikista lampaista ja vuohista.
 - Prosenttiosuuteen lasketaan tukikelpoiset ja ei-tukikelpoiset eläimet.
 - Kaikki yhdellä hyväksytyllä tunnistimella merkityt tukikelpoiset eläimet hylätään.
3. eläimen merkintä on muutoin säädösten vastainen
 - esim. 2 eri EU-tunnusta tai 2 eläintä, joilla molemmilla hyväksytyissä tunnistimissa sama EU-tunnus, irronnut tunnistin kiinnitetty uudelleen, punaisen tilapäismerkin väärä käyttö jne.

Jos todetaan, että eläintä ei ole koskaan merkitty (korvat ehjät, ei reikää korvassa, ei sirua) Tukisovelluksen korvamerkintä-kohdassa tallennetaan tällöin ”merkitön” → Ei koskaan merkitty. Näissä tapauksissa tulee kiinnittää erityistä huomiota myös mahdolliseen takautuvuuteen, jos kyseessä on vanhempi, tukikelpoinen yksilö.

6.8) (EU) 2016/429 113 ja 120 art., (EU) 2019/2035 22 ja 23 art., III osan II osaston 1 ja 2 luku, (EU) 2021/520 3 ja 14 art., L 1069/2021 10 §

6.9) VNa 79/2023 22 §, VNa 163/2023 6 §

Esimerkki 1:

Tilalla on merkitön uuhi, jonka molemmat korvat ovat tuhoutuneet. Eläin hylätään.

Esimerkki 2:

Tilalla on merkitön uuhi, jonka molemmat korvat ovat tuhoutuneet, tämän lisäksi tilalla todetaan toinenkin merkitön uuhi, jonka korvat ehjät ja jonka merkit on tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista, mutta merkit eivät vielä ole saapuneet tilalle: molemmat uuhet hylätään.

Esimerkki 3:

Tilalla on merkitön uuhi, jonka molemmat korvat ovat tuhoutuneet, tämän lisäksi tilalla todetaan merkitön pässi:

- Eläinten hyvinvointikorvaus: molemmat hylätään merkittömyyden takia.
- Uuhipalkkio/Pohjoinen kotieläintuki uuhista: uuhi hylätään korvamerkittömyyden takia.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset: sopimuksella olevat eläimet hylätään.

6.2.2 Eläinrekisteri^{6.10}

Lampaan/vuohen on oltava rekisteröity säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Tukikelpoinen eläin on hylättävä tuesta, jos puutteita havaitaan eläimen rekisteröinnissä. Eläinrekisteri-ilmoitukset on tehtävä lampaalla ja vuohella viimeistään 7. päivänä tapahtumasta, poikkeuksena uuhien karitsointi-ilmoitus/ kutun poikimisilmoitus (=karitsan/ kilin syntymäilmoitus), jotka on tehtävä 90 päivän kuluessa tapahtumasta. Karitsa/ kili on kuitenkin rekisteröitävä jo aiemmin, jos se siirretään pois syntymäpitopaikastaan.^{6.11}

Valvontatulosta määritettäessä ei huomioida valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehtyjä ilmoituksia eläinrekisteriin.^{6.12}

Huomioitavaa on, että mahdollisesta valtuutuksesta huolimatta eläintenpitäjä on aina itse vastuussa eläinrekisterin ajantasaisuudesta ja oikeellisuudesta.

Jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinti tarkastetaan. Yhteiskäyttöisessä pitopaikassa kaikkien eläinten rekisteröinti tarkastetaan eläintenpitäjistä riippumatta.

Eläimen **tukikelpoisuuteen vaikuttava** eläinrekisterin virhe aiheuttaa aina eläimen hylkäämisen.^{6.13}

- Tukikelpoisuuteen vaikuttavia tietoja ovat tilalle tulopäivä, tilalta poistopäivä, pitopaikka, sukupuoli ja ikä.
- Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavat rekisteritiedot vaihtelevat eläintuittain.
- Poikkeukset:
 - Pohjoinen kotieläintuki: Tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Puuttuva (tapahtumasta yli 7 päivää) tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehty poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäämisen.
 - Lammas- ja uuhipalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

6.10) (EU) 2016/429 109, 118 ja 120 art., (EU) 2019/2035 49 art., (EU) 2021/520 3 ja 14 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 3 §, VNa 1273/2023 4 §, VNa 1381/2022 8 §, VNa 78/2023 50 §, VNa 41/2024 22 §

6.11) MMMa 67/2022 3 §

6.12) VNa 79/2023 14 §, VNa 163/2023 6 §

6.13) VNa 79/2023 17-19 §, VNa 163/2023 12 §

6.2.2.1 Eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavat rekisterivirheet

Rekisteröinti tilalle

Rekisteröinnillä tilalle tarkoitetaan eläimen tilalle tulo- ja tilalta poistopäivää.

Valvonnassa tarkastetaan jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinnin oikeellisuus ja ajantasaisuus.

Kaikkien enintään 7 päivää ennen valvontapäivää tilalle ostettujen ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten tositteet on tarkastettava, jos tulo- tai poistoilmoitus eläinrekisteriin ja/tai kirjanpitoon on tekemättä valvonnasta ilmoittamishetkellä (myöhemmin valvontahetkellä).

Eläimen rekisteröinti tilalle ei ole kunnossa, jos valvontahetkellä:

- Tilalla syntynyttä yli 90 päivän ikäistä eläintä ei ole ollenkaan rekisteröity tai eläimen tuloilmoitus (syntymä) on tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen.
- Eläin on tullut tilalle yli 7 päivää aiemmin, mutta eläimen tuloilmoitus on tekemättä tai tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen.
- Yli 7 päivää aiemmin poistetun eläimen poistoilmoitusta eläinrekisteriin ei ole tehty tai poistoilmoitus on tehty myöhässä valvonnasta ilmoittamisen jälkeen.
- Eläimen tulo-/poistopäivä eläinrekisterissä on virheellinen.
- Eläimen tulo-/poistopäivästä ei saada selvyyttä (esim. kadonnut, kuollut, tilalla teurastettu).

Tukikelpoinen lammas/vuohi hylätään valvonnassa virheellisestä, puuttuvasta tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehdystä tilalle tuloilmoituksesta (ml. puuttuvat syntymäilmoitukset) tai tilalta poistoilmoituksesta.

- Jos eläinrekisterin mukaan tilalla olevaa eläintä ei voida valvonnassa todeta eikä tukea hakenut esitä valvonnassa kirjallista näyttöä eläimen merkinnän ja rekisteröinnin ilmoitusaikojen noudattamisesta, eläin hylätään^{6.14}.
- **HUOM!** Lammas- ja vuohipalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Pohjoisessa kotieläintuessa tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Puuttuva (tapahtumasta yli 7 päivää) tai valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehty poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäyksen.^{6.15}

6.14) VNa 79/2023 21 §, VNa 163/2023 12 §

6.15) VNa 41/2024 10 § 3 mom.

Tilalle rekisteröimätön lammas/vuohi

Valvonnassa tarkastetaan, milloin eläin on saapunut tilalle (ml. syntymä). Jos tilalla on tilalle rekisteröimätön eläin, jota ei löydy Tukisovelluksen lukitun datan eläimistä, tukikelpoisesta eläimestä on selvitettävä seuraavat tukikelpoisuuteen vaikuttavat tiedot: eläintenpitäjä, eläimen EU-tunnus, eläinlaji, sukupuoli, rotu, syntymäaika ja tilalle tulopäivä. Tiedot tallennetaan Tukisovellukseen. ID-valvonnan 3T-tallennus ei riitä tukieläinten käsittelyn tarpeisiin.

ID-valvonnan johtopäätöskäsittelyyn siirtämisen jälkeen havainnoitujen eläinten määrää ei voi enää muuttaa, mutta eläimille voi lisätä tietoja eläinkortille. Jos eläinmäärää on tarvetta muokata, johtopäätöskäsittely on purettava. Jos johtopäätöskäsittelyä ei pysty enää purkamaan, ole yhteydessä Puimurin kautta.

Kun kyseessä on puuttuva eläimen syntymäilmoitus ja syntymästä on yli 90 päivää

- eläintä ei ole merkitty: valvonta jää kesken niiden tukien osalta joihin eläin on tukikelpoinen, kunnes tuenhakija on rekisteröinyt **valvonnassa hylättävät** eläimet (U-eläimet).

- Eläimellä on tunnistimet: valvontaa ei tarvitse jättää kesken, koska eläin tallennetaan EU-tunnuksella.

Kun tilalla on merkitsemätön ja rekisteröimätön kili/karitsa, tarkastetaan, milloin eläin on syntynyt. Syntymäaika voidaan tarkastaa esim. kirjanpidosta (kilin/karitsan tiedot ja/tai emän poikimistiedot).

1. Jos karitsat/kilit ovat enintään 90 päivän ikäisiä ja merkittömiä, ne tallennetaan uusina eläiminä (U-eläin) ryhmätallennuksena (*lisää eläin, 0-90 pv ikäinen syntymäpitopaikassaan + lukumäärä*).
 - Tunnistimilla merkityt eläimet tallennetaan EU-tunnuksella.
2. Jos karitsat/kilit ovat yli 90 päivän ikäisiä ja merkittäviä, ne tallennetaan Tukisovellukseen uusina eläiminä (U-eläin). Niille tallennetaan eläintenpitäjän, pitopaikan tiedot, sukupuoli, syntymäaika, rotu, käyttötapa ja eläinlaji, jotka mahdollistavat eläinten yksilöinnin ja käsittelyn Tukisovelluksen Tukieläinten käsittelyssä.
 - Tunnistimilla merkityt eläimet tallennetaan EU-tunnuksella.
 - Hylättäville eläimille tallennetaan rekisteröinnin jälkeen eläinkortille EU-tunnus.
 - Jos hakija ei rekisteröi eläimiä, jonka takia eläimet eivät tule lopulliselle tukihakemukselle, eläimet hylätään U-eläiminä.
 - Lammas- ja vuohipalkkiot: Valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole viitepäivän rekisteritietojen mukaan ollut kyseisen palkkion hakemuksella millään tilalla.

Esimerkki 1:

Tilalta 2 päivää ennen valvontaa myyty uuhi, jonka poistoa ei vielä ole ilmoitettu eläinrekisteriin → asia kunnossa; rekisteröintiä ei tarvitse jälkikäteen seurata. *Jos tarkastuksen aikana myöhemmin havaitaan, ettei eläintä ole rekisteröity säädettyssä ajassa, eläin on hylättävä.*

Esimerkki 2:

Tilalla on 1.8.2024 syntynyt uuhikaritsa. Valvontahetkellä 20.5.2025 todetaan, että eläimen syntymäilmoitus puuttuu.

- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio:
 - Ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän 10.1.2025 eläin. Eläin ei syntymäpäivänsä perusteella kuulu enää 1.6.2025 viitepäivään, vaikka se rekisteröitäisiin valvonnan yhteydessä.
 - Hylätään, jos eläintenpitäjä ilmoittaa eläimen syntyneeksi 11.1.-1.6.2025
- Uuhipalkkio: Ei hylätä, eläin ei viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella.
- Pohjoinen tuki: Ei hylätä, eläin valvontahetkellä potentiaalisesti tukikelpoinen.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään

Esimerkki 3:

Tilalla on 11.1.2025 syntynyt uuhikaritsa. Valvontahetkellä 20.5.2025 todetaan että eläintä ei ole merkitty ja rekisteröity. Eläintenpitäjä korjaa merkinnän ja rekisteröinnin ajantasalle valvonnan aikana:

- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio: Ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän 10.1.2025 eläin vaan viitepäivän 1.6.2025 eläin, jolla on merkintä- ja rekisteröintiaikaa 31.5.2025 saakka (rekisteri korjattu ennen 1.6.2025 viitepäivää).
- Uuhipalkkio: Ei hylätä, eläin ei viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella.
- Pohjoinen tuki: Ei hylätä, eläin ei ole tukikelpoinen.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään

Esimerkki 4:

Tilalla on 11.1.2025 syntynyt uuhikaritsa. Valvontahetkellä 31.5.2025 todetaan että eläintä ei ole merkitty ja rekisteröity. Eläintenpitäjä korjaa merkinnän ja rekisteröinnin ajan tasalle:

- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio:
 - Ei hylätä, eläin ei ole viitepäivän 10.1.2025 eläin vaan viitepäivän 1.6.2025 eläin, jolla on merkintä- ja rekisteröintiaikaa 31.5.2025 saakka
 - Eläin hylätään, jos eläintenpitäjä korjaa merkinnän ja rekisteröinnin ajan tasalle viitepäivänä 1.6.2025
 - Jos tarkastuksen aikana myöhemmin havaitaan, ettei eläintä ole rekisteröity ennen viitepäivää, eläin on hylättävä. Eläin hylätään (Tukityyppi lisättävä manuaalisesti tukieläinkäsittelyssä). Valvonta jää kesken, kunnes 1.6. viitepäivän eläimet on saatu hakemuksille.
- Uuhipalkkio: Ei hylätä, eläin ei viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella.
- Pohjoinen tuki: Ei hylätä, eläin ei ole tukikelpoinen.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään

Esimerkki 5:

Tilalla 19.2.2023 syntynyt uuhi (valvontapvm 30.5.2025), jota ei ole rekisteröity. Eläin rekisteröidään valvonnan jälkeen.

- Uuhipalkkio: Eläin ei ole viitepäivänä uuhipalkkion hakemuksella. Eläintä ei hylätä uuhipalkkiosta.
- Pohjoinen tuki: Eläin hylätään uuhituesta.
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään

Rekisteristä poistamaton lammas/vuohi

Jos eläinrekisterissä on valvonnasta ilmoittamishetkellä tai paikalla tehtävän tarkastuksen aikana eläin, jota ei ole tilalla (ml. kadonnut, kuollut ja tilalla teurastettu), valvonnassa tarkastetaan, milloin eläin on poistunut tilalta. Tuenhakijan esittämän asiakirja-aineiston, esim. myyntitositteiden, hautauskirjanpidon, valokuvien tms., perusteella todetaan eläimen poistoajankohta.

Valvonnassa erityistä huomiota on kiinnitettävä, jos tuenhakijan mukaan valvonnan alkamishetkellä tilalla rekisterissä oleva eläin on kadonnut, kuollut tai tilalla teurastettu enintään 7 päivää aiemmin.

- Jos eläinrekisterin tai pitopaikan kirjanpidon mukaan tilalla olevaa eläintä ei voida valvonnassa todeta eikä tukea hakenut esitä valvonnassa kirjallista näyttöä eläimen tunnistamisen ja rekisteröinnin ilmoitusaikojen noudattamisesta, eläin hylätään.^{6.16}
- Valokuvien perusteella ei voida hyväksyä tilakäynnillä havainnoimatonta eläintä nähdyksi tilakäynnin jälkeen, vaan eläin on todettava uusintakäynnillä.
- Jos tilalla kuolleita lampaita tai teurasjätettä on haudattu ruhojen keräilyalueella, asiasta ilmoitetaan aluehallintovirastoon.
- **Tukisovellukseen tallennetaan:** eläimen eläinkortille eläimen poistopäivä ja eläinkohtaisiin lisätietoihin selvitys, miten poistopäivä on varmistettu.
 - **Kadonneet, kuolleet ja tilalla teurastetut:** sovellukseen tallennetaan poistopäiväksi sellainen ajankohta, jolloin poisto on todennäköisimmin tapahtunut.

6.16) VN 79/2023 21 §, VN 163/2023 12 §

Tuenhakijan esittämä asiakirja-aineisto huomioidaan myös arvioitaessa **takautuvuutta**.

- Jos poistoajankohdasta ei saada selvyyttä, eläin on hylättävä myös takautuvasti niiltä vuosilta, jolloin eläin on kerryttänyt tukea (enintään 4 vuotta taaksepäin). Eläinrekisterin ajan tasalla pitäminen on tuenhakijan vastuulla. Tukea ei voida maksaa perusteettomasti.
 - Jos eläimelle löytyy jokin rekisteri-ilmoitus tai muu tilan esittämä kirjallinen tosite, esim. korvausmerkkilaus, siirtoilmoitus tai poikiminen, voidaan eläin vielä siltä vuodelta hyväksyä ja poistopäiväksi tallentaa sen vuoden viimeinen päivä.
 - Jos eläimelle ei löydy muuta kuin syntymäilmoitus, voi poistopäivänä käyttää syntymävuoden viimeistä päivää (hyväksytään siltä vuodelta) tai jotain muuta kyseisen vuoden päivää, jos on syytä epäillä, että eläin olisi kuollut jo pian syntymän jälkeen (hylätään siltä vuodelta).
 - Poistopäivän toteaminen vuoden viimeiselle päivälle ei nosta eläintä käsiteltäväksi tukieläinten käsittelyyn kyseiseltä vuodelta, mutta 30.12. tai aiempi päivä nostaa, jos eläin on kyseisenä vuonna tukikelpoinen. Huomioitava tukivalvonnassa tukikelpoisten eläinten osalta (eroaa ID- valvontaohjeesta).

Esimerkki 1:

Uuhta (syntynyt 1.2.2023) ei löydy valvontahetkellä 15.8.2025. Eläimelle ei ole tehty korvausmerkkilauksia eikä eläimellä ole rekisterissä muita tapahtumia syntymäilmoituksen lisäksi. Tilalla ei ole esittää mitään todistetta eläimen olemassaolosta tilalla.

Uuhi on todennäköisesti kuollut karitsana. Uuhen poistopäiväksi valvonnassa todetaan mikä tahansa päivä välillä 2.2.2023–30.12.2023.

6.2.2.2 Pitopaikka

Valvonnassa tarkastetaan jokaisen tilalla olevan eläimen rekisteröinti oikeaan pitopaikkaan.

Eläimen on oltava joko eläinrekisteriin ilmoitetussa pitopaikassa tai pitopaikassa, johon tuenhakija on rekisteröinyt jollekin eläinlajille eläintenpidon eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin ja josta eläin on välittömästi valvontakäynnin aikana paikannettavissa ja tunnistettavissa^{6.17}. Tukikelpoinen eläin hylätään virheellisestä pitopaikkatiedosta.

6.17) VNa 79/2023 22 §, VNa 163/2023 6 §

Esimerkki:

Eläimet ovat syntyneet pitopaikassa A ja ovat aina olleet siellä. Eläinrekisterin mukaan karitsat ovat valvontahetkellä virheellisesti pitopaikassa B. Valvonnassa tallennetaan siirtopäiväksi pitopaikkaan A karitsoiden syntymäpäivä.

Tapaus 1: Eläintenpitäjä on ilmoittanut jonkin eläinlajin pidon pitopaikkoihin A ja B eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterissä. Rekisterin mukaan pitopaikassa B olevia eläimiä ei hylätä virheellisestä pitopaikkatiedosta.

Tapaus 2: Eläintenpitäjä on ilmoittanut jonkin eläinlajin pidon vain pitopaikkaan A. Rekisterin mukaan pitopaikassa B olevat eläimet hylätään virheellisestä pitopaikkatiedosta.

6.2.2.3 Eläinlaji

Eläinlajitieto tarkastetaan tasolla lammas/vuohi/kääpiövuohi. Eläin hylätään, jos eläinlaji on virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin.

6.2.2.4 Sukupuoli

Jokaisen tilalla olevan eläimen sukupuoli tarkastetaan.

Tuki	Ohje
Uuhi- ja kuttupalkkiot	Tukikelpoinen eläin hylätään aina eläinrekisterin virheellisen sukupuolitiedon takia. Pässin/pukin sukupuoli on ilmoitettu rekisteriin virheellisesti uuheksi/kutuksi. Eläin hylätään
Pohjoiset kotieläintuet uuhista ja kutuista	Tukikelpoinen eläin hylätään aina eläinrekisterin virheellisen sukupuolitiedon takia. - Pässin/pukin sukupuoli on ilmoitettu rekisteriin virheellisesti uuheksi/kutuksi. Eläin hylätään - Uuhen/kutun sukupuoli on ilmoitettu virheellisesti rekisteriin pässiksi/pukiksi. Eläin hylätään
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio Eläinten hyvinvointikorvaus	Sukupuoli ei vaikuta eläimen tukikelpoisuuteen. Eläintä ei hylätä eläinrekisterin virheellisen sukupuolitiedon takia.
Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Sukupuoli ei vaikuta eläimen tukikelpoisuuteen, kunhan eläimen jälkeläisen tuottamisvaatimus täyttyy. Eläintä ei hylätä eläinrekisterin virheellisen sukupuolitiedon takia.

6.2.2.5 Ikä

Jokaisen tilalla olevan eläimen ikä tarkastetaan.

Tuki	Ohje
Eläinten hyvinvointikorvaus Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio Uuhipalkkio ja Kuttupalkkio Pohjoiset kotieläintuet uuhista ja kutuista	Tukikelpoinen eläin hylätään eläinrekisteriin ilmoitetun väärän syntymäajan takia.
Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Sopimuksella olevalle lampaalle/vuohelle ei ole ikävaatimusta. Eläintä ei hylätä eläinrekisterin virheellisen syntymäajan takia.

6.2.3 Pitopaikkakohtainen kirjanpito

Valvonnassa on tarkastettava kunkin eläimen kohdalla tunnistamisen- ja rekisteröintisäädösten noudattaminen.

Lampaan/vuohen on oltava rekisteröity säädösten mukaisesti ollakseen oikeutettu tukeen. Tuenhakijan on pidettävä omistuksessaan tai hallinnassaan olevista eläimistä eläinlaji- ja pitopaikkakohtaista kirjanpitoa. Kirjanpitoa voi ylläpitää eläinrekisteri-ilmoituksilla, jos vaaditut tiedot ilmoitetaan eläinrekisteriin säädetyssä ajassa.^{6.18}

Kirjanpidon oikeellisuuden tarkastaminen koskee vain tilaa, joka ei tee eläinten tapahtumailmoituksia lammis- ja vuohirekisteriin säädetyssä määräajassa.

^{6.18} (EU) 2016/429 102 art., (EU) 2019/2035 22 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 1 §

6.2.4 Tositteet^{6.19}

Tositteiden tarkastamisella varmistetaan eläinten eläinrekisterin ja mahdollisen pitopaikkakohtaisen kirjanpidon tietojen olevan paikkansapitäviä ja yhtenäisiä.

Eläinrekisterin ja kirjanpidon oikeellisuutta tarkastetaan pääasiassa osto- ja myyntitositteiden avulla, mutta myös muita tositteita, kuten teurastustodistukset ja eläinlääkärintodistukset, voidaan tarkastaa tarvittaessa.

Tilalla olevien ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten osto- ja myyntitositteet tarkastetaan valvontahetkestä 6 kk taaksepäin. Tositteet voidaan tarkastaa otantana.

1. Otantaan valitaan **järjestyksessä uusimmasta vanhimpaan tapahtumalajeittain** vähintään 30 % eläimistä, jotka on ostettu ja vähintään 30 % eläimistä, jotka on poistettu (myynti, teurastus, tilalla kuollut) valvontahetkeä edeltäneinä 6 kk:na.
2. Kaikkien tilalla olevien ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten tositteet 12 kk valvontahetkestä taaksepäin on tarkastettava, jos 6 kk:n tarkastuksessa havaitaan virheitä eläinrekisterin tai kirjanpidon tiedoissa.

Tukisovelluksessa tositetarkastuslistaan merkitään tieto, mitkä tapahtumat on tarkastettu tositteesta. Tapahtumakohtaisiin lisätietoihin kirjataan tieto, miten on varmistuttu tulo- tai poistopäivän oikeellisuudesta, jos tuenhakijalla ei ole esittää tapahtumasta tositetta.

Tukikelpoiset eläimet, joiden eläinrekisterin tai mahdollisen pitopaikkakohtaisen kirjanpidon tiedoissa on eläimen tukikelpoisuuteen vaikuttavia virheitä, hylätään.

6.19) (EU) 2016/429 102 art., (EU) 2019/2035 22 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 1 §

6.3. Eläimen hylkääminen

Valvonnassa aiheutuu seuraamuksia vain niistä eläimistä,

- joilla on havaittu puute, jossain tarkastettavista kohdista ja
- jotka ovat kyseisessä tuessa tukikelpoisia eläimiä (luku 6).

Huomioitava:

- Eläinten hyvinvointikorvaus:
 - eläimen tukikelpoisuutta tarkastellaan toimenpidekohtaisesti.
 - tukikelpoisella tarkoitetaan myös eläimiä, jotka saattavat täyttää tukikelpoisuusedellytykset myöhemmin valvottavan kalenterivuoden aikana.
- Lammas- ja vuohipalkkiot:
 - tukikelpoisella tarkoitetaan viitepäivän tiedon mukaan tukikelpoisia ja mahdollisesti tukikelpoisia eläimiä, jotka saattavat täyttää tukikelpoisuusedellytykset myöhemmin valvottavan kalenterivuoden aikana.
 - valvonnassa ei hylätä eläintä, joka ei ole kyseisen palkkion viitepäivän eläin millään tilalla.
- Pohjoinen kotieläintuki:
 - valvonnassa tukikelpoisina eläiminä tarkasteltavia eläimiä ovat ainoastaan kaikki valvontahetkellä tukikelpoiset ja tukea kerryttäneet eläimet.
 - valvonnassa ei hylätä eläintä, joka valvontahetkellä ei vielä ole tukikelpoinen, mutta saattaa täyttää tukikelpoisuusedellytykset myöhemmin valvottavan kalenterivuoden aikana.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa eläin hylätään valvonnassa ja tukeen aiheutuu seuraamuksia vain niistä eläimistä, jotka ovat sopimuksella aktiivisina, mutta
 - eläimen poistoa tilalta ei ole ilmoitettu eläinrekisteriin määräajassa (7pv) tai

- tilalta poistettua eläintä ei ole poistettu sopimukselta tai korvattu määräajassa (14pv).

Eläin tallennetaan hylätyksi, vaikka se olisi jo hylätty jollain toisella kyseisen valvontavuoden valvonta-ajolla.

Hylkäysten tallentamisesta tarkemmin Eläintukien valvontatietojen tallennus Tukisovellukseen -ohjeessa.

6.3.1 Eläimen hylkäykseen liittyviä esimerkkejä

Poistopäivän virhe:

Esimerkki 1: Tilalta poistamaton eläin

Eläinlistalla on 4-vuotias uuhi. Valvottavat ehdot luodaan kesäkuussa. Eläintä ei löydy.

Poistopäiväksi todetaan 15.3.2025 Honkajoen tekemän rekisteri-ilmoituksen perusteella.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Eläin hylätään
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Eläin hylätään
- Pohjoinen uuhituki: Eläin hylätään
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään, jos sopimuseläin
- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio: eläintä ei hylätä, ei palkkiokelpoinen

Esimerkki 2: Rekisteristä poistettu uuhi, joka löytyy tilalta:

Valvontaehdot luodaan lokakuussa. Tilalla havaitaan 4-vuotias uuhi, jota ei löydy eläinlistalta, mutta joka tunnistetaan korvamerkeistä. Rekisterissä olevan virheellisen poistoilmoituksen mukaan se on poistettu valvontavuoden kesäkuussa. Eläin löytyy tilalta. Sitä ei ole oikeasti poistettu.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Eläin hylätään
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Eläin hylätään
- Pohjoinen uuhituki: Eläin hylätään
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään, jos sopimuseläin
- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio: eläintä ei hylätä, ei palkkiokelpoinen

Korvamerkittämyys:

Esimerkki 1: Valvottavat ehdot luodaan kesäkuussa. Eläinlistalla on 3-vuotias uuhi. Eläimellä ei korvamerkkejä. Korvausmerkit löytyvät tilalta.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Eläin hylätään
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Eläin hylätään
- Pohjoinen uuhituki: Eläin hylätään
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläin hylätään, jos sopimuseläin
- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio: eläintä ei hylätä, ei palkkiokelpoinen

Esimerkki 2:

Valvottavat ehdot luodaan lokakuussa. Eläinlistalla on 3-vuotias uuhi. Eläimellä ei korvamerkkejä. Eläin on tilan **ainoa** korvamerkitön eläin, korvat ovat ehjät ja korvausmerkit on tilattu ennen valvonnasta ilmoittamista, mutta ne eivät ole vielä saapuneet tilalle.

Tilanteeksi valitaan kunnossa ja tarkenteeksi ”Yhden eläimen korvamerkittämyys”.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Eläintä ei hylätä
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Eläintä ei hylätä
- Pohjoinen uuhituki: Eläintä ei hylätä
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläintä ei hylätä
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläintä ei hylätä, jos sopimuseläin
- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio: eläintä ei hylätä, ei palkkiokelpoinen

Esimerkki 3:

Tilalla on yksi ennen 9.7.2005 tai aiemmin syntynyt korvamerkitön uuhi sekä yksi alle 1-vuotias pässi, jota ei ole koskaan merkitty. Eläimet ovat olleet tilalla rekisterissä viitepäivinä 10.1.2025 ja 31.1.2025.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia
- Pohjoinen uuhituki: Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia. Pässä hylätään korvamerkittämöyden takia
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Uuhi hylätään korvamerkittämöyden takia, jos sopimuseläin, pässi hylätään, jos sopimuseläin.
- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio: Pässä hylätään korvamerkittämöyden takia.

Esimerkki 4:

Karitsa s. 8.1.2025, valvonta 12.5.2025, Eläintä ei merkitty eikä rekisteröity. Karitsa ilmoitetaan rekisteriin valvontapäivänä.

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): eläin ei palkkiokelpoinen (ei viitepäivänä rekisterissä)
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): eläin ei palkkiokelpoinen (ei viitepäivänä rekisterissä)
- Pohjoinen uuhituki: eläin ei tukikelpoinen (ei ehdi täyttää 12kk 30.12. mennessä)
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä, joissa eläin on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläintä ei hylätä, ei voi olla sopimuseläin.
- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio: eläintä ei hylätä, koska eläin ei ole viitepäivänä tilalla eikä eläin ole kelvollinen 1.6. viitepäivään, koska eläin on syntynyt ennen 10.1. viitepäivää.

Esimerkki 5:

Karitsa s. 8.1.2025, valvonta 12.5.2025, Eläintä ei merkitty eikä rekisteröity. Valvonta jää kesken, kunnes eläin rekisteröidään. Tila ilmoittaa valvonnan jälkeen karitsan syntymäpäiväksi 12.3.2025

- Uuhipalkkio (Manner-Suomen AB-alue): eläin ei palkkiokelpoinen (viitepäivänä rekisterissä)
- Uuhipalkkio (AB-alueen ulkosaaristo ja Manner-Ahvenanmaa) ja kuttupalkkio (AB-alue): eläin ei palkkiokelpoinen (ei viitepäivänä rekisterissä)
- Pohjoinen uuhituki: eläin ei tukikelpoinen (ei ehdi täyttää 12kk 30.12. mennessä)
- Eläinten hyvinvointikorvaus: Eläin hylätään niistä toimenpiteistä, joissa eläin on tukikelpoinen tai mahdollisesti tukikelpoinen
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Eläintä ei hylätä, ei voi olla sopimuseläin

- Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio: eläin hylätään, koska eläin on oikeasti syntynyt ennen ensimmäistä viitepäivää (10.1.) mutta tilan ilmoittaman virheellisen syntymäpäivän takia eläin nousee virheellisesti 1.6. viitepäivän eläimiin. Valvonta jää kesken, kunnes 1.6. viitepäivän eläimet on saatu hakemuksille.

Pitopaikka

Esimerkki 1:

Uuhilauma on viety kesäksi naapurin niitylle, mutta siirtoilmoitusta rekisteriin ei ole tehty. Tila ei ole ilmoittanut kyseiseen pitopaikkaan minkään eläinlajin pitoa. Naapuri on ilmoittanut niityn pitopaikkaan lampaiden pidon ja on toimijana eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterissä.

Eläimet ovat väärässä pitopaikassa. Ne hylätään kaikissa tuissa, joissa uuhet ovat tukikelpoisia tai mahdollisesti tukikelpoisia.

Esimerkki 2:

Uuhilauma on viety kesäksi naapurin niitylle. Siirtoilmoitus rekisteriin on tehty ajallaan. Tila ei ole ilmoittanut kyseiseen pitopaikkaan minkään eläinlajin pitoa. Naapuri on ilmoittanut niityn pitopaikkaan lampaiden pidon ja on toimijana eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterissä.

Eläimiä ei hylätä eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin puutteen takia.

Esimerkki 3:

Uuhilauma on viety kesäksi naapurin niitylle, mutta siirtoilmoitusta rekisteriin ei ole tehty. Tila on ilmoittanut kyseiseen pitopaikkaan mehiläisten pidon. Naapuri on pitopaikan toimijana eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterissä.

Eläimet ovat pitopaikassa, johon eläintenpitäjä on ilmoittanut eläintenpitotoimintaa, eläimiä ei hylätä.

6.3.2 Eläinryhmät ja tukityypit

Koko maa

Tuki	Ryhmä
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	Teuraskaritsa tai -kili on teurastettu, enintään 12 kk ikäinen lammas, joka ei ole karitsoinut. • Mahdollisesti tukikelpoinen teuraskaritsa tai -kili on syntynyt aikaisintaan 10.1. valvontavuotta edeltävänä vuonna. • Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkiota hakeneen tilan hallinnassa ja on potentiaalinen palkkioon ○ viitepäivä 10.1.2025: eläin syntynyt 10.1.2024–10.1.2025. ○ viitepäivä 1.6.2025: eläin syntynyt 11.1.–1.6.2025.
Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Sopimuksella oleva, EU-tunnuksella yksilöity eläin.
Eläinten hyvinvointikorvaus	Kaikki lampaat ja vuohet ○ Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma ○ Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen

	Yli 3 kk ikäiset lampaat ○ Lampaiden ja vuohien laidunnus ○ Mahdollisesti tukikelpoinen lammas: täyttää 3 kk 1 pv tukivuoden aikana (syntynyt viimeistään 30.9. tukivuonna). Yli 12 kk ikäiset vuohet ○ Lampaiden ja vuohien laidunnus ○ Mahdollisesti tukikelpoinen vuohi: täyttää 12 kk 1 pv tukivuoden aikana (syntynyt viimeistään 30.12. valvontavuotta edeltävänä vuonna)
--	---

Vain Manner-Suomen AB-alue

Tuki	Ryhmä
Uuhipalkkio	Uuhi yli 12 kk ikäinen naaraspuolinen lammas. • mahdollisesti tukikelpoinen uuhi täyttää vuoden aikana 12 kk 1 pv (syntynyt viimeistään 30.12. valvontavuotta edeltävänä vuonna) • Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut kyseisen alueen uuhipalkkiota hakeneen tilan hallinnassa.
Kuttupalkkio	Kuttu yli 12 kk ikäinen naaraspuolinen vuohi, ei kuitenkaan kääpiövuohi. • Mahdollisesti tukikelpoinen kuttu täyttää vuoden aikana 12 kk 1 pv (syntynyt viimeistään 30.12. valvontavuotta edeltävänä vuonna). • Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut kuttupalkkiota hakeneen tilan hallinnassa.

Vain AB-alueen ulkosaaaristo ja Manner-Ahvenanmaa

Tuki	Ryhmä
Uuhipalkkio ja kuttupalkkio	Uuhi / kuttu yli 12 kk ikäinen naaraspuolinen eläin • Mahdollisesti tukikelpoinen eläin täyttää vuoden aikana 12 kk 1 pv (syntynyt viimeistään 30.12. valvontavuotta edeltävänä vuonna). • Viitepäivän rekisteritiedon mukaan eläin on ollut kyseisestä eläinlajista palkkiota hakeneen tilan hallinnassa.

Vain C-alue

Tuki	Ryhmä
Pohjoinen kotieläintuki uuhista	Uuhi yli 12 kk naaraspuolinen lammas.
Pohjoinen kotieläintuki kutuista	Kuttu yli 12 kk naaraspuolinen vuohi.

Lampaat: Uuhi

Tukityyppi	Tukialue	Tukikelp. ikä	Potentiaallinen ikä	Muu vaatimus
Uuhipalkkio	AB	yli 12 kk	syntynyt viimeistään 30.12.2024	Sukupuoli: Uuhi Viitepäivänä 31.1. uuhipalkkion hakemuksella
Pohjoinen uuhituki	C	yli 12 kk	-	Sukupuoli: Uuhi
APR	ABC		-	Rotu: kyllä
EHK: lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien laidunnus	ABC	yli 3 kk	syntynyt viimeistään 30.09.	-

Lampaat: Karitsa

Tukityyppi	Tukialue	Tukikelp. ikä	Potentiaallinen ikä	Muu vaatimus
Uuhipalkkio	AB	yli 12 kk	syntynyt viimeistään 30.12.2024	Sukupuoli: Uuhi Viitepäivänä 31.1. uuhipalkkion hakemuksella
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	ABC	enint. 12 kk	syntynyt 10.1.2024–1.6.2025	Poikimaton Viitepäivänä 10.1. tai 1.6. Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkion hakemuksella Ruhopaino vähintään 18 kg Hallinta-aika: 10 päivää
EHK: lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien laidunnus	ABC	yli 3 kk	syntynyt viimeistään 30.9.	-

Lampaat: Pässä

Tukityyppi	Tukialue	Tukikelp. ikä	Potentiaallinen ikä	Muu vaatimus
------------	----------	---------------	---------------------	--------------

Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	ABC	enint.12 kk	syntynyt 10.1.2024–1.6.2025	poikimaton Viitepäivänä 10.1. tai 1.6. Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkion hakemuksella Ruhopaino vähintään 18 kg Hallinta-aika: 10 päivää
APR	ABC		-	Rotu: kyllä
EHK: lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien laidunnus	ABC	yli 3 kk	syntynyt viimeistään 30.9.	-

Vuohet: Kuttu

Tukityyppi	Tukialue	Tukikelp. ikä	Potentiaalinen ikä	Muu vaatimus
Kuttupalkkio	AB	yli 12 kk	syntynyt viimeistään 30.12.2024	Sukupuoli: kuttu Viitepäivänä 31.1. kuttupalkkion hakemuksella
Pohjoinen kuttutuki	C			Sukupuoli: kuttu
APR	ABC		-	Rotu: kyllä
EHK: lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-		-
EHK: lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-		-
EHK: lampaiden ja vuohien laidunnus	ABC	yli 12 kk	syntynyt viimeistään 30.12.2024	-

Vuohet: Kili

Tukityyppi	Tukialue	Tukikelp. ikä	Potentiaallinen ikä	Muu vaatimus
Kuttupalkkio	AB	yli 12 kk	syntynyt viimeistään 30.12.2024	Sukupuoli: kuttu Viitepäivänä 31.1. kuttupalkkion hakemuksella
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	ABC	enint. 12 kk	syntynyt 10.1.2024–1.6.2025	poikimaton viitepäivänä 10.1. tai 1.6. Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkion hakemuksella Ruhopaino vähintään 10 kg Hallinta-aika: 10 päivää
EHK: lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien laidunnus	ABC	yli 12 kk	syntynyt viimeistään 30.12.2024	-

Vuohet: Pukki

Tukityyppi	Tukialue	Tukikelp. ikä	Potentiaallinen ikä	Muu vaatimus
Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio	ABC	enint.12 kk	syntynyt 10.1.2024–1.6.2025	poikimaton viitepäivänä 10.1. tai 1.6. Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkion hakemuksella Ruhopaino vähintään 10 kg Hallinta-aika: 10 päivää
APR	ABC		-	Rotu: kyllä
EHK: lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	ABC	-	-	-
EHK: lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen	ABC	-	-	-

EHK: lampaiden ja vuohien laidunnus	ABC	yli 12 kk	syntynyt viimeistään 30.12.2024	-
--	-----	-----------	------------------------------------	---

6.4. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus lampaista ja vuohista

A) Vähimmäisvaatimukset ^{6.20} (lampaat ja vuohet)

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa tarkastetaan niiden vähimmäistason vaatimusten noudattaminen, jotka ovat tarkastettavissa tarkastushetkellä. ^{6.21}

Vähimmäistason valvonnassa on hyvien käytäntöjen mukaista kirjata toimenpiteen kysymykselle tietoja ja perusteluja, miten tukiehdon on todettu olevan kunnossa.

6.20) VNa 78/2023 50 §

6.21) VNa 79/2023 19 § 2 mom.

Eläinten hyvinvointilaki 693/2023 muutoksineen

21 § 1 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

33 § 1 ja 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniää. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

VNa 587/2010, muutoksineen

8 § 1 mom.

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisia ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti likaannu.

12 § 1 mom.

Lampaan juotto ja ruokinta

Lampaille annettavan rehun tulee täyttää lampaan ravitsemukselliset tarpeet.

VNa 589/2010

8 § 1 mom.

Ulkotarha ja laidun

Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisia ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti likaannu.

11 § 1 mom.

Vuohen juotto ja ruokinta

Vuohille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

Esimerkkejä vähimmäisvaatimuksista (APR-lampaat ja -vuohet):

Esimerkki 1:

Tilalla on 120 suomenlammasta viidellä eri laitumella, joilla tarkastettiin yksilöllisesti kaikki tilan eläimet. Kahdella laitumella todettiin rikkinäiset aidat, joissa ilmeinen eläinten vahingoittumismahdollisuus. Aidoista näki, että aidat olivat olleet jo pitkään rikki, eikä niitä ollut yritetty korjailla. Näillä kahdella laitumella havainnoitiin yhteensä 45 eläintä, joista 11 todettiin olevan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Tilan alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksella on yhteensä 22 eläintä, ja muita vähimmäisvaatimuksia on noudatettu. Vakavuus 20 % laajuus 20 % kesto 20 %: Seuraamus 20 %

Esimerkki 2:

Tilalla on yhteensä 45 vuolta, joista 12 on alkuperäisrotua. Näistä 6 on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Valvonnassa havaitaan, että tilan kileillä ei ole jatkuvasti vettä saatavilla. Vedensaannin puute koskee myös tilan kuutta alkuperäisrotuista kiliä. Aikuisten vuohien vedensaanti on kunnossa. Laiminlyönti ei koske sopimuseläimiä, joten seuraamuksia ei anneta vähimmäisvaatimusten puutteesta alkuperäisrotujen kasvattamissopimukseen.

B) Tukiehdot (APR-lampaat ja -vuohet)

Lampaat ja vuohet valvotaan yksilöeläiminä. Valvontakäynnillä tilalla tarkastetaan kaikki tilalla olevat lampaat ja/ tai vuohet. Tuenhakija on sitoutunut pitämään hallinnassaan sopimuksessa mainitut eläimet koko sopimusvuoden ajan^{6.22}.

6.22) VNa 78/2023 50 §

Ennen tilakäyntiä:

1. Varmista sopimuskäsittelijältä sopimuksella olevien eläinten ajantasaisuus.
2. Nimeä vastuutarkastaja.
3. Luo valvottavat ehdot, kun sopimuksen eläintiedot ajan tasalla. Valvottavien ehtojen luomisen jälkeen sopimuskäsittelijä ei pysty muuttamaan sopimuseläinten tilannetta. Sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolella vasta kun valvonta on varmennettu.

Tilalla tarkastetaan:

1. Kaikkien tilan lampaiden ja vuohien tunnistamisen ja rekisteröinnin vaatimusten noudattaminen.
2. APR-sopimusehtojen vähimmäisvaatimusten noudattaminen sopimuseläinten osalta.
3. APR-sopimusehtojen tukiehtojen noudattaminen.

- poistoista ja korvauksista on ilmoitettu sopimuskäsittelijälle 14 päivän kuluessa, jos sopimuseläintä ei löydy tilalta valvontahetkellä.

Esimerkit (APR-lampaiden ja -vuohien tukiehdot)

Miten toimia, kun tila ilmoittanut sopimuskäsittelijälle eläimen poiston tai korvaamisen valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä

Esimerkki 1:

1. Eläin poistettu enintään 7 päivää ennen valvontaa.
→ Sopimuseläimen tilanne kunnossa.

Esimerkki 2: Eläin poistettu yli 7 päivää, mutta enintään 14 päivää ennen valvontaa.

1. Rekisteriin poistoilmoitus on tehty, mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ sopimuseläimen tilanne kunnossa.
2. Rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä
→ sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia.
3. Rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty ennen ilmoitusta valvonnasta
→ Jos eläin poistettu sopimukselta, ei korvaava eläintä: eläintä ei hylätä
→ Jos eläin poistettu sopimukselta ja korvaava eläin ilmoitettu: eläintä ei hylätä
4. Rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia.

Esimerkki 3: Eläin poistettu yli 14 päivää ennen valvontaa.

1. Rekisteriin poistoilmoitus on tehty 7 päivän sisällä, mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ Eläin on vain tositetarkastuksessa. Näiden eläinten kanssa on oltava tarkkana, koska eläimelle ei tule APR-ikonia. Sopimuskäsittelijän on hylättävä eläin.
2. Rekisteriin poistoilmoitus on tehty myöhässä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
 - eläin eläinlistalla → hylätään.
 - eläin tositetarkastuksessa → hylätään.
3. Rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä.
→ sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia.
4. Rekisteriin poistoilmoitus tekemättä, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä
→ sopimuseläin hylätään rekisterivirheen takia.

Esimerkki 4: Eläin poistettu sopimukselta valvottavien ehtojen luonnin jälkeen, mutta eläin edelleen tilalla

1. Eläin korvamerkitön, korvat ehjät, korvausmerkkejä ei tilattu.
→ valvonnasta ilmoittamisen jälkeen sopimukselta poistettavaksi haettu eläin, valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä muutoksia ei huomioida
→ sopimuseläin hylätään korvamerkittömyyden takia.

6.5. Eläinten hyvinvointikorvauksen vähimmäisvaatimukset ja tukiehdot (Lampaat, Vuohet)

Tuenhakijan on noudatettava valittujen toimenpiteiden vähimmäisvaatimuksia ja tukiehtoja kaikilla hallinnassaan olevilla lampailla ja vuohilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevilla tuenhakijan lampailla ja vuohilla.

Valvonnassa tarkastetaan niiden maatilalla valitsemien eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden tukiehtojen ja vähimmäistason vaatimusten noudattaminen, jotka ovat tarkastettavissa tarkastushetkellä.^{6.23}

Vähimmäisvaatimusten noudattamisen arvioinnissa voi käyttää apuna ohjetta Otantaan perustuvat eläinten hyvinvoinnin tarkastukset ja ehdollisuuden eläinten hyvinvointivalvonta (Dnro 1432/04.01.00.01/2020/10).

Tarkastettavat vähimmäisvaatimukset^{6.24} toimenpiteittäin alla taulukkomuodossa. Tarkastettavat tukiehdot^{6.25} luvuissa 6.5.1–6.5.3 toimenpiteittäin

6.23) VNa 79/2023 18 § 3 mom.

6.24) VNa 1381/2022 9, 23–25 §

6.25) VNa 1381/2022 23–25 §

- HYV = Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma
- OLO = Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen
- LAI = Lampaiden ja vuohien laidunnus

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus		HYV	OLO	LAI
1	Turvallinen, asianmukainen pitopaikka (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 § 1 mom.)	x	x	x
2	Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin ryhdytty välittömästi (L 693/2023 36 § 2 mom.)	x	x	x
3	Eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet ovat eläimelle turvallisia. Pitopaikan palovaara ja eläimen karkaamisvaara ovat mahdollisimman vähäisiä (L 693/2023 34 § 1 mom.)	x	x	x
4	Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (L 693/2023 35 § 4 mom.)	x		
5	Pitopaikassa sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)	x	x	
6	Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta (L 693/2023 33 § 2 mom.)			x
7	Eläimet eivät ole jatkuvasti alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)) (VNa 587/2010 7 §, VNa 589/2010 7 § 2 mom.)	x		
8	Eläimen pitopaikka on pidetty puhtaana (L 693/2023 33 § 2 mom. (LAI), 36 § 1 mom. (KAIKKI))	x	x	x
9	Eläinsuojan lattialta nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät kuivikkeisiin (VNa 587/2010 5 § 1 mom., VNa 589/2010 5 § 1 mom.)		x	
10	Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi (VNa 587/2010 7 §, VNa 589/2010 7 § 1 mom.)	x		
11	Pitopaikan lämpötila, ilman- tai vedenlaatu ja muut ympäristöolosuhteet eläimelle sopivia (L 693/2023 35 § 1 mom.)	x		x
12	Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään (L 693/2023 35 § 1 mom.)	x		x

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus		HYV	OLO	LAI
13	Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava eläimille turvallisia ja sellaisia, että eläimet eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana (VNa 587/2010 8 § 1 mom., VNa 589/2010 8 § 1 mom.)	x	x	x
14	Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava eläimille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia (VNa 587/2010 8 § 2 mom., VNa 589/2010 8 § 2 mom.)	x	x	x
15	Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään eläinten vahingoittuminen ja karkaaminen (VNa 587/2010 8 § 2 mom., VNa 589/2010 8 § 2 mom.)	x	x	x
16	Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu eläimille tarpeetonta kärsimystä (VNa 587/2010 8 § 2 mom., VNa 589/2010 8 § 2 mom.)	x	x	x

Eläinten hoito					HYV	OLO	LAI	
1	Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 §:n 1 ja 3 mom., 23 §)				x	x	x	
2	Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)				x	x	x	
3	Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla (L 693/2023 37 § 2 mom.)				x	x	x	
4	Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (L 693/2023 37 § 3 mom.)				x	x	x	
5	Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)				x	x	x	
6	Sopiva kuivitettu alue, johon kaikki eläimet mahtuvat yhtä aikaa makuulle (VNa 587/2010 5 § 1 mom., VNa 589/2010 5 § 1 mom.)					x		
7	Sairasta eläintä varten on oltava erillinen asianmukainen karsina tai muu tila (VNa 587/2010 3 § 3 mom., VNa 589/2010 3 § 3 mom.)					x		
8	Karitsojen/kilien tarvitseman lisälämmön saannin turvaamiseksi on tarvittaessa oltava käytettävissä lämmitin (VNa 587/2010 13 § 2 mom., VNa 589/2010 12 § 2 mom.)					x		
9	Ryhmäkarsinan pinta-ala/eläin eläinsuojelusäädösten mukainen (VNa 587/2010 4 § 1 mom., VNa 589/2010 4 § 1 mom.)					x		
	Pitopaikan lattian vähimmäispinta-ala ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta lammasta kohden pidettäessä lampaita ryhmässä							
		Lampaiden keskimääräinen paino/eläin (kg)	Täytepohjalattia (m2/eläin)	Ritilälattia (m2/eläin)				Rakolattia (m2/eläin)
	Karitsa	alle 15	0,25	0,25				-
	Karitsa	30	0,5	0,5				-
	Karitsa	yli 30	0,75	0,75				-
	Lammas	55	1	0,8				0,8
	Lammas	75	1,4	1				1
	Tiine uuhi	55	1,3	1,1				1,1
	Tiine uuhi	75	1,7	1,3				1,3
	Pitopaikan lattian vähimmäispinta-ala ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta vuohia kohden pidettäessä vuohia ryhmässä							

Eläinten hoito					HYV	OLO	LAI
	Ikäluokka	Täytepohja (m2/eläin)	Ritilälattia (m2/eläin)	Rakolattia (m2/eläin)			
	Kili	0,25	0,25	-			
	Nuorvuohi	0,5	0,5	0,5			
	Vuohi	1,2	1	1			
10	Vuohet yksittäiskarsinassa: Täysikasvuisella vuohella yksittäiskarsina on vähintään 1,4 m2. Vuohi pääsee karsinassa esteettä kääntymään ympäri (VNa 589/2010 4 § 1 mom.)					x	
11	Lampaat täytepohjalattialla: Uuhella karitsoineen on lattiaa vähintään 2 m2. Yksinomaan karitsoille tarkoitetun ruokintapaikan pinta-ala on vähintään 0,2 m2/karitsa (VNa 587/2010 4 § 3 mom.)					x	
12	Poikimiskarsinassa ja karitsojen/kilien pitopaikassa ei saa olla rakolattia (VNa 587/2010 5 § 2 mom., VNa 589/2010 5 § 3 mom.)					x	
13	Poikimiskarsinan ja kiinteäpohjaisen karitsojen/kilien pitopaikan lattian on oltava hyvin kuivitettu (VNa 587/2010 5 § 2 mom., VNa 589/2010 5 § 3 mom.)					x	
14	Lammas kerittävä vähintään kerran vuodessa (VNa 587/2010 15 § 1 mom.)					x	

Ruokinta ja juotto					HYV	OLO	LAI
1	Eläimet saavat riittävästi sopivaa hyvälaatuista ruokaa (VNa 587/2010 12 § 1 mom. (HYV), VNa 589/2010 11 § 1 mom. (HYV), L 693/2023 21 § 1 mom. (KAIKKI))				x	x	x
2	Virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua (VNa 587/2010 12 § 4 mom., VNa 589/2010 11 § 4 mom.)				x	x	x
3	Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä, paitsi jos sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä (L 693/2023 21 § 2 mom.)				x	x	x
4	Juomavesi ei saa päästä jäätymään (VNa 587/2010 12 § 4 mom., VNa 589/2010 11 § 4 mom.)				x	x	x
5	Juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina (VNa 587/2010 12 § 4 mom., VNa 589/2010 11 § 4 mom.)				x	x	x
6	Virtsa ja ulosteet eivät saa liata juomavettä (VNa 587/2010 12 § 4 mom., VNa 589/2010 11 § 4 mom.)				x	x	x

6.5.1 Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 6.5 ja 14.

B) Tukiehdot (Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** Koko vuosi
- **Uusintakäynti:** Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi uusintakäyntiä.
- **Tukiehdot on toteutettava:** kaikilla tuenhakijan lampailla ja vuohilla, myös niillä, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
- **Ehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen

- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä; niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. **Tilalla on ruokintasuunnitelma kaikille lampaille ja vuohille:**
 - Eläinryhmäkohtainen
 - Kirjallinen
 - Laskelmiin perustuva
 - Karkearehun rehuanalyysiin perustuva (kts. kohta 2)
 - Huomioitu eläimen kasvuvaihe, tuotostaso ja tuotantovaihe
 - Saa olla itse tehty, kunhan em. vaatimukset täyttyvät.
2. **Karkearehun rehuanalyysi käytettävän satokauden karkearehusta**
 - korjuuaikanäyte ei käy, raaka-ainenäyte käy
 - Ei koske laidunta ja olkea, ml. ruokohelpi

Tukisovellukseen tallennetaan:

- valvontahetkellä käytössä olevan ruokintasuunnitelman laatimispäivä
- ruokintasuunnitelman perustana olevan karkearehun rehuanalyysin tekopäivä.

6.5.2 Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 6.5 ja 14.

B) Tukiehdot (lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** Laidunkauden ulkopuolella.
- **Uusintakäynti:** Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi uusintakäyntiä, jos tukiehtojen noudattaminen voidaan todeta valvontakäynnillä. Jos tilalla ei ole valvontahetkellä käytössä karitsointi-, ryhmä- tai sairas- ja hoitokarsinoita tai karitsakamareita, tuenhakijan on osoitettava miten hän tarvittaessa toteuttaa tukiehtoja.
- **Tukiehtoja on toteutettava:** kaikilla tuenhakijan lampaille ja vuohilla, myös niillä, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
- **Ehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen. Tukiehtojen vaatimat pinta-alat pitää löytyä rakennuksesta.
- **Asiakirjat:** Ei tukiehdoissa

Valvonnassa tarkastetaan

1. **Eläimet ovat ryhmäkarsinoissa**
 - Pässit, vuohipukit: karsinan pinta-ala vähintään 2 m²/eläin.
2. **Jokaisella eläimellä on kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä makuualue.**
 - Kaikki mahtuvat yhtä aikaa makuulle.
3. **Eläin saa olla yksittäiskarsinassa hyväksyttävästä syystä**
 - Eläinlääketieteellinen syy tai aggressiivinen käytös.
 - Tilalla on vain yksi pässi tai vuohipukki.
 - Karsinan pinta-ala on vähintään 2 m²/eläin

- Eläin pääsee karsinassa kääntymään ympäri esteettä.
- Muihin lampaisiin tai vuohiin on näköyhteys.

4. Karitointikarsina uuhelle ja sen vastasyntyneille karitsoille

- Pinta-ala vähintään 2,2 m²/uuhi
- lämmitysmahdollisuus tai lämpöeristetty.
- ei koske uuhia ja karitsoita, jotka ovat laitumella.

5. Karitsoilla on karitsakamarit 2 viikon iästä alkaen vieroitukseen saakka.

- ei koske uuhia ja karitsoita, jotka ovat laitumella.

6. Sairas- ja hoitokarsinat:

- voivat olla usean eläimen yhteiskäyttöisiä, mutta eläimen eristämiseen on varauduttava
- kiinteäpohjainen
- makuualue hyvin kuivitettu, pehmeä
- eläimen lämmitysmahdollisuus
- vähintään 3 kk ikäinen lammas, vuohi: Pinta-alavaatimus vähintään 2 m²/eläin (Ryhmä- ja yksittäiskarsinat)

Kustakin karsinatyyppistä mitataan ahtaimmalta vaikuttava karsina. Jos jonkin karsinatyyppin kokonaispinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki vastaavat karsinat.

- Karsinatyyppit: Yksittäiskarsina, karitointikarsina, saira- ja hoitokarsinat sekä pässien /vuohipukkien ryhmäkarsina

Tukisovellukseen tallennetaan:

- mittaustulos
- karsinan eläinmäärä.

6.5.3 Lampaiden ja vuohien laidunnus

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 6.5 ja 14.

B) Tukiehdot (lampaiden ja vuohien laidunnus)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** Toukokuu–lokakuu
- **Uusintakäynti:** Jos tilakäynti tehdään ennen kuin eläimet ovat olleet laitumella eikä tilakäynnillä ole merkkejä laidunnuksen toteuttamisesta (esim. aidat), tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii uusintakäynnin. (Katso luku 4.5 kohta Uusintakäynnit)
 - Jos tilakäynti tehdään ennen kuin eläimet ovat olleet laitumella ja tilakäynnillä on nähtävillä aikomus toteuttaa laidunnusta (esim. aidat), laidunnuskirjanpito voidaan pyytää toimittamaan ELY-keskukseen syksyllä laidunnuksen päätyttyä tai suorittaa tilakäynti.
- **Tukiehdot on toteutettava:** kaikilla tuenhakijan yli 3 kk ikäisillä lampailla ja yli 12 kk ikäisillä vuohilla, myös niillä, jotka ovat toisen tilan pitopaikassa.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2 ja luku 4.5, uusintakäynnit).

Valvonnassa tarkastetaan:

1. **Lampaat ja vuohet ovat olleet laitumella vähintään 90 päivänä.**

- Pässien ja vuohipukkien laidunnus voidaan korvata ulkoilulla.
- Laidunaitausten ja pässien/vuohipukkien ulkoilutarhojen olemassaolo sekä eläinten laidunnus ja ulkoilu tarkastetaan

2. Laitumella vuohilla on oltava mahdollisuus toteuttaa luontaista kiipeilytarvettaan.

- Koskee myös pukkeja ulkoilutarhassa

3. Laidunnuksesta on pidetty kirjaa.

- Laidunnuskirjanpito sekä pässien/vuohipukkien ulkoilukirjanpito
- yli 3 kk ikäiset lampaat ja yli 12 kk ikäiset vuohet ovat laiduntaneet vähintään 90 päivänä
 - Jos pässit ja vuohipukit eivät ole laiduntaneet, tarkastetaan ulkoilukirjanpidosta, että ne ovat ulkoilleet vähintään 90 päivänä.
- Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää, mutta jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa 90 päivän laidunnusajan täyttyvän:
 - Tuenhakija on noudattanut toimenpiteen ehtoja.
- Jos tilavalvonnan hetkellä eläimet eivät vielä ole laiduntaneet vaadittua 90 päivää ja jäljellä olevan laidunnusajan perusteella voidaan olettaa, että 90 päivän laidunnusaika ei täyty:
 - Toimenpiteen tukea leikataan tukiehdon noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, keston ja toistuvuuden perusteella.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- Tukisovellukseen merkitään laidunnuspäivien lukumäärä valvontahetkeen asti.
 - Jos eläimiä on laidunnettu eri ryhmissä ja eri pituisia aikoja, Tukisovellukseen tallennetaan sen eläinryhmän laidunnuspäivien lukumäärä, jotka ovat olleet laitumella lyhyimmän aikaa.
- Laidunnuspäivien lukumäärä merkitään kaikissa tapauksissa, ei vain niissä tapauksissa, joissa päivät eivät vielä ole täyttyneet.

7. Siat

Tämä luku koskee eläinten hyvinvointikorvaukseen sitoutuneiden sikatilojen valvontaa.

7.1. Eläinmäärän tarkistaminen^{7.1}

Valvonnassa lasketaan tilalla olevien sikojen lukumäärä eläinryhmittäin ja mahdollisesta kirjanpidosta tarkastetaan valvontapäivän eläinryhmittäiset eläinmäärät. Eläinryhmät ovat yhtenevät sikarekisteriin ilmoitettavien eläinryhmien kanssa. Tarkastuksen tulos merkitään Tukisovellukseen pitopaikkakohtaisesti eläintenhavainnointiin.

Sikojen eläinryhmät ovat:

- Porsas (0–3 kk)
- Lihasika (yli 3 kk – alle 8 kk, lihantuotantoon tarkoitettu)
- Nuori siitossika (yli 3 kk – alle 8 kk, jälkeläisten tuotantoon tarkoitettu)
- Emakko (vähintään 8 kk)
- Karju (vähintään 8 kk)

^{7.1)} VNa 79/2023 14 § ja 18 §

7.2. Eläinrekisteri ja pitopaikan kirjanpito

Tarkastetaan pitopaikkakohtaisesti sikarekisterin kuukauden 1. päivien eläinmääräilmoitukset sitoumusvuoden alusta (1.1.2025–) valvontahetkeen. Sikarekisterin kuukauden 1. päivien eläinmääräilmoitukset on tehtävä viimeistään:^{7.2}

1. Toukokuun loppuun mennessä (tammi–huhtikuu)
2. Syyskuun loppuun mennessä (touko–elokuu)
3. Tammikuun loppuun mennessä (syys–joulukuu)

Sikarekisterin eläinmääräilmoitukset: Tarkistuslistalle tulostuvat pitopaikkakohtaisesti sikarekisterin eläinmääräilmoitukset valvontaehtojen luomishetken mukaisena.

- Tarkistuslistalle eläinryhmän eläinmääräksi tulostuu 0, jos tuenhakijan sikarekisteriin ilmoittama eläinmäärä on 0.
- Jos tuenhakija ei ole tehnyt kuukauden 1. päivän eläinmääräilmoitusta, tarkistuslistan kohtaan tulostuu viiva (-).
- Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen myöhässä tehdyn sikarekisterin eläinmääräilmoituksen katsotaan olevan tekemätön ilmoitus, jolloin kyseisen kuukauden hyväksytty eläinmäärä on 0.

Huomioitavaa on, että mahdollisesta valtuutuksesta huolimatta eläintenpitäjä on aina itse vastuussa eläinrekisterin ajantasaisuudesta ja oikeellisuudesta.

Pitopaikkakohtainen kirjanpito: Sioista on pidettävä ajan tasalla olevaa pitopaikkakohtaista kirjaa. Kirjanpitoa voi ylläpitää eläinrekisteri-ilmoituksilla, jos vaaditut tiedot ilmoitetaan rekisteriin eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettujen säädösten mukaan.

- Eläinkirjanpidosta tarkastetaan kunkin kalenterikuukauden 1. päivien eläinryhmittäiset eläinmäärät 1.1.2025 alkaen valvontahetkeen asti.^{7.3}
- Tiedot eläinkirjanpidon eläinmäärästä tallennetaan kuukausi- ja pitopaikkakohtaisesti.

Takautuvuus: Jos eläinrekisterin tai pitopaikkakohtaisen kirjanpidon tarkastuksessa havaitaan virheitä, joiden perusteella voidaan epäillä eläinmäärävirheiden ulottuvan myös edellisiin tukivuosiin, valvonnassa

tarkastetaan sikarekisterin tapahtumaotteen ja pitopaikkakohtaisen kirjanpidon avulla sikojen kuukausittaiset eläinmäärät enintään 4 vuotta taaksepäin (luku 4.4).

7.2) VNa 79/2023 14 § ja 18 §

7.3) (EU) 2016/429 102 art., 118 art. ja 120 art., (EU) 2019/2035 22 art., 52 art. ja 56 art., (EU) 2021/520 3 art., L 1069/2021, MMMa 67/2022 4 §

7.3. Tositteet

Tarkistuslistalle tulostuu sikarekisteristä eläinmääräilmoitusten lisäksi pitopaikkakohtaisesti sikojen tulo- ja poistotapahtumat 12 kuukauden ajalta ennen tulostuspäivää. Tukisovellukseen tapahtumailmoituksiin merkitään, mitkä tositteet valvonnassa on tarkastettu. Osto- ja myyntitositteiden sekä tulo- ja poistotapahtumien sekä eläinmääräilmoituksen tarkastamisella varmistetaan mahdollisen pitopaikan kirjanpidon tietojen oikeellisuus.

Tositteet voidaan tarkastaa otantana. Otantaan valitaan **järjestyksessä uusimmasta ilmoituksesta vanhimpaan** tapahtumalajeittain vähintään 30 % eläinten ostoilmoituksista ja vähintään 30 % eläinten poistoilmoituksista valvontahetkeä edeltäneinä 6 kk:na. Jos tarkastuksessa havaitaan virheitä tositteiden ja tapahtumailmoitusten tiedoissa, kaikki sikojen ostoa ja poistoa koskevat ilmoitukset on tarkastettava 12 kk valvontahetkestä taaksepäin.

7.4. Tukisovellukseen tallennettava eläinmäärä

Eläinten hyvinvointikorvauksen sikatilojen tilavalvonnassa Tukisovellukseen tallennetaan tarkistuslistalta pitopaikkakohtaisesti kunkin kuukauden 1. päivän havaittu ja hyväksytty eläinryhmittäinen eläinmäärä sekä eläinkirjanpidon eläinmäärä tukivuoden alusta valvontahetkeen asti.

Valvonnassa voidaan hyväksyä vain niiden pitopaikkojen eläinmäärät, jotka on ilmoitettu tukihakemuksella.

- Jos valvonnassa todetaan eläimiä tukihakemuksella ilmoittamattomassa rekisteröidyssä pitopaikassa, kyseisessä pitopaikassa olevien eläinten määrää ei voida hyväksyä valvonnassa. Hyväksytyksi eläinmääräksi pitopaikassa todetaan 0
- Jos valvonnassa todetaan eläimiä rekisteröimättömässä tai lopetetussa pitopaikassa, kyseisessä pitopaikassa olevien eläinten määrää ei voida hyväksyä valvonnassa. Hyväksytyksi eläinmääräksi pitopaikassa todetaan 0.

Hyväksytyllä eläinmäärällä tarkoitetaan, kun tilalla on erillinen pitopaikan kirjanpitovelvollisuus

1. Niiltä kuukaussilta, joista on tullut tehdä eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin,
 - Hyväksytyn eläinmäärän selvittämiseksi sioilla verrataan pitopaikkakohtaisesti pitopaikan kirjanpidosta selvitettyjä, tarkastuksessa havaittuja (luku 7.3) ja sikarekisteriin ilmoitettuja (luku 7.2) kuukauden 1. päivien eläinryhmittäisiä eläinmääriä.
 - Jos eroa havaitaan, Tukisovellukseen hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan pitopaikkakohtaisesti kyseisen kuukauden 1. päivän pienin eläinmäärä (tarkistuslistan kohta *Eläinmääräilmoitukset* -> *Kesysika* -> sikarekisteri/kirjanpito).
2. Niiden kuukausien 1. päivän eläinmäärät, joista sikarekisterin eläinmääräilmoituksia ei vielä ole pitänyt tehdä,
 - Tukisovellukseen tallennetaan pitopaikkakohtaisesti pitopaikan kirjanpidon eläinmäärä sekä eläinkirjanpidon selvityksen avulla tarkastuksessa havaittu (todettu) eläinmäärä, ellei eläinmääräilmoitusta sikarekisterissä ole.
 - Jos eroa havaitaan, Tukisovellukseen hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan pitopaikkakohtaisesti kyseisen kuukauden 1. päivän pienin eläinmäärä (tarkistuslistan kohta *Eläinmääräilmoitukset* -> *Kesysika* -> sikarekisteri/kirjanpito).

- Jos valvonta tehdään kuukauden 1. päivä ja kyseisen päivän eläinmäärää ei ole merkitty eläinkirjanpitoon, tukisovellukseen tallennetaan kyseisen kuukauden 1. päivän havaituksi ja hyväksytyksi eläinmääräksi tarkastajan valvontapäivänä toteama eläinmäärä. Eläinkirjanpidon eläinmääräksi tallennetaan 0.
- Jos eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin on tehty myös kuukausilta, joita ei vielä ole tarvinnut ilmoittaa rekisteriin, katso kohta 1.

Hyväksytyllä eläinmäärällä tarkoitetaan, kun tilalla EI OLE erillistä pitopaikan kirjanpitovelvollisuutta

1. Niiltä kuukausilta, joista on tullut tehdä eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin,
 - Hyväksytyn eläinmäärän selvittämiseksi sioilla verrataan pitopaikkakohtaisesti tarkastuksessa havaittuja (luku 7.2) ja sikarekisteriin ilmoitettuja (luvut 7.2 ja 7.3) kuukauden 1. päivien eläinryhmittäisiä eläinmääriä.
 - Jos eroa havaitaan, Tukisovellukseen hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan pitopaikkakohtaisesti kyseisen kuukauden 1. päivän pienin eläinmäärä (tarkistuslistan kohta Eläinmääräilmoitukset → Kesysika → sikarekisteri).
2. Niiden kuukausien 1. päivän eläinmäärät, joista sikarekisterin eläinmääräilmoituksia ei vielä ole itänyt tehdä,
 - Tukisovellukseen tallennetaan pitopaikkakohtaisesti pitopaikan havaittu (todettu) eläinmäärä, ellei eläinmääräilmoitusta sikarekisterissä ole.
 - Eläinkirjanpidon eläinmääräksi tallennetaan 0.
 - Tukisovellukseen hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan pitopaikkakohtaisesti havaittu (luvut 7.1 ja 7.3) eläinmäärä.
 - Jos eläinmääräilmoitukset sikarekisteriin on tehty myös kuukausilta, joita ei vielä ole tarvinnut ilmoittaa rekisteriin, katso kohta 1.

Esimerkki 1:

Tilalla on kirjanpitovelvollisuus. Valvonta tehdään 23.7. Tila on ilmoittanut sikarekisteriin kuukauden 1. päivien eläinmäärät ajalta 1.1.–1.7.

- Ohje: Valvonnassa verrataan eläinkirjanpidon, tarkastuksessa havaittujen ja sikarekisterin eläinmääriä ajalta 1.1.–1.7. Tukisovellukseen tallennetaan valvonnassa todetut kunkin kuukauden 1. päivän eläinmäärät. Jos havaitussa eläinmäärässä, eläinkirjanpidossa tai sikarekisterin eläinmäärässä todetaan eroavaisuuksia, hyväksytyksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi tallennetaan kyseisen kuukauden 1. päivältä pienin eläinmäärä.

Esimerkki 2:

Tilalla on kirjanpitovelvollisuus. Valvonta tehdään 23.7. Tila ei ole tehnyt sikarekisteriin kuukauden 1. päivien eläinmääräilmoituksia 1.1.–1.4.

- Ohje: Valvonnassa tallennetaan hyväksytyksi eläinmääräksi 0 kunkin eläinryhmän osalta ajalle 1.1.–1.4. Ajalta 1.5.–1.7. Tukisovellukseen tallennetaan todetuksi eläinryhmittäiseksi eläinmääräksi eläinkirjanpidon selvityksessä havaitut kuukauden 1. päivien eläinmäärät. Jos havaittu eläinmäärä ja kirjanpidon eläinmäärä eroavat, tallennetaan hyväksytyksi eläinmääräksi pienin eläinmäärä.

7.5. Eläinryhmät ja toimenpiteet

Eläinten hyvinvointikorvaus

Toimenpide	Eläinryhmä
Sikojen hyvinvointisuunnitelma	Lihaseika (yli 3 kk – alle 8 kk) Emakko (vähintään 8 kk) Nuori siitossika (yli 3 kk – alle 8 kk) Porsas (0–3 kk) Karju (vähintään 8 kk)
Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen	Emakko (vähintään 8 kk)
Parannetut porsimisolosuhteet	Emakko (vähintään 8 kk)
Vapaaporsitus	Emakko (vähintään 8 kk)
Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen	Porsas (0–3 kk)
Lihaseikojen olosuhteiden parantaminen	Lihaseika (yli 3 kk – alle 8 kk)
Kastraatiokivun lievitys	Emakko (vähintään 8 kk)

7.6. Eläinten hyvinvointikorvauksen vähimmäisvaatimukset ja tukiehdot (siat)

Tuenhakijan on noudatettava valittujen toimenpiteiden vähimmäisvaatimuksia ja tukiehtoja kaikilla hallinnassaan olevilla sioilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevilla tuenhakijan sioilla.

Valvonnassa tarkastetaan niiden maatilalla valitsemien eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteiden tukiehtojen ja vähimmäistason vaatimusten noudattaminen, jotka ovat tarkastettavissa tarkastushetkellä.^{7.4}

Vähimmäisvaatimusten noudattamisen arvioinnissa voi käyttää apuna ohjetta Otantaan perustuvat eläinten hyvinvoinnin tarkastukset ja ehdollisuuden eläinten hyvinvointivalvonta (Dnro 1432/04.01.00.01/2020/10).

Tarkastettavat vähimmäisvaatimukset^{7.5} toimenpiteittäin alla taulukkomuodossa. Tarkastettavat tukiehdot^{7.6} luvuissa 7.6.1–7.6.7 toimenpiteittäin.

7.4) VNa 79/2023 18 § 3 mom.

7.5) VNa 1381/2022 9 §, 17–22 §

7.6) VNa 1381/2022 17–22 §

- HYV = Sikojen hyvinvointisuunnitelma
- EEO = Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen
- PAP = Parannetut porsimisolosuhteet
- VAP = Vapaaporsitus
- VIP = Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen
- LOP = Lihaseikojen olosuhteiden parantaminen
- KAS = Kastraatiokivun lievitys

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
1	Turvallinen, asianmukainen pitopaikka. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 § 1 mom. ja 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
2	Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi. (L 693/2023 36 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
3	Eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet ovat eläimelle turvallisia. Pitopaikan palovaara	x	x	x	x	x	x	x

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
	ja eläimen karkaamisvaara ovat mahdollisimman vähäisiä (L 693/2023 34 § 1 mom.)							
4	Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (L 693/2023 35 § 4 mom.)	x						
5	Pitopaikassa sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)	x						
6	Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta. (L 693/2023 33 § 2 mom.)		x	x	x	x	x	
7	Eläimen pitopaikka on pidetty puhtaana. (L 693/2023 33 § 2 mom. (EEO, PAP, VAP, VIP, LOP), 36 § 1 mom. (KAIKKI))	x	x	x	x	x	x	x
8	Jyrsijöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta on huolehdittu. (VNa 629/2012 4 § 4 mom.)		x					
9	Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. (VNa 629/2012 6 § 1 mom.)	x						
10	Pitopaikan lämpötila, ilman- tai vedenlaatu ja muut olosuhteet eläimille sopivia (L 693/2023 35 § 1 mom.)	x						
11	Karsinassa erillinen makuu-, ruokinta- ja ulostamisalue. (VNa 629/2012 4 § 4 mom.)		x					
12	Makuualue on puhdas, kuiva, lämpötilaltaan sioille sopiva ja tarvittaessa asianmukaisesti viemäröity. (VNa 629/2012 4 § 4 mom.)		x					
13	Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään (L 693/2023 35 § 1 mom. (HYV), VNa 629/2012 12 § 3 mom. (KAIKKI))	x	x	x	x	x	x	x
14	Eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia. (VNa 629/2012 12 § 1 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
15	Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
16	Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
17	Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä. (VNa 629/2012 12 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x

Eläinten hoito		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
1	Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1–3 mom., 23 §)	x	x	x	x	x	x	x
2	Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
3	Eläintä ei pidetä jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista ole jatkuvasti rajoitettu eläimen	x	x	x	x	x	x	x

Eläinten hoito		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
	kääntymisen estävillä rakenteilla (<i>L 693/2023 37 § 2 mom.</i>)							
4	Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä (<i>L 693/2023 37 § 3 mom.</i>)	x	x	x	x	x	x	x
5	Sioilla on oltava riittävästi mahdollisuuksia piiloutua ja väistää muita sikoja. (<i>VNa 629/2012 14 § 1 mom.</i>)					x	x	
6	Sikaryhmiä yhdistettäessä tai tuotaessa ryhmään uusia eläimiä, erityistä huomiota on kiinnitetty tästä aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. (<i>VNa 629/2012 14 § 1 mom.</i>)					x	x	
7	Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (<i>L 693/2023 37 § 4 mom.</i>)	x	x	x	x	x	x	x
8	1.1.2024 jälkeen peruskorjattu tai uusi sikala: Emakko tai ensikko on tiineytshäkissä enintään 8 päivän ajan siemennyksen yhteydessä (<i>L 693/2023 122 § 1–2 mom.</i>)		x	x	x			
9	1.1.2024 jälkeen peruskorjattu tai uusi sikala: Emakko tai ensikko ei porsu porsitushäkissä (<i>L 693/2023 37 § 2 mom., 122 § 1 mom.</i>)		x	x	x			
10	Emakko tai ensikko voi olla erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikko ennen odotettua porsimista ja päättyy 4 viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen. (<i>VNa 629/2012 3 § 2 mom.</i>)		x	x	x			
11	Porsituskarsinassa tai -häkissä on emakon tai ensikon takana oltava riittävästi esteetöntä tilaa porsimista varten. (<i>VNa 629/2012 9 § 1 mom.</i>)			x	x			
12	Porsituskarsinan tai -häkin on oltava sellainen, että emakko voi imettää pikkuporsaita vaikeuksista. (<i>VNa 629/2012 9 § 1 mom.</i>)			x	x			
13	Jos emakko voi liikkua porsituskarsinassa vapaasti, karsina on varustettava pikkuporsaita emakolta suojaavilla rakenteilla, kuten porsasaidoilla. (<i>VNa 629/2012 9 § 1 mom.</i>)			x	x			
14	Porsituskarsinan lattia-alasta vähintään puolet on oltava kiinteäpohjaista lattiaa tai sellaista rakolattiaa, ritilälattiaa tai muulla tavoin rei'itettyä lattiaa, johon viemäröintiä varten tehtyjen aukkojen osuus on enintään 10 prosenttia pinta-alasta. (<i>VNa 629/2012 9 § 2 mom.</i>) Ennen 1.1.2013 toiminnassa olleeseen sikalaan, jota ei ole myöhemmin peruskorjattu, sovelletaan MMMa 16/EEO/2002 1.6			x	x			
15	Pikkuporsilla on porsituskarsinassa kiinteäpohjainen ja kuiva makuualue, johon kaikki pikkuporsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle. (<i>VNa 629/2012 9 § 3 mom.</i>)			x	x			
16	Pikkuporsaille on tarvittaessa oltava asianmukainen lämmitin. (<i>VNa 629/2012 9 § 4 mom.</i>)			x	x			
17	Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa			x	x			

Eläinten hoito		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
	materiaalia pesäntekoa varten. (VNa 629/2012 16 § 2 mom.)							
18	Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä. Poikkeus: toimenpiteestä aiheutuva kipu lievää ja hetkellistä tai toimenpide ei siedä viivytystä. (L 693/2023 16 § 2 mom.)							x
19	Kivunlievityksen antaja: joko eläinlääkäri tai koulutus ja pätevyys kivunlievityksen antamiseen. (L 693/2023 16 § 2 mom.)							x

Ruokinta ja juotto		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
1	Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 § 1 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
2	Virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
3	Siat on ruokittava vähintään kerran päivässä. (VNa 629/2012 15 § 1 mom.)	x						
4	Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.) Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon reunan vähimmäispituus sikaa kohden (Liite 3): • alle 25 kg sika: 15 cm/sika • 25–50 kg sika: 25 cm/sika • yli 50 kg sika: 30 cm/sika	x	x	x	x	x	x	x
5	Joutilaille emakoille ja ensikoille on annettava riittävästi täyttävää ja kuitupitoista rehua näläntunteen ja pureskelutarpeen tyydyttämiseksi. (VNa 629/2012 15 § 1 mom.)	x						
6	Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §)	x	x	x	x	x	x	x
7	Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä. (VNa 629/2012 15 § 3 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
8	Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)	x	x	x	x	x	x	x
9	Virtsa ja ulosteet eivät likaa juomavettä. (VNa 629/2012 15 § 4 mom.)	x	x	x	x	x	x	x

7.6.1 Sikojen hyvinvointisuunnitelma

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 7.6 ja 14.

B) Tukiehdot (sikojen hyvinvointisuunnitelma)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** Koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tilalle on tehtävä uusintakäynti tilalle, jos tilalla on tuotantotauko. ^{7.6}
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tuenhakijan sioilla, myös toisen tilan pitopaikassa.

- **Ehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

7.6) VNa 79/2023 18 § 4 mom.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Tilalla käytössä oleva ruokintasuunnitelma

- Eläinryhmäkohtainen
- Kirjallinen
- Laskelmiin perustuva
- Ruokintasuunnitelma perustuu pääasiallisen rehukomponentin tai seoksen rehuanalyysiin
- Huomioitu eläimen kasvu, tuotostaso ja tuotantovaihe
 - Lihasioilla, vieroitetuilla porsailla ja nuorilla siitossioilla kasvatusvaihe
 - Emakoilla porsastuotannon vaihe
- Saa olla itse tehty, kunhan edellä mainitut asiat täyttyvät
- Ruokintasuunnitelma on päivitettävä, kun käytössä oleviin rehuraaka-aineisiin tulee muutoksia

2. Pääasiallisen rehukomponentin tai -seoksen rehuanalyysi

- Esimerkiksi ruokinnassa käytetystä kotoisesta viljasta on analysoitu valkuainen ja hehtolitraino

Tukisovellukseen tallennetaan

- valvontahetkellä käytössä olevan ruokintasuunnitelman laatimispäivämäärä
- tieto ruokintasuunnitelman pohjana olevasta rehuanalyysistä.

7.6.2 Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 7.6 ja 14.

B) Tukiehdot (emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tilalle on tehtävä uusintakäynti tilalle, jos tilalla on tuotantotauko.^{7.7}
- **Tukiehdot on toteutettava:** Kaikilla tilan vähintään 8 kk ikäisillä emakoilla ja ensikoilla, myös toisen tilan pitopaikassa.
- **Ehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

7.7) VNa 79/2023 18 § 4 mom.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Emakot ja ensikot ovat pihatossa tai ryhmäkarsinassa
2. Ensikkoa tai emakkoa saa pitää tiineyttyshäkillä enintään 8 päivän ajan siemennyksen yhteydessä
 - Häkin käytöstä on pidettävä kirjaa

3. Pihatossa tai ryhmäkarsinassa ruokintahäkkien ulkopuolista esteetöntä lattian kokonaispinta-alaa on vähintään 2,25 m² /eläin.
 - Esteettömästä alasta vähintään 1,3 m² /eläin on kiinteäpohjaista
4. Enintään 60 cm pitkiä lapaerottimia ei katsota häkeiksi. Lapaerottimen pituus mitataan ruokintakaukalon eläimen puoleisesta reunasta.
5. Eläimillä on oltava kuivitettu makuualue tai eläinten saatavilla on esteettömästi heinää tai olkea.

Ahtaimmalta vaikuttava ryhmäkarsina ja sen makuualue mitataan. Jos ryhmäkarsinan pinta-alat eivät ole tukiehtojen mukaiset, mitataan kaikki emakoiden ja ensikoiden ryhmäkarsinat.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- mittaustulokset (kokonaispinta-ala ja makuualueen pinta-ala)
- karsinan eläinmäärä

7.6.3 Parannetut porsimisolosuhteet

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 7.6 ja 14.

B) Tukiehdot (parannetut porsimisolosuhteet)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tilalle on tehtävä uusintakäynti tilalle, jos tilalla on tuotantotauko.^{7.8}
- **Tukiehdot on toteutettava:** Kaikilla tilan vähintään 8 kk ikäisillä emakoilla ja ensikoilla, myös toisen tilan pitopaikassa.
 - Poikkeus: tila on tukihakemuksella ilmoittanut vapaaporsituskarsinoiden määrän, jolloin valvonnassa tarkastetaan käytettävissä olevien vapaaporsituskarsinoiden lukumäärä ja tukiehtojen täyttyminen niissä.
- **Ehtoja on noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

7.8) VNa 79/2023 18 § 4 mom.

1. **Valvonnassa tarkastetaan:** Vapaa porsiminen, emakot tai ensikot eivät porsi häkeissä
 - Emakko voi olla porsimishäkissä ajan, joka alkaa enintään 2 vrk ennen odotettua porsimista ja päättyy viimeistään 3 vrk kuluttua porsimisesta.
 - Porsitushäkki on purettava tai avattava välittömästi käytön jälkeen niin, ettei se rajoita emakon liikkumista karsinassa.
 - Porsitushäkin käyttöajasta ja käytön syystä on pidetty kirjaa.
 - Ei sallittu: kiinteä häkki, joka rajoittaa emakon liikkumista tai vie tilaa karsinassa, vaikka seinä avattu tai poistettu.
 - Esimerkkejä tässä tarkoitetuista sallituista porsimishäkeistä
<https://www.youtube.com/watch?v=2balh5-0eIQ>
 - Poikkeustapauksessa eläin voi olla tilapäisesti porsitushäkissä enintään 7 vrk porsimisen jälkeen, (aggressiivinen tai levoton eläin, muu hyväksyttävä syy)
2. Emakolla ja ensikolla jatkuvasti saatavilla pesäntekomateriaalia.
 - Pesäntekomateriaalia ei tarvitse olla porsimisen jälkeen
3. Porsituskarsinan pinta-ala on vähintään 6 m², josta vähintään 1 m² porsaille karsinarakenteilla rajattua aluetta.

- Emakko tai ensikko pääsee esteettä kääntymään karsinassa ympäri
- Porsituskarsinan kokonaispinta-alaan voi sisältyä lantakäytävä
- Porsailla on rajatulla alueella hyvin kuivitettu makuualue, johon kaikki mahtuvat yhtä aikaa makuulle

4. Kirjanpito porsitushäkin käytöstä

- Jos valvontahetkellä emakko on porsitushäkissä, emakon pito porsitushäkissä tarkastetaan häkin käyttöajasta ja –syystä pidetystä kirjanpidosta.

Pienimmältä vaikuttavan porsituskarsinan kokonaispinta-ala ja porsaille varattu pinta-ala mitataan. Jos porsituskarsinan pinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki porsituskarsinat.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- Porsituskarsinan mittaustulokset (kokonaispinta-ala ja porsaille varattu ala)
- valvonnassa todettu käytettävissä olevien vapaaporsituskarsinoiden lukumäärä, jos tila on tukihakemuksella ilmoittanut vapaaporsituskarsinoiden määrän
- porsitushäkin käytön päivämäärät ja syyt

7.6.4 Vapaaporsitus

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 7.6 ja 14.

B) Tukiehdot (vapaaporsitus)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** koko vuosi
- **Uusintakäynti:** Tilalle on tehtävä uusintakäynti tilalle, jos tilalla on tuotantotauko.^{7.9}
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tilan vapaana porsivilla vähintään 8 kk ikäisillä emakoilla ja ensikoilla, myös toisen tilan pitopaikassa.
 - Poikkeus: tila on tukihakemuksella ilmoittanut vapaaporsituskarsinoiden määrän, jolloin valvonnassa tarkastetaan käytettävissä olevien vapaaporsituskarsinoiden lukumäärä ja tukiehtojen täyttyminen niissä.
- **Ehtoja on noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

^{7.9)} VNa 79/2023 18 § 4 mom.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Ensikko ja emakko on pidettävä porsituskarsinassa vapaana ennen porsimista, koko porsimisajan ja sen jälkeen koko imetysajan
2. Ensikon ja emakon liikkumista saa rajoittaa vain poikkeustapauksissa ja tilapäisesti, jos se on tarpeen eläinlääkinnällisten tai muiden hoitotoimenpiteiden, porsaiden turvallisuuden tai työturvallisuuden vuoksi.
3. Porsituskarsinassa on kiinteää pohjaa (vähimmäisvaatimukset)
4. Porsituskarsinassa on riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten sekä tongittavaksi ja kuivikkeeksi
 - Muokkautuvaa ja irtainta pesäntekomateriaalia on tarjolla koko ajan porsimiseen asti
 - Virikemateriaalia ja kuiviketta on porsituskarsinassa koko ajan
5. Porsituskarsinassa on katettu porsaspesä, jonka katto voidaan tarvittaessa avata

6. Ensikko ja emakko pääsevät esteettä kääntymään porsituskarsinassa ympäri
 - Porsituskarsinan rakentaminen aloitettu 31.12.2021 jälkeen: pinta-ala on vähintään 7 m²
 - Porsituskarsinan kääntöhalkaisijan on vähintään 170 cm
 - Porsituskarsinan rakentaminen aloitettu ennen 31.12.2021: pinta-ala on vähintään 6 m²
 - Tila on ilmoittanut tukihakemuksessa ennen 31.12.2021 toiminnassa tai rakenteilla olleiden 6 m² karsinoiden lukumäärät.
 - Valvonnassa ei voida hyväksyä enempää 6 m² karsinoita, kuin mitä tuenhakija on hakemuksellaan kyseisenä tukivuonna ilmoittanut. Jos käytössä on yli 6 m² karsinoita enemmän kuin tukihakemuksella on ilmoitettu, ylimenevälle karsinamäärälle määrätään toimenpidekohtainen tuen leikkaus (luku 13.2).
7. Porsituskarsinassa porsaille on vähintään 1 m² sellaista tilaa, jossa karsinarakenteet suojaavat porsaita jäämästä emakon alle.
8. Kirjanpito porsitushäkin käytöstä
 - Jos valvontahetkellä emakko on porsitushäkissä, emakon pito porsitushäkissä tarkastetaan häkin käyttöajasta ja –syystä pidetystä kirjanpidosta.

Pienimmältä vaikuttava porsituskarsina mitataan. Jos tilalla on sekä 6 m² että 7 m² porsituskarsinoita, molemmista mitataan 1 kpl. Jos porsituskarsinan pinta-ala ei ole tukiehtojen mukainen, mitataan kaikki porsituskarsinat.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- 6 m² ja 7 m² porsituskarsinoiden lukumäärät, porsituskarsinan pinta-ala, porsaille rajattu ala sekä 7 m² karsinan kääntöhalkaisija
- valvonnassa todettu käytettävissä olevien vapaaporsituskarsinoiden kokonaislukumäärä, jos tila on tukihakemuksella ilmoittanut vapaaporsituskarsinoiden määrän.
- porsitushäkin käytön päivämäärät ja syyt.

7.6.5 Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 7.6 ja 14.

B) Tukiehdot (vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tilalle on tehtävä uusintakäynti, jos sikalassa on tuotantotauko.^{7.10}
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tilan vieroitetuilla porsaille, myös toisen tilan pitopaikassa olevilla.
- **Ehtoja on noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

^{7.10)} VNa 79/2023 18 § 4 mom.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. **Vieroitetuilla porsaille on:**
 - katoksellinen kiinteälattiainen makuualue, joka on lämmitettävissä
 - virikemateriaalina koko ajan helposti saatavilla heinää, olkea tai muuta muokattavaa ja syötävää ainesta

- käytössä olevista virikemateriaaleista on kirjallinen kuvaus

Tukisovellukseen tallennetaan:

- Käytetyt virikemateriaalit

7.6.6 Lihasikojen olosuhteiden parantaminen

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 7.6 ja 14.

B) Tukiehdot (lihasikojen olosuhteiden parantaminen)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tilalle on tehtävä uusintakäynti, jos sikalassa on tuotantotauko. ^{7.11}
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tilan 3–8 kk ikäisillä lihasioilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevilla.
- **Ehtoja on noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

^{7.11)} VNa 79/2023 18 § 4 mom.

Valvonnassa tarkastetaan:

- Lihasikojen olosuhteiden parantamiseksi tehdyt toimet on kirjattu.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- olosuhteiden parantamiseksi tehdyt toimet.

7.6.7 Kastraatiokivun lievitys

Tuki maksetaan tilan yli 8 kk ikäisten emakoiden keskimääräisen eläinmäärän perusteella.

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 7.6 ja 14.

B) Tukiehdot (kastraatiokivun lievitys)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tilalle on tehtävä uusintakäynti tilalle, jos tilalla on tuotantotauko. ^{7.12}
- **Tukiehtoja on toteutettava:** Kaikilla tilan alle 3 kk ikäisillä karjuporsilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevilla.
- **Ehtoja on noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen.
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

^{7.12)} VNa 79/2023 18 § 4 mom.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. karjuporsaiden kastraatiokäytäntöjen kirjallinen kuvaus

2. eläinlääkärin laatima hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä (eläinlääkäri tekee lääkkeen luovutuksen yhteydessä)
3. lääkekirjanpidosta puudutteen ja kipulääkkeen käyttö kastroatiossa
 - Kaikille kastroitaville karjuporsaille on käytetty puudutetta kastroation yhteydessä
 - Kaikille kastroiduille karjuporsaille on annettu kipulääkettä kastroatiota seuraavana päivänä kastroatiokivun jatkohoitoon.

Tukisovellukseen tallennetaan:

- Ei tallennettavia lisämääreitä

8. Hevoset

Tässä ohjeessa hevosella tarkoitetaan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevia suomenhevosia; tammoja, oreja tai ruunia. Eläimen on pitänyt sopimusta edeltävän kolmen vuoden aikana tuottaa vähintään yksi jälkeläinen.

8.1. Eläinkirjanpito ja pitopaikka^{8.1}

Pitopaikkakohtainen eläinkirjanpito

Hevosista on pidettävä ajan tasalla olevaa pitopaikkakohtaista eläinkirjanpitoa. Hevospassi ei korvaa eläinkirjanpitoa.

- lyhytaikainen siirto toiseen pitopaikkaan on merkitty kirjanpitoon, esim. astutusmatka tai kilpailu, eläimen tilanne kunnossa
- Jos pitopaikkakohtaista eläinkirjanpitoa ei ole pidetty lainkaan, sopimuksen kaikki eläimet hylätään.
- Jos siirtoa toiseen pitopaikkaan ei ole kirjattu kirjanpitoon, eläin hylätään.

Pitopaikka

Eläimen tulee olla tukihakemuksella ilmoitetussa pitopaikassa.

- Ei koske lyhytaikaista siirtoa tukihakemuksella ilmoittamattomaan pitopaikkaan, esim. astutusmatka tai kilpailu
- pidempiaikainen siirto toiseen, tukihakemuksella ilmoittamattomaan pitopaikkaan (esim. muutto, pidempiaikainen laidunnus): pitopaikka pitää ilmoittaa ELY-keskukseen.
 - Jos valvonnassa todetaan eläimiä tukihakemuksella ilmoittamattomassa pitopaikassa, rekisteröimättömässä tai eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin mukaan lopetetussa pitopaikassa, näissä pitopaikoissa olevat hevoset hylätään.

8.1) (EU) 2016/429 102, 118, 120 art., (EU) 2019/2035 58, 64 ja 65 art. (EU) 2021/963 9, 11 ja 12 art., L 1069/2021, VNa 78/2023 50 §

8.2. Tositteet^{8.2}

Osto- ja myyntitositteiden tarkastamisella varmistetaan eläinkirjanpidon tietojen olevan oikein.

Tilalla olevien ja tilalta poistettujen tukikelpoisten eläinten osto- ja myyntitositteet tarkastetaan valvontahetkestä 6 kk taaksepäin. Tositteiden tietoja verrataan eläinten tulo- ja poistomerkintöihin eläinkirjanpidossa.

Tositteet voidaan tarkastaa otantana. Otantaan valitaan järjestyksessä uusimmasta tositteesta vanhimpaan vähintään 30 % eläimistä, jotka on ostettu ja vähintään 30 % eläimistä, jotka on poistettu valvontahetkeä edeltäneinä 6 kk:na. Jos tarkastuksessa havaitaan virheitä, kaikki hevosia koskevat tositteet on tarkastettava 12 kk valvontahetkestä taaksepäin.

Tositteet voidaan tarkastaa joko paperisina versioina tai sähköisinä versioina. Tarkastaja merkitsee tarkastamiinsa paperisiin tositteisiin nimikirjaimensa ja tarkastuspäivämäärän. Jälkikäteen toimitetut, alkuperäiset tositteet käsitellään samoin ja palautetaan tuenhakijalle ja lisätään sähköiseen arkistoon. Tieto tositteiden tarkastamisesta kirjataan Tukisovelluksen lisätietoihin. Valvonnan lisätietoihin tallennetaan, jos tositetarkastelu on laajentunut koskemaan 0–12 kk tositteita.

8.2) VNa 79/2023 14 §

8.3. Tunnistaminen ja rekisteröinti

Rekisteröinti

Hevosen on oltava rekisteröity Hippoksen rekisteriin. Hevosen tulee olla tuenhakijan hallinnassa Suomen Hippoksen rekisterissä. Hevosen hallinnan tarkastamisesta on kerrottu tarkemmin alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen käsittelyohjeessa. Ohje löytyy Pikantista – Maataloustuet – Tuet – Eläintuet - Alkuperäisrodut. Hevosen pitopaikassa on oltava hevosen tunnistusasiakirja eli rekisteritodistus tai hevospassi.^{8.3}

8.3) (EU) N:o 2016/429, (EU) N:o 2019/2035, (EU) N:o 2021/520, (EU) 2021/963, MMMa 67/2022 7 §, VNa 78/2023 50 §

Tunnistaminen

Hevonen tunnustetaan ensisijaisesti mikrosirusta ja mikrosirun tulee vastata tunnistusasiakirjan tietoa. Mikrosiru ei ole pakollinen ennen 1.7.2009 syntyneellä hevosella. Jos mikrosirua ei ole, hevonen tunnustetaan värien ja merkkien perusteella.

Lisätietoa hevosten merkinnän ja rekisteröinnin vaatimuksista:

<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elaintenpito-tunnistaminen-ja-rekisterointi/elainten-merkinta-ja-rekisterointi/hevoselaimet/>

Lisätietoa hevosen väreistä ja merkeistä:

<https://www.hippos.fi/tiedostot/hevosen-varit-ja-merkit/>

8.4. Sopimusehtojen tarkastaminen

Hevoset valvotaan yksilöeläiminä. Valvontakäynnillä tarkastetaan kaikki valvottavan tilan sopimushevoset.

Tuenhakija on sitoutunut noudattamaan sopimuksessa mainittuja ehtoja koko sopimusvuoden ajan^{8.4}.

8.4) VNa 78/2023 50 §

Ennen tilakäyntiä:

1. Varmista sopimuskäsittelijältä sopimuksella olevien eläinten ajantasaisuus
2. Luo valvottavat ehdot, kun sopimuksen eläintiedot ovat ajan tasalla
3. Tarkista Heppa-tietokannasta hevosen hallinta valvontahetkellä <https://heppa.hippos.fi/heppa/app>

Tilalla tarkastetaan:

1. Kaikkien tilan sopimuksella olevien hevosten tunnistamisen ja rekisteröinnin vaatimusten noudattaminen, eli luetaan hevosten mikrosirut ja tarkistetaan tunnistusasiakirja.
2. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen vähimmäisvaatimusten noudattaminen sopimuseläinten osalta
3. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen tukiehtojen noudattaminen
 - poistoista ja korvauksista on ilmoitettu sopimuskäsittelijälle 14 päivän kuluessa, jos sopimuseläintä ei löydy tilalta valvontahetkellä.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa eläin hylätään valvonnassa, jos eläin on valvottavien ehtojen luomishetkellä sopimuksella aktiivisena, mutta

- tilalta poistettua eläintä ei ole ilmoitettu sopimuskäsittelijälle poistettavaksi sopimukselta 14 päivän kuluessa tai
- tila ei pysty antamaan luotettavaa selvitystä eläimen todellisesta poistoajankohdasta.

Miten toimia, kun tila ilmoittanut sopimuskäsittelijälle eläimen poiston tai korvaamisen valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä

Esimerkki 1:

Eläin on poistettu enintään 14 päivää ennen valvontaa, ja myynnistä tms. löytyy tosite. Sopimuseläimen tilanne on kunnossa.

Esimerkki 2:

Eläin on poistettu yli 14 päivää ennen valvontaehtojen luontia.

- Tuenhakijalla on tosite poistosta mutta ilmoitus sopimuskäsittelijälle tekemättä. Sopimuseläin hylätään
- Tuenhakijalla ei ole tositetta poistosta, ilmoitus sopimuskäsittelijälle tehty valvontaehtojen luonnin jälkeen, ennen tilakäyntiä. Sopimuseläin hylätään.

Esimerkki 3:

Eläin on poistettu sopimukselta valvottavien ehtojen luonnin jälkeen, mutta eläin edelleen tilalla.

- Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä ilmoituksia ei huomioida. Eläin käsitellään valvonnassa sopimuseläimenä.

Esimerkki 4:

Eläin kuollut valvonnasta ilmoittamispäivänä. Hakija ilmoittanut seuraavana päivänä eläimen korvaamisen ELY-keskukseen.

- Valvonnasta ilmoittamisen jälkeen tehtyjä ilmoituksia ei huomioida. Eläin käsitellään valvonnassa sopimuseläimenä. Tuenhakija on tehnyt sopimuskäsittelijälle eläimen poistoilmoituksen sopimukselta 14 päivän kuluessa.
- Korvaavaksi eläimeksi ilmoitettua eläintä ei käsitellä sopimuseläimenä valvonnassa.

8.5. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus hevosista

A) Vähimmäisvaatimukset^{8.5} (hevoset)

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa tarkastetaan niiden vähimmäistason vaatimusten noudattaminen, jotka ovat tarkastettavissa tarkastushetkellä.^{8.6}

Vähimmäistason valvonnassa on hyvien käytäntöjen mukaista kirjata toimenpiteen kysymykselle tietoja ja perusteluja, miten tukiehdon on todettu olevan kunnossa.

8.5) VNa 78/2023 50 §

8.6) VNa 79/2023 19 § 2 mom.

Eläinten hyvinvointilaki 693/2023 muutoksineen

21 § 1 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

33 § 1 ja 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniää. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

VNa 588/2010

6 § 1 mom.

Ulkotarha ja laidun

Hevosien ulkotarhan ja laitumen sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava hevoselle turvalliset.

7 § 2–3 mom.

Ulkotarhan ja laitumen aitaaminen

Aidat ja niihin liittyvät rakenteet on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että hevonen ei vahingoita niihin itseään. Aitojen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja havaitut viat korjattava viivytyksettä.

Ulkotarhan ja laitumen aita ei saa olla piikkilankaa.

9 §

Hevosien ruokinta

Hevoselle annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

Esimerkkejä vähimmäisvaatimuksista:

Esimerkki 1:

Tilalla on 12 suomenhevosta kolmella eri laitumella, joilla tarkastettiin yksilöllisesti kaikki tilan eläimet. Kahdella laitumella todettiin rikkiäiset aidat, joissa ilmeinen eläinten vahingoittumismahdollisuus. Aidoista näki, että aidat olivat olleet jo pitkään rikki, eikä niitä ollut yritetty korjailla. 11 suomenhevosta todettiin olevan alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Muita vähimmäisvaatimuksia on noudatettu. Vakavuus 30 % laajuus 40 % kesto 30 %: Seuraamus 40 %

Esimerkki 2:

Tilalla on yhteensä 45 hevosta, joista 12 on suomenhevosia. Näistä 6 on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella. Valvonnassa havaitaan, että tilan vieroitetuilla varsoilla ei ole jatkuvasti vettä saatavilla. Vedensaannin puute koskee myös tilan kuutta suomenhevosvarsaa. Aikuisten suomenhevosten vedensaanti on kunnossa. Laiminlyönti ei koske sopimuseläimiä, joten seuraamuksia ei anneta vähimmäisvaatimusten puutteesta alkuperäisrotujen kasvattamissopimukseen.

9. Siipikarja

Tämä luku koskee alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten (maatiaiskanat) sekä eläinten hyvinvointikorvaukseen sitoutuneiden siipikarjatilojen valvontaa.

9.1. Eläinmäärän tarkastaminen^{9.1}

Eläinten hyvinvointikorvaus:

Siipikarjan eläinryhmittäiset lukumäärät tilalla valvontapäivänä lasketaan pitopaikan kirjanpidon ja tositteiden avulla. Tulos tallennetaan Tukisovelluksen tilakohtaisiin lisätietoihin.

Eläinten hyvinvointikorvauksen eläinryhmät:

- Munivat kanat ja munivien kanojen emot
- Broilerit
- Kalkkunat

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset:

Parvessa on oltava valvontahetkellä vähintään 20 lintua, joista vähintään yksi on kukko.^{9.2}

9.1) VNa 79/2023 14 ja 18 §

9.2) VNa 78/2023 50 § 3 mom.

9.2. Eläinkirjanpito ja tositteet

Pitopaikkakohtainen kirjanpito

Siipikarjasta on pidettävä eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin säädösten mukaista ajantasalla olevaa pitopaikkakohtaista kirjanpitoa.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevasta siipikarjasta tulee pitää pitopaikkakohtaista kirjanpitoa. Jos ajantasalla olevaa kirjanpitoa ei ole, parvi hylätään.^{9.3}

9.3) VNa 78/2023 50 § 6 mom., VNa 79/2023 19 § 1 mom.

Eläinten hyvinvointikorvaus

Eläinten hyvinvointikorvauksessa pitopaikkakohtaisesta kirjanpidosta tarkastetaan kunkin kalenterikuukauden 1. päivien eläinryhmittäiset eläinmäärät. Poikkeuksena broilereilla pitopaikkakohtaisesta kirjanpidosta tarkastellaan kunkin kalenterikuukauden 1., 2., 3., 4. tai 5. päivän eläinmääriä, joista hyväksytään korkein eläinmäärä.^{9.4}

9.4) (EU) 2019/2035 102 art., (EU) 2019/2035, L 1069/2021 7 §, MMMa 67/2022 1 §, VNa 1378/2022 4 §

Takautuvuus

Jos pitopaikkakohtaisen kirjanpidon tarkastuksessa havaitaan virheitä, joiden perusteella voidaan epäillä eläinmäärävirheiden ulottuvan myös edellisiin tukivuosiin, valvonnassa tarkastetaan siipikarjan kuukausittaiset eläinmäärät enintään 4 vuotta taaksepäin (luku 4.4.).

Tositteet

Osto- ja myyntitositteiden tarkastamisella varmistetaan pitopaikan kirjanpidon tietojen olevan oikein.

Tilalla olevan ja tilalta poistetun siipikarjan osto- ja myyntitositteet tarkastetaan valvontahetkestä 6 kk taaksepäin. Tositteiden tietoja verrataan siipikarjan tulo- ja poistomerkintöihin pitopaikan kirjanpidossa. Tositteet voidaan tarkastaa otantana.

Otantaan valitaan vähintään 30 % siipikarjan ostotositteista ja vähintään 30 % siipikarjan poistotositteista valvontahetkeä edeltäneinä 6 kk:na. Jos tarkastuksessa havaitaan virheitä eläinkirjanpidon tiedoissa, pitopaikan kirjanpito ja kaikki siipikarjaa koskevat tositteet on tarkastettava 12 kk valvontahetkestä taaksepäin.^{9.5}

Tositteet voidaan tarkastaa joko paperisina versioina tai sähköisinä versioina. Tarkastaja merkitsee tarkastamiinsa paperisiin tositteisiin nimikirjaimensa ja tarkastuspäivämäärän. Jälkikäteen toimitetut, alkuperäiset tositteet käsitellään samoin ja palautetaan tuenhakijalle ja lisätään sähköiseen arkistoon. Tieto tositteiden tarkastamisesta kirjataan Tukisovelluksen lisätietoihin. Valvonnan lisätietoihin tallennetaan, jos tositetarkastelu on laajentunut koskemaan 0–12 kk tositteita.

9.5) VNa 79/2023 14 §

9.3. Tukisovellukseen tallennettava eläinmäärä

Valvonnassa voidaan hyväksyä vain niiden pitopaikkojen eläinmäärät, jotka on ilmoitettu tukihakemuksella. Jos valvonnassa todetaan eläimiä rekisteröimättömässä tai lopetetussa pitopaikassa tai pitopaikassa, jota ei ole ilmoitettu tukihakemuksella, näiden pitopaikkojen eläinmääriä ei voida hyväksyä valvonnassa ja eläinmääräksi näissä pitopaikoissa todetaan 0.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus

Maatiaiskanatilan tilavalvonnassa tukisovellukseen tallennetaan tieto siitä, onko tilalla vähintään 20 kanan parvi, joista vähintään yksi on kukko.

- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa maatiaiskanojen parvi hylätään valvonnassa ja tukeen aiheutuu seuraamuksia, jos parvessa on alle 20 lintua tai parvessa ei ole vähintään yhtä kukkoa.

Eläinten hyvinvointikorvaus

Siipikarjatilojen tilavalvonnassa Tukisovellukseen tallennetaan valvonnassa todetut kuukausittaiset eläinmäärät eläinryhmittäin tukivuoden alusta valvontahetkeen asti.

Munivat kanat ja kalkkunat

Tukisovellukseen merkitään kalenterivuoden alusta alkaen valvontahetkeen asti kultakin kuukaudelta valvonnassa todettu eläinmäärä eläinryhmittäin

- kuukauden 1. päivien eläinmäärät pitopaikan kirjanpidosta, kun pitopaikan kirjanpito on oikein tai
- kuukauden 1. päivän eläinmäärästä pienempi, kun pitopaikan kirjanpito ja tarkastuksessa havaittu kuukauden 1. päivän eläinmäärä eroaa toisistaan. Lisätietoihin kirjataan erikseen pitopaikan kirjanpidossa olevat ja tarkastuksessa havaitut eläinmäärät.

Broilerit

Tukisovellukseen merkitään kalenterivuoden alusta alkaen valvontahetkeen asti kultakin kuukaudelta valvonnassa todettu eläinmäärä eläinryhmittäin

- kun pitopaikan kirjanpito on oikein: kunkin kuukauden 1., 2., 3., 4. tai 5. päivän korkein eläinmäärä pitopaikan kirjanpidosta

- kun pitopaikan kirjanpito ja tarkastuksessa havaittu kuukauden 1., 2., 3., 4. tai 5. päivän eläinmäärä eroaa toisistaan:
 - a) Jos tarkastuksessa havaittu kuukauden 1.–5. päivän välisen ajan korkein eläinmäärä on pienempi kuin kyseisen kuukauden 1.–5. päivien eläinmäärä pitopaikan kirjanpidossa, valvonnassa hyväksytään tarkastuksessa havaittu lukumäärä.

Esimerkki 1: Maaliskuun eläinmäärä

Broilerit, maaliskuu	1.3.	2.3.	3.3.	4.3.	5.3.
Kirjanpito	32 645	31 321	65 745	64 532	33 789
Valvonta	32 645	31 321	65 475	64 232	33 789
Todettu			65 475		

- b) Jos pitopaikan kirjanpidossa kuukauden 1.–5. päivän välisen ajan korkein eläinmäärä on pienempi kuin tarkastuksessa havaittu kyseisen kuukauden 1.–5. päivien korkein eläinmäärä, valvonnassa hyväksytään pitopaikan kirjanpidon mukainen korkein lukumäärä.

Esimerkki 2: Maaliskuun eläinmäärä

Broilerit, maaliskuu	1.3.	2.3.	3.3.	4.3.	5.3.
Kirjanpito	32 645	31 321	65 745	64 532	33 789
Valvonta	32 645	31 321	65 745	66 532	33 789
Todettu			65 745		

- c) Tukisovelluksen lisätietoihin kirjataan erikseen kirjanpidossa olevat ja tarkastuksessa havaitut eläinmäärät (kohdat a ja b).

9.4. Eläinryhmät ja tukityypit

Tuki	Ryhmä
Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus	Maatiaiskanaparvi vähintään 20 kanan parvi, jossa yksi kukko.
Eläinten hyvinvointikorvaus - Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma - Siipikarjan olosuhteiden parantaminen	- Munivat kanat ja niiden emot - Broilerit - Kalkkunat

9.5. Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus maatiaiskanoista

A) Vähimmäisvaatimukset^{9.6}

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa tarkastetaan niiden vähimmäistason vaatimusten noudattaminen, jotka ovat tarkastettavissa tarkastushetkellä.^{9.7}

Vähimmäistason valvonnassa on hyvien käytäntöjen mukaista kirjata toimenpiteen kysymykselle tietoja ja perusteluja, miten tukiehdon on todettu olevan kunnossa.

9.6) VNa 78/2023 50 §

9.7) VNa 79/2023 19 § 2 mom.

Eläinten hyvinvointilaki 693/2023 muutoksineen

21 § 1 mom.

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

33 § 1 ja 2 mom.

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta.

34 § 1 mom.

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

VNa 673/2010, muutoksineen

6 §

Ulkotarha ja muu ulkotila

Jos kanoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kanoille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kanojen vahingoittuminen.

Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kanojen lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa lintuja. Kanoilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.

9 § 1 mom.

Juotto ja ruokinta

Kanoille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.

Esimerkkejä vähimmäisvaatimuksista:

Esimerkki 1:

Tilalla on sopimus maatiaiskanoista, valvonnassa todetaan, että eläimiä pidetään sisätiloissa ja pitopaikan pohja on kauttaaltaan ulosteen peitossa useamman sentin paksuudelta. Ruoka- ja juoma-astiat ovat puhtaat. Vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 20 %: Seuraamus 50 %

9.6. Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehdot (Siipikarja)

Tuenhakijan on noudatettava valittujen toimenpiteiden vähimmäisvaatimuksia ja tukiehtoja kaikella hallinnassaan olevalla siipikarjalla. Tämä pätee myös toisen tilan pitopaikassa olevaan tuenhakijan siipikarjaan.

Vähimmäisvaatimusten noudattamisen arvioinnissa voi käyttää apuna ohjetta Otantaan perustuvat eläinten hyvinvoinnin tarkastukset ja ehdollisuuden eläinten hyvinvointivalvonta (Dnro 1432/04.01.00.01/2020/10).

Tarkastettavat vähimmäisvaatimukset^{9.8} toimenpiteittäin alla taulukkomuodossa. Tarkastettavat tukiehdot^{9.9} luvuissa 9.6.1–9.6.2 toimenpiteittäin.

9.8) VNa 1381/2022 9, 26–27 §

9.9) VNa 1381/2022 26–27 §

- HYV = Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma
- SOP = Siipikarjan olosuhteiden parantaminen

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus		HYV	SOP
1	Turvallinen, asianmukainen pitopaikka. (L 693/2023 8 § 1 mom., 34 § 1 mom., 37 § 1–3 mom.)	x	x
2	Eläinten hyvinvointia vaarantavien vikojen takia korjaaviin toimiin on ryhdytty välittömästi. (L 693/2023 36 § 2 mom.)	x	x
3	Eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet ovat eläimelle turvallisia. Pitopaikan palovaara ja eläimen karkaamisvaara ovat mahdollisimman vähäisiä (L 693/2023 34 § 1 mom.)	x	x
4	Pitopaikassa sopiva valaistus (L 693/2023 35 § 3 mom.)	x	
5	Pitopaikan lämpötila, ilman- tai vedenlaatu ja muut olosuhteet eläimille sopivia (L 693/2023 35 § 1 mom.)	x	x
6	Munivat kanat, broilerit: Pitopaikassa huolehdittu riittävästä ilmanvaihdosta. Haitalliset kaasut, pöly, veto, liiallinen kosteus tai melu eivät vaaranna eläinten hyvinvointia. (Vna 673/2010 4 § 1 mom., Vna 375/2011 4 § 1 mom.)		x
7	Eläimen pitopaikka on pidetty puhtaana. (L 693/2023 36 § 1 mom. (KAIKKI), VNa 375/2011 3 § 3 mom. (SOP))	x	x
8	Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (L 693/2023 35 § 4 mom.)	x	
9	Broilerit: Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa (Vna 375/2011 4 § 2 mom.)		x
10	Broilerit, koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä eläinsuojassa: pystyttävä järjestämään riittävä ilmanvaihto myös koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän häiriöiden aikana (Vna 375/2011 4 § 2 mom.)		x
11	Broilerit: Kasvatusosastossa on huolehdittava jyrсийöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta (Vna 375/2011 3 § 3 mom.)		x
12	Ulkona pidettävällä eläimellä on riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin voidaan tarvittaessa ottaa sisään (L 693/2023 35 § 1 mom., VNa 673/2010 6 § 2 mom., VNa 375/2011 7 § 2 mom., VNa 677/2010 7 § 2 mom.)	x	x
13	Eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava linnuille turvallinen. (VNa 673/2010 6 § 1 mom., VNa 375/2011 7 § 1 mom., VNa 677/2010 7 § 1 mom.)	x	x
14	Ulkotarhan aitojen on oltava linnuille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. (VNa 673/2010 6 § 1 mom., VNa 375/2011 7 § 1 mom., VNa 677/2010 7 § 3 mom.)	x	x
15	Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lintujen vahingoittuminen. (VNa 673/2010 6 § 1 mom., VNa 375/2011 7 § 1 mom., VNa 677/2010 7 § 3 mom.)	x	x

Pitopaikan ja laitumen turvallisuus		HYV	SOP
16	Ulkotarhan pohja mahdollista pitää kuivana. (VNa 673/2010 6 § 2 mom., VNa 375/2011 7 § 2 mom., VNa 677/2010 7 § 1 mom.)	x	x

Eläinten hoito		HYV	SOP
1	Eläin saa asianmukaista hoitoa (L 693/2023 8 § 1 mom., 20 § 1 mom., 3 mom., 23 § (KAIKKI), 86 § 2 mom., VNa 375/2011 3 § 3 mom., 16 § (SOP))	x	x
2	Eläinten puhtaudesta huolehdittu (L 693/2023 20 § 2 mom.)	x	x
3	Pitopaikassa eläimellä käytössä sopiva lepopaikka (L 693/2023 37 § 4 mom.)	x	x
4	Broilerit: Kuolleet broilerit on poistettava kasvatusosastosta päivittäin (Vna 375/2011 3 § 3 mom.)		x
5	Broilerit: Kaikki broilerit pääsevät jatkuvasti pehkulle, jonka pinta on sopivan kuivaa ja kuohkeaa (Vna 375/2011 4 § 6 mom.)		x
6	Kalkkunat vain lattiakasvatusjärjestelmässä (VNa 677/2010 4 § 2 mom.)		x
7	Kalkkunat: Pitopaikan lattian on oltava kiinteäpohjainen lukuun ottamatta juomalaitteiden välittömässä läheisyydessä olevaa lattiaa, joka voi olla roiskeveden poistamiseksi viemäroityä (VNa 677/2010 4 § 2 mom.)		x
8	Kalkkunat: Kaikki kalkkunat mahtuvat yhtä aikaa makuulle (VNa 677/2010 4 § 3 mom.)		x
9	Kalkkunat: Pitopaikan lattialla on oltava riittävästi asianmukaista pehkoa, joka on pidettävä sopivan kuivana (VNa 677/2010 4 § 2 mom.)		x
10	Kalkkunat: pitopaikassa kalkkunat pystyvät seisomaan normaalissa asennossa, kääntymään, räpyttelemään, sukimaan, toteuttamaan sosiaalisia käyttäytymismuotoja, pakenemaan muita kalkkunoita (VNa 677/2010 4 § 3 mom.)		x
11	Kalkkunat: Pitopaikassa sellaista materiaalia, jonka avulla kalkkunat voivat toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan, kuten esim. kylpemistä hiekassa tai pehkussa, sukimista tai muuta kehon hoitamista (VNa 677/2010 4 § 1 mom.)		x
12	Munivat kanat, avokanalat: kanojen käytettävissä pehkoa nokkimista ja kuopimista varten (Vna 673/2010 12 § 4 mom.)		x
13	Munivat kanat, avokanalat, yli 350 kanaa: pehkulla varustettua aluetta on vähintään 1/3 lattian pinta-alasta ja vähintään 250 cm ² /kana (Vna 673/2010 13 § 1 mom.)		x
14	Munivat kanat, avokanalat: kanoilla on asianmukaiset tilat munimista varten. Väh. 1 pesätila/alkava 7 kanan ryhmä. Jos käytetään yhteispesiä, pesätilaa on vähintään 1 m ² /alkava 120 kanan ryhmä (Vna 673/2010 12 § 5 mom.)		x
15	Munivat kanat: vähintään 1 pesä/alkava 7 emon ryhmä. Jos käytetään yhteispesiä, pesätilaa on vähintään 1 m ² /alkava 120 emon ryhmä. (Vna 673/2010 14 §)		x
16	Munivat kanat: kanojen käytettävissä asianmukaisia orsia, orsia väh. 15 cm/kana (Vna 673/2010 12 § 6 mom.)		x
17	Munivat kanat, avokanalat, yli 350 kanaa: orret eivät pehkun yläpuolella, orsien välinen vaakasuora etäisyys toisistaan väh. 30 cm ja etäisyys seinästä väh. 20 cm (Vna 673/2010 13 § 2 mom.)		x

Ruokinta ja juotto		HYV	SOP
1	Eläimet saavat riittävästi hyvälaatuista, sopivaa ruokaa (L 693/2023 21 § 1 mom., VNa 673/2010 9 § 1–2 mom., VNa 375/2011 10 § 1–2 mom., VNa 677/2010 1 mom., 3 mom.)	x	x

Ruokinta ja juotto		HYV	SOP
2	Ulostteet eivät likaa rehua. (VNa 673/2010 9 § 3 mom., VNa 375/2011 10 § 5 mom., VNa 677/2010 10 § 3 mom.)	x	x
3	Eläinten saatavilla on jatkuvasti hyvälaatuista juomavettä (L 693/2023 21 §, VNa 673/2010 9 § 2 mom., VNa 375/2011 10 § 2 mom., VNa 677/2010 10 § 1 mom.)	x	x
4	Ulostteet eivät likaa juomavettä. (VNa 673/2010 9 § 3 mom., VNa 375/2011 10 § 5 mom., VNa 677/2010 10 § 3 mom.)	x	x

9.6.1 Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 9.6 ja 14.

B) Tukiehdot (siipikarjan hyvinvointisuunnitelma)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** koko vuosi
- **Uusintakäynnit:** Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen vaatii uusintakäynnin tilalle, jos tilalla on tuotantotauko. ^{9.10}
- **Tukiehtoja on toteutettava:** tilan kaikilla munivilla kanoilla, munivien kanojen emoilla, broilereilla ja kalkkunoilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevalla.
- **Ehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

^{9.10} VNa 79/2023 18 § 4 mom.

Valvonnassa tarkastetaan:

1. Tilalla on ruokintasuunnitelma siipikarjalle

- Kirjallinen
- Eläinryhmäkohtainen
- Laskelmiin perustuva
- Huomioitu eläinten kasvu, tuotostaso ja tuotantovaihe
 - Munintakanalassa esim. tuotantokauden vaihe ja tuotettujen munien määrä
 - Lihasiipikarjalla eläinten ikä.
- Saa olla itse tehty, kunhan edellä mainitut asiat täyttyvät.

2. Valkuaisrehuanalyysi käytettävästä viljasta

- Jos teollisen rehun lisäksi siipikarjalle annetaan täydentävää viljaruokintaa, viljan valkuaisanalyysi on tehty ruokinnassa käytössä olevasta satokauden viljasta.
- Jos ruokinnassa käytetään vain tehdasvalmisteista viljaa sisältävää rehua, jonka valkuaispitoisuuden valmistaja on analysoinut, erillistä valkuaisanalyysiä ei vaadita.

3. Siipikarjaosastoilla noudatetaan kaksinkertaista tautisulkua

- Kaksi kertaa kenkien vaihto eri alueilla
- suojarusteet
- käsien pesu ja kuivaus kertakäyttöpyyhkeisiin
- Jos rakennuksessa on useampi osasto, jokaisella osastolla käytetään sille osastolle tarkoitettuja kenkiä

Tukisovellukseen tallennetaan:

- Valvontahetkellä käytössä olevan ruokintasuunnitelman laatimispäivä

- ruokintasuunnitelman pohjana olevan valkuaisanalyysin tekopäivämäärä.

9.6.2 Siipikarjan olosuhteiden parantaminen

A) Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimukset luvuissa 9.6 ja 14.

B) Tukiehdot (siipikarjan pito-olosuhteiden parantaminen)

- **Viitteellinen tarkastusajankohta:** koko vuosi
- **Uusintakäynti:** Tukiehtojen noudattamisen tarkastaminen ei vaadi uusintakäyntiä tilalle, paitsi jos tilalla on tuotantotauko.^{9.11}
- **Tukiehtoja on toteutettava:** tilan kaikilla korvauksen piiriin kuuluvilla broilereilla, kalkkunoilla, munivilla kanoilla ja munivien kanojen emoilla, myös toisen tilan pitopaikassa olevalla.
- **Ehtoja noudatettava:** sitoumusvuoden alusta alkaen
- **Asiakirjat:** Toimenpiteeseen liittyvien asiakirjojen on oltava tilalla valvontahetkellä. Niitä ei voi toimittaa valvontakäynnin jälkeen tarkastettaviksi ELY-keskukseen muutoin kuin poikkeustapauksissa (luku 3.2).

Tila, jolla on munivien kanojen käytössä virikehäkkeitä, ei ole voinut valita tätä toimenpidettä. Jos valvonnassa tilalla todetaan tuotantoa virikehäkkikanalassa, toimenpiteen tukea leikataan 100 %.^{9.12}

9.11) VNa 79/2023 18 § 4 mom.

9.12) VNa 1381/2022 6 § 5 mom.

Valvonnassa tarkastetaan:

- Kasvattamossa on kaikkien lintujen käytössä virikkeitä, tasoja, rampeja tai orsia**
 - peruslainsäädännön mukaiset orret kanoilla sekä pehku broilereilla ja kalkkunoilla riittää tukiehdon täyttämiseen
- Kanalan ammoniakkipitoisuus (munivat kanat ja munivien kanojen emot):**
 - Kanalan ammoniakkipitoisuus on mitattu viikoittain.
 - Kanalassa on ilmanvaihtotietokone ammoniakkipitoisuuden mittaukseen tai
 - Tilalla on välineet ammoniakkipitoisuuden mittaamiseen (esim. kertakäyttöisiä Dräger-putkia, joilla pystyy mittaamaan ammoniakkipitoisuuden 30 ppm:ään asti ja automaattinen pumppu putkille)
 - kanalan viikkokohtainen ammoniakkipitoisuus on avokanalassa alle 18 ppm
 - Ammoniakkipitoisuus on mitattu viikkokohtaisesti, kun mittaus on tehty kukin kalenteriviikon aikana (ma–su). Mittauksen ei tarvitse tapahtua 7 päivän välein.
 - Valvonnassa voidaan tarkastaa ammoniakkipitoisuudet/viikko vain valvontaa edeltäneeltä kuukaudelta. Jos tässä tarkastuksessa havaitaan puutteita tukiehdon noudattamisessa, tarkastetaan ilman ammoniakkipitoisuudet valvontahetkestä tukivuoden alkuun asti.
- Kirjanpito**
 - toimenpiteistä olosuhteiden parantamiseksi
 - tilalla käytössä olevista virikkeistä
 - Ammoniakkipitoisuuden viikkokohtaisista mittaustuloksista

Tukisovellukseen tallennetaan:

- Tarkastetulta jaksolta ammoniakkipitoisuuden mittausten ylin arvo ja sen mittauspäivämäärä sekä viimeisin ammoniakkipitoisuuden mittauspäivämäärä.

- Jos ammoniakkipitoisuudessa havaitaan useamman viikon ajalta ylityksiä tai kirjanpidossa puutteita, Tukisovellukseen kirjataan niiden viikkojen lukumäärä, jolloin ammoniakkipitoisuus on ollut yli sallitun arvon tai ammoniakkipitoisuutta ei ole mitattu. Toimenpiteen tukea leikataan luvun 13.2 mukaisesti.

10. Ristiintarkastukset

Paikalla tehtävän valvonnan lisäksi tukiehtojen noudattamista valvotaan tekemällä ristiintarkastuksia tietojärjestelmissä oleviin tietoihin. Ristiintarkastuksessa verrataan eri tietojärjestelmissä olevia tietoja tukihakemuksen eläintietoihin.^{11.1}

Ristiintarkastukset tehdään sen jälkeen, kun

- naudat, lampaat, vuohet on poimittu eläinrekisteristä hakemuksille.
- sikojen eläinten hyvinvointikorvauksen eläinmääräilmoitukset on tehty
- tukivuoden sopimusmuutokset on käsitelty (alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset).

Ristiintarkastusten ajankohdat:

- Nautatuissa (poislukien alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset) ristiintarkastukset ajoittuvat tukivuoden syys-marraskuulle ja tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuulle.
- Eläinten hyvinvointikorvauksen lampaiden ja vuohien ristiintarkastukset tehdään tukivuonna syys-marraskuussa ja tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuussa.
- Lampaista ja vuohista maksettavien palkkioiden ja pohjoisten kotieläintukien ristiintarkastukset tehdään tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuussa.
- Eläinten hyvinvointikorvauksen sikojen ristiintarkastukset tehdään tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuussa.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimusten (naudat, lampaat, vuohet) ristiintarkastukset tehdään tukivuotta seuraavan vuoden maaliskokuussa.

Ristiintarkastusajolla oleva tuenhakija on maksuikiellossa, kunnes valvontatulos on varmennettu.

- EHK:n ennakko maksetaan, vaikka tilan valvonta on kesken.
- Pohjoinen kotieläintuki maksetaan, vaikka tilan valvonta on kesken.^{11.2}

Ristiintarkastukset selvitetään hallinnollisesti. Tarvittaessa tehdään tilakäynti, jos kuulemisella ei voida varmistua tiedon oikeellisuudesta. Ristiintarkastukset ratkaistaan tarkastelemalla tapahtumaan liittyviä tositteita.

Ristiintarkastusten kohdalla ei voida käyttää ”ei valvottavaa” ratkaisua.

Valvonta-ajankohta määräytyy ristiintarkastuksen ajohetken mukaan, ei sen mukaan milloin ELY-keskus ottaa tarkastuksen työn alle.

Ristiintarkastuksessa noudatetaan samoja periaatteita kuin tilavalvonnassa.

- Eläinpalkkioissa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa tukikelpoinen ja mahdollisesti tukikelpoinen eläin hylätään, jos eläimen tiedot tukihakemuksella (eli eläimen rekisteritiedot eläinten rekisteristä hakemukselle poiminnan hetkellä) ovat virheelliset.
- Pohjoisessa tuessa tukikelpoinen eläin hylätään, jos eläimen tiedot tukihakemuksella (eli eläimen rekisteritiedot eläinten rekisteristä hakemukselle poiminnan hetkellä) ovat virheelliset A

- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksessa sopimuksella oleva eläin hylätään, jos eläimen rekisteritiedot ristiintarkastuksen ajohetkellä ovat virheelliset tai tilalta poistettua eläintä ei ole poistettu sopimukselta määräajassa.

Tuenhakijalle on annettava tilaisuus antaa selvitys ristiintarkastuksessa havaituista epäselvyyksistä. Ristiintarkastuksen tulos on aina perusteltava ja kaikki ratkaisuun vaikuttavat asiat on annettava tuenhakijalle tiedoksi.^{11.3}

Ristiintarkastuksen tulosta ei tarvitse antaa tuenhakijalle tiedoksi, jos voidaan todeta, että eläin on jäänyt ristiintarkastuksessa kiinni aiheetta, tuenhakijaan ei ole oltu yhteydessä eikä ratkaisulla ole vaikutusta eläimestä maksettavaan tukeen.

10.1) L 1334/2022 20 §

10.2) L 1332/2022 9 §, L 1333/2022 11 §, L 1559/2001 24a §

10.3) L 1334/2022 30 §, L 434/2003 34 §, VNa 79/2023 23 §

10.1. Nautatukien eläinmääräristiintarkastukset

Ristiintarkastukset suoritetaan noudattaen tämän ohjeen luvuissa 5.2.2, 5.2.4 ja 5.3 kuvattuja menettelyjä. Naudoilla ELY-keskus tarkastaa ristiintarkastuksessa kiinni jääneen eläimen oikean poisto- tai tulopäivän tapahtumaa koskevasta tositteesta.

Eläin jää kiinni ristiintarkastuksessa, jos kahden tai useamman ilmoittajan eläimen sijainti- ja tapahtumatiedot eläinrekisterissä ovat ristiriidassa tukieläinten hakemukselle poiminnan hetkellä.

10.1.1 Nautojen eläinpalkkiot, eläinten hyvinvointikorvaus, pohjoinen nautatuki ja alkuperäisrotujen kasvattamissopimukset

Nautojen eläinpalkkioihin, eläinten hyvinvointikorvaukseen ja pohjoiseen nautatukeen sekä alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukseen tehdään seuraavat yksilöeläimiin perustuvat ristiintarkastukset:

- **Tilojen välinen eläinkauppa:** hakemuksella olevan eläimen tilalle tulo- tai tilalta poistopäivä nautarekisterissä virheellinen
 - Valvonnassa huomioitava, että RT-valvontaan tulee ne tilat, joilla eläin on tukihakemuksella. Tästä syystä virheellisen rekisteri-ilmoituksen tehnyt ostaja/myyjätila ei välttämättä näy RT-valvonnan ajolla.
 - RT-listalle poimiutuvat sekä ostaja- että myyjätila, kun myyjätilan nautarekisteriin ilmoittama eläimen tilalta poistopäivä eroaa ostajatilán ilmoittamasta tilalle tulopäivästä.
 - Tarkastuksessa selvitetään tosittteen tai muun dokumentaation avulla minä päivänä eläin on vaihtanut omistajaa. Dokumentoinnin tietoja verrataan eläinrekisterin tietoihin. Eläin hylätään siltä tuenhakijalta, jonka ilmoittama osto- tai poistopäivä on virheellisesti rekisterissä tai puuttuu kokonaan.
- **Teurastamo:** hakemuksella olevan eläimen poistoilmoitus nautarekisterissä on virheellinen
 - Teurastamo on ilmoittanut eläimen noutopäivämäärän, mutta tuenhakija ei ole ilmoittanut poistopäivää, eläin hylätään.
 - Tuenhakijan nautarekisteriin ilmoittama poistopäivämäärä on myöhäisempi kuin teurastamon ilmoittama eläimen tilalta noutopäivä, eläin hylätään.
 - Poikkeus: Pohjoisessa kotieläintuessa tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu

eläinrekisteriin. Valvonnan alkaessa rekisteristä puuttuva poistoilmoitus (tapahtumasta yli 7 päivää) aiheuttaa eläimen hylkäyksen.

- Tarkastuksessa selvitetään tosittien tai muun dokumentaation avulla minä päivänä eläin on lähtenyt tilalta. Dokumentoinnin tietoja verrataan eläinrekisterin tietoihin.
- **Honkajoki:** hakemuksella olevan eläimen poistoilmoitus nautarekisterissä on virheellinen
 - Eläimen poistoilmoitus nautarekisterissä on tekemättä ja naudasta löytyy vain Honkajoen raatojen käsittelylaitoksen ilmoittama tilalta noutopäivämäärä (kuormattu raatokeräilyyn), eläin hylätään.
 - Tuenhakijan nautarekisterin ilmoittama poistopäivämäärä on myöhäisempi kuin Honkajoen ruhojen käsittelylaitoksen ilmoittama noutopäivämäärä, eläin hylätään.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Ristiintarkastuksissa hylätään eläin siltä tuenhakijalta, jolla on virhe eläimen rekisteritiedoissa tuenmääräytymisjaksolla. Eläin hylätään tarvittaessa takautuvasti (katso luku 4.4).

Poikkeukset:

- **Pohjoinen kotieläintuki:** Eläintä ei hylätä, jos eläin on toimitettu tilalta teurastamolle teurastettavaksi ja eläimelle eläinrekisteriin **ilmoitettu** poistopäivämäärä on virheellinen.
 - Valvonnan alkaessa rekisteristä **puuttuva** poistoilmoitus aiheuttaa eläimen hylkäyksen, jos tapahtumasta yli 7 päivää.
- **Eläimellä on rekisterivirhe tuenmääräytymisjakson jälkeen:** Eläintä ei hylätä, jos eläimen rekisteritiedot ovat olleet oikein eläimen tukikelpoisuusajan viimeiseen päivään saakka. Esim.
 - Pohjoisesta nautatuesta ei hylätä sonnia, joka on poistettu vähintään 20 kk iässä ja poistoilmoituksessa on virhe.
 - Sonnipalkkiosta ei hylätä sonnia, joka on poistettu tilallapitoajan päättymisen jälkeen ja poistoilmoituksessa on virhe.
 - Eläinten hyvinvointikorvauksen vasikoiden olosuhteiden parantamista koskevasta toimenpiteestä ei hylätä eläintä, jos rekisteri-ilmoituksen virhe koskee tapahtumaa, jonka tapahtumahetkellä eläin on ollut vähintään 6 kk ikäinen.
 - Eläinten hyvinvointikorvauksen urospuolisten nautojen olosuhteiden parantamista koskevasta toimenpiteestä ei hylätä sonnia, jos rekisteri-ilmoituksen virhe koskee tapahtumaa, jonka tapahtumahetkellä sonni on ollut yli 18 kk ikäinen.

Syksyn ristiintarkastuksissa hylätään ennakkomaksun/ 1. erän perusteena olevien eläinten lisäksi eläinpalkkioissa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa myös mahdollisesti tukikelpoiset eläimet.

Eläin tallennetaan hylätyksi, vaikka se olisi jo hylätty jollain toisella kyseisen valvontavuoden valvonta-ajolla.

Eläin tallennetaan hylätyksi kaikkiin eläintä koskeviin tukiin ja toimenpiteisiin sille tuenhakijalle, jolla eläimen eläinrekisterin tiedot ovat virheelliset.

10.1.2 Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset (naudat)

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa (naudat) tehdään yksilöeläimiin perustuva ristiintarkastus sopimuksella olevista naudoista.

Ristiintarkastuksessa jäävät kiinni ne Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksella olevat naudat, jotka ovat sopimuksella aktiivisina, mutta tila on ilmoittanut niille nautarekisteriin poistopäivän ennen sopimusvuoden päättymistä.

Ristiintarkastuksessa selvitetään, onko sopimuksella oleva eläin poistettu tilalta sopimusehtojen vastaisesti.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Ristiintarkastuksissa hylätään eläin, jonka korvaamisesta tai poistamisesta sopimukselta ei ole ilmoitettu ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle asianmukaisesti. Ristiintarkastuksessa eläin hylätään tarvittaessa takautuvasti (katso luku 4.4).

Eläin tallennetaan hylätyksi, vaikka se olisi jo hylätty jollain toisella kyseisen valvontavuoden valvonta-ajolla.

10.2. Lammas- ja vuohi eläinmääräristiintarkastukset

Ristiintarkastukset suoritetaan noudattaen tämän ohjeen luvuissa 6.2.2, 6.2.4 ja 6.4 kuvattuja menettelyjä. Lampailla ja vuohilla ELY-keskus tarkastaa ristiintarkastuksessa kiinni jääneen eläimen oikean poisto- tai tulopäivän tapahtumaa koskevasta tositteesta.

Eläin jää kiinni ristiintarkastuksessa, jos kahden tai useamman ilmoittajan eläimen sijainti- ja tapahtumatiedot eläinrekisterissä ovat ristiriidassa tukieläinten hakemukselle poiminnan hetkellä.

10.2.1 Eläinten hyvinvointikorvaus, lammas- ja vuohipalkkiot, pohjoiset uuhi- ja kuttutuet ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset

Eläinten hyvinvointikorvaukseen, lammas- ja vuohipalkkioihin, pohjoiseen uuhitukeen, pohjoiseen kuttutukeen ja alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksiin tehdään seuraavat yksilöeläimiin perustuvat ristiintarkastukset:

- **Tilojen välinen eläinkauppa:** hakemuksella olevan eläimen tilalle tulo- tai tilalta poistopäivä lammas- ja vuohirekisterissä virheellinen
 - Valvonnassa huomioitava, että RT-valvontaan tulee ne tilat, joilla eläin on tukihakemuksella. Tästä syystä virheellisen rekisteri-ilmoituksen tehnyt ostaja/myyjätila ei välttämättä näy RT-valvonnan ajolla.
 - RT-listalle poimiutuvat sekä ostaja- että myyjätila, kun myyjätilan lammas- ja vuohirekisteriin ilmoittama eläimen tilalta poistopäivä eroaa ostajatilán ilmoittamasta tilalle tulopäivästä.
 - Tarkastuksessa selvitetään minä päivänä eläin on vaihtanut omistajaa. Eläin hylätään siltä tuenhakijalta, jonka ilmoittama osto- tai poistopäivä on virheellisesti rekisterissä tai puuttuu kokonaan.
- **Teurastamo:** hakemuksella olevan eläimen poistoilmoitus lammas- ja vuohirekisterissä on virheellinen
 - Teurastamo on ilmoittanut teurastuspäivämäärän, mutta tuenhakija ei ole ilmoittanut poistopäivää, eläin hylätään
 - Tuenhakijan lammas- ja vuohirekisteriin ilmoittama poistopäivämäärä on myöhäisempi kuin teurastamon ilmoittama teurastamoon saapumispäivä, eläin hylätään.
 - Poikkeus: Pohjoisessa kotieläintuessa tilalta teurastamolle teurastettavaksi toimitetun eläimen poistopäivämäärä saa olla virheellisesti ilmoitettu eläinrekisteriin. Valvonnan alkaessa rekisteristä puuttuva poistoilmoitus (tapahtumasta yli 7 päivää) aiheuttaa eläimen hylkäyksen.
- **Honkajoki:** hakemuksella olevan eläimen poistoilmoitus lammas- ja vuohirekisteriin on virheellinen

- Eläimen poistoilmoitus lammas-/vuohirekisterissä on tekemättä ja eläimestä löytyy vain Honkajoen raatojen käsittelylaitoksen ilmoittama tilalta noutopäivämäärä (kuormattu raatokeräilyyn), eläin hylätään.
- Tuenhakijan lammas-/vuohirekisterin ilmoittama poistopäivämäärä on myöhäisempi kuin Honkajoen raatojen käsittelylaitoksen ilmoittama noutopäivämäärä, eläin hylätään.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Ristiintarkastuksissa hylätään eläin, jonka rekisteritiedoissa on virhe tuenmääräytymisjaksolla. Eläin hylätään tarvittaessa takautuvasti (katso luku 4.4).

Syksyn ristiintarkastuksissa hylätään ennakkomaksun/ 1. erän perusteena olevien eläinten lisäksi eläinpalkkioissa ja eläinten hyvinvointikorvauksessa myös mahdollisesti tukikelpoiset eläimet.

Eläin tallennetaan hylätyksi, vaikka se olisi jo hylätty jollain toisella kyseisen valvontavuoden valvonta-ajolla.

Eläin tallennetaan tuki- ja toimenpidekohtaisesti hylätyksi sille tuenhakijalle, jolla eläimen eläinrekisterin tiedot ovat virheelliset.

10.2.2 Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset (lampaat, vuohet)

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa (lampaat, vuohet) tehdään yksilöeläimiin perustuva ristiintarkastus sopimuksella olevista lampaista ja vuohista.

Ristiintarkastuksessa jäävät kiinni ne Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksilla olevat eläimet, jotka ovat RT:n tekohetkellä olleet sopimuksella aktiivisina, mutta tila on ilmoittanut niille lammas- ja vuohirekisteriin poistopäivän ennen sopimusvuoden päättymistä. Ristiintarkastuksessa selvitetään, onko sopimuksella oleva eläin poistettu tilalta sopimusehtojen vastaisesti.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Ristiintarkastuksissa hylätään eläin, jonka korvaamisesta tai poistamisesta sopimukselta ei ole ilmoitettu ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle asianmukaisesti. Ristiintarkastuksessa eläin hylätään tarvittaessa takautuvasti (katso luku 4.4).

Eläin tallennetaan hylätyksi, vaikka se olisi jo hylätty jollain toisella kyseisen valvontavuoden valvonta-ajolla.

10.3. Sika eläinmääräristiintarkastukset (eläinten hyvinvointikorvaus)

Ristiintarkastus suoritetaan noudattaen tämän ohjeen luvuissa 7.2–7.4 kuvattuja menettelyjä. Muut mahdolliset sikarekisteristä ajettavat ristiintarkastukset ohjeistetaan erikseen. Sioilla ELY-keskus vertaa ristiintarkastuksessa kiinni jääneen kuukauden eläinmääriä sikarekisterin tiedoista ristiintarkastuksen ajohetkeltä ja eläinten hyvinvointikorvauksen eläinmääräilmoitukselta.

Eläinten hyvinvointikorvauksen sikojen toimenpiteisiin sitoutuneille tiloille tehtävä ristiintarkastus:

- Sikarekisterin mukainen kuukauden 1. päivän eläinryhmittäinen eläinmäärä on pienempi kuin kyseisen eläinryhmän eläinten hyvinvointikorvaukseen seuraavan vuoden tammi-helmikuussa ilmoitettu kyseisen kuukauden eläinmäärä
- Ristiintarkastuksessa jäävät kiinni ne tuenhakijat, joilla sikarekisterissä oleva kuukauden 1. päivän keskimääräinen eläinmäärä jonkin eläinryhmän osalta on pienempi kuin tilan eläinten hyvinvointikorvausta varten toimittamissa tiedoissa ajalta 1.1.–1.12.2025.

Ristiintarkastuksen tuloksen tallentaminen

Tukisovellukseen tallennetaan eläinryhmittäin ristiintarkastusta koskevan kuukauden 1. päivän eläinmääräksi joko sikarekisteriin ilmoitettu eläinmäärä tai eläinten hyvinvointikorvausta koskevan eläinmääräilmoituksen eläinmäärä, riippuen kumpi eläinmäärä on pienempi. Sikarekisterin eläinmääräilmoituksia tarkastellaan ristiintarkastuksen ajohetken perusteella.

Tukisovellukseen tallennetaan kuukauden hyväksytyksi eläinmääräksi

- ristiintarkastusajoon mennessä sikarekisteriin ilmoitettu eläinmäärä, jos sikarekisterin eläinmäärä kyseiseltä kuukaudelta on pienempi kuin eläinten hyvinvointikorvauksen eläinmääräilmoituksella.
- 0, jos kyseisen kuukauden eläinmääräilmoitusta sikarekisteriin ei ole tehty ristiintarkastuksen ajopäivään mennessä ja
- tuenhakijan eläinten hyvinvointikorvausta koskevan eläinmääräilmoituksen mukainen eläinmäärä niiltä kuukausilta, joina eläinmääräilmoitus on pienempi kuin rekisteriin ilmoitettu eläinmäärä.

11. Valvontaseuraamusten määrittäminen

11.1. Yleistä

Valvontaseuraamukset aiheutuvat tilavalvonnassa ja ristiintarkastuksissa hylättyjen eläinten sekä tilavalvonnassa todettujen tukiehtopuutteiden perusteella

- Eläinpalkkioissa tukityyppikohtaisesti,
- Pohjoisissa kotieläintuissa eläinryhmäkohtaisesti,
- Eläinten hyvinvointikorvauksessa toimenpidekohtaisesti,
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvontaseuraamukset aiheutuvat hylättyjen eläinten perusteella rotukohtaisesti ja vähimmäisvaatimusten puutteista eläinlajikohtaisesti.^{11.1}

11.1) VNa 79/2023 24 §, VNa 163/2023 18 §

11.2. Seuraamusten laskentajärjestys

Eläintukien haettuun tukisummaan aiheutuvien vähennysten, epäämisten, leikkausten ja seuraamusten soveltamisesta ja vähennysjärjestyksestä on säädetty kansallisilla laeilla ja asetuksilla.

Valvonnasta aiheutuvat seuraamukset, kuten tuen epääminen tai takaisinperintä, eivät estä kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen rikosoikeudellisten seuraamusten soveltamista.

Eläinpalkkiot, eläinten hyvinvointikorvaus ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukset

Seuraamusten laskentajärjestys haetun tuen määrästä

- 1) hylätyistä eläimistä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset
- 2) tukiehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset (esimerkiksi uuhipalkkiossa tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä)
- 3) hakemuksen myöhästymisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset
- 4) ehdollisuuden ja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset.^{11.2}

11.2) L 1334/2022 37 §

Pohjoiset kotieläintuet

Seuraamusten laskentajärjestys haetun tuen määrästä

- 1) hylätyistä eläimistä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset
- 2) tukiehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset (esimerkiksi pohjoisessa uuhituessa tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä)
- 3) hakemuksen myöhästymisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset

11.3. Muutoksenhaku

Valvontatulokseen ei voi hakea muutosta. Valvottu tuenhakija voi hakea muutosta tukipäätökseen tekemällä kirjallisen oikaisuvaatimuksen ELY-keskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.^{11.3}

Tuenhakijan katsotaan saaneen asiasta tiedon 7. päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tukipäätöksen liitteenä on oikaisuvaatimusosoitus.

11.3) L 1334/2022 54 §

11.4. Ylivoimainen este

Tuenhakijan on ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti YT-alueelle ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle 15 työpäivän kuluessa siitä päivästä, kun tuenhakija tai hänen edustajansa voi sen tehdä. Ilmoitukseen on liitettävä riittävät kirjalliset todisteet. YT-alue tai, alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa, ELY-keskuksen sopimuskäsittelijä päättää onko kyseessä ylivoimainen este.^{11.4}

Ylivoimaisen esteen ollessa kyseessä tuenhakija valvotaan. Jos ylivoimaisella esteellä on ollut vaikutusta tukiehtojen noudattamiseen, havainnot tallennetaan Tukisovellukseen, mutta noudattamatta jättämisestä ei aiheudu seuraamuksia. Ratkaisu perustellaan ja kirjataan Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin.

Kyseessä ei ole ylivoimainen este, jos ylivoimaisesta esteestä ei ole ilmoitettu YT-alueelle, tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle, em. aikarajojen puitteissa ennen valvonnasta ilmoittamista.

11.4) L 1334/2022 13 § 4 mom.

11.5. Poikkeuksellinen olosuhde

Poikkeuksellinen olosuhde koskee vain alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksia sekä eläinten hyvinvointikorvausta sioista ja siipikarjasta. YT-alue tai, alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa, ELY-keskuksen sopimuskäsittelijä päättää onko kyseessä poikkeuksellinen olosuhde tai luonnonolosuhdepoisto. Edellä mainittujen viranomaisten päätös poikkeuksellisesta olosuhteesta tai luonnonolosuhdepoistosta kirjataan Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin.

Poikkeuksellisesta olosuhteesta on ilmoitettava paikalliselle YT-alueelle tai, alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa, ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle 15 työpäivän kuluessa siitä päivästä, kun tuenhakija tai hänen edustajansa voi sen tehdä.^{11.5}

Jos poikkeuksellisella olosuhteella on ollut vaikutusta tukiehtojen noudattamiseen, havainnot tallennetaan Tukisovellukseen, mutta noudattamatta jättämisestä ei aiheudu seuraamusta. Ratkaisu perustellaan ja kirjataan Tukisovellukseen valvonnan lisätietoihin.

Kyseessä ei ole poikkeuksellinen olosuhde, jos poikkeuksellisesta olosuhteesta tai luonnonolosuhteesta ei ole ilmoitettu YT-alueelle, tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen kyseessä ollessa ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle, em. aikarajojen puitteissa ennen valvonnasta ilmoittamista.

11.5) L 1334/2022 13 § 4 mom.

11.6. Väärinkäytökset

Väärinkäytöksellä tarkoitetaan kaikkia tahattomia ja tahallisia toimia, joiden seurauksena julkisia varoja käytetään vastoin niiden säädettyä käyttötarkoitusta. Väärinkäytöksiä voivat olla varsinaisten rikosten (kuten esim. petos ja väärennys) lisäksi säännösten kiertäminen esim. luomalla keinotekoisia edellytyksiä tuen saamiseksi.

11.6.1 Säännösten kiertäminen

Säännösten kiertämisellä tarkoitetaan sitä, että tuenhakija tekee järjestelyjä, joiden ilmeisenä tarkoituksena on tukiehtojen tai tukijärjestelmän tavoitteiden kiertäminen. Tämä voi tapahtua esim. siten, että tuen saamiseksi olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta.

Valvonnassa on tarkastettava, että tila ei ole keinotekoisesti luonut edellytyksiä tuen saamiseksi. Jos eläimiä on pidetty pelkästään tukien saamista varten, tuenhakija menettää oikeuden kyseisestä eläinlajista maksettaviin tukiin valvontavuonna.^{11.6}

Jos valvonnassa saadun selvityksen perusteella todetaan, että tuen saamisen vaatimat edellytykset on luotu keinotekoisesti, havainto perusteluineen kirjataan Tukisovellukseen. Jos kyseessä on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus, tarkastaja ilmoittaa asiasta ELY-keskuksen sopimuskäsittelijälle.

11.6) (EU) 2021/2116 62 art., L 1559/2001 2 a §, 16 §

11.6.2 Rikollinen menettely

Muista väärinkäytöstilanteista on erotettava mahdollinen rikollinen menettely. Tukiin liittyvissä tilanteissa on tyypillisesti kyse siitä, että menettely on tahallista ja sen tarkoituksena on saada oikeudetonta taloudellista hyötyä tukien kautta. Kyseeseen tulee tällöin yleensä avustuspetos tai väärennys. Petoksista ja väärennyksistä sekä niihin liittyvistä rangaistuksista säädetään rikoslaissa. Esitutkintaviranomaisena asiassa toimii poliisi. Mahdollinen rikostutkinta ja esim. tukiseuraukset liittyvät usein toisiinsa, mutta eivät ole toisistaan riippuvaisia. Tuenhakijaan voi kohdistua esim. tukien takaisinperintä riippumatta siitä, kohdistuuko samaan asiaan myös rikostutkinta.

Petoksella tarkoitetaan epäilyä siitä, että väärinkäytös on aiheutettu tekijän tahallisella toiminnalla, jonka tarkoituksena on ollut joko saavuttaa oikeudetonta taloudellista etua tai aiheuttaa julkisiin varoihin kohdistuvaa taloudellista vahinkoa.

Väärinkäytöksiin puuttumisesta on ohjeistettu tarkemmin Pikantissa sivulla Maataloustuet → Yhteiset ohjeet → Petostentorjunta.

Petos voi olla esimerkiksi avustuspetos tai väärennys eri tekomuodoissaan.

Avustuspetos^{11.7}

Avustuspetokseen syyllistynyt hankkii tai yrittää hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä ja

- antaa avustuksesta päättävälle väärän tiedon seikasta, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin tai
- salaa avustuksesta päättävältä tiedon seikasta, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin tai
- jättää ilmoittamatta sellaisesta avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin olennaisesti vaikuttavasta olosuhteiden muutoksesta, josta myöntämispäätöksen yhteydessä tai muuten on erityisesti velvoitettu ilmoittamaan.

Avustuspetoksesta aiheutuva tuomio on joko sakko tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Törkeä avustuspetos^{11.8}

Törkeä avustuspetos on kyseessä silloin, kun avustuspetoksessa tavoitellaan huomattavaa hyötyä ja avustuspetos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Törkeästä avustuspetoksesta aiheutuva tuomio on vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta vankeutta.

Väärennys^{11.9}

Väärennykseen syyllistynyt

- valmistaa väärän asiakirjan tai muun todistuskappaleen tai

- väärentää sellaisen käytettäväksi harhauttavana todisteena tai
- käyttää väärää tai väärennettyä todistuskappaletta tällaisena todisteena.

Väärennyksestä aiheutuva tuomio on joko sakko tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Myös yritys on rangaistava.

[11.7\) Rikoslain 29 luvun 5 §](#)

[11.8\) Rikoslain 29 luvun 6 §](#)

[11.9\) Rikoslain 33 luvun 1 §](#)

Valvonnassa huomioitavaa

Viranomaisen tulee puuttua väärinkäytöstilanteisiin myös petostentorjunnan näkökulmasta. Kun tukeen aiheutuvan valvonnan seuraamuksen ja tuen takaisinperinnän lisäksi on pelko saada myös rikosoikeudellinen seuraamus, se nostaa kynnyistä ryhtyä petoksellisiin toimiin.

Jos tukea on maksettu liikaa tai perusteettomasti, se peritään joka tapauksessa takaisin siitä riippumatta, miten asia muuten etenee. Valvonnasta aiheutuvat seuraamukset tukiin ja tuen takaisinperintä ei ole este rikosprosessille ja rikosoikeudellisten seuraamusten määräämiselle.

Väärinkäytöstilanteita voivat esimerkiksi olla:

- Tuenhakija väärentää asiakirjan, esim. tosite
- Tuenhakija hakee korvausta toimenpiteistä, joita hän ei voi edes toteuttaa ja yrittää siten saada perusteetonta etua. (Esim. Hakee parannettujen porsimisolosuhteiden toimenpidettä x-määrälle vapaaporsituskarsinoita, joita ei ole tilalla käytössä).
- Tuenhakija tekee vääriä eläinrekisteri-ilmoituksia tuen saamiseksi.
- Tuenhakijalla ei ole ollenkaan eläimiä hallinnassa, mutta hän ilmoittaa eläinmääriä viranomaiselle tuen saamiseksi (tuissa, jotka eivät ole rekisteriperusteisia).
- Tuenhakija antaa tarkoituksella puutteellisia tukihakemustietoja tuen saamiseksi.

Tarkistuslista - voiko kyse olla rikoksesta

Tässä tarkistuslistassa avustuspetoksen tunnusmerkistö on jaettu osiin. Tarkistuslistaa voi käyttää apuna sen harkinnassa voisiko kyseessä olla rikos. Mitä useampaan kysymykseen vastaat kyllä, sen todennäköisemmin hakijan toiminta viittaa petokselliseen toimintaan.

Avustuspetoksen tunnusmerkistö

Hakijan toimi	Toimen vaikutus
Hakija on antanut väärän tiedon viranomaiselle hakemuksessa, ilmoituksessa tai valvonnassa	Tiedon antaminen on omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen saantiin, määrään tai ehtoihin
Hakija on salannut tiedon viranomaiselta hakemuksessa, ilmoituksessa tai valvonnassa	Tiedon salaaminen vaikuttaa olennaisesti tuen saantiin, määrään tai ehtoihin
Hakija on jättänyt ilmoittamatta olosuhteiden muutoksesta, josta myöntämispäätöksen yhteydessä tai muuten on erityisesti velvoitettu ilmoittamaan	Ilmoittamatta jättäminen vaikuttaa olennaisesti tuen saantiin, määrään tai ehtoihin
Hakija hankkii tai yrittää hankkia itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä	Hakija tai muu taho saa tukea tai muuta hyötyä enemmän kuin mihin hän on oikeutettu

Törkeän avustuspetoksen tunnusmerkistö

Hakijan toimi	Toimen vaikutus
Hakija tavoittelee huomattavaa hyötyä	Hakijan tavoittelema hyöty on vähintään 10 000–20 000 euroa
Hakijan teko on kokonaisuutena arvostellen törkeä	Hakija on toiminut suunnitelmallisesti tai tavoittelee hyötyä tietoisesti

Väärinkäytöksistä ilmoittaminen ja mahdollinen tutkintapyyntö

Kun ELY-keskuksessa havaitaan väärinkäytös, ilmoitetaan siitä viraston sisäisen ohjeistuksen mukaisesti organisaation sisällä. ELY-keskuksen tulee mahdollisten valvontaseuraamusten lisäksi arvioida tarve tutkintapyyntöä tekemisestä tekopaikkakunnan poliisille. Poliisin tehtävä on selvittää, onko rikosta tapahtunut.

Ilmoituskynnyksen ei tule olla kovin korkea, jotta teko tulisi esitutkinta- ja syyttäväviranomaisten ja tarvittaessa tuomioistuimen selvitettäväksi ja arvioitavaksi.^{11.9}

Tahallista väärinkäytöksistä on ilmoitettava myös maksajavirastolle. Lisäksi valtion viranomaisen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava viipymättä toiminnassaan tehdystä, sen hoitamiin tai vastattavina oleviin varoihin tai omaisuuteen kohdistuneesta väärinkäytöksestä valtiontalouden tarkastusvirastolle.

^{11.9)} Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtiontalouden tarkastusvirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 39/2000 vp s. 28–29.

12. Eläinmääräseuraamukset

Tukea ei makseta haettua suuremmalle eläinmäärälle.^{12.1} Tukikohtaiset rajoitteet voivat rajata maksettavan tuen määrää, jolloin Tukisovelluksen laskenta huomioi rajoitteet tuenmaksulle automaattisesti. Esimerkiksi uuhipalkkiossa ja pohjoisessa uuhituessa tukikelpoisten eläinten määrää rajoittava tekijä on tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä.

Tuki maksetaan hyväksytyn eläinmäärän perusteella huomioiden seuraamuskannan tulos.^{12.2}

Seuraamusmäärittelyt ovat ohjeessa informatiivisesti.

Tilatarkastuksessa tai ristiintarkastuksessa hylätystä eläimestä aiheutuu aina seuraamus kyseessä olevaan tukeen. Kun kaikki kalenterivuoden tukikelpoiset eläimet ovat tiedossa, Tukisovelluksen seuraamuskannan laskee hylättyjen ja hyväksyttyjen eläinten eläinmääräerosta aiheutuvan lopullisen seuraamuksen. Seuraamus on aina vähintään tuen menetys eläimestä. Lisäksi hylkäys saattaa aiheuttaa sanktion, jolla maksettavaa tukea alennetaan.

Seuraamuskannan laskenta on

- eläinpalkkiossa tukityyppikohtainen,
- pohjoisessa tuessa eläinryhmäkohtainen,
- eläinten hyvinvointikorvauksessa toimenpidekohtainen ja
- alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksissa rotukohtainen.^{12.3}

[12.1\) VNa 79/2023 24 §](#)

[12.2\) VNa 79/2023 25 §](#)

[12.3\) VNa 79/2023 24 §, VNa 163/2023 18 §](#)

12.1. EU:n suorat ja ohjelmatuet

EU:n suorien eläintukien ja ohjelmatukien eläinmäärävirheistä aiheutuvista valvontaseuraamuksista on säädetty toimeenpanoasetuksella.^{12.4}

[12.4\) VNa 79/2023 25 §](#)

12.1.1 Haettu eläinmäärä

Emo- ja lypsylehmäpalkkio, ulkosaariston nautapalkkio, uuhipalkkio sekä uuhi- ja kuttupalkkio:

- Haettujen eläinten määrä määräytyy eläinrekisterin perusteella tuenhakijan hallinnassa kyseisenä kalenterivuonna olleiden, tukiehdot täyttävien eläinten tukikelpoisuuspäivien perusteella. Haettu keskimääräinen eläinmäärä saadaan laskemalla yhteen yksittäisten eläinten tukikelpoisuuspäivät, jakamalla summa luvulla 334 (karkausvuonna 335) ja pyöristämällä saatu luku kahden desimaalin tarkkuuteen.^{12.5}

Sonnipalkkio:

- Haettujen eläinten määrä määräytyy eläinrekisterin perusteella tuenhakijan hallinnassa kyseisenä kalenterivuonna olleiden, tukiehdot täyttävien eläinten lukumäärän perusteella.^{12.6}

Teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio, teurashiehopalkkio:

- Teurastukseen perustuvissa eläinpalkkioissa haettu eläinmäärä saadaan eläinrekisteristä kyseisenä kalenterivuonna tuenhakijan hallinnassa olleiden ja teurastamon teurastusilmoitusten perusteella tukiehdot täyttävien eläinten lukumäärästä.^{12.7}

Eläinten hyvinvointikorvaus:

- Naudoilla, lampailla ja vuohilla haettujen eläinten määrä määräytyy eläinrekisterin perusteella tuenhakijan hallinnassa kyseisenä kalenterivuonna olleiden, tukiehdot täyttävien eläinten tukikelpoisuuspäivien perusteella. Haettu keskimääräinen eläinryhmittäinen eläinmäärä saadaan laskemalla yhteen yksittäisten eläinten tukikelpoisuuspäivät ja jakamalla summa luvulla 365 (karkausvuonna 366). Keskimääräinen eläinmäärä katkaistaan yhden desimaalin tarkkuuteen ja muunnetaan eläinyksiköiksi eläinyksikkökertoimen avulla (pyöristys kahden desimaalin tarkkuuteen).^{12.8}
- Sikoja ja siipikarjaa koskevassa eläinten hyvinvointikorvauksessa tuenhakija on ilmoittanut tukihakemuksellaan haetut eläinryhmittäiset eläinmäärät, joista tukilaskennassa lasketaan eläinryhmittäin keskimääräinen eläinmäärä tietyin säännöin ja muunnetaan eläinmäärät eläinyksiköiksi eläinyksikkökertoimien avulla. Poikkeuksena lihasikojen parantaminen -toimenpiteessä eläinmäärä on vuoden aikana *teurastettujen lihasikojen määrä x 0,03 ey*. Siipikarjan olosuhteiden parantaminen -toimenpiteessä teurastettujen broilerin eläinyksikkömäärä saadaan kaavalla *Hyväksytyt eläimet kpl x 0,007 ey / 6,5 (keskimääräinen erien määrä)* ja teurastettujen broilerin eläinyksikkömäärä kaavalla *Hyväksytyt eläimet kpl x 0,03 ey / 2,5 (keskimääräinen erien määrä)*.^{12.9}

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus:

- Haettu eläinmäärä on se eläinmäärä, josta tuenhakijalla on alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus. Haettu eläinmäärä muunnetaan eläinyksiköiksi eläinyksikkökertoimen avulla.
- Poikkeuksena maatiaiskanat, joilla tuki perustuu vähintään 20 maatiaiskan parveen.^{12.10}

12.5) VNa 1273/2023 4 §, 6 §, 10 §, 19 §

12.6) VNa 1273/2023 4 §, 8 §, 13 §

12.7) VNa 1273/2023 14 §, 23 §

12.8) VNa 1381/2022 7 §, 28 §, VNa 1378/2022 3 §, 4 §

12.9) VNa 1381/2022 7 §, VNa 1378/2022 3 §, 4 §

12.10) VNa 78/2023 50 §, VNa 1378/2022 3 §, 4 §

12.1.2 Hylätty eläinmäärä^{12.11}

Emo- ja lypsylehmäpalkkio, ulkosaariston nautapalkkio, uuhipalkkio sekä uuhi- ja kuttupalkkio

- seuraamuskennassa käytetään niitä tukikelpoisuuspäiviä, jotka hylätty eläin olisi viitepäivän mukaan voinut mahdollisesti kerryttää kyseisen hakuvuoden aikana. Seuraamuskennassa käytetään keskimääräistä eläinmäärää.

Sonnipalkkio, teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio sekä teurashiehopalkkio

- hylätty eläin huomioidaan seuraamuskennassa yhtenä eläimenä. Seuraamuskennassa käytetään eläinten lukumäärää.

Eläinten hyvinvointikorvaus

- valvontahetkellä tukikelpoisilla naudoilla, lampailla ja vuohilla seuraamuskennassa käytetään niitä tukikelpoisuuspäiviä, jotka eläin on kerryttänyt kyseisen hakuvuoden aikana. Valvontahetkellä

mahdollisesti tukikelpoisilla eläimillä käytetään seuraamuskennassa niitä tukikelpoisuuspäiviä, jotka eläin olisi mahdollisesti voinut kerryttää kyseisen hakuvuoden aikana. Eläin, joka on poistettu ennen tukivuoden alkua, ja jonka poistoilmoitus rekisteriin on jäänyt tekemättä, hylätään ja seuraamuskennassa käytetään koko vuoden tukikelpoisuuspäivien määrä.

- sikojen ja siipikarjan hylätyt eläimet huomioidaan lukumääräisesti.
- seuraamuskennassa käytetään hylättyjen eläinten keskimääräistä eläinmäärää muunnettuna eläinyksiköiksi.

Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus

- seuraamuskennassa hylätty nauta, lammas, vuohi tai hevonen huomioidaan yksittäisenä eläimenä lukumääräisesti ja seuraamuskennassa käytetään eläinyksiköitä.
- Maatiaiskanoilla tukea ei makseta, jos parvessa ei ole vähintään 20 maatiaiskanaa, joista vähintään 1 on kukko. Muita eläinmääräseuraamuksia ei sovelleta.

[12.11\) VNa 79/2023 24 §](#)

12.1.3 Seuraamuskennan periaate^{12.12}

[12.12\) VNa 79/2023 25 §](#)

Kun sanktioita ei sovelleta

Naudat, lampaat, vuohet, hevoset

Kun eläinpalkkion, eläinten hyvinvointikorvauksen tai alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa hylätään enintään 3 yksilöllisesti tunnistettavaa eläintä, tuki maksetaan hyväksytyn eläinmäärän perusteella. Hylätyistä eläimistä ei makseta tukea, mutta sanktiota ei aiheudu. Yksilöllisesti tunnistettava eläin määritetään yksilöeläimenä.

Yksilöllisesti tunnistettava eläin on eläin, joka voidaan varmuudella tunnistaa (esim. EU-tunnuksesta tai mikrosirusta) valvontahetkellä.

Siat ja siipikarja

Kun eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa toimenpiteestä hylätään enintään 10 eläinyksikköä, toimenpiteen tuki maksetaan hyväksytyn eläinmäärän perusteella. Hylätystä eläinmäärästä ei makseta tukea, mutta sanktiota ei aiheudu.

Kun sanktioita sovelletaan

Naudat, lampaat, vuohet, hevoset

Kun valvonnassa hylätään vähintään 4 yksilöllisesti tunnistettavaa eläintä tai vähintään yksi eläin, jota ei voi tunnistaa yksilöllisesti, tukeen aiheutuu sanktio, jonka suuruus riippuu haetun (luku 12.1.1) ja hylätyn (luku 12.1.2) eläinmäärän eroprosentista.

Yksilöllisesti tunnistamaton eläin on eläin, jota ei voi varmuudella tunnistaa (esim. EU-tunnuksesta tai mikrosirusta) valvontahetkellä.

Siat ja siipikarja

Kun valvonnassa toimenpiteestä hylätään yli 10 eläinyksikköä, toimenpiteestä maksettavaan tukeen aiheutuu sanktio, jonka suuruus riippuu haetun (luku 12.1.1) ja hylätyn (luku 12.1.2) eläinmäärän eroprosentista.

Kaikki eläinlajit

Eroprosentti määräytyy seuraavasti:

$(\text{Kalenterivuoden hylätty eläinmäärä} / \text{Kalenterivuoden hyväksytty eläinmäärä}) \times 100 \%$ ^{12.13}

Hyväksytty eläinmäärä = haettu eläinmäärä – hylätty eläinmäärä.

Kun eroprocentti on

- enintään 50, hyväksytystä eläinmäärästä vähennetään hylättyjen eläinten osuus 1,5-kertaisesti
- yli 50, hyväksytystä eläinmäärästä vähennetään hylättyjen eläinten osuus 2-kertaisesti.
 - Jos sanktiota ei saada kokonaisuudessaan vähennettyä kyseisen hakuvuoden tuesta, loppuosa vähennetään 3 seuraavan vuoden aikana maksettavista EU-rahoitteisista tuista (ns. siirtyvä seuraamus).
 - Siirtyvän seuraamuksen periminen lopetetaan, jos kyseistä tukisummaa ei voida valvontavuotta seuraavien 3 kalenterivuoden aikana täysin vähentää. Periminen tapahtuu tukien maksujärjestelmässä. Perintöjen toteutumista ei pysty seuraamaan tukisovelluksesta.

12.13) VNa 79/2023 25 §

Esimerkki 1:

Tilalla lypsylehmiä. Tila on hakenut eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpidettä Emo- ja lypsylehmien laidunnus. Valvonnassa hylätään 4 lypsylehmää.

- **Haettu eläinmäärä:**
12 kpl lypsylehmiä, tukikelpoisuuspäiviä 4 200 kpl → keskimääräinen eläinmäärä (= 4 200 / 365) 11,51 kpl ja 11,51 ey.
- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
4 kpl, tukikelpoisuuspäiviä 1314 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 3,6 kpl ja 3,6 ey.
- **Hyväksytty eläinmäärä:**
8 kpl, tukikelpoisuuspäiviä 2 886 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 7,91 kpl ja 7,91 ey.
- **Eroprosentti** = $(3,6 \text{ ey} / 7,91 \text{ ey}) \times 100 \% = 45,51 \%$.
- **Toimenpiteen tuesta vähennetään:** hylättyjen eläinten tuki 1,5-kertaisesti.
 $3,6 \text{ ey} \times 1,5 = 5,4 \text{ ey}$
- **Maksun perusteena oleva eläinyksikkömäärä toimenpiteessä:**
 $7,91 \text{ ey} - 5,4 \text{ ey} = 2,51 \text{ ey}$

Esimerkki 2:

Ulkosaariston nautapalkkio, valvonnassa hylätään 6 sonnia.

- **Haettu eläinmäärä:**
19 kpl, ruokintapäiviä 2 436 kpl → keskimääräinen eläinmäärä (= 2436 / 334) 7,29 kpl
- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
6 kpl, ruokintapäiviä 1 031 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 3,09 kpl
- **Hyväksytty eläinmäärä:**
13 kpl, ruokintapäiviä 1 405 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 4,21 kpl
- **Eroprosentti** = $3,09 / 4,21 \times 100 \% = 73,40 \%$

- **Toimenpiteen tuesta vähennetään:** hylättyjen eläinten tuki 2-kertaisesti.
 $3,09 \times 2 = 6,18$
- **Maksun perusteena oleva eläinmäärä toimenpiteessä:**
 $4,21 - 6,18 = -1,97$

→ tukea ei makseta ja valvontavuoden ja/tai seuraavan 3 vuoden aikana maksettavista EU-rahoitteisista tuista vähennetään 1,97 eläimen tuki (siirtyvä seuraamus).

Esimerkki 3:

Tila on hakenut eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpidettä Emo- ja lypsylehmien laidunnus, valvonnassa hylätään 5 emolehmiä.

- **Haettu eläinmäärä:**
25 kpl, ruokintapäiviä 4 070 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 11,15 kpl
- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
5 kpl, ruokintapäiviä 1 400 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 3,84 kpl
- **Hyväksytty eläinmäärä:**
20 kpl, ruokintapäiviä 2 670 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 7,32 kpl
- **Eroprosentti** = $3,84 / 7,32 \times 100 \% = 52,46 \%$
- **Toimenpiteen tuesta vähennetään** hylättyjen eläinten tuki 2-kertaisesti.
 $3,84 \times 2 = 7,68$
- **Maksun perusteena oleva eläinmäärä toimenpiteessä:**
 $7,32 - 7,68 = -0,36$

→ tukea ei makseta ja valvontavuoden ja/tai seuraavan 3 vuoden aikana maksettavista EU-rahoitteisista tuista vähennetään 0,36 eläimen tuki (siirtyvä seuraamus).

Esimerkki 4:

Tila on hakenut teurashiehoppalkkiota. Valvonnassa todetaan yksi ilman tunnistimia oleva hieho, jolle korvausmerkkejä ei ole tilattu. Eläin on kuitenkin yksilöllisesti tunnistettavissa. Eläin hylätään.

- **Haettu eläinmäärä:** 25 kpl
- **valvonnassa hylätyt eläimet:**
1 kpl, yksilöllisesti tunnistettavissa
- **Hyväksytty eläinmäärä:** 24 kpl
- **Maksun perusteena oleva eläinmäärä toimenpiteessä:** 24 kpl

Esimerkki 5:

Sonnipalkkio, valvonnassa hylätään 3 sonnia, joista yksi on yksilöllisesti tunnistamaton.

- **Haettu eläinmäärä:** 25 kpl
- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
2 kpl yksilöllisesti tunnistettavissa ja 1 yksilöllisesti tunnistamaton
- **Hyväksytty eläinmäärä:** 22 kpl
- **Eroprosentti** = $3 / 22 \times 100 \% = 13,64 \%$
- **Toimenpiteen tuesta vähennetään** hylättyjen eläinten tuki 1,5-kertaisesti.
 $3 \times 1,5 = 4,5$

- **Maksun perusteena oleva eläinmäärä:** $22 - 4,5 = 17,5$

Esimerkki 6:

Uuhipalkkio, valvonnassa hylätään 27 uuhta. Tilalla syntynyt tukivuoden aikana 105 karitsaa.

- **Haettu eläinmäärä:**
227 kpl, ruokintapäiviä 66 975 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 200,52 kpl
- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
27 kpl, ruokintapäiviä 8 472 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 25,36 kpl
- **Hyväksytty eläinmäärä:**
203 kpl, ruokintapäiviä 58 503 kpl → keskimääräinen eläinmäärä 175,15 kpl
- **Eroprosentti** = $25,36 / 175,15 \times 100 \% = 14,48 \%$
- **Toimenpiteen tuesta vähennetään** hylättyjen eläinten tuki 1,5-kertaisesti.
 $25,36 \times 1,5 = 38,04$
- **Maksuun jäävä eläinmäärä ennen karitsarajasta:**
 $175,15 - 38,04 = 137,11$
- **Maksuun jäävä eläinmäärä karitsarajauksen jälkeen:**
Tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä (105) rajaa tukikelpoisten uuhien määrää (137,11) ja tuki maksetaan 105 uuhesta.

12.2. Pohjoiset kotieläintuet

Pohjoisten kotieläintukien eläinmäärästä johtuvat valvontaseuraamukset määritellään kansallisten tukien valvonta-asetuksen mukaan.^{12.14}

12.2.1 Haettu eläinmäärä

Pohjoinen kotieläintuki naudoista (emolehmät, sonnit), pohjoinen kotieläintuki uuhista ja pohjoinen kotieläintuki kutuista:

- Haettujen eläinten määrä määräytyy tukikelpoisuuspäiviin perustuissa eläintuissa eläinrekisterin perusteella tuenhakijan hallinnassa kyseisenä kalenterivuonna olleiden, tukiehdot täyttävien eläinten tukikelpoisuuspäivien perusteella. Haettu keskimääräinen eläinmäärä saadaan laskemalla yhteen yksittäisten eläinten tukikelpoisuuspäivät, jakamalla summa luvulla 365 (karkausvuonna 366) ja pyöristämällä saatu luku kahden desimaalin tarkkuuteen. Saatu eläinmäärä muutetaan eläinyksikoiksi eläinyksikkökertoimien avulla ja pyöristetään kahden desimaalin tarkkuuteen.

Pohjoinen kotieläintuki naudoista (teurashiehot, teurassonnit):

- Teurastukseen perustuissa eläintuissa haettu eläinmäärä saadaan eläinrekisteristä kyseisenä kalenterivuonna tuenhakijan hallinnassa olleiden ja teurastamon teurastusilmoitusten perusteella tukiehdot täyttäneiden eläinten lukumäärästä. Teurashiehoilla eläinten lukumäärä muutetaan eläinyksikoiksi eläinyksikkökertoimen avulla.^{12.15}

^{12.14}) VNa 163/2023 18 §

^{12.15}) VNa 41/2024 10 §, 11 §, 12 §, 13 §, VNa 1378/2022 3 §, 4 §

12.2.2 Hylätty eläinmäärä

Pohjoinen kotieläintuki naudoista (emolehmät, sonnit) sekä pohjoinen kotieläintuki uuhista ja pohjoinen kotieläintuki kutuista:

- Seuraamuslaskennassa käytetään niitä tukikelpoisuuspäiviä, jotka hylätty eläin on kerryttänyt kyseisen hakuvuoden aikana. Eläin, joka on poistettu ennen tukivuoden alkua, ja jonka poistoilmoitus rekisteriin on jäänyt tekemättä, hylätään ja seuraamuslaskennassa käytetään koko vuoden mahdollista tukikelpoisuuspäivien määrää.

Pohjoinen kotieläintuki naudoista (teurashiehot, teurassonnit):

- Teurastukseen perustuvissa eläintuissa hylätty eläin huomioidaan seuraamuslaskennassa yhtenä eläimenä. Seuraamuslaskennassa käytetään eläinten lukumäärää.^{12.16}

^{12.16)} VNa 41/2024 10 §, 11 §, 12 §, 13 §, VNa 1378/2022 3 §, 4 §

12.2.3 Seuraamuslaskennan periaate^{12.17}

Seuraamuslaskenta perustuu joko

- hylättyjen eläinten määrään **tai**
- hyväksyttyjen ja hylättyjen eläinten kautta laskettuun eroprosenttiin.

Hyväksytty eläinmäärä = haettu eläinmäärä – hylätty eläinmäärä

Eroprosentti määräytyy **eläinryhmittäin** seuraavasti:

$$(\text{Kalenterivuoden hylätty eläinmäärä} / \text{Kalenterivuoden hyväksytty eläinmäärä}) \times 100 \%$$

Tuen vähennys ja sanktiointi perustuu tuenhakijalle edullisempaan seuraamuslaskentaan.^{12.18}

Hylättyjen eläinten vaikutus maksettavaan tukeen:

Hylätty eläinmäärä (kpl)	Eroprosentti	Sanktio
enintään 2	enintään 5	tuki maksetaan hyväksytylle eläinmäärälle
3–4	yli 5, enintään 20	hyväksytyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki
vähintään 5	yli 20, enintään 40	hyväksytyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki 2-kertaisena
vähintään 5	yli 40	tukea ei makseta

^{12.17)} VNa 163/2023 18 §

^{12.18)} VNa 163/2023 23 §

Esimerkki 1:

Tilalla emolehmiä ja sonneja. Valvonnassa hylätään 19 emolehmää. Sonnit todetaan valvonnassa kunnossa oleviksi.

Emolehmät:

- Haettu eläinmäärä:**
51 kpl emoa, ruokintapäiviä 16 742 kpl
→ Keskimääräinen eläinmäärä 45,87 kpl ja 45,87 ey.

- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
19 kpl emoa, ruokintapäiviä 6 622 kpl
→ Keskimääräinen eläinmäärä 18,14 kpl ja 18,14 ey.
- **Hyväksytty eläinmäärä:**
32 kpl emoja, ruokintapäiviä 10 120 kpl
→ Keskimääräinen eläinmäärä 27,73 kpl ja 27,73 ey.
- **Eroprosentti** = $18,14/27,73 \times 100 \% = 65,42 \%$
- **Hylätty eläinmäärä vähintään** 5 kpl ja **ero** yli 40 %.

→ Pohjoista kotieläintukea ei makseta emolehmistä.

Sonnit:

- **Haettu ja hyväksytty eläinmäärä:**
7 kpl, ruokintapäiviä 2 001 kpl
→ Keskimääräinen eläinmäärä 5,48 kpl ja 3,29 ey.

→ Sonniin pohjoinen kotieläintuki maksetaan haetun mukaisena.

Esimerkki 2:

Tilalla sonneja, valvonnassa hylätään 4 sonnia.

- **Haettu eläinmäärä:**
19 kpl, ruokintapäiviä 2 436 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 6,67 kpl ja 4 ey.
- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
4 kpl, ruokintapäiviä 1 031 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 2,82 kpl ja 1,69 ey.
- **Hyväksytty eläinmäärä:**
15 kpl, ruokintapäiviä 1 405 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 3,85 kpl ja 2,31 ey.
- **Eroprosentti** = $2,82/3,85 \times 100 \% = 73,25 \%$
- **Hylätty eläinmäärä:** 3–4 kpl ja **ero** yli 40 % → Hyväksytyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki.

→ Pohjoinen kotieläintuki maksetaan $3,85 - 2,82 = 1,03$ sonnista.

Esimerkki 3:

Tilalla sonneja, valvonnassa hylätään 3 sonnia.

- **Haettu eläinmäärä:**
25 kpl, ruokintapäiviä 4 070 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 11,15 kpl ja 6,69 ey.
- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
3 kpl, ruokintapäiviä 690 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 1,89 kpl ja 1,13 ey.
- **Hyväksytty eläinmäärä:**
22 kpl, ruokintapäiviä 3 380 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 9,26 kpl ja 5,56 ey.
- **Eroprosentti** = $1,89 / 9,26 \times 100 \% = 20,41 \%$
- **Hylätty eläinmäärä** 3 - 4 kpl ja **ero** yli 20 %, mutta enintään 40 % → Hyväksytyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki.

→ Pohjoinen kotieläintuki maksetaan $9,26 - 1,89 = 7,37$ sonnista.

Esimerkki 4:

Tilalla uuhia, valvonnassa hylätään 24 uuhta. Tilalla syntynyt tukivuoden aikana 105 karitsaa.

- **Haettu eläinmäärä:**
227 kpl, ruokintapäiviä 66 975 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 183,49 kpl ja 36,70 ey.
- **Valvonnassa hylätyt eläimet:**
24 kpl, ruokintapäiviä 8 472 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 23,21 kpl ja 4,64 ey.
- **Hyväksytty eläinmäärä:**
203 kpl, ruokintapäiviä 58 503 kpl → Keskimääräinen eläinmäärä 160,28 kpl ja 32,06 ey.
- **Eroprosentti** = $23,21 / 160,28 \times 100 \% = 14,48 \%$
- **Hylätty eläinmäärä vähintään 5 kpl ja ero yli 5 %, mutta enintään 20 %** → Hyväksytyn eläinmäärän tuesta vähennetään hylättyjen eläinten tuki.
- **Pohjoinen kotieläintuki ennen karitsarajausta:**
 $160,28 - 23,21 = 137,07$ uuhesta (27,41 ey),
MUTTA → Tukivuonna syntyneiden karitsojen määrä rajaa tukikelpoisten uuhien määrää ja tuki maksetaan 105 uuhesta (21 ey).

13. Tukiehtoseuraamukset

13.1. Vähimmäisvaatimusten puutteiden seuraamukset alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimukseen^{13.1}

13.1) L 1334/2022 34 §, VNa 79/2023 26 §

Tukikelpoisuusperusteet

ELY-keskus ei myönnä tukea, jos tukikelpoisuusperusteet (esim. minimieläinmäärä) eivät täyty.

Tukisovelluksen laskenta tarkastaa minimieläinmäärävaatimuksen täyttymisen.

Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäistason vaatimusten noudattamatta jättämisen seuraamuskalkenta on eläinlajeittainen.^{13.2}

Jos alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen sopimuseläimillä yhtä tai useampaa vähimmäistason vaatimusta ei ole noudatettu tai vaatimuksen noudattamista ei voida todentaa, arvioidaan noudattamatta jättämisen vakavuus, laajuus ja pysyvyys ja näistä korkein arvio määrittää sovellettavan vähennyksen.

Sopimuksesta maksettavaa tukea vähennetään eläinlajin osalta vähimmäistason vaatimuksen laiminlyönnin perusteella 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 tai 100 %. Leikkaus tukeen voi kuitenkin aina olla enintään 100 %.

Vuodesta 2025 alkaen: Jos vähimmäistason vaatimuksen noudattamatta jättämisessä todetaan vähäinen laiminlyönti, tukeen voidaan antaa huomautus (leikkaus 0 %). Vähimmäistason vaatimuksen vähäinen noudattamatta jättäminen voidaan katsoa olevan kyseessä esimerkiksi silloin, kun ehdollisuuden eläinten hyvinvoinnin valvonnassa valvontatuloksena on 0 %:n seuraamus.

- Tuenhakijalle ei voida antaa huomautusta toistuvasta laiminlyönnistä, vaan tällöin on sovellettava vähintään alinta prosenttiperusteista vähennystä tukeen.

Jos laiminlyöntiä koskevan arvion perusteella tuen vähennys on vähintään 60 %, kyseisestä eläinlajista ei makseta tukea.

Jos laiminlyönti koskee ainoastaan sopimukseen kuulumattomia eläimiä, vähennystä ei tehdä.

13.2) VNa 79/2023 24 §

Toistuvuus

Jos saman vähimmäistason vaatimuksen noudattamatta jättäminen toistuu 3 kalenterivuoden aikana, valvontavuoden noudattamatta jättämisestä koskevan arvion mukainen vähennys tukeen tehdään kaksinkertaisena. Toistuvuutta tarkastellaan vuodesta 2023 lähtien.

Toistuvuuden arvioinnissa on huomioitava myös aiemmin todettu vähimmäistason vaatimuksen vähäinen noudattamatta jättäminen (leikkaus 0 %).

Jos vähennys on vähintään 60 %, kyseisestä eläinlajista ei makseta tukea.

Vakava noudattamatta jättäminen

Jos kyseessä on vähimmäistason vakava noudattamatta jättäminen, eläinlajista ei makseta tukea valvontavuonna eikä valvontaa seuraavana vuonna.

Takautuvuus

Jos valvonnassa havaitaan vähimmäistason vaatimuksen laiminlyönti, jonka voidaan todeta olleen jo aiempina sopimuskautena, valvonta laajennetaan kyseisen vähimmäistason vaatimuksen osalta enintään 4 vuotta taaksepäin.

- Takautuva seuraamus laajennetaan enintään vuoteen 2023.
- Takautuva noudattamatta jättäminen: leikkausprosentiksi tallennetaan valvontavuoden leikkausprosentti, ellei perustellusta syystä ole aihetta muuttaa annettavaa prosenttia jollekin takautuvalle vuodelle

13.2. Tukiehtopuutteiden seuraamukset eläinten hyvinvointikorvaukseen^{13.3}

13.3) L 1334/2022 34 §, VNä 79/2023 26 §

Toimenpidekohtaiset tukiehdot ja niiden vähimmäisvaatimukset

Tukeen aiheutuva leikkaus määritellään toimenpidetasolla. Tukeen aiheutuvan leikkauksen arviointi tehdään toimenpiteittäin kokonaisuutena, huomioiden sekä vähimmäisvaatimusten että tukiehtojen noudattamatta jättämiset. Tuen leikkauksen suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon noudattamatta jättämisen vakavuus, laajuus, kesto ja toistuvuus.

Jos eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteessä yhtä tai useampaa tukiehtoa tai vähimmäistason vaatimusta ei ole noudatettu tai tukiehdon noudattamista ei voida todentaa puutteellisten asiakirjojen vuoksi, arvioidaan noudattamatta jättämisen vakavuus, laajuus ja pysyvyys ja näistä korkein arvio määrittää sovellettavan vähennyksen.

Tuenhakijan valitsemasta toimenpiteestä maksettavaa tukea vähennetään tukiehtojen noudattamatta jättämisen perusteella 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 tai 100 %. Jos noudattamatta jättäminen koskee vähimmäistason vaatimusta, vähennyksen on oltava 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 tai 100 %. Leikkaus toimenpiteen tukeen voi kuitenkin aina olla enintään 100 %.

- Toimenpiteestä maksettavaa tukea vähennetään aina vähintään 20 %, vaikka kyseessä olisi vähimmäistason vaatimuksen vähäinen noudattamatta jättäminen (esimerkiksi ehdollisuuden eläinten hyvinvoinnin valvonnan 0 %:n seuraamus).
- Jos noudattamatta jättämistä koskevan arvion perusteella tuen vähennys on vähintään 60 %, toimenpiteen tukea ei makseta.
- Jos eläinlajikohtaisesta hyvinvointisuunnitelmasta ei makseta tukea, muistakaan tuenhakijan hakemista kyseisen eläinlajin toimenpiteistä ei makseta tukea.

Toistuvuus

Jos eläinten hyvinvointikorvauksen osalta sama tukiehdon tai vähimmäistason vaatimuksen noudattamatta jättäminen havaitaan toistuvasti seuraavan 3 kalenterivuoden aikana, valvontavuoden noudattamatta jättämistä koskevan arvion mukainen vähennys tehdään kaksinkertaisena.

Toistuvuuden arvioinnissa ei tarkastella ennen vuotta 2023 tehdyn valvonnan tuloksia.

Jos vähennys on vähintään 60 %, kyseisestä toimenpiteestä ei makseta tukea.

Vakava noudattamatta jättäminen

Jos kyseessä on tukiehdon tai vähimmäistason vakava noudattamatta jättäminen, toimenpiteestä ei makseta tukea valvontavuonna eikä valvontaa seuraavana vuonna.

Takautuvuus

Jos valvonnassa havaitaan toimenpiteen tukiehdon tai vähimmäistason vaatimuksen laiminlyönti, jonka voidaan todeta olleen jo aiempaan sopimuskautena, valvonta laajennetaan kyseisen vähimmäistason vaatimuksen osalta enintään 4 vuotta taaksepäin.

- Takautuva seuraamus laajennetaan enintään vuoteen 2023.
- Takautuva noudattamatta jättäminen: leikkausprosentiksi tallennetaan valvontavuoden leikkausprosentti, ellei perustellusta syystä ole aihetta muuttaa annettavaa prosenttia jollekin takautuvalle vuodelle

13.3. Osittainen hallinnollinen tarkastus vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämisestä ^{13.4}

Eläinten hyvinvointikorvauksen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonta tehdään osittaisena hallinnollisena tarkastuksena, kun eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 78 §:n mukaisessa tarkastuksessa tai ehdollisuuden eläinten hyvinvointia koskevassa valvonnassa todetaan puutteita eläinten hyvinvointikorvauksen tai alkuperäisrotueläinten kasvattamista koskevan ympäristösopimuksen vähimmäistason noudattamisessa. Eläinten hyvinvointikorvauksen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen osittainen hallinnollinen tarkastus kohdistuu eläinlääkärin havaintojen perusteella vain siihen tukiehtoon, jossa eläinsuojelulainsäädäntöä on rikottu. ^{13.5} Tukisovellukseen tallennetaan muita vähimmäisvaatimuksia ja tukiehtoja koskeviin kysymyksiin ”ei koske tilaa”.

Eläinten hyvinvointikorvauksen ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimuksen valvonnassa vähimmäistason laiminlyönti on kyseessä myös siinä tapauksessa, että eläinsuojelusäädännön rikkomuksesta on ehdollisuuden valvonnan tuloksena 0 %:n seuraamus.

^{13.4)} L 1334/2022 34 §, VNa 79/2023 26 §

^{13.5)} VNa 79/2023 20 §

13.4. Noudattamatta jättämisen aiheuttaman leikkauksen arviointi ^{13.6}

^{13.6)} L 1334/2022 34 §, VNa 79/2023 26 §

Eläinten hyvinvointikorvaus ja alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus

Vakavuus = miten vakavasti tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättäminen vaikuttaa tavoitteisiin, joihin tukiehdolla pyritään

Laajuus = miten laajasti tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättäminen vaikuttaa koko toimenpiteen toteuttamiseen

Kesto = miten pitkään tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättämisen vaikutukset jatkuvat ja mitkä ovat mahdollisuudet heikentävien vaikutusten päättämiseen. Kestoa arvioitaessa ei kuitenkaan huomioida ennen tukivuoden alkua mahdollisesti tapahtunutta tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättämistä.

Toistuvuus = toistuvuus perustuu aiemmin, kolmen edellisen kalenterivuoden valvonnassa havaittuun vastaavan tukiehdon tai vähimmäistason noudattamatta jättämiseen.

- Tilan hallinnan siirto katkaisee toistuvuuden tarkastelun.

- Toistuvasta toimenpiteen noudattamatta jättämisestä seuraamuksena on valvontavuoden vakavuuden, laajuuden ja keston arvioinnin perusteella saadun leikkausprosentin kaksinkertaistaminen.

Takautuvuus

Jos valvonnassa havaitaan tukiehdon tai vähimmäistason vaatimuksen noudattamatta jättäminen, joka voidaan todeta olleen jo aiempaan sitoumus-/sopimuskautena, valvonta laajennetaan aikaisempia sitoumus-/sopimuskausia koskevaksi kyseisen tukiehdon tai vähimmäistason vaatimuksen valvonnaksi.

Vakava noudattamatta jättäminen

- Eläinten hyvinvointikorvaus: Tukiehdon vakava noudattamatta jättäminen estää toimenpiteelle asetetut tavoitteet eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Vakava noudattamatta jättäminen voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun toimenpiteen noudattamatta jättämisen leikkaus on 100 %, noudattamatta jättämisestä voi muuten pitää vakavana tai kyseessä on epäilty eläinsuojelurikos tai –rikkomus. Toimenpiteen leikkaus voi olla 100 % ilman, että kyseessä kuitenkaan on vakava noudattamatta jättäminen. Perusteet toimenpiteen ehtojen vakavasta noudattamatta jättämisestä ovat olemassa esimerkiksi silloin, kun havaitut puutteet toimenpiteen ehtojen noudattamisessa ovat laaja-alaisia tai aiemmassa valvonnassa havaittujen selkeiden puutteiden osalta toimintatapoja ja/tai eläinten olosuhteita ei ole muutettu toimenpiteen ehtoja vastaavaan suuntaan.
- Alkuperäisrotueläinten kasvattamissopimus: Vakava noudattamatta jättäminen voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun kyseessä on epäilty eläinsuojelurikos tai –rikkomus tai vähimmäistason noudattamatta jättämisestä voi muuten pitää vakavana. Vähimmäistason aiheuttama leikkaus voi olla 100 % ilman, että kyseessä on vakava noudattamatta jättäminen. Perusteet vähimmäisvaatimusten vakavasta noudattamatta jättämisestä ovat olemassa esimerkiksi silloin, kun havaitut puutteet vähimmäisvaatimusten noudattamisessa ovat laaja-alaisia tai aiemmassa valvonnassa havaittujen selkeiden puutteiden osalta toimintatapoja ja/tai eläinten olosuhteita ei ole korjattu vähimmäisvaatimusten asettamalle tasolle.
- Toimenpiteestä/eläinlajista ei makseta tukea kyseiseltä sitoumus-/sopimuskaudelta. Lisäksi tuenhakijalle ei makseta kyseisestä toimenpiteestä/eläinlajista tukea valvontaa seuraavana vuonna.^{13.7}

13.7) L 1334/2022 34 §

Leikkaus vähimmäisvaatimusten puutteesta ja/tai tukiehtopuutteesta

Toimenpiteestä maksettavan tuen leikkaus vähimmäisvaatimusten puutteesta ja/tai tukiehtopuutteesta on suurin vakavuuden, laajuuden ja keston perusteella arvioidusta prosenteista, huomioiden kuitenkin mahdollinen noudattamatta jättämisen toistuvuus. Leikkausprosentit arvioidaan 10 %:n tarkkuudella.

Käytettävät leikkausprosentit:

- Eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehtopuute: 10 %, 20 %, 30 %, 40 %, 50 %, 60 %, 70 %, 80 %, 90 %, 100 %
- Vähimmäisvaatimuksen puute: 20 %, 30 %, 40 %, 50 %, 60 %, 70 %, 80 %, 90 %, 100 %

Jos leikkaus on 100 %, on harkittava, onko kyseessä mahdollisesti myös vakava noudattamatta jättäminen, jolloin valitusta toimenpiteestä/eläinlajista ei makseta tukea kyseisellä sitoumus-/sopimuskaudella eikä valvontaa seuraavana vuonna.

Esimerkki 1:

Tilalle on kesän eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnassa annettu nautojen hyvinvointisuunnitelmaan 20 % leikkaus. Loppuvuodesta eläinlääkärin havaintojen perusteella seuraamusta pitäisi korottaa 40 %:iin. Tila viedään EHK:n osittaisen valvonnan ajolle, jonne tallennetaan uusi 20 %:in leikkaus.

Sovellus laskee eri ajoilla annetut leikkausprosentit yhteen lopulliseksi leikkaukseksi. Sovellus osaa rajata leikkauksen 100 %, jos yhteenlaskettu prosentti on yli 100.

13.4.1 Eläinten hyvinvointikorvauksen puuttuvat asiakirjat

Pääsääntöiset leikkausprosentit, kun tukiehtona oleva asiakirja puuttuu kokonaan. Toistuvuutta ei ole huomioitu.

Naudat

Toimenpide	Asiakirja	Leikkaus
Nautojen hyvinvointisuunnitelma	Ruokintasuunnitelma	20 %
	Karkearehun rehuanalyysi	10 %
	Ruokintasuunnitelma ja rehuanalyysi	30 %
Vasikoiden olosuhteiden parantaminen	Ternimaidon laadusta ei ole pidetty kirjaa	20 %
Nuorkarjan laidunnus	Laidunnuskirjanpito	50 % 100 %, jos laidunnusta ei ole toteutettu tai sitä ei pystytä kirjanpidosta varmistamaan
Emo- ja lypsylehmien laidunnus	Laidunnuskirjanpito	50 % 100 %, jos laidunnusta ei ole toteutettu tai sitä ei pystytä kirjanpidosta varmistamaan
Nautojen ulkoilu	Ulkoilukirjanpito	50 % 100 %, jos ulkoilua ei ole toteutettu tai sitä ei pystytä kirjanpidosta varmistamaan

Lampaat ja vuohet

Toimenpide	Asiakirja	Leikkaus
Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma	Ruokintasuunnitelma	20 %
	Karkearehun rehuanalyysi	10 %
	Ruokintasuunnitelma ja rehuanalyysi	30 %
Lampaiden ja vuohien laidunnus	Laidunnuskirjanpito	50 % 100 %, jos laidunnusta ei ole toteutettu tai sitä ei pystytä kirjanpidosta varmistamaan

Siat

Toimenpide	Asiakirja	Leikkaus
Sikojen hyvinvointisuunnitelma	Ruokintasuunnitelma	20 %
	Rehuanalyysi	10 %
	Ruokintasuunnitelma ja rehuanalyysi	30 %
Parannetut porsimisolosuhteet	Kirjanpito häkin käytöstä	30 %
Vapaaporsitus	Kirjanpito häkin käytöstä	30 %
Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen	Tilakohtainen kirjallinen kuvaus virikemateriaaleista	20 %
Lihaskojen olosuhteiden parantaminen	Kirjallinen kuvaus lihasikojen olosuhteiden parantavista toimista	20 %
Kastratiokivun lievitys	Lääkekirjanpito	30 %
	Hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden kastraatiokäytännöistä	30 %
	Kuvaus karjuporsaiden kastraatiokäytännöistä	30 %

Siipikarja

Toimenpide	Asiakirja	Leikkaus
Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma	Ruokintasuunnitelma	20 %
	Viljan valkuaisanalyysi	10 %
	Ruokintasuunnitelma ja valkuaisanalyysi	30 %
Siipikarjanolosuhteiden parantaminen	Broilerit: Kuvaus toimista olosuhteiden parantamiseksi ja käytettävissä olevat virikkeet	20 %
	Kalkkunat: Kuvaus toimista olosuhteiden parantamiseksi ja käytettävissä olevat virikkeet	20 %
	Munintakanala: Kirjanpito ilman ammoniakkipitoisuudesta	50 %

13.4.2 Esimerkkejä eläinten hyvinvointikorvauksen tukiehtojen noudattamatta jättämisestä

Esimerkkejä tukiehdon noudattamatta jättämisen perusteella tehtävästä leikkausprosentin arvioinnista toimenpiteittäin jaoteltuna. Esimerkeissä ei ole huomioitu toistuvuutta.

Naudat

Esimerkki 1: Nautojen hyvinvointisuunnitelma

- **Puutteellinen ruokintasuunnitelma:**

- Nuorkarjalle ei ole omaa ruokintasuunnitelmaa. Eläinten kuntoluokka on kuitenkin hyvä. Nuorkarjaa on n. 2 % koko karjasta. Muita nautojen hyvinvointisuunnitelma-toimenpiteeseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

- **Karkearehun rehuanalyysiä ei ole tehty:**
 - Nautatilalla on ruokintasuunnitelma, mutta karkearehun rehuanalyysiä ei ole tehty. Muita nautojen hyvinvointisuunnitelma-toimenpiteeseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.
- **Ei ruokintasuunnitelmaa eikä rehuanalyysiä:**
 - Lihanutatilalla ei ole voimassa olevaa ruokintasuunnitelmaa eikä karkearehun rehuanalyysiä. Eläinten kuntoluokka on hyvä. Muita nautojen hyvinvointisuunnitelma-toimenpiteeseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.
- **Ei jatkuvasti juomavettä:**
 - Hiehot ovat kylmäpihatossa ja lypsylehmät pihattonavetassa. Hiehoilla ei ole jatkuvasti saatavilla juomavettä (vähimmäisvaatimuksen rikkomus). Nuorkarjaa on n. 5 % koko karjasta. Muita nautojen hyvinvointisuunnitelma-toimenpiteeseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 20 %, laajuus 10 % ja kesto 20 %. Leikkaus 20 %.

Esimerkki 2: Vasikoiden olosuhteiden parantaminen

- **Vasikka kytkettynä parteen:**
 - Vasikka on kytkettynä parteen. Kyseessä ei ole tilapäinen kiinni kytkeminen (vähimmäisvaatimuksen puute). Muita vasikoiden olosuhteiden parantamiseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 20 % ja kesto 20 %. Leikkaus 30 %.
- **Yli 1 kk ikäinen vasikka yksittäiskarsinassa:**
 - Viiden viikon ikäinen vasikka on valvontahetkellä yksittäiskarsinassa, josta on näköyhteys muihin nautoihin ja pystyy koskettamaan turvallaan toista vasikkaa (vähimmäisvaatimukset täyttyvät). Yksittäiskarsinassa pitämiseen ei ole hyväksyttyä ja perusteltavissa olevaa syytä. Muita vasikoiden pito-olosuhteiden parantamiseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.
- **Ei kiinteäpohjaista, kuivitettua makuualuetta:**
 - Vasikoiden ryhmäkarsinoissa on kokoritälattia. Muita vasikoiden olosuhteiden parantamiseen liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 70 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.
- **Pinta-alavaatimus ei täyty:**
 - Vasikoilla ryhmäkarsinoissa kokonaispinta-alaa 1,8–2,2 m²/vasikka. Muita vasikoiden olosuhteiden parantamiseen liittyviä ehtoja, kuten makuualue, noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 40 %, laajuus 40 % ja kesto 30 %. Leikkaus 40 %.
- **Pinta-alavaatimus ei täyty:**
 - Emolehmillä vasikoinen on käytettävissä pinta-alaa 9 m²/emolehmä. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 20 %, laajuus 20 % ja kesto 20 %. Leikkaus 20 %.

Esimerkki 3: Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen

- **Urospuolinen nauta kytkettynä:**
 - 12 kk ikäinen sonni on parsinavetassa kytkettynä. Lypsylehmätalalla ei ole muita urospuolisia nautoja. Kyse ei ole tilapäisestä kiinni kytkemisestä (esim. lääkitys). Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 30 %. Leikkaus 100 %. Kyseessä on tukiehtojen vakava noudattamatta jättäminen.

- **Urospuolinen nauta kytkettynä:**
 - 19 kk ikäinen sonni on parsinavetassa kytkettynä. Lypsylehmätilalla ei ole muita urospuolisia nautoja. Kyse ei ole tilapäisestä kiinni kytkemisestä (esim. lääkitys). Tilanne on ehtojen mukainen, jos voidaan olettaa, että sonni ei ole ollut kytkettynä 6–18 kk iässä.
- **Makuualue ei tukiehtojen mukainen:**
 - Lihanautakasvattamossa sonnien karsinoissa on kokoritolalattia, jota ei ole tukiehtojen mukaan kuivitettu eikä siinä ole lattiaa pehmentäviä rakenteita. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.
- **Pinta-alavaatimus ei täyty:**
 - Kylmäkasvattamossa sonnien karsinoissa on pinta-alaa 4,5 m²/eläin. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 40 %, laajuus 40 % ja kesto 30 %. Leikkaus 40 %.

Esimerkki 4: Nautojen ulkoilu

- **Ulkoilua ei pystytä toteamaan:**
 - Tilalla käydään valvomassa ennen kuin eläinten ulkoilu on aloitettu. Ulkoilutarha on nähtävissä valvontakäynnillä. Syksyllä tilalta pyydetään ulkoilukirjanpito tarkastettavaksi. Pyynnöstä huolimatta tila ei toimita ulkoilukirjanpitoa lainkaan. Ulkoilua ei pystytä toteamaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.
- **Ulkoilukirjanpito puuttuu**
 - Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat ulkoilemassa ja 120 ulkoilupäivää on mahdollista toteuttaa. Tilalla ei ole esittää minkäänlaista ulkoilukirjanpitoa. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %
- **Ulkoilupäivien määrä ei täyty**
 - Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat ulkoilemassa ja kirjanpidosta todetaan, että ulkoilu on aloitettu lokakuun alussa, 120 päivää ei ehdi täyttyä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

Esimerkki 5: Nuorkarjan laidunnus

- **Laidunnusta ei pystytä toteamaan:**
 - Tilalla käydään valvomassa ennen kuin eläinten laidunnus on aloitettu. Laidunaidat ovat nähtävissä valvontakäynnillä. Syksyllä tilalta pyydetään laidunnuskirjanpito tarkastettavaksi. Pyynnöstä huolimatta tila ei toimita laidunnuskirjanpitoa lainkaan. Laidunnusta ei pystytä toteamaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.
- **Laidunnuskirjanpitoa ei ole pidetty:**
 - Tilalla ei ole esittää laidunnuskirjanpitoa. Tarkastushetkellä on nähtävissä, että nautoja on laidunnettu. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.
- **Laidunnuspäivien määrä ei täyty**
 - Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat laitumella ja kirjanpidosta todetaan, että laidunnus on aloitettu elokuun alussa, 90 päivää laidunnus ei ehdi täyttyä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

Esimerkki 6: Emo- ja Lypsylehmien laidunnus

- **Laidunnuskirjanpitoa ei ole pidetty:**
 - Tilalla ei ole esittää laidunnuskirjanpitoa. Tarkastushetkellä on nähtävissä, että nautoja on laidunnettu. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.
- **Laidunnusta ei pystytä toteamaan:**
 - Tilalla käydään valvomassa ennen kuin eläinten laidunnus on aloitettu. Laidunaidat ovat nähtävissä valvontakäynnillä. Syksyllä tilalta pyydetään laidunnuskirjanpito tarkastettavaksi. Pyyntöä huolimatta tila ei toimita laidunnuskirjanpitoa lainkaan. Laidunnusta ei pystytä toteamaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.
- **Laidunnuspäivien määrä ei täyty**
 - Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat laitumella ja kirjanpidosta todetaan, että laidunnus on aloitettu elokuun alussa, 90 päivää laidunnus ei ehdi täyttyä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

Esimerkki 7: Nautojen poikima- hoito- ja sairaskarsinat

- **Makuualue ei ole kiinteäpohjainen ja kuivitetu**
 - Sairaskarsinan makuualue ei ole kiinteäpohjainen ja kuivitetu eikä yli 6 kk naudoilla tukiehtojen mukaista rakolattiaa pehmentäviä rakenteita ole käytössä makuualueella. Tilalla on vain yksi sairaskarsina. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.
- **Makuualue ei ole kiinteäpohjainen ja kuivitetu**
 - Tilalla on 2 sairaskarsinaa. Toisen sairaskarsinan makuualue ei ole kiinteäpohjainen ja kuivitetu eikä yli 6 kk naudoilla tukiehtojen mukaista rakolattiaa pehmentäviä rakenteita ole käytössä makuualueella. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Lampaat ja vuohet

Esimerkki 1: Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma

- **Puutteellinen ruokintasuunnitelma:**
 - Karitsoille ei ole omaa ruokintasuunnitelmaa. Muita eläinten ruokintaan liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.
- **Karkearehun rehuanalyysiä ei ole tehty:**
 - Tilalla on ruokintasuunnitelma, mutta karkearehun rehuanalyysiä ei ole tehty. Muita eläinten ruokintaan liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.
- **Ei ajantasaista ruokintasuunnitelmaa eikä rehuanalyysiä:**
 - Tilalla ei ole ajantasaista ruokintasuunnitelmaa eikä karkearehun rehuanalyysiä. Eläinten kuntoluokka on hyvä. Muita eläinten ruokintaan liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.

- **Ei puhdasta vettä:**

- Tilalla on lampaista 3 eri rakennuksessa. Yhdessä rakennuksessa lampaiden juomavesi on tarkastushetkellä likaista (vähimmäisvaatimuksen rikkomus). Noin 5 %:lla lampaista ei ole jatkuvasti saatavilla juomavettä (vähimmäisvaatimuksen rikkomus). Muita eläinten ruokintaan ja hoitoon liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 20 %, laajuus 20 % ja kesto 20 %. Leikkaus 20 %.

Esimerkki 2: Lampaiden ja vuohien olosuhteiden parantaminen

- **Pinta-alavaatimus ei täyty:**

- Yli 12 kk päseillä (3 kpl) on ryhmäkarsinoissa pinta-alaa 1,9 m²/eläin. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Tilalla on 100 lammasta. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 20 %, laajuus 20 % ja kesto 20 %. Leikkaus 20 %.

- **Ei eläimen lämmitysmahdollisuutta:**

- Karitsointikarsinoissa ei ole eläimen lämmitysmahdollisuutta eikä tila ole lämpöeristetty. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 30 %. Leikkaus 30 %.

Esimerkki 3: Lampaiden ja vuohien laidunnus

- **Laidunnusta ei pystytä toteamaan:**

- Tilalla käydään valvomassa ennen kuin eläinten laidunnus on aloitettu. laidunaidat ovat nähtävissä valvontakäynnillä. Syksyllä tilalta pyydetään laidunnuskirjanpito tarkastettavaksi. Pyynnöstä huolimatta tila ei toimita laidunnuskirjanpitoa lainkaan. Laidunnusta ei pystytä toteamaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.

- **Laidunnuskirjanpitoa ei ole pidetty:**

- Tilalla ei ole esittää laidunnuskirjanpitoa. Tarkastushetkellä on nähtävissä, että lampaista on laidunnettu. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

- **Laidunnuspäivien määrä ei täyty:**

- Tarkastuskäynnillä todetaan, että eläimet ovat laitumella ja kirjanpidosta todetaan, että laidunnus on aloitettu elokuun alussa, 90 päivää laidunnus ei ehdi täyttyä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 % laajuus 50 % kesto 50 %. Leikkaus 50 %

Siat

Esimerkki 1: Sikojen hyvinvointisuunnitelma

- **Puutteellinen ruokintasuunnitelma:**

- Yhdistelmäsisikolassa ei ole ruokintasuunnitelmaa nuorille siitossioille. Eläimet ovat silmämääräisesti hyväkuntoisia. Nuoria siitossikoja on n. 2 % kaikista sioista. Muita sikojen ruokintaan ja hoitoon liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

- **Ei jatkuvasti vettä saatavilla:**

- Kaikki sikalan siat saavat juomavettä vain ruokinnan yhteydessä. Juomavettä ei ole jatkuvasti saatavilla (vähimmäisvaatimuksen rikkomus). Muita sikojen ruokintaan ja hoitoon liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 80 %, laajuus 80 % ja kesto 80 %. Leikkaus 80 %. Tukea ei makseta.

Esimerkki 2: Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen

- **Makuualue ei tukiehtojen mukainen:**
 - Emakoilla ja ensikoilla on ryhmäkarsinoissa kokoritulälattia, jossa ei ole tukiehtojen mukaista kiinteäpohjaista ja kuivitettua makuualuetta. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 80 % ja kesto 100 %. Leikkaus 100 %.
- **Pinta-alavaatimus ei täyty:**
 - Emakoilla ja ensikoilla on ryhmäkarsinoissa esteetöntä lattiapinta-alaa hiukan alle 2,25 m²/eläin. Myöskään makuualueen pinta-alavaatimus ei täyty. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Makuualue on kiinteäpohjainen ja kuivitetty. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Esimerkki 3: Parannetut porsimisolosuhteet

- **Porsitussikalassa ei kirjanpitoa porsitushäkin käytöstä:**
 - Tarkastushetkellä tilalla on 2 emakkoa ennen porsimista porsitushäkissä. Tilalla ei ole esittää kirjanpitoa porsitushäkin käytöstä. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 20 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.
- **Ei pesäntekomateriaalia:**
 - Porsituskarsinassa porsimista odottavilla emakoilla ei ole jatkuvasti saatavilla irtainta pesäntekomateriaalia. Valvontahetkellä ilman pesäntekomateriaalia on 20 % porsimista odottavista emakoista. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.
- **Pinta-alavaatimus ei täyty:**
 - Porsituskarsinassa porsaille rajattu kiinteäpohjainen ja kuivitettu alue on 0,9 m². Kaikki porsaavat mahtuvat alueelle yhtä aikaa makuulle. Muut toimenpiteen ehdot täyttyvät. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.
- **Ei riittävästi vapaaporsituskarsinoita:**
 - Tila on ilmoittanut tukihakemuksellaan noudattavansa tukiehtoja 10 vapaaporsituskarsinassa. Valvontakäynnillä todetaan tilalla olevan 4 vapaaporsituskarsinaa, joissa toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Esimerkki 4: Vapaaporsitus

- **Porsitussikalassa ei kirjanpitoa porsitushäkin käytöstä:**
 - Tarkastushetkellä tilalla on 2 emakkoa ennen porsimista porsitushäkissä. Tilalla ei ole esittää kirjanpitoa porsitushäkin käytöstä. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 20 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.
- **Ei pesäntekomateriaalia:**
 - Porsituskarsinassa porsimista odottavilla emakoilla ei ole jatkuvasti saatavilla irtainta pesäntekomateriaalia. Valvontahetkellä ilman pesäntekomateriaalia on 20 % porsimista odottavista emakoista. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 30 %, laajuus 30 % ja kesto 10 %. Leikkaus 30 %.

- **Pinta-alavaatimus ei täyty:**

- Porsituskarsinassa porsaille rajattu kiinteäpohjainen ja kuivitetu alue on 0,9 m2. Kaikki porsaas mahtuvat alueelle yhtä aikaa makuulle. Muut toimenpiteen ehdot täyttyvät. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

- **Ei riittävästi vapaaporsituskarsinoita:**

- Tila on ilmoittanut tukihakemuksellaan noudattavansa tukiehtoja 10 vapaaporsituskarsinassa. Valvontakäynnillä todetaan tilalla olevan 4 vapaaporsituskarsinaa, joissa toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 50 %, laajuus 50 % ja kesto 50 %. Leikkaus 50 %.

Esimerkki 5. Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen

- **Ei katoksellista karsinaa:**

- Lihasikalan karsinoissa ei löydy katoksellista kiinteäpohjaista makuualueutta. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 60 %, laajuus 60 % ja kesto 40 %. Leikkaus 100 %. Tukea ei makseta.

Esimerkki 6. Karjuporsaiden kastroatiokivun lievitys

- **Ei kivunlievitystä kastroatiota seuraavana päivänä**

- Kastroiduille karjuporsaille on annettu puudute ja kipulääkitys kastroation yhteydessä. Niille ei ole annettu kipulääkettä kastroatiota seuraavana päivänä. Lääkekirjanpitoa ja kirjanpitoa karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä on pidetty. Tilalla on hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 40 %, laajuus 40 % ja kesto 40 %. Leikkaus 40 %.

- **Ei kivunlievitystä kastroation yhteydessä lainkaan**

- Kastroiduille karjuporsaille ei anneta kipulääkitystä kastroation yhteydessä lainkaan. Karjuporsaille on annettu puudute kastroation yhteydessä. Lääkekirjanpitoa ja kirjanpitoa karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä on pidetty, mutta kipulääkitystä ei ole lääkekirjanpidon mukaan annettu lainkaan. Tilalla on hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 100 %, laajuus 100 % ja kesto 50 %. Leikkaus 100 %. Tällaisissa tilanteissa voisi miettiä lisäksi, onko kyseessä vakava noudattamatta jättäminen

- **Ei puudutusta kastroation yhteydessä**

- Kastroiduille karjuporsaille ei anneta puudutetta kastroation yhteydessä. Kipulääkitys annetaan kastroation yhteydessä ja kastroatiota seuraavana päivänä. Lääkekirjanpitoa ja kirjanpitoa karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä on pidetty. Tilalla on hoito- ja lääkityssuunnitelma karjuporsaiden kastroatiokäytännöistä. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 40 %, laajuus 40 % ja kesto 40 %. Leikkaus 40 %.

Siipikarja

Esimerkki 1. Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma

- **Ruokintasuunnitelma puutteellinen:**

- Ruokintasuunnitelmaa ei ole laadittu ryhmäkohtaisesti. Muita toimenpiteen ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.

- **Viljan valkuaisanalyysi ei ole ajantasainen:**
 - Tilalla on ruokintasuunnitelma, mutta ruokintaa täydentävän viljan valkuaisanalyysiä ei ole päivitetty. Muita siipikarjan ruokintaan ja hoitoon liittyviä ehtoja noudatetaan. Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 %, laajuus 10 % ja kesto 10 %. Leikkaus 10 %.
- **Kaksinkertainen tautisulku puutteellinen:**
 - Tilalla jätetään ulkokengät eteiseen, josta mennään hygieniapenkin yli puhtaalle alueelle. Tämän jälkeen mennään vielä eläintilan ovelle, jossa pitäisi olla toinen tautisulkualue ja kenkien vaihto. Tätä ei kuitenkaan ole, vaan eläintilaan mennään ensimmäisen tautisulkualueen kengillä.
 - Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 % laajuus 10 % kesto 10 % leikkaus 10 %
- **Kaksinkertainen tautisulku puutteellinen:**
 - Tilalla on kolme eri osastoa, mutta niille ei ole omia vaihtokenkiä, vaikka osasto vaihtuu. Muut kaksinkertaiseen tautisulkuun liittyvät asiat kunnossa.
 - Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 % laajuus 10 % kesto 10 % Leikkaus 10 %
- **Kaksinkertainen tautisulku puutteellinen:**
 - Tilalla ei ole käsien kuivaukseen käytettävissä kertakäyttöpyyhkeitä, vaan käsienpesualtaalla roikkuu kangaspyyhe, johon kaikki vierailijat kuivaavat kätensä.
 - Leikkaus arvioidaan esimerkiksi vakavuus 10 % laajuus 10 % kesto 10 % leikkaus 10 %

14. Eläinten hyvinvointikorvauksen vähimmäisvaatimukset

14.1. Nautatilojen toimenpiteet

- HYV = Nautojen hyvinvointisuunnitelma
- VOP = Vasikoiden olosuhteiden parantaminen
- UNO = Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen
- NUL = Nuorkarjan laidunnus
- ELL = Emo- ja lypsylehmien laidunnus
- NAU = Nautojen ulkoilu
- PHS = Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat

NAUTOJEN TOIMENPITEET		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
1	L 693/2023 7 § 1 mom. Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa kotieläintä tai muuta ihmisen hoidossa olevaa eläintä on joko itse autettava tai ilmoitettava eläimestä sen omistajalle tai pitäjälle taikka valvontaviranomaiselle.							x
2	L 693/2023 8 § 1 mom. Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että: 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita; 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää; 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja 4) eläinten sairastuessa tai vahingoittuessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.	x	x	x	x	x	x	x
3	L 693/2023 20 § 1 mom. Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita.	x	x	x	x	x	x	x
4	L 693/2023 20 § 2 mom. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.	x	x	x	x	x	x	x
5	L 693/2023 20 § 3 mom. Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä	x	x	x	x	x	x	x

NAUTOJEN TOIMENPITEET		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
	vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.							
6	L 693/2023 21 § 1 mom. Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.	x	x	x	x	x	x	x
7	L 693/2023 21 § 2 mom. Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä: 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle; 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava; 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille; 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta; 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon; 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.	x	x	x	x	x	x	x
8	L 693/2023 23 § 1 mom. Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu: 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa; 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon; 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä; 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa.	x	x	x	x	x	x	x
9	L 693/2023 23 § 2 mom. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.	x	x	x	x	x	x	x
10	L 693/2023 33 § 1 mom. Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan			x				

NAUTOJEN TOIMENPITEET		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
	vaikeuksista. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.							
11	L 693/2023 33 § 2 mom. Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniää. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksista.				x	x	x	
12	L 693/2023 34 § 1 mom. Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.	x	x	x	x	x	x	x
13	L 693/2023 35 § 1 mom. Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.	x			x	x		
14	L 693/2023 35 § 3 mom. Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.	x						
15	L 693/2023 35 § 4 mom. Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.	x						
16	L 693/2023 36 § 1 mom. Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.	x	x	x	x	x	x	x
17	L 693/2023 36 § 2 mom. Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.	x	x	x	x	x	x	x
18	L 693/2023 37 § 1 mom. Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.	x	x	x	x	x	x	x
19	L 693/2023 37 § 2 mom. Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen	x	x	x	x	x	x	x

NAUTOJEN TOIMENPITEET		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
	kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.							
20	L 693/2023 37 § 3 mom. Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.	x	x	x	x	x	x	x
21	L 693/2023 38 § 1 mom. Pysyvässä pitopaikassa tai sen yhteydessä on oltava eläinten tarkastamisen ja käsittelyn kannalta välttämättömät tilat ja välineet sekä tarvittaessa tilat sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten.							x
22	L 693/2023 121 § 2 mom. Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan sovelletaan muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta 37 §:n 2 momentissa säädettyä paikalleen kytkemisen kieltoa 1 päivästä tammikuuta 2028. Vasikoiden osalta kieltoa kuitenkin sovelletaan tämän lain tultua voimaan.		x	x				
23	VNa 592/2010 4 § 1 mom. Eläinsuojan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Tarvittaessa nautojen makuualue on kuivitettava.			x				x
24	VNa 592/2010 5 § 1 mom. Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, pölyn määrä tai haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettäville eläimille sopiva.	x						
25	VNa 592/2010 6 § 3 mom. Pihatossa on jokaista alkavaa 10 lypsylehmän ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite. Muilla kuin lypsylehmillä on jokaista alkavaa 20 naudan ryhmää kohden oltava vähintään yksi juoma-astia tai juottolaite kuitenkin siten, että juoma-astioita tai juottolaitteita on yli 10 naudan ryhmälle oltava vähintään kaksi. Mikäli pihatossa käytetään sellaisia juoma-astioita tai juottolaitteita, joista useampi nauta voi juoda samanaikaisesti, on juomapaikkojen määrän vastattava edellä tarkoitettua juoma-astioiden tai juottolaitteiden määrää. Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä.	x	x	x	x	x	x	x
26	VNa 592/2010 6 § 4 mom.	x	x	x	x	x	x	x

NAUTOJEN TOIMENPITEET		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
	Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava asianmukaiset ruokinta- ja juoma-astiat. Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä.							
27	VNa 592/2010 7 § 1 mom. Alle kaksiviikkoisella vasikalla on oltava hyvin kuivitettu makuupaikka.		x					
28	VNa 592/2010 7 § 2 mom. Yli kahdeksan viikon ikäistä vasikkaa ei saa pitää yksittäiskarsinassa, jollei siihen ole eläinlääketieteellistä syytä.		x					
29	VNa 592/2010 7 § 3 mom. Jos alle kahdeksan viikon ikäistä vasikkaa pidetään yksittäiskarsinassa, karsinan seinien on oltava sellaiset, että vasikka voi nähdä ja kosketella lajitovereitaan. Eläinlääketieteellisestä syystä vasikkaa voidaan kuitenkin pitää sellaisessa karsinassa, jossa on umpinaiset seinät. Yksittäiskarsinassa pidettävän vasikan karsinan on oltava vähintään vasikan säkäkorkeuden levyinen ja karsinan pituuden vähintään vasikan pituus mitattuna turvasta lantioluun istuinkyhmyyn kerrottuna 1,1:llä.		x					
30	VNa 592/2010 7 § 4 mom. Jos vasikoita pidetään ryhmässä, vasikoiden käytettävissä olevan tilan on oltava sellainen, että eläimet voivat kääntyä ympäri ja asettua vaivatta makuulle. Karsinassa on oltava tilaa jokaista alle 150 kilogramman painoista vasikkaa kohden vähintään 1,5 neliometriä, vähintään 150 kilogramman mutta alle 220 kilogramman painoista vasikkaa kohden vähintään 1,7 neliometriä ja vähintään 220 kilogramman painoista vasikkaa kohden vähintään 1,8 neliometriä.		x					
31	VNa 592/2010 10 § 1 mom. Eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava naudoille turvallisia ja sellaisia, että naudat eivät tarpeettomasti likaannu minään vuodenaikana.	x	x	x	x	x	x	x
32	VNa 592/2010 10 § 2 mom. Ulkotarhassa ja laitumella olevilla naudoilla on oltava mahdollisuus päästä riittävään suojaan epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Jos naudat eivät pääse vapaasti siirtymään suojaan, nautojen omistajan tai haltijan on huolehdittava siitä, että naudat pääsevät suojaan epäsuotuisilta sääolosuhteilta.	x	x	x	x	x	x	x
33	VNa 592/2010 10 § 3 mom. Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava naudoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään nautojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava ja pidettävä	x	x	x	x	x	x	x

NAUTOJEN TOIMENPITEET		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
	kunnossa siten, että niistä ei aiheudu naudoille tarpeetonta kärsimystä.							
34	VNa 592/2010 10 § 4 mom. Ympärivuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava pitopaikassaan kyseessä olevan nautarodun tarpeet ja ympäristöolosuhteet huomioon ottaen asianmukainen suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. Suojassa on oltava kuivitettu makuualue, johon kaikki eläimet mahtuvat ja pääsevät yhtä aikaa makuulle. Kuivikkeita on vaihdettava tai lisättävä tarpeeksi usein ja huolehdittava siitä, että makuualue pysyy riittävän kuivana eikä pääse jäätymään.	x	x	x	x	x	x	x
35	VNa 592/2010 11 § 1 mom. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota tiineyden loppuvaiheessa, poikimisen aikana ja kun hoito-olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Vasikat sekä kytkettyinä pidettävät naudat on tarkastettava vähintään kaksi kertaa päivässä.							x
36	VNa 592/2010 11 § 2 mom. Nauta on tarkastettava yksilöllisesti, jos se yleistarkastuksen perusteella on tarpeen. Eläinten sorkat on tarkastettava riittävän usein ja hoidettava tarvittaessa.							x
37	VNa 592/2010 11 § 3 mom. Nautaryhmiä yhdistettäessä tai tuotaessa uusia eläimiä karjaan on erityistä huomiota kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin.							x
38	VNa 592/2010 11 § 4 mom. Eläimet on totutettava kylmäkasvatukseen vähitellen, eikä kylmään tottumattomia eläimiä saa siirtää lämpimästä pitopaikasta suoraan kylmäkasvatukseen kylmänä vuodenaikana.							x
39	VNa 592/2010 12 § 3 mom. Vasikkaa ei saa pitää parteen, karsinaan tai muuhun rakenteeseen kytkettynä muutoin kuin tilapäisesti enintään tunnin ajan eläimen ruokkimisen tai muun hoitamisen ajan.		x					
40	VNa 592/2010 13 § 1 mom. Naudalle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sille sopivaa.	x						
41	VNa 592/2010 13 § 2 mom. Naudan pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.	x	x	x	x	x	x	x
42	VNa 592/2010 13 § 3 mom.	x	x	x	x	x	x	x

NAUTOJEN TOIMENPITEET		HYV	VOP	UNO	NUL	ELL	NAU	PHS
	Sairaana tai vahingoittuneen vasikan saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä. Kuumalla säällä kaikkien vasikoiden saatavilla on oltava jatkuvasti puhdasta vettä. Nautojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. Lisäksi on huolehdittava, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä.							
43	VNa 592/2010 17 § 1 mom. Lypsylehmät ja pääasiassa maidontuotantoa varten kasvatettavat hiehot, jotka pidetään kytkettyinä, tulee päästää laitumelle tai muuhun tarkoituksenmukaiseen jaloittelutilaan kalenterivuoden aikana vähintään 60 päivänä ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä toukokuuta ja päättyy 30 päivänä syyskuuta, sekä lisäksi vähintään 30 päivänä tarkoituksenmukaiseksi katsottuna ajankohtana. Jaloittelutilan pinta-alan on oltava vähintään kuusi neliometriä siellä pidettävää nautaa kohden. Pinta-alan on oltava kuitenkin aina vähintään 50 neliometriä.				x	x	x	

14.2. Sikatilojen toimenpiteet

- HYV = Sikojen hyvinvointisuunnitelma
- EEO = Emakoiden ja ensikoiden olosuhteiden parantaminen
- PAP = Parannetut porsimisolosuhteet
- VAP = Vapaaporsitus
- VIP = Vieroitettujen porsaiden olosuhteiden parantaminen
- LOP = Lihasikojen olosuhteiden parantaminen
- KAS = Kastraatiokivun lievitys

SIKOJEN TOIMENPITEET		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
1	L 693/2023 8 § 1 mom. Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäytelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että: 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita; 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää; 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja 4) eläinten sairastuessa tai vahingoittuessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.	x	x	x	x	x	x	x
2	L 693/2023 16 § 2 mom. Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä, jollei toimenpiteestä aiheutuva kipu ole lievää ja hetkellistä tai jos toimenpide ei siedä viivytystä.							x
3	L 693/2023 20 § 1 mom.	x	x	x	x	x	x	x

SIKOJEN TOIMENPITEET		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
	Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.							
4	L 693/2023 20 § 2 mom. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.	x	x	x	x	x	x	x
5	L 693/2023 20 § 3 mom. Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.	x	x	x	x	x	x	x
6	L 693/2023 21 § 1 mom. Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.	x	x	x	x	x	x	x
7	L 693/2023 21 § 2 mom. Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä: 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle; 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava; 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille; 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta; 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon; 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.	x	x	x	x	x	x	x

SIKOJEN TOIMENPITEET		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
8	L 693/2023 23 § 1 mom. Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu: 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa; 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon; 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä; 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa.	x	x	x	x	x	x	x
9	L 693/2023 23 § 2 mom. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.	x	x	x	x	x	x	x
10	L 693/2023 33 § 2 mom. Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniää. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksista.		x	x	x	x	x	
11	L 693/2023 34 § 1 mom. Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.	x	x	x	x	x	x	x
12	L 693/2023 35 § 1 mom. Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.	x						
13	L 693/2023 35 § 3 mom. Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.	x						
14	L 693/2023 35 § 4 mom. Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.	x						
15	L 693/2023 36 § 1 mom. Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.	x	x	x	x	x	x	x
16	L 693/2023 36 § 2 mom. Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin	x	x	x	x	x	x	x

SIKOJEN TOIMENPITEET		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
	eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.							
17	L 693/2023 37 § 1 mom. Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, keuhonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.	x	x	x	x	x	x	x
18	L 693/2023 37 § 2 mom. Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.	x	x	x	x	x	x	x
19	L 693/2023 37 § 3 mom. Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.	x	x	x	x	x	x	x
20	L 693/2023 122 § 1 mom. Poiketen siitä, mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta eläimen liikkumisen rajoittamiseen eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla: 1) emakon tai ensikon saa pitää tiineyttyshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä; 2) emakon ja ensikon saa pitää porsitushäkissä, joka on ollut käytössä tämän lain voimaan tullessa.		x	x	x			
21	L 693/2023 122 § 2 mom. Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineyttyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2035. Tämän lain voimaan tulon jälkeen peruskorjattavaan sikalaan tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen sikalaan tai sen osastoon sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineyttyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia, kun peruskorjaus tai uusi sikala taikka osasto on valmistunut.		x					
22	VNa 629/2012 3 § 2 mom. Emakko tai ensikko saadaan kuitenkin pitää erillään ryhmästä ajan, joka alkaa viikkoa ennen odotettua porsimista ja päättyy neljän viikon kuluttua porsimista seuraavasta astutuksesta tai siemennyksestä, joka johtaa tiineyteen.		x	x	x			
23	VNa 629/2012 4 § 4 mom.		x					

SIKOJEN TOIMENPITEET		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
	Sikojen pitoon tarkoitetut eläinsuojat, karsinat, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja tarvittaessa desinfioitava. Eläinsuojassa on huolehdittava jyrssiöiden ja muiden haittaeläinten torjunnasta. Sialla on oltava pitopaikassa erillinen makuu-, ruokinta- ja ulostamisalue. Makuualueen on oltava puhdas, kuiva, lämpötilaltaan sioille sopiva ja tarvittaessa asianmukaisesti viemäroity.							
24	VNa 629/2012 6 § 1 mom. Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman virtausnopeus, ilman kosteus, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettäville eläimille sopiva.	x						
25	VNa 629/2012 9 § 1 mom. Porsituskarsinassa tai -häkissä on emakon tai ensikon takana oltava riittävästi esteetöntä tilaa porsimista varten. Porsituskarsinan tai -häkin on oltava sellainen, että emakko voi imettää pikkuporsaita vaikeuksitta. Jos emakko voi liikkua porsituskarsinassa vapaasti, karsina on varustettava pikkuporsaita emakolta suojaavilla rakenteilla, kuten porsasaidoilla.			x	x			
26	VNa 629/2012 9 § 2 mom. Porsituskarsinan lattia-alasta vähintään puolet on oltava kiinteäpohjaista lattiaa tai sellaista rakolattiaa, ritilälattiaa tai muulla tavoin rei'itettyä lattiaa, johon viemärointiä varten tehtyjen aukkojen osuus on enintään 10 prosenttia pinta-alasta.			x	x			
27	VNa 629/2012 9 § 3 mom. Pikkuporsilla on oltava porsituskarsinassa kiinteäpohjainen ja kuiva makuualue, johon kaikki pikkuporsaat mahtuvat yhtä aikaa makuulle.			x	x			
28	VNa 629/2012 9 § 4 mom. Lisäksi pikkuporsaille on tarvittaessa oltava asianmukainen lämmitin.			x	x			
29	VNa 629/2012 12 § 1 mom. Jos sioilla on mahdollisuus päästä ulos liikkumaan, eläinsuojasta ulkotarhaan tai laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava sioille turvallisia.	x	x	x	x	x	x	x
30	VNa 629/2012 12 § 2 mom. Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava sioille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään sikojen vahingoittuminen ja karkaaminen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu sioille tarpeetonta kärsimystä.	x	x	x	x	x	x	x
31	VNa 629/2012 12 § 3 mom. Sioilla on tarvittaessa oltava pääsy sopivaan säänsuojaan.	x	x	x	x	x	x	x
32	VNa 629/2012 14 § 1 mom. Sikaryhmien yhdistämistä on vältettävä. Jos sikaryhmiä kuitenkin joudutaan yhdistämään tai ryhmään					x	x	

SIKOJEN TOIMENPITEET		HYV	EEO	PAP	VAP	VIP	LOP	KAS
	joudutaan tuomaan uusia eläimiä, erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin käyttäytymisongelmiin. Toisilleen tuntemattomien sikojen yhdistäminen samaan ryhmään on pyrittävä tekemään sikojen ollessa mahdollisimman nuoria ennen niiden vieroittamista tai korkeintaan viikko sen jälkeen. Sioilla on oltava riittävästi mahdollisuuksia piiloutua ja väistää muita sikoja. Sikaryhmiä yhdistettäessä rauhoittavia lääkkeitä saadaan käyttää vain erityisestä syystä ja eläinlääkärin valvonnassa.							
33	VNa 629/2012 15 § 1 mom. Sialle annettavan rehun on oltava ravintoainekoostumukseltaan sioille sopivaa ja riittävän energiapitoista. Siat on ruokittava vähintään kerran päivässä. Joutilaille emakoille ja ensikoille on annettava lisäksi riittävästi täyttävää ja kuitupitoista rehua näläntunteen ja pureskelutarpeen tyydyttämiseksi.	x						
34	VNa 629/2012 15 § 3 mom. Yli kahden viikon ikäisten sikojen saatavilla on oltava jatkuvasti riittävästi raikasta ja puhdasta vettä.	x	x	x	x	x	x	x
35	VNa 629/2012 15 § 4 mom. Sikojen juoma-astiat ja juottolaitteet on pidettävä puhtaina. On huolehdittava siitä, että virtsa ja ulosteet eivät likaa rehua tai juomavettä. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon on oltava liitteen 3 kohdan mukainen, jollei rehua ole jatkuvasti tarjolla. Liite <i>3. Sikojen ruokintaan käytettävän ruokintakaukalon pituus sikaa kohden</i> Sian paino Ruokintakaukalon reunan pituus (kg) vähintään (cm/eläin) < 25 15 25–50 25 > 50 30	x	x	x	x	x	x	x
36	VNa 629/2012 16 § 2 mom. Porsivalle emakolle ja ensikolle on annettava viikkoa ennen odotettua porsimista riittävästi sopivaa materiaalia pesäntekoa varten.			x	x			

14.3. Lammas- ja vuohitilojen toimenpiteet

- HYV = Lampaiden ja vuohien hyvinvointisuunnitelma
- EEO = Lampaiden ja vuohien eläinlääkärin valvonta
- PAP = Lampaiden ja vuohien parantaminen
- VAP = Lampaiden ja vuohien valvonta
- VIP = Lampaiden ja vuohien valvonta
- LOP = Lampaiden ja vuohien laidunnus
- KAS = Lampaiden ja vuohien kasvatusta

LAMPAIDEN JA VUOHIIEN TOIMENPITEET		HYV	OLO	LAI
1	L 693/2023 8 § 1 mom. Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja,	x	x	x

LAMPAIDEN JA VUOHIIEN TOIMENPITEET		HYV	OLO	LAI
	joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että: 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita; 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää; 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja 4) eläinten sairastuessa tai vahingoittuessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.			
2	L 693/2023 20 § 1 mom. Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita.	x	x	x
3	L 693/2023 20 § 2 mom. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.	x	x	x
4	L 693/2023 20 § 3 mom. Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.	x	x	x
5	L 693/2023 21 § 1 mom. Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.	x	x	x
6	L 693/2023 21 § 2 mom. Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä: 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle; 2) eläimelle, jonka vedensainta on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava; 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille; 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta; 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon; 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.	x	x	x
7	L 693/2023 23 § 1 mom. Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:	x	x	x

LAMPAIDEN JA VUOHIEEN TOIMENPITEET		HYV	OLO	LAI
	1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa; 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon; 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä; 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa.			
8	L 693/2023 23 § 2 mom. Sairaana tai vahingoittuneen eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.			
9	L 693/2023 33 § 2 mom. Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniää. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksista.			x
10	L 693/2023 34 § 1 mom. Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.	x	x	x
11	L 693/2023 35 § 1 mom. Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.	x		x
12	L 693/2023 35 § 3 mom. Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.	x	x	
13	L 693/2023 35 § 4 mom. Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.	x		
14	L 693/2023 36 § 1 mom. Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.	x	x	x
15	L 693/2023 36 § 2 mom. Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.	x	x	x
16	L 693/2023 37 § 1 mom. Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.	x	x	x
17	L 693/2023 37 § 2 mom. Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.	x	x	x

LAMPAIDEN JA VUOHIEEN TOIMENPITEET		HYV	OLO	LAI																																								
18	L 693/2023 37 § 3 mom. Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.	x	x	x																																								
19	VNa 587/2010 3 § 3 mom. Sairasta tai vahingoittunutta lammasta varten on oltava erillinen asianmukainen karsina tai muu tila, jossa eläintä voidaan hoitaa ja josta on, jos mahdollista, näköyhteys muihin lampaisiin.		x																																									
20	VNa 587/2010 4 § 1 mom. Ryhmässä pidettävien lampaiden pitopaikan lattian pinta-alan on oltava liitteen mukainen. Liite <i>Pitopaikan lattian vähimmäispinta-ala ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta lammasta kohden pidettäessä lampaita ryhmässä</i> <table> <tr> <th></th><th>Lampaiden keskimääräinen paino/eläin (kg)</th><th>Täytepohjalattia (m²/eläin)</th><th>Ritilälattia (m²/eläin)</th><th>Rakolattia (m²/eläin)</th></tr> <tr> <td>Karitsa</td><td>alle 15</td><td>0,25</td><td>0,25</td><td>-</td></tr> <tr> <td>Karitsa</td><td>30</td><td>0,50</td><td>0,50</td><td>-</td></tr> <tr> <td>Karitsa</td><td>yli 30</td><td>0,75</td><td>0,75</td><td>-</td></tr> <tr> <td>Lammas</td><td>55</td><td>1,0</td><td>0,8</td><td>0,8</td></tr> <tr> <td>Lammas</td><td>75</td><td>1,4</td><td>1,0</td><td>1,0</td></tr> <tr> <td>Tiine uuhi</td><td>55</td><td>1,3</td><td>1,1</td><td>1,1</td></tr> <tr> <td>Tiine uuhi</td><td>75</td><td>1,7</td><td>1,3</td><td>1,3</td></tr> </table>		Lampaiden keskimääräinen paino/eläin (kg)	Täytepohjalattia (m ² /eläin)	Ritilälattia (m ² /eläin)	Rakolattia (m ² /eläin)	Karitsa	alle 15	0,25	0,25	-	Karitsa	30	0,50	0,50	-	Karitsa	yli 30	0,75	0,75	-	Lammas	55	1,0	0,8	0,8	Lammas	75	1,4	1,0	1,0	Tiine uuhi	55	1,3	1,1	1,1	Tiine uuhi	75	1,7	1,3	1,3		x	
	Lampaiden keskimääräinen paino/eläin (kg)	Täytepohjalattia (m ² /eläin)	Ritilälattia (m ² /eläin)	Rakolattia (m ² /eläin)																																								
Karitsa	alle 15	0,25	0,25	-																																								
Karitsa	30	0,50	0,50	-																																								
Karitsa	yli 30	0,75	0,75	-																																								
Lammas	55	1,0	0,8	0,8																																								
Lammas	75	1,4	1,0	1,0																																								
Tiine uuhi	55	1,3	1,1	1,1																																								
Tiine uuhi	75	1,7	1,3	1,3																																								
21	VNa 587/2010 4 § 3 mom. Sellaisessa pitopaikassa, jossa on täytepohjalattia, uuhella karitsoineen on oltava vähintään kaksi neliometriä lattiaa. Yksinomaan karitsoille tarkoitetun ruokintapaikan pinta-alan karitsaa kohden on oltava vähintään 0,2 neliometriä.		x																																									
22	VNa 587/2010 5 § 1 mom. Eläinten pitopaikan lattian pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Lampailla on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki eläimet pääsevät yhtä aikaa makuulle.		x																																									
23	VNa 587/2010 5 § 2 mom. Rakolattian, ritilälattian tai reijitetyn lattian on oltava sellainen, että lampaiden sorkat eivät tartu kiinni tai muutoin vahingoitu. Rakolattian palkkien leveyden on oltava vähintään 80 millimetriä ja raon leveyden enintään 25 millimetriä. Karitsointikarsinassa ja karitsojen pitopaikassa ei saa olla rakolattiaa. Karitsointikarsinan ja kiinteäpohjaisen karitsojen pitopaikan lattian on oltava hyvin kuivitettu.		x																																									
24	VNa 587/2010 7 § Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lampaat eivät saa olla jatkuvasti alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä (dB(A)).	x																																										
25	VNa 587/2010 8 § 1 mom.	x	x	x																																								

LAMPAIDEN JA VUOHIEEN TOIMENPITEET		HYV	OLO	LAI																
	Eläinsuojasta lampaiden ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava lampaille turvallisia ja sellaisia, että lampaat eivät tarpeettomasti likaannu.																			
26	VNa 587/2010 8 § 2 mom. Lammastarhan ja -laitumen aitojen on oltava lampaille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään lampaiden vahingoittuminen. Aitojen on oltava lampaille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu lampaille tarpeetonta kärsimystä.	x	x	x																
27	VNa 587/2010 12 § 1 mom. Lampaille annettavan rehun tulee täyttää lampaan ravitsemukselliset tarpeet.	x																		
28	VNa 587/2010 12 § 4 mom. Lampaiden juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään.	x	x	x																
29	VNa 587/2010 13 § 2 mom. Vastasyntyneitä karitsoja on valvottava uuhien ja karitsan välisen sidoksen muodostumisen varmistamiseksi. Karitsojen tarvitseman lisälämmön saannin turvaamiseksi on tarvittaessa oltava käytettävissä lämmitin.		x																	
30	VNa 587/2010 15 § 1 mom. Lammas on kerittävä vähintään kerran vuodessa.		x																	
31	VNa 589/2010 3 § 3 mom. Sairasta tai vahingoittunutta vuohta varten on oltava erillinen asianmukainen karsina tai muu tila, jossa eläintä voidaan hoitaa ja josta on, jos mahdollista, näköyhteys muihin vuohiin.		x																	
32	VNa 589/2010 4 § 1 mom. Ryhmässä pidettävien vuohien pitopaikan lattian pinta-alan on oltava liitteen mukainen. Jos täysikasvuista vuohta pidetään yksittäiskarsinassa, karsinan on oltava kooltaan vähintään 1,4 neliometriä ja muodoltaan sellainen, että vuohi pääsee siinä esteettä kääntymään ympäri. Liite <i>Pitopaikan lattian vähimmäispinta-ala ruokintahäkin pinta-alaa lukuun ottamatta vuohta kohden pidettäessä vuohia ryhmässä</i> <table><tr><td>Ikäluokka</td><td>Täytepohja (m²/eläin)</td><td>Ritilälattia (m²/eläin)</td><td>Rakolattia (m²/eläin)</td></tr><tr><td>Kili</td><td>0,25</td><td>0,25</td><td>-</td></tr><tr><td>Nuorvuohi</td><td>0,5</td><td>0,5</td><td>0,5</td></tr><tr><td>Vuohi</td><td>1,20</td><td>1,0</td><td>1,0</td></tr></table>	Ikäluokka	Täytepohja (m ² /eläin)	Ritilälattia (m ² /eläin)	Rakolattia (m ² /eläin)	Kili	0,25	0,25	-	Nuorvuohi	0,5	0,5	0,5	Vuohi	1,20	1,0	1,0		x	
Ikäluokka	Täytepohja (m ² /eläin)	Ritilälattia (m ² /eläin)	Rakolattia (m ² /eläin)																	
Kili	0,25	0,25	-																	
Nuorvuohi	0,5	0,5	0,5																	
Vuohi	1,20	1,0	1,0																	
33	VNa 589/2010 5 § 1 mom. Eläinsuojan lattian tai karsinan pohjan on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Vuohilla on oltava käytettävissään niille sopiva kuivitettu alue, johon kaikki eläimet pääsevät yhtä aikaa makuulle.		x																	
34	VNa 589/2010 5 § 3 mom. Poikimiskarsinassa ja kilien pitopaikassa ei saa olla rakolattia. Poikimiskarsinan ja kiinteäpohjaisen kilien pitopaikan lattian on oltava hyvin kuivitettu.		x																	

LAMPAIDEN JA VUOHIEH TOIMENPITEET		HYV	OLO	LAI
35	VNa 589/2010 8 § 1 mom. Eläinsuojasta vuohien ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava vuohille turvallisia ja sellaisia, että vuohet eivät tarpeettomasti likaannu.	x	x	x
36	VNa 589/2010 8 § 2 mom. Vuohitarhan ja -laitumen aitojen on oltava vuohille turvallisia. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään vuohien vahingoittuminen. Aitojen on oltava vuohille sopivasta materiaalista. Jos aita on verkkoa, sitä on tarvittaessa kiristettävä, jotta verkkoon takertumisen vaara olisi mahdollisimman vähäinen. Vuohien pääsy niille myrkyllisten kasvien luo on estettävä. Sähköistetyt aidat on rakennettava sellaisiksi ja pidettävä kunnossa siten, että niistä ei aiheudu vuohille tarpeetonta kärsimystä.	x	x	x
37	VNa 589/2010 11 § 4 mom. Vuohien juottolaitteet ja juoma-astiat on pidettävä puhtaina. Virtsa ja ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä, eikä vesi saa päästä jäätymään.	x	x	x
38	VNa 589/2010 12 § 2 mom. Vastasyntyneitä kilejä on valvottava kutun ja kilin välisen sidoksen muodostumisen varmistamiseksi. Kilien tarvitseman lisälämmön saannin turvaamiseksi on tarvittaessa oltava käytettävissä lämmitin.		x	

14.4. Siipikarjatilojen toimenpiteet

- HYV = Siipikarjan hyvinvointisuunnitelma
- SOP = Siipikarjan olosuhteiden parantaminen

SIIPIKARJAN TOIMENPITEET		HYV	SOP
1	L 693/2023 8 § 1 mom. Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että: 1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita; 2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää; 3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja 4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.	x	x
2	L 693/2023 20 § 1 mom. Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita.	x	x
3	L 693/2023 20 § 2 mom. Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toiminnoista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.	x	x

SIIPIKARJAN TOIMENPITEET		HYV	SOP
4	L 693/2023 20 § 3 mom. Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.	x	x
5	L 693/2023 21 § 1 mom. Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.	x	x
6	L 693/2023 21 § 2 mom. Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä: 1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle; 2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava; 3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaville, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluville eläimille; 4) poroille silloin, kun saatavilla on rajoituksetta puhdasta lunta; 5) silloin, kun poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saatavilla pidon; 6) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.	x	x
7	L 693/2023 23 § 1 mom. Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu: 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa; 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon; 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä; 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa.	x	x
8	L 693/2023 23 § 2 mom. Sairaana tai vahingoittuneena eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.		
9	L 693/2023 34 § 1 mom. Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.	x	x
10	L 693/2023 35 § 1 mom. Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.	x	x
11	L 693/2023 35 § 3 mom.	x	

SIIPIKARJAN TOIMENPITEET		HYV	SOP
	Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.		
12	L 693/2023 35 § 4 mom. Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.	x	
13	L 693/2023 36 § 1 mom. Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.	x	x
14	L 693/2023 36 § 2 mom. Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.	x	x
15	L 693/2023 37 § 1 mom. Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin.	x	x
16	L 693/2023 37 § 2 mom. Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.	x	x
17	L 693/2023 37 § 3 mom. Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.	x	x
18	L 693/2023 86 § 2 mom. Broilereiden ja sikojen pito-olosuhteiden tai muiden vastaavien tekijöiden vaikutus eläinten hyvinvointiin arvioidaan lihantarkastuksen löydösten perusteella sekä muun teurastamolla saatavilla olevan tiedon perusteella (<i>eläinten hyvinvointiarvio</i>).		x
19	VNa 673/2010 4 § 1 mom. Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, ilman virtausnopeus, pölyn määrä tai haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettäville kanoille sopiva.		x
20	VNa 673/2010 6 § 1 mom. Jos kanoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kanoille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kanojen vahingoittuminen.	x	x
21	VNa 673/2010 6 § 2 mom. Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kanojen lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat	x	x

SIIPIKARJAN TOIMENPITEET		HYV	SOP
	vahingoittaa lintuja. Kanoilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.		
22	VNa 673/2010 9 § 1 mom. Kanoille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä.	x	
23	VNa 673/2010 9 § 2 mom. Kanojen saatavilla on oltava riittävästi rehua sekä jatkuvasti juomavettä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.	x	x
24	VNa 673/2010 9 § 3 mom. Kanojen ruokintaan ja juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulosteeit eivät saa liata rehua tai juomavettä.	x	x
25	VNa 673/2010 12 § 4 mom. Kanojen käytettävissä on oltava pehkuja nokkimista ja kuopimista varten.		x
26	VNa 673/2010 12 § 5 mom. Kanoilla on oltava asianmukaiset tilat munintaa varten. Jokaista alkavaa seitsemän kanan ryhmää kohden on oltava vähintään yksi pesätila. Jos kanalassa käytetään yhteispesiä, pesätilaa on oltava jokaista alkavaa 120 kanan ryhmää kohden vähintään neliometri.		x
27	VNa 673/2010 12 § 6 mom. Kanalassa on oltava tarkoituksenmukaisia orsia, joiden pituuden lintua kohden on oltava vähintään 15 senttimetriä. Orsien on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja sellaisia, että kanat voivat käyttää niitä vaikeuksitta, eikä niissä saa olla teräviä kulmia.		x
28	VNa 673/2010 13 § 1 mom. Jos kanalassa on vähintään 350 munivaa kanaa, kanaa kohden on oltava vähintään 250 neliösenttimetriä pehkulla varustettua aluetta, ja vähintään yhden kolmasosan lattian pinta-alasta on oltava varustettu pehkulla.		x
29	VNa 673/2010 13 § 2 mom. Orsia ei saa sijoittaa pehkujen yläpuolelle, ja orsien välisen vaakasuoran etäisyyden toisistaan on oltava vähintään 30 senttimetriä sekä etäisyyden seinästä vähintään 20 senttimetriä.		x
30	VNa 673/2010 14 § Emoilla on oltava asianmukaiset tilat munintaa varten. Jokaista alkavaa seitsemän emon ryhmää kohden on oltava vähintään yksi pesätila. Jos kanalassa käytetään yhteispesiä, pesätilaa on oltava jokaista alkavaa 120 emon ryhmää kohden vähintään neliometri.		x
31	VNa 375/2011 3 § 3 mom. Kasvatusosastot, välineet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa siten, että ne eivät vahingoita broilereita eivätkä vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Kuolleet broilerit on poistettava kasvatusosastosta päivittäin. Kaikki tilat, laitteet ja välineet, joiden kanssa broilerit ovat kosketuksissa, on puhdistettava ja desinfioitava kauttaaltaan aina, kun tila tyhjennetään ja ennen kuin uusi broilerierä tuodaan sisään. Tyhjennyksen jälkeen kaikki käytetty pehku on poistettava ja puhdas pehku on levitettävä tilalle. Kasvatusosastossa on huolehdittava jyräjien ja muiden haittaeläinten torjunnasta.		x
32	VNa 375/2011 4 § 1 mom. Kasvatusosaston ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, ilman virtausnopeus, lämpötila, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Ilmanvaihtoon on tarvittaessa yhdistettävä		x

SIIPIKARJAN TOIMENPITEET		HYV	SOP
	lämmitysjärjestelmä sopivan lämpötilan ylläpitämiseksi ja liiallisen kosteuden poistamiseksi.		
33	VNa 375/2011 4 § 2 mom. Jos eläinten hyvinvointi ja terveys on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, kasvatustilastossa on oltava mahdollisuus eläinten hyvinvoinnin ja terveyden kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen myös koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän häiriöiden aikana. Koneellisessa ilmanvaihtojärjestelmässä on tällöin oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.		x
34	VNa 375/2011 4 § 6 mom. Kaikkien broilereiden on päästävä jatkuvasti pehkulle, joka on pinnalta sopivan kuivaa ja kuohkeaa.		x
35	VNa 375/2011 7 § 1 mom. Jos broilereilla on mahdollisuus päästä ulos, kasvatustilasta ulos johtavan kulkureitin on oltava broilereille turvallinen. Ulkotarhan aitojen on oltava broilereille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään broilereiden vahingoittuminen.	x	x
36	VNa 375/2011 7 § 2 mom. Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon broilereiden lukumäärä ja tarhan pohjan laatu. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa broilereita. Broilereilla on tarvittaessa oltava ulkona sopivia säänsuojia.	x	x
37	VNa 375/2011 10 § 1 mom. Broilereille annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua. Broilereiden ruokinnassa ja ravinnon koostumuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota nivel- ja luustovaurioiden ehkäisemiseen.	x	
38	VNa 375/2011 10 § 2 mom. Broilereiden saatavilla on oltava riittävästi rehua joko jatkuvasti tai annosruokintana. Juomavettä on oltava saatavilla jatkuvasti. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.	x	x
39	VNa 375/2011 10 § 5 mom. Ulosteet eivät saa liata rehua tai juomavettä.	x	x
40	VNa 375/2011 16 § Eläinsuojelulain (247/1996) 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettu tarkastuseläinlääkäriin ilmoitus on tehtävä, jos parven jalkapohjatulehdusarvioinnin tulos ylittää 80 pistettä tai jos parven kumulatiivinen päiväkohtainen kuolleisuusaste on yli prosenttiluvun, joka saadaan liitteen kohdan 5 mukaisesta laskentakaavasta.		x
41	VNa 677/2010 4 § 1 mom. Pitopaikassa on oltava kalkkunoille sopiva sisustus ja varustus sekä sellaista materiaalia, jonka avulla kalkkunat voivat toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan, kuten esimerkiksi kylpemistä hiekassa tai pehkussa, sukimista tai muuta kehon hoitamista.		x
42	VNa 677/2010 4 § 2 mom. Kalkkunaa saadaan pitää vain lattiakasvatusjärjestelmässä. Kalkkunoiden pitopaikan lattian on oltava niille sopivasta materiaalista sekä sellainen, että se ei vahingoita kalkkunoita eikä vaaranna niiden terveyttä tai hyvinvointia. Pitopaikan lattian on oltava kiinteäpohjainen lukuun ottamatta juomalaitteiden välittömässä läheisyydessä olevaa lattiaa, joka voi olla roiskeveden poistamiseksi viemäroityä, sekä kalkkunaemojen pesien edessä		x

SIIPIKARJAN TOIMENPITEET		HYV	SOP
	niiden puhtaana pitämiseksi olevaa ritilää. Pitopaikan lattialla on oltava riittävästi asianmukaista pehkuu, joka on pidettävä sopivan kuivana.		
43	VNa 677/2010 4 § 3 mom. Samassa tilassa pidettävän kalkkunaryhmän koon on oltava sopivassa suhteessa lintujen ikään, kokoon, sukupuoleen ja käytettävissä olevaan tilaan. Kalkkunoiden on pitopaikassa pystyttävä seisomaan normaalissa asennossa, kääntymään, räpyttelemään, sukimaan, toteuttamaan kalkkunoille tyyppillisiä sosiaalisia käyttäytymismuotoja ja pakenemaan muita kalkkunoita. Kalkkunoiden makuualueen on oltava riittävän tilava siten, että kalkkunat mahtuvat samanaikaisesti makuulle.		x
44	VNa 677/2010 7 § 1 mom. Jos kalkkunoilla on mahdollisuus päästä ulos, eläinsuojasta ulos johtavan kulkureitin on oltava kalkkunoille turvallinen. Ulkotarhassa ei saa olla rakenteita tai esineitä, jotka saattavat vahingoittaa kalkkunoita. Tarhan pohjan on oltava sellainen, että se voidaan pitää kuivana. Ympäristön on oltava riittävän rauhallinen ja meluton.	x	x
45	VNa 677/2010 7 § 2 mom. Ulkotarhan on oltava riittävän tilava ottaen huomioon kalkkunoiden ikä, koko ja aktiivisuus sekä niiden lukumäärä. Jos kalkkunoilla ei ole mahdollisuutta päästä ulkotarhasta sisätiloihin, kalkkunoiden käytössä on oltava sopivia säänsuojia.	x	x
46	VNa 677/2010 7 § 3 mom. Ulkotarhan aitojen on oltava kalkkunoille sopivasta materiaalista ja niille turvallisista. Aidat on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että estetään kalkkunoiden vahingoittuminen ja karkaaminen. Jos aitaamiseen käytetään verkkoaitaa, verkon silmäkoon on oltava sellainen, että kalkkunat eivät voi jäädä siihen kiinni.	x	x
47	VNa 677/2010 10 § 1 mom. Kalkkunoiden saatavilla on oltava riittävästi ravintoainekoostumukseltaan niille sopivaa rehua sekä jatkuvasti juomavettä.	x	x
48	VNa 677/2010 10 § 3 mom. Kalkkunoiden ruokintaan ja juottamiseen tarkoitetut laitteet ja välineet on pidettävä puhtaina. Ulostee ei saa liata rehua tai juomavettä. Ruokinnassa on vältettävä rehun koostumuksen tai määrän äkillisiä muutoksia.	x	x

15. Toimintaohjeet hankaliin valvontatilanteisiin

15.1. Valvonnan estäminen

Jos tuenhakija tarkastuksesta ilmoitettaessa estää tarkastuksen tekemisen, on hänelle selvitettävä, että tällöin tuenhakijan tuki hylätään.^{15.1} Tuenhakijalle lähetetään kirjallinen ilmoitus (kuuleminen) tarkastuksen estämisestä ja siitä aiheutuvista seuraamuksista. Pohja löytyy [Pikantista \(Pikantti – Maataloustuet – Tukien valvonta – Eläintukien valvonta 2023/Peltotukien valvonta 2023\)](#).

Tuenhakijalle on varattava kohtuullinen määräaika antaa asiassa selvitys ja ilmoitettava, ettei määräajan noudattamatta jättäminen estä asian ratkaisemista^{15.2}.

Tuenhakija voi antaa selvityksessä suostumuksensa valvontaan ilmoitusajan puitteissa.

Tilakäynnin estäminen ei aiheuta erillisiä seuraamuksia, jos valvonta voidaan kuitenkin suorittaa myöhemmässä vaiheessa. Seuraamuksia määrättäessä tulee arvioida tavallista tarkemmin mahdollinen virheen tahallisuus ja ilmoittamisen jälkeen mahdollisesti korjatut puutteet.

Jos tuenhakija tai tämän edustaja estää paikalla tehtävän tarkastuksen tekemisen, tilalle ei makseta mitään kyseisen eläinlajin tai eläinlajien valvontaan kohdistuvia eläintukia valvontavuonna.

Kaikissa tilanteissa, joissa tarkastajan turvallisuus koetaan tilalla uhatuksi, voidaan tarkastus milloin tahansa keskeyttää.

Valvonnan estämisestä seuraamukset määräytyvät Toimeenpanolain 1334/2022 32 § mukaisesti.

[15.1\) L 1334/2022 32 §](#)

[15.2\) L 434/2003 33 §](#)

15.2. Virka-avun käyttö

Virka-avun käytöstä on säädetty maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 1334/2022 25 pykälässä. YT-alueen ilmoituksen, ELY-keskuksen tai muun viranomaisen aikaisemman kokemuksen perusteella vaikeaksi koettuihin tilakohteisiin voidaan suorittaa valvonta vasta, kun valvonnasta on ilmoitettu tilalle. YT-alueelta on hyvä kysyä tarkempia tietoja tilasta, jotta uhkaaviin tilanteisiin voidaan varautua ennalta. Poliisilta voidaan myös kysyä tietoja tilan tilanteesta erityisesti niissä tapauksissa, joissa arvioidaan tulevan ongelmia valvonnassa.

Virka-apua on pyydettävä silloin, kun on aihetta epäillä tarkastajan turvallisuuden vaarantuvan tilalla tapahtuvan valvonnan aikana. Virka-avun tarpeesta ilmoitetaan paikalliselle poliisille. Ns. kiireettömän virka-avun osalta olisi hyvä olla yhteydessä poliisiin hyvissä ajoin ennen tarkastuskäyntiä, jotta käynnin toteutus on mahdollista suunnitella yhdessä poliisin kanssa.

Mikäli tilalle ei voida lähteä uhkailun vuoksi, tuenhakijalle tulee lähettää kuuleminen tarkastuksen estymisestä ja siitä mahdollisesti aiheutuvista seuraamuksista.

15.3. Varautuminen ja toiminta ongelmatilanteissa

ELY-keskuksessa on jo tarkastuskauden alussa hyvä sopia yhteisistä toimintatavoista tarkastuskäynneillä.

Tarkastustehtävät suoritetaan pääosin pareittain. Valvontatehtävän luonne, tarkastajan kokemus, tehtävien aikataulut yms. seikat huomioiden voidaan tarkastuksia suorittaa myös yksin. ELY-keskuksessa on aina tiedettävä tarkastuskäynnin ajankohta ja paikka.

Tarkastus tilalla voidaan aina jättää kesken joko kokonaan tai osittain (esim. asiakirjojen tarkastus myöhemmin kuulemismenettelynä), jos tarkastajia uhkaillaan tai he kokevat tarkastustilanteen uhkaavaksi. Tapahtuneesta uhkailusta tehdään välittömästi ilmoitus poliisille ja otetaan yhteyttä valvontapäällikköön tai hänen esimiehensä. Tarkastuskäynnin kulusta laaditaan muistio ja kirjataan ylös tarkastuskäynnin keskeytymisen syyt, tapahtumapaikka, aika ja kaikki osalliset.

Esitutkintapyyntöön teossa voidaan noudattaa ELY-keskuksen antamia tarkempia sisäisiä ohjeita. Viranomaisen uhkaus on riittävä peruste esitutkintailmoitukselle.

Myös keskeytyneestä tarkastuskäynnistä laaditaan valvontapöytäkirja. Pöytäkirjasta on käytävä ilmi valvonnan keskeytyminen tilalla tuenhakijasta tai hänen edustajastaan johtuneista syistä. Keskeytymisen syistä ja tarkastuskäynnin tapahtumista laaditaan muistio pöytäkirjan liitteeksi. Kaikista kesken jätetyistä valvonnoista tarkastajan tulee sopia esimiehensä kanssa niistä menetelmistä, joilla tarkastus voidaan viipymättä suorittaa loppuun asti.

15.4. Tiedottaminen

Sisäisessä ja ulkoisessa tiedottamisessa noudatetaan ELY-keskuksessa laadittuja tarkempia ohjeita. Asian tärkeyden takia tiedottamisoikeus olisi hyvä olla vain harvalla, jotta se olisi johdonmukaista ja samansisältöistä. Jos asiasta on tehty esitutkintapyyntö poliisille, asian tiedottamisesta vastaa poliisi.

Tilalla tapahtuneen uhkaavan tilanteen jälkeen tiedotetaan välittömästi Ruokaviraston viljelijätukien valvontayksikön johtajaa. Ruokavirasto tiedottaa tapahtuneesta muiden ELY-keskusten valvontapäälliköitä. Tapahtumasta tiedotettaessa on syytä kertoa tarkastukseen osallistuneet tarkastajat, tapahtumapaikka ja -aika, tilakohde sekä tapahtumien yleiskulku.

Ulkoisesta viestinnästä vastaa valvontapäällikkö/hänen esimiehensä/vastuualueen päällikkö/ELY-keskuksen johtaja yhdessä Ruokaviraston viljelijätukien valvontayksikön johtajan kanssa.

16. Muistilista, jos eläintenpitäjä rikkoo auttamisvelvollisuuttaan

1. Yleistä

Tässä asiakirjassa kuvataan mahdolliset menettelytavat tilanteessa, jossa eläintenpitäjä ei ole halukas auttamaan eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin tarkastuksessa tarkastajan pyynnöstä huolimatta.

Tämä asiakirja on laadittu eläintukien valvonnan näkökulmasta. Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaan liittyvissä kysymyksissä ota yhteyttä Ruokaviraston eläinten merkinnän ja rekisteröinnin jaostoon.

Muista

- Jos eläintenpitäjä ei suostu auttamaan pyynnöstä huolimatta tarkastuksen teossa, kyseessä ei ole estäminen, vaan eläintenpitäjä rikkoo toimeenpanolain 1334/2022 27 §:ää.
- Tarkastaja on velvoitettu tekemään tarkastus mahdollisimman vähin käyntikerroin. Lisäkäynnit on tehtävä vain perustelluista syistä.

2. Tarkastuksen eteneminen vaiheittain

1) Luo valvottavat ehdot Tukisovelluksessa

2) Ilmoita valvonnasta

- Jos epäilet, ettei eläimiä saada tarkastettua ilman eläintenpitäjän apua, pyydä eläintenpitäjää avustamaan tarkastuksessa.
- Jos avunpyynnöstäsi huolimatta eläintenpitäjä ilmoittaa, ettei aio auttaa tarkastuksessa, voit vedota esim. seuraaviin seikkoihin:
 - tuenhakijoita kuuluu säädösten mukaan tarkastaa.
 - kun eläintenpitäjä auttaa tarkastuksessa, se on paitsi eläintenpitäjän velvollisuus, myös eläintenpitäjän etu:
 - tarkastus saadaan nopeammin päätökseen
 - kesken oleva valvonta estää eläinpalkkioiden maksun
 - turvallisempaa tarkastajalle ja eläimille
 - kaikki eläimet saadaan varmemmin käytyä läpi ja tunnistettua
 - Eläintenpitäjällä on velvollisuus antaa tarpeellinen apu viranomaisen pyynnöstä tarkastuksen läpiviemiseksi
 - Jos eläintenpitäjä ei anna tarkastajalle pyydettyä riittävää apua, tilanne voidaan todeta osittaiseksi valvonnan estämiseksi (1334/2022 32 § 2 mom.).

- tarkastuskäynnillä tarkastaja tarkastaa ja tunnistaa mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman monta eläintä, mutta kaikkia eläimiä ei välttämättä pystytä tunnistamaan ilman eläintenpitäjän apua
 - Joissain tilanteissa ei pystytä edes näkemään kaikkia eläimiä tai selvittämään eläinten kokonaismäärää ilman eläintenpitäjän apua
- kerro selkeästi, että kaikki eläimet, joita ei tarkastuksessa pystytä tunnistamaan tai näkemään, otetaan huomioon seuraamuksia määritettäessä.
 - Tuenhakijalle tämä aiheuttaa tukimenetyksiä, koska tunnistamatta tai näkemättä jääneet eläimet hylätään ja ne otetaan huomioon laskettaessa seuraamuksia tilalle maksettaviin tukiin.
- Arvioi valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä saamiesi eläintenpitäjän vastausten perusteella tapauskohtaisesti, voidaanko tilakäynti tehdä.
 - Kyllä: Siirry kohtaan 5 Tilakäynti
 - Ei: Siirry kohtaan 3 *Kirjallinen tiedonanto*

3) Kirjallinen tiedonanto

- Jos epäilet, ettet pysty tarkastamaan eläimiä ilman eläintenpitäjän apua ja eläintenpitäjä ei suostu pyynnöstäsi huolimatta avustamaan tarkastuksessa, eläintenpitäjälle on mahdollista antaa kirjallisesti tiedoksi samat asiat, joista jo keskustelitte valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä. Kirjaa tiedonantoon:
 - valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä eläintenpitäjälle tiedoksi antamasi asiat (katso liitteen kohta 2.2)
 - eläintenpitäjän valvonnasta ilmoittamisen yhteydessä antamat tiedot eläinten tarkastamiseksi
 - syyt, miksi eläintenpitäjän antamien tietojen perusteella katsot, ettet pysty tarkastamaan eläimiä ilman eläintenpitäjän apua. Esim. suuri laidun, eläinten arkuus, korvamerkkejä ei pystytä varmuudella lukemaan (edes kiikareilla)
 - pyyntö saada tarkastuksen suorittamiseksi eläintenpitäjältä riittävä apu (eläinten kokoaminen/rajaaminen tai muu vastaava apu)
 - pyyntö saada eläintenpitäjältä antamaasi määräaikaan mennessä selvitys, miten hän tulee avun toteuttamaan eläinryhmä- ja pitopaikkakohtaisesti
 - määräaika, mihin mennessä eläimet on saatava tarkastettua.
 - Määräaika voidaan sopia yhdessä eläintenpitäjän kanssa, mutta tarvittaessa voit tarkastajana myös asettaa takarajan tarkastukselle.
 - selvitys tarkastamatta ja näkemättä jääneiden eläinten vaikutuksesta eläintenpitäjälle maksettaviin tukiin.
 - Eläintukien valvonnassa tunnistamatta/näkemättä jääneet eläimet hylätään eläintuista. Hylätyistä eläimistä ei makseta tukea ja lisäksi ne otetaan huomioon sanktiolaskennassa.
 - tarkastuksessa mukana olevalla eläintenpitäjällä on mahdollisuus ilmaista näkemyksiään ja antaa huomioitaan tarkastuskäynnin aikana.

4) Eläintenpitäjän antaman vastineen tai annetun määräajan jälkeen.

- Kun eläintenpitäjä antaa vastineen:
 - Pohdi riittääkö eläintenpitäjän vastineessaan kuvaama apu eläinryhmä- ja pitopaikkakohtaisesti eläinten tunnistamiseen. Tämän perusteella pystyt suuntaa antavasti arvioimaan tarkastukseen kuluva aika.

- Sovi eläintenpitäjän kanssa puhelinkeskustelussa/tekstiviestillä/sähköpostilla tarkempi aikataulu tarkastuksesta. Jos eläintenpitäjällä on useita pitopaikkoja, sovi missä järjestyksessä pitopaikat tarkastetaan.
- Kun eläintenpitäjä ei anna vastinetta:
 - Ilmoita eläintenpitäjälle tilakäynnin ajankohta.

5) Tilakäynti

- Huomioitava, että eläinten tarkastuksen perusta on kohdan 1 valvontaehtojen luonti ja valvonnasta ilmoittamisen ajankohta on kohdan 2.2 ilmoittamisen ajankohta. Säädetyn 48 tunnin ilmoitusajan ylittymisen syy on kirjattava valvonnan lisätietoihin tai muistiinpanoihin.
 - Tarkastuskäynti on tehtävä kaikkiin pitopaikkoihin, joissa eläintenpitäjällä on eläimiä.
 - Lähtökohta tarkastukselle on, että kaikki eläimet saadaan tunnistettua
 - Jos kaikkien eläinten tunnistaminen ei onnistu, pyri selvittämään päälukumäärä eläinryhmittäin ja pitopaikoittain
 - Kerro eläintenpitäjälle tarkastuspäivän päätteeksi pitopaikkakohtaisesti, montako eläintä (ja mitkä eläimet) jäi tunnistamatta/näkemättä
 - Arvioi tilakäynnin päätteeksi seuraavan tilakäynnin tarve ja ajankohta

6) Tarkastuskäynnin (tarkastuskäyntien) jälkeen

- Eläintenpitäjälle annetaan kirjallisesti tieto eläimistä, joita ei ole nähty/tunnistettu ja jotka ollaan hylkäämässä tuesta.
- Jos eläintenpitäjä kohtuullisessa ajassa pyytää uutta tilakäyntiä ja esittää toimenpiteet, joiden perusteella arvioit, että aiemmin tunnistamatta/näkemättä jääneiden eläinten tarkastaminen on kohtuudella mahdollista, tarkastusta voi jatkaa.
- Jos eläimiä jää tarkastuksessa tunnistamatta/näkemättä, nämä eläimet hylätään seuraavasti:
 - Eläimet, jotka rekisterin mukaan tilalla, mutta joita ei ole tunnistettu korvamerkistä → Hylätään korvamerkittöminä
 - Eläimet, jotka rekisterin mukaan tilalla, mutta joita ei ole nähty → Hylätään poistopäivän virheen takia ”eläintä ei löydy”
 - Huomioitava tarkastuksen tuloksissa myös eläimen hylkäyksen mahdollinen takautuvuus edellisiin tukivuosiin. Tarkastuksessa on arvioitava, milloin eläin on todennäköisesti poistunut tilalta.

17. Säädosluettelo

Säädosluettelossa mainitut asetukset sisältävät myös mahdolliset säädösmuutokset.

- Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (uudelleenlaadittu)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (”Suunnitelma-asetus/ lisä- ja toimenpidevaatimusasetus”)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2116,

- annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta ("Horisontaaliasetus")
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2022/1173, annettu 31 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä yhteisen maatalouspolitiikan yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta ("Hakuasetus")
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, tarttuvista eläintaukeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö")
- Komission delegoitu asetus (EU) 2019/2035, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä maaeläimiä pitäviä pitopaikkoja ja hautomoja sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten ja siitosmunien jäljitettävyyttä koskevien sääntöjen osalta
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/520, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 soveltamissäännöistä tiettyjen pidettävien maaeläinten jäljitettävyyden osalta
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/963, annettu 10 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 ja (EU) 2019/6 soveltamissäännöistä siltä osin kuin on kyse hevoseläinten tunnistuksesta ja rekisteröinnistä sekä tällaisten eläinten tunnistusasiakirjojen mallien vahvistamisesta
- Laki 1334/2022 tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta
- Laki 1332/2022 Euroopan unionin suorista viljelijätuista
- Laki 1333/2022 eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista
- Laki 1559/2001 maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista
- Laki 1069/2021 eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä
- Hallintolaki 434/2003
- Laki 808/2019 oikeudenkäynnistä hallintoasioissa
- Laki 693/2023 eläinten hyvinvoinnista
- Valtioneuvoston asetus 79/2023 Euroopan unionin rahoittamien eläintukien toimeenpanosta
- Valtioneuvoston asetus 20/2025 vuodelta 2025 maksettavasta pohjoisesta tuesta
- Valtioneuvoston asetus 1378/2022 eläinyksiköistä eräissä maaseudun kehittämisen korvauksissa ja kansallisissa maa- ja puutarhatalouden tuissa
- Valtioneuvoston asetus 163/2023 kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien valvonnasta
- Valtioneuvoston asetus 1381/2022 eläinten hyvinvointikorvauksesta
- Valtioneuvoston asetus 78/2023 ympäristökorvauksesta
- Valtioneuvoston asetus 80/2023 luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta
- Valtioneuvoston asetus 1058/2024 vuodelta 2025 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta
- Valtioneuvoston asetus 592/2010 nautojen suojelusta
- Valtioneuvoston asetus 587/2010 lampaiden suojelusta
- Valtioneuvoston asetus 589/2010 vuohien suojelusta
- Valtioneuvoston asetus 629/2012 sikojen suojelusta
- Valtioneuvoston asetus 673/2010 kanojen suojelusta
- Valtioneuvoston asetus 375/2011 broilereiden suojelusta
- Valtioneuvoston asetus 677/2010 kalkkunoiden suojelusta
- Valtioneuvoston asetus 588/2010 hevosten suojelusta
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 67/2022 eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 49/2025 maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien hallinnosta vuonna 2024

- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 405/2017 tuettavaa rakentamista koskevista lypsykarjarakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 406/2017 tuettavaa rakentamista koskevista lihakarjarakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 172/2018 tuettavaa rakentamista koskevista sikaloiden rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 475/2014 tuettavaa rakentamista koskevista lammas- ja vuohitalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 533/2012 tuettavaa rakentamista koskevista siipikarjatalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 764/2009 tuettavaa rakentamista koskevista hevostalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista